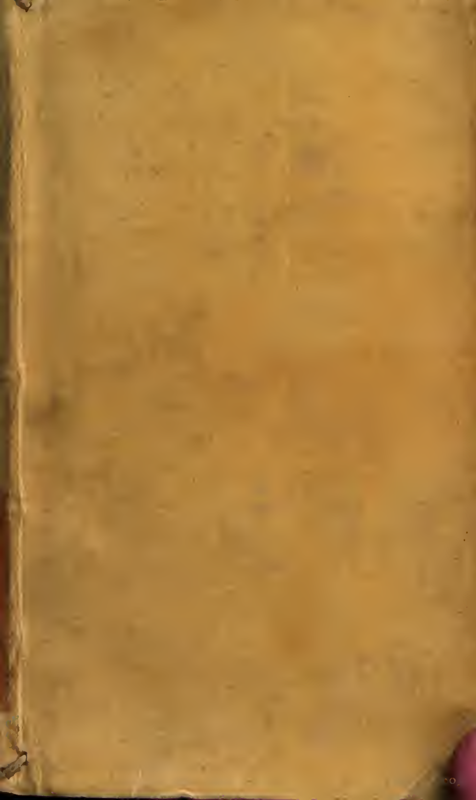
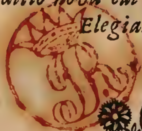

JACOBI WALLIJ

E SOCIETATE JESU

POEMATUM LIBRI NOVEM.

Editio nova cui accedit posthuma ad Elegias appendix.

LUGDUNI,

Sumptibus ANISSONIORUM, JOAN. POSUEL, & CLAUD. RIGAUD.

M. DC. LXXXVIII.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

ALEXANDRO VII. PONTIFICI MAXIMO, JACOBUS VVALLIUS.

ABITUR *quidem adhuc, Sanctissime Pater, Pontificatus tui annus primus: sed cujus dies singulos singulas vitas reputare quilibet possit. Ita multa, ac praclara sunt, quibus nominis tui sanctitatem quotidie tueris, ac sustines. Vt si quis illa temporibus sejungere, ac dispertiri per ætatem integram velit, habiturus sit, unde illam Pontificiis virtutibus impleat, & illustret. Neque sic tantùm Roma Imperii tui sedes, & rerum à te gestarum spectatrix sentit, & loquitur: sed hæc est omnium nationum, quas ab oraculis & nutibus tuis pendentes è Quirinali monte circumspicis, consentiens & pervulgata vox.* Non enim *ut odores, aut soni, qui, quò longiùs feruntur, eò languidiùs sensus afficiunt: ita secundissima de Pontificatu tuo fama ad remotiores populos extenuata pervenit.* Sed *ut solis lumine illi quidem primùm, apud quos oritur; dein alii atque alii, toto etiam cælo distantes, illustrantur, om-*

nes ex æquo : ita virtutum tuarum pari omnes luce perfundimur,& recreamur. Quid, quod ut orientem solem prius è radiis, quibus opposita longéque submota montium juga feriebantur, observasse, regiæ felicitatis olim auspicium fuit : ita nunc lætitiæ nostræ pars magna est relucentem sanctitatis tuæ splendorem prius conspexisse, quàm ex hoc rerum culmine sese plenius jucundiúsque diffunderet. Vidimus quippe, vidimus Septemtrionem nostrum sapientiæ, pietatis, eruditionisque tuæ luce collustrari, ex eóque communi præsagitione conjecimus id futurum, quod nunc publico terrarum bono evenisse gratulamur. Quocircà cùm de supremâ Deóque proximâ dignitate consensu antehac inaudito tibi delatâ nuntius venit, non quid tibi debitum, sed quid persolutum esset, intelleximus. Hæret adhuc infixus omnium animis vultus ille tuus, dignitatis & modestiæ plenus: recurrunt veteres tuæ ad religionis propagationem, temporúmque tranquillitatem intentæ curæ : absolutissima vitæ exempla, quæ de te sumsit, perire apud se aut evanescere numquam sinet Germania. Habet sua verba sincerus animus, simulatus sua : aliud observantiæ, aliud assentationis ingenium est. At testis ipse es, quàm integræ minimèque fucatæ eminerent ex omnium ore, eorum etiam qui à Romanis sacris alieni erant, amoris in te, venerationisque significationes. Quò minùs speranda mihi est ab iis venia, in quorum manus hi libelli incident. Neque enim falli sese ferent, cùm eosdem tibi videbunt inscriptos, in quibus nihil ferè deprehendent, quod cum animorum suorum sensu, & sanctissimi nominis tui inscriptione conveniat. Quis eorum, si modò hujus opusculi vestibulum viderit, non continuò de materiâ judicabit, quam tu

illi

illi copiosissimam præbuisti? Id ego verissimè dici fateor: at omnium judiciis sententiisque convictus, quem præter te appellem, habeo neminem. A rerum tuarum & meritorum magnitudine ad modestiam tuam provoco, quæ Romam, quæ Italiam, quæ orbem Christianum ad se convertit, & rapuit. Incredibilis omnium erat ad honores tibi deferendos voluntatum studiorumque consensio: gestiebant omnes erumpenti latissiméque redundanti lætitiæ paria præstare: columnæ, imagines, statuæ nullæ satis magnificæ & elaboratæ videbantur, quæ in arcus triumphales assurgerent: ut easdem inscriptionibus te dignis exornarent, contendebant ingenia: septem ipsi colles, ita vivam, gentilitiis tuis montibus altiùs attollendi, sese submittere velle videbantur: cùm his omnibus modestiæ tuæ nutus unus occurrit & obstitit, & in egenorum animis omnes triumphos, omnia ornamenta honoris, & laudis insignia condi & collocari voluit. Hæc faciet, ut Pontificatus tui gloria alatur memoriâ omnium, sermonibus crescat, literarum monumentis corroboretur. Hac igitur, non solùm Ferdinando Furstenbergio Cubiculario tuo, me deducente, illud mihi sumsi, ut auderem, quidquid hoc libelli est, ad sacros pedes tuos venerabundus deponere. Non quòd essem nescius, quid offerrem, sed quòd exemplis & sapientium vocibus institutus mihi persuaderem nihil delibari de cujusquam gloriâ, si rem exilem benigno vultu animóque dignetur. Auxit potiùs, quàm imminuit regum laudem benevolentia, quâ aut aquam è propinquo fluvio exceptam, aut avulsum è terrâ legumen admiserunt. Nam 1 cui nihil ad augendum fastigium superest, hic uno modo crescere potest, si se ipse submittat, securus magnitudinis suæ. Neque

 enim

1 *Plinius in Paneg.*

enim ab ullo periculo fortuna Principum longiùs abest, quàm ab humilitate. *In supremo te fastigio consistentem adorant ipsi, quibus præter te unum nihil est sublimius, Reges : illi pedibus tuis figunt oscula : illi te communem patrem, discordiarum moderatorem, belli pacisque arbitrum à Deo sibi datum vocant : illi potestatem tuam dicam, an sanctimoniam ? certè utramque reveriti coronas suas & regna consignatis à se literis tibi tradunt, & consecrant. Reginæ ab ultimo Septemtrione sapientiæ tuæ famâ excitæ te audire, tibi parere pulcrius ducunt, quàm imperare. Nec me cum his libellis ad te accedere cogitantem majestatis tantæ splendor aditione prohibuit ? Prohibuisset sanè, nisi, quanta illa sit, ex ejusdem remissione, quâ rem tenuem, uti confido, excipies, clariùs perspici videretur.*

S. D. N.

SIDRONIJ HOSSCHIJ
E SOCIETATE JESU
ELEGIA
AD
JACOBUM VVALLIUM
EX EADEM SOCIETATE.

Vt poëmata sua in lucem edat.

FLos & amor vatum, quo Cynthius ipse canente,
Et veniunt faciles ex Helicone Deæ,
Quando erit, ut magnis addat te fama poëtis,
A totâ dignum pòsteritate legi?
Serta quidem, laurosque tibi properamus amici:
Munera privati sunt tamen ista laris.
Immensum tua Musa, nec arctius orbe theatrum
Exigit: hoc spatium laudis habere potes.
Quis tibi non canit hac, & miscet plausibus iras?
Illa tibi irasci me quoque causa jubet.
Quod potes, hoc igitur tantùm te posse sciemus?
Soláque spes de te votáque semper erunt?
Vtilis intereà, meliórque elabitur ætas.
Cessatum satis est: quò vocat ira, sequar.
Nec mihi vindictæ est, quam non vereare, facultas.
Musarum causa est: & Deus ora movet.
Nec tibi, si causâ victus vincaris & armis,
Turpe puta culpæ pœnituisse tuæ.
Invidiam, & lauros, & nomen, & omnia vatum
Præmia Pierides jam meruere tuæ.
Sive gravi nixus canis arma viròsque cothurno;
Armis digna virûm verba cothurnus habet.

Seu Latiam tentas Venusinâ barbiton arte ;
Proveniunt Latiâ carmina digna lyrâ.
Seu cantes elegos : Quo dicat Apolline Naso
Implevit numeros iste poëta meos ?
Seu Deus increpuit thyrso graviore furentem,
Nil vulgare sonas : omnia pondus habent.
Sermo fluit purus , priscóque simillimus auro,
Et quem Roma vetus non neget esse suum.
Pars operis quacumque tui , quacumque legetur
Pagina , me verum dicere testis erit.
Curarum intereà pretium tibi vile tuarum est,
Si te nil aliud, quàm labor ipse juvat.
Admonui quoties, Debes tua carmina famæ :
Fama tuum expectat non patienter opus.
Sic ego : sed mihi tu , Musisque morentibus aures
Obstruis , & paucos poscere carmen ais.
Quid culpam extenuas ? non excusabilis illa est.
Quæ labor est meritus præmia ferre , ferat.
Quis , nisi mentis inops, ipsis jam dives ab Indis
Dum redit , advectas in mare mittat opes ?
Numquid Erythræo quas legit litore conchas,
Rursus Erythræo litore condit Arabs ?
Quid tibi , quid Superis obstas , tantumque recusas
Quantum optare soles, nec tua vota capis ?
Ergò terra tuum cum corpore nomen habebit ?
Et qui te tumulus, tam bona scripta teget ?
Sit tibi mens melior , nec postera nesciat ætas,
Nec tua , te priscis vatibus esse parem.
Marmora Lysippus , vivosque imitantia vultus
Non tulit in cæco signa latere specu.
Nec Venerem Cous postquàm pinxisset Apelles,
Passus in obscuro delituisse loco est.
Tu tua scripta premes ? potioráque marmore & ære
Ingenii perdes tot monumenta tui ?
Si furor antiquis placuisset vatibus idem,

Quid

Quid Maro, quid Flaccus, quid modò Naso foret,
Hæc eadem magno si mens venisset Homero,
Quis vatum Aoniis ora rigasset aquis?
Finibus exiguis virtus, & inertia distant,
Obruta si virtus semper, ut illa, latet.
Si Calamis nocti tantùm tenebrísque laboret,
Exactos Calamis quid mihi jactet equos?
Illa Syracosii toties laudata Myronis
Bucula, quæ domino, quæ sibi fama fuit,
Plus propè, quàm domino, luci debere fatetur;
Hæc vitam, hæc famam contulit; ille manum.
Ille dedit saxo vitam, lucémque mereri:
Quod vivat, quod adhuc nota sit, illa dedit.
At tibi, si lateas, quid proderit esse poëtam?
Si renuis laurum, quid meruisse juvat?
Quid dubitas, nimiúmque times tua credere famæ
Carmina: nil illis cura quod addat habet.
Aude, quid trepidas? en cum lauróque tubáque
Fama tuas pridem constitit ante fores.
Hoc aude versare tuos in pulvere currus:
Ne dubita, vinces: palma parata tibi est.
Sæpè aliquis lauróſque comis, ederáſque precatur,
Implorátque omnes, sollicitátque Deas.
Nec veniunt ederæ, nec circum tempora lauri,
Nec misero Phœbus, Pieridéſque favent.
At tibi quos vivo promittit Fama triumphos,
Paucis post cineres vatibus æqua dedit.
Ipsa tibi defert Pindi de vertice laurum,
Sertáque temporibus Calliopeia tuis.
Ecce tibi assurgit Phœbi chorus omnis, & orat
Vt te respicias, & quod es, esse velis.
Sarmaticas horrens Nasonis spiritus umbras
Dum fugit, & nostram lustrat & ambit humum,
Repperit heredem, dominóque ævoque superstes
Incidit ingenio, magne poëta, tuo.

Hunc

Hunc tu, quem nec hiems Scythiæ, nec Cæsaris ira
Perdidit, hunc in te non superesse sines?
Hoc tu si facies, tum te de marmore dicam
Excisum è Scythicis pectus habere jugis.
Hoc tu si facies, fiam de supplice vindex.
Cornua jam sumsi: dum licet, illa cave.
Indice me (neque enim nomen culpámque tacebo,
Nec mea cum paucis juncta querela venit)
Indice me, donec vates, ederæque vigebunt,
Diceris populi publicus ore reus.
Cedis? an obduras? nec te mea vota, nec iræ,
Nec te Parnassi numina magna movent?
Iam feror in pugnam: neque me reverentia vertet,
Aut pudor, aut, tanti causa furoris, amor.
Nec vani assultus, nec erunt sine viribus iræ:
Pierides nobis, & dolor arma dabunt.
Trans ego Pyrenen, trans altas audiar Alpes,
Vena mihi felix sit modò, parque tuæ.
Solis ab occasu mea vox pertinget ad ortum,
Nec te posteritas nesciet esse reum.
Sed puto, flecteris: si falles, pagina testis
Hæc maneat culpæ tempus in omne tuæ.

AD LECTOREM.

UMQUAM mihi consilium fuit, Amice Lector, libellos poëmatum scribere, nedum publica de iis judicia experiri. Verùm cùm Musas sive naturæ quadam inductione, sive earum elegantiâ atque suavitate captus sic amarem, ut illæ me vicissim non omnino negligerent, & cùm ita res ferret, tentanti dictarent aliquid, quod legi posset, factum est, ut me priùs inter Poëtas censeri posse animadverterem, quàm ipse me poëtam esse crederem. Nimirum ut illi interdum, qui utiles herbas in montibus legunt, legendi studio in eorum fastigio consistere se priùs vident, quàm eodem eniti constituerant: ita dum hæc studia me oblectant, & nunc meâ sponte, nunc amicorum rogatu elaboro aliquid, eò me paullatim dies, & nonnulla sedulitas insscientem deduxerunt, quò vix me pervenire posse speraveram. Quæ igitur diversis temporibus vario argumento à me scripta fuerant, cùm ejus artis periti legerent probaréntque, eadem ut in publicum prodire permitterem, impetrarunt convitio pænè quotidiano, sed amoris & commendationis pleno, quale in superiore Elegiâ expressum vides. Veritati quidem aliquid, plus amicitiæ ab iis tribui facilè suspicabar: tamen utrique locum dedi. Et, amabo, quæ pulcritudinem unquàm suam audivit commendari, nec credidit? Forma, ut pessima sit, nulli sua non placet. Nam quid hîc multa excusem, qui, si excusandum à scriptore quidpiam sit, semper existimavi id unâ

liturâ

liturâ potiùs quàm verbis confici oportere : in poësi præcipuè, in quâ si optimo scribendi & judicandi magistro standum est, mediocribus esse non licet. Neque tamen mihi non aliquid subinde in mentem venit, quod hujus qualiscumque libelli editionem inhiberet, hoc præsertim sæculo & erudito, & culto, & quo vix totidem rudes reperias, quot olim sapientes repertos fuisse accepimus. Sed cùm eruditionem ferè omnem ad utilitatem & quæstum plerique conferant, granum etiam, unde victitent, si fas est credere, præ gemmâ habituri, inutilia hæc, ut ipsi quidem loquuntur, & inania Musarum oblectamenta haud magni putant, quia cœna duci sine illis potest. Quò fit, ut si quem poësis delectet, necesse propemodùm sit, ut benè vivat, & lateat ; quorum alterum conscientiæ, alterum arti excolendæ tribuat, ampla graviorum studiorum præmia aliis relicturus. Ad hæc, dum quidam ingenio suo, bono quidem, sed præfidenti tamen, & quod miserâ arte fortunatius sibi esse credunt, plusculum favent, illicò si in libellum novum inciderint, fastidio nescio quo evicti pulcrum putant non pauca carpere. Cur, inquiunt, hoc omisit? cur illud pleniùs non tractavit ? in isto quid necesse erat ita multis immorari ? illud, & illud quàm amplam & rei convenientem materiam dabat ? Sic nonnumquam tecto ædificiis imposito notantur & perstringuntur multa : hoc angustum, illud amplum nimis : hoc non assurgit satis : iniquo soli istud obversum : aliud non quo debebat loco situm; & sexcenta ejusmodi. Hæc judicia ut vitare quispiam velit, vix est ut possit. Neque dubitant ingeniosi illi, quin haud paullò meliora, qualia sibi semper comminiscuntur, scripturi sint dummodò aut otii tantillum à se impetrent, aut pa-

tientiæ, ut cum Musis in gratiam redeant, & ad pluteum paullisper meditabundi considéant. Quos ego quidem tam magnificè & sentire de se, & loqui facilè patior; hoc minùs æquè, quod, cùm non etiam nihil possint, & tamen de Hippocrene, uti canes de Nilo, biberent fugeríntque, ad judicii sui laudem, & reconditioris doctrinæ existimationem interesse putent, palàm efferre, quàm nihil aut parùm sit, quodcumque diuturnus aliorum labor extruserit. Sed, si dicenda res est, eorum quisque

1 *sudet multùm, frustráque laboret*
Ausus idem.

Quantò illi rectiùs, qui, cùm disciplinæ alicujus arcana penitùs se introspicere existimant, ex eo potiùs laudem sibi conficiunt, quod, quæ in aliis bona sunt, expendere suis momentis, & commendare explicando possint? Domum à perito architecto constructam ingressus, quis non ex Vitruvianis regulis, si modò eas ipse calleat, & observatas videat, laudet potiùs, quàm, ut nihil est ab omni parte perfectum, arguat nescio quid, dúmque in eo totus est, tot alia concinnè elegantérque disposita velut inobservata prætereat? Sed querelis ne tum quidem, cùm necessariæ sunt, est locus: ab hac certè præfatione alienæ prorsus videantur, in quâ bonis & comibus verbis Lectorem ad hos libellos percurrendos invitare convenientius sit. Quare cùm nihil æquè animum conciliet, quàm reverenter alterum habere, volui, Erudite Lector, si minùs id præstiti, convenit te mihi ignoscere, volui sanè eum tibi honorem tribuere, quem hospes hospiti, cujus gratiâ, si fortè cum eo convivere lubeat, nihil, quod ad epulas, aut addita epulis oblectamenta pertinet, sumtui

1 *Horat. de Arte Poës.*

ſumtui parcit. Nequid igitur tibi aut inſipidum aut ingratum offerrem, impenſam, quam quidem opes meæ ferre potuerunt, lubens volénſque ſuſtinui. Nam cur indignum putem cum Oratorum Principe fateri, me, quò minùs ingenio poſſum, ſubſidio mihi diligentiam comparaſſe? Detinuit me ſæpiùs epiſtolæ ad Atticum inſignis omnino locus, in quo magnus ille dicendi ſcribendíque artifex prodidit, quantum ſtudii, curæ, judiciíque conferret ad delectum proprietatémque verborum, ſuaviſſimam ad capiendos legentium animos illecebram. Scripſerat librum neſcio quem (nam & ille injuriâ temporum intercidit) &, ut cum Attico illi erant omnia communia, communem cum eo fecerat. Legit enimverò librum Atticus diligenter: nec dubitavit vir prudentiſſimus eloquentiæ patrem per literas de voce unâ commonere. Dixerat ille, 2 *ſuſtinere remos*; *inhibere*, arridebat Attico magis. Et ille quidem amici primùm judicio ſuum ſubmittere: verbum poſteà excutere: excuſſo ſententiæ ſuæ priori adhæreſcere. Satíſne hoc homini diligenti fuit? etiam Attico præcipere, Varroni ſimiliter, verbum, ſi fortè ſubmoviſſent, loco ſuo reſtituerent. Quid præthereà? laudare Lucilium & Carneadem ſic locutos: cauſam etiam, cur ita ſentiret, reddere: ad extremum non diffiteri, hoc à ſe diligentiùs curatum eſſe, quàm quod ad publicas privatáſque res pertineret. Tantáne vocis unius mutandæ retinendæve cura virum maximum inceſſerit! Atqui ſcribendi & loquendi leges auctoritate ſuâ figere ac refigere poſſe videbatur. In foro, in curiâ, in judiciis dominabatur, ac triumphabat: nec jam Oratoris, ſed Eloquentiæ nomen ſibi comparaverat. Et tamen non ſe nugas agere

2 *Lib.*13.*Epiſt.*21.

agere credidit, cùm de verbo uno laboravit. Riſerit aliquis, ſi parùm propriè dictum eſſe contendero, *valetudini fideliter inſervire* : at riſum ipſe merebitur, ſi quam Tiro 3 Ciceronis libertus reveritus fuit, cenſuram defugerit. Quid hîc ego nunc de Poëtarum noſtrorum curâ loquar, quando optimi magiſtri præcepto jubemur carmen hoc ipſo reprehendere, quod perfectum cùm fuerit, decies prætereà ad unguem uſque caſtigatum non ſit ? Alia profectò in judicum ſubſelliis, alia in Muſarum ſacrariis exercentur judicia. Illic capitales homines & peſtiferos decem pœnâ eximi potiùs videas, quàm multari probum unum : hîc, ne verſiculus unus incultior ſervetur, obliterantur elegantes decem : quaſi his ad noxam ſatis ſit ſententiâ cum illo cohærere. Quam judicii & emendationis ſeveritatem cùm quotidie magis magíſque animadverteremus in paucis illis ac præcipuis, quorum tantùm exempla intuiti ſumus, crevit in nobis illorum veneratio, & cum eâ ſtudium, & animus, & ſpes ſcribendi aliquid, quod qui legeret, ab iis non abiret. Porrò ut pictores interdum imagines ſuas, ſic nos libellos noſtros ſingulis ſingulos inſcripſimus. Quod etſi veteri recentíque more à me factum eſt, vereor tamen ne non rerum mearum exiguitas cum eorum quos ad id delegimus amplitudine convenire videatur. Cùm eſſet, ut Cicero refert, 4 apud ſe ad Lavernium Scipio, ac fortè allatus illi eſſet acipenſer piſcis in primis nobilis, unum & alterum ex iis qui eum ſalutatum venerant, invitavit, pluréſque etiam invitaturus videbatur, cùm in aurem Pontius : *Scipio, vide quid agas : acipenſer iſte paucorum*

3 *Lib.16. Epiſt.17.*

4 *In fragm. lib. de Fato.*

hominum est. Poterat & mihi Pontianum illud quispiam insusurrare, qui vidisset ad rem omnino modicam tot ac tantos à me evocari. Neque ego in illius sententiam non lubens volénsque convenissem, nisi credidissem fore, ut artium nostrarum cultores fautorésque rem etiam parvam pro suâ humanitate non parvo æstimarent. Hortorum cultores exiguas in illis areas describunt,& hîc floribus, illic peregrinis plantis,alibi arboribus consitas suis spatiis ac septis ad elegantiam aliquam includunt: cur ab his exemplum mihi non liceret capere? Ego verò cepi, & libellos meos paucos & exiles non inconcinnâ partitione distinxi: & si mihi quidem tam ambitioso esse fas sit, ut cum Cyro Persarum Rege me componam, ut ille Lysandrum, Lacedæmonium, virum summæ virtutis, ita ego non unum auctoritate & eruditione præstantem in hortulos meos deduxi. Ingredere & tu, Amice Lector, si curæ tuæ sinunt; & otii tui secessum hîc aliquem cape. Siquid fuerit, quod in iis te teneat, si ejus te delectet sollertia à quo scilicet omnia dimensa atque descripta sint, erit quod te amem in isto tuo judicio; & cum eodem Rege, pari sensu, non absimili vultus hilaritate tibi dicam: Atqui ego ista sum dimensus: mei sunt ordines, mea descriptio: nihil istarum, quas hîc vides, rerum non meo elaboratum ingenio, non meâ digestum industriâ.

JACOBI WALLIJ HEROICORUM LIBER PRIMUS.

PHILIPPO IV. HISPANIARUM Indiarumque Regi Catholico.

Cùm à Fontarabianâ victoriâ venerabilem Eucharistiam Madridi, è templo S. Joannis ad sacellum Regium sollemni pompâ deduceret anno 1639. 10. Martij.

Ominis Austriaci columen, geminique Philippe,
Orbis amor, Divûmque genus, cui pectore cura
Prima sedet clauso Europam componere Iano,
Et Gangem super, ac domiti latera ultima mundi,
Oceaníque vias Romana extendere sacra.

Perge Deum pompâ insigni & sollemnibus aris
Excipere, augustósque adytis submittere fasces.
Hæc pietas, famæ meritò pars maxima vestræ,
Austriacas sustentat opes. Hinc vivida bello
Dextra viris, audénsque animus, certúsque pacisci
Sanguine speratas dubia inter prælia lauros.
Non ego fatidicæ revocabo oracula vatis,
Rudolphóque datos monitus: non horrida bella,
Disjectásque acies, raptósque in vincula reges
Hîc repetam. Tu prisca tuo Fonrabia vati
Testis eris (pompæ causas námque ipsa dedisti;
Quam canimus) non arma aliis tractare Philippum
Auspiciis, neque malle aliis solemnia dona
Ferre tholis. Sit fas ritus, & sacra, diémque,
Et studia, & plausus procerum memorare canēdo,
Hos mihi quādo animos Musísq; & Apolline major
Inspirat victor. Jam ruperat otia miles,
Jam facies Terrorum omnes, Irásque, Minásque
Intulerat campis Mavors, cùm torvus ab alto
Vertice Pyrenes in Iberos impulit hastam,
Immeriti belli signum. Simul æthere toto
Æra procul, lituíque, & rauco cornua cantu
Insonuere: tremunt diro juga pulsa fragore.
Audiit & fulvus longè Tagus: audiit Astur,
Astur equo celer, atque animis dextrâque timēdus
Cantaber. Ante omnes sese Fonrabia posci,
Insessósque aditus claudi videt. Undique miles
Imminet, & fossis urbem jactísque coronat
Molibus: armatæ prætexunt litora puppes.
Tormenta hinc muros lacerant: hàc vinea serpit:
Hîc aperire viam labor est. Obsessa juventus
Pectora pro vallis, quà Mars acerrimus instat,
Objectat bello, letúmque hostémque lacessit.
Nec, si fortè arces labefactáque mœnia fundo
Versa cadant, non in mediâ perstare ruinâ
Gestiat, atque omnes pugnando absumere vires.
Quin

Quin & femineas animas, res aſpera quando
Urget Amazoniâ fuſos mutare ſecuri,
Æmula ſollicitat virtus, ſtimulátque volentes.
Stant operi accinctæ matres, natæque nurúſque
Certatim auxilio ſubeunt. Nil Martius urbis
Confuſæ ſtrepitus, nil ipſa pericula terrent:
Urbis amor prohibet. Pars pulvere feta nigranti
Dolia convectant: pars arma, ignı́que fovendo
Materiam funes facilem, glandéſque miniſtrant.
Arbuteas aliæ corbes, munimina valli,
Ingeſtâ ſtipant terrâ: defeſſa virorum
Corpora procurant aliæ, Cererémque caniſtris
Expediunt, & vina cadis. Amor omnibus unus,
Fortunæ & belli quemvis durare laborem.
Intereà ſi fortè aliquem juvenúmque, ſenúmque,
Aut patrem procùl, aut cognati ſanguinis unum
Aſpiciant cecidiſſe, nihil muliebriter auſæ,
Corpora (ſunt animi, ſunt hæc in pondera vires)
Stragibus eripiunt pariter, fortéſque, piæque.
Dein cæſos condunt tumulis, aut vulnera lymphis
Cruda fovent, mollı́que manu medicantur & herbis.
At non indigni gemitus planctúſque ſequuntur
Feminei. Vitam credunt, aut vulnus honeſtum
Penſari decoris pretio benè. Vos ego matres,
Invictæque nurus, vos, ſi quid Muſa canendo
Noſtra poteſt, leto immemori & pallẽtibus umbris
Eripiam vates. Dicam muliebribus armis
Defenſam, dicam thalamis carı́ſque priorem
Pignoribus patriam. Vobis hirſuta leonum
Tergora pro pallâ ſignis gemmı́ſque rigente
Injiciam: vobis galeas criſtáſque comantes
Pro crinali auro, & vittâ lucente ſmaragdis.
Addam habilem lævæ clypeum, flammáſque vomentem
Ægida pectoribus. Tum fulvæ cuſpidis haſta

Implebit dextras: irâque & sanguine torvis
Scintillæ absistent oculis. In prælia poscat
Penthesilea viros, lunatísque agmina peltis
Instruat, exsertúmque latus pugnæ aptet & armis
Bellatrix. Optet Volscâ de gente Camilla,
Femineis calathis studiísque insueta Minervæ,
Tyrrhenos equites collatis obvia signis
Excipere. At vestros non impar fama triumphos
Vulgabit terris; & vos ego dicar ad ortum,
Dicar ad occasum priscas Heroidas inter
Sideribus quondam mediis, cælóque locasse,
Haud ulli veterum patriâ virtute secundas.
O mihi tam magnæ veniant ad carmina vires!
Et jam bis vacuo, bis pleno viderat orbe
Cynthia bellantûm casus, Martísque labores:
Jam vallo everso, jam muri parte revulsâ
Hispanus tandem longum trahit agmen, & hosti
Fit propior. Signa anteeunt, & classica circùm
Pulsa sonant: equitũ nimbus peditúmque coruscus
Insequitur. Sed enim tardè venientis Iberi
Ridetur virtus, & tutus cespite miles
Securas vigilat per propugnacula noctes.
Heu rerum ignaræ mentes, & noxia sæpè
Credulitas! Quid castra juvãt, quid valla, moræque
Fossarum ingentes, si bello lecta juventus
Ut primam effudit rabiem, sibi degener ipsa est,
Deficiénsque labat? sic primo animantia morsu
Letiferum ejectant virus, paritérque sequaces
Exspirant animas. Pugnet modò, præmia pugnæ
Cunctator miles referet, seu rumpere vallum,
Sive acie juvat, & medio concurrere campo.
Usque adeò audenti nil non superabile Ibero est.
Quondã etiã 1 veniet (Phœbus, certissima Phœbus
Signa

1 *Post Fontarabiam anno 1638. obsidione liberatam, liberata deinde est Ilerda anno 1646. à Marchione de Leganez; ab ipsis obsessis, anno 1647.*

Signa dedit) veniet, quam tristia fata minantur,
Atra dies, quâ se captam mœrebit Ilerda.
Mœrebit Sicoris, vacuóque reconditus antro
Augebit miseris captivas fletibus undas.
At benè, quod tantos mox solatura labores
Proxima libertas aderit, fractísque catenis
Servitium excutiet Sicoris pater. Heu quibus ille
Auspiciis patrio Mavortem avertere regno
Incipiet! quanto pacem promittere bello!
Ipse superfuso stagnantes sanguine ripas,
Et spoliis currus gravidos, direptáque signa,
Æráque nequidquam flammas jaculata, ducésque
Impulsam ante aciem stratos, longúmque cruenti
Argumentum operis fulvâ cælabit in urnâ
Quâ vacat. Ardentes nãque illic 2 sculpserat olim
Cæsaris & generi pugnas. Hìc stantia summo
Signa adversa jugo, divisáque flumine castra
Fecerat. Hac ibat Sicoris: pons additus amni
Hìc erat: hìc leni tumulo surgebat Ilerda.
Fecerat & summis liquentes rupibus undas
Diffundi latè campis: innare videres (arma.
Quadrupedésque, virósque, abreptáque fluctibus
Exiguas juxtà lento de vimine lintres
Extuderat, pontésque novos. Neu turbidus amnis
Impositas iterùm disturbet gurgite moles,
Scinditur in sulcos, sectâque it debilis undâ.
Haud procùl inde hostẽ Cæsar, dum jam undique
Obsidet, ac visis sitientẽ fontibus arcet, [clausum
Parere imperiis, ac jussa facessere cogit.
Parte aliâ insignes vittis, & dona ferentes
Quinque oratores veniam pacémque precantur.
His super admirans oculos per singula volvit
Cæruleus pater, atque operis monumenta futuri

2 *Quæ in hac digressione finguntur Sicoris urnæ insculpta, fusè Cæsar narrat lib. 1. de Bello Civili.*

Secum agitans, nihil hæc priſcis ceſſura fatetur,
Arma armis, animis animos, Magnúmque Philippũ
Juliadæ, Martémque auſus componere Marti.
Ergò ubi disjecto patefactos aggere muros
Hoſtis habet, quamquam vis jam maturior urget,
Non tamen everſis pariter cum mœnibus, urbis
Spes & opes cecidere. Viam reperire ſalutis
Ardet Iber: quacumque animi jam plenus & iræ
Se campis infert mediis, agit antè Pavorem,
Præcipitémque Fugã, & trepidas formidine Curas,
Et Spes diffiſas votis, ſimulacráque Leti
Triſtia, pallentes amiſſo ſanguine formas.
Infelix pubes, quæ circum plurima muros
Fulminat obſeſſos bello, turbata tumultu
Miſcetur pavido: volitant trepidantia circum
Caſtra duces, muſſántque metu: coit omnis in unũ,
Horreſcítque acies. Nuſquã mora: dat tuba ſignũ:
Fit fuga: cæduntur: nec quiſquam exterritus hoſtẽ
Suſtinet adverſum, & ferrum letúmque ferentem.
Projiciuntur opes: ſua cuique onerosa graviſq; eſt
Sarcina: non currus ſecum, non arma juventus
Feſſa trahit. Galeæ paſſim, criſtæque per agros,
Scutáque, loricæque, & lato haſtilia ferro
Strata jacent. Heu quantus equis peditúmque ca-
Sudor adeſt! terrent vultus inſtantis Iberi. (tervis
Qualis ubi Æmonius vacuo venator in arvo
Depreſam inſequitur cervam, quã picta rubentûm
Linea pennarum clauſam tenet, æquore ſepto
Illa volat, curſúque canes & hiantibus inſtant
Morſibus: eluſo crepitant à vulnere malæ.
Tum ſi fortè procùl deſcendere monte leonem
Conſpexere, pavent: nec jam ſpes ulla moratur
Diſſuadétve fugam: latebris cõduntur & umbris.
Ille fremit, quaſſátque toros: tremit omnis ab alto
Proſpectans ſcopulo paſtor. Non mitiùs hoſtem
Perculit adventans acies. Nihil ille nec auſus,
Nec

Nec potuit: dat terga fugæ, defixáque vellit
Signa locis, magníque perit fiducia cœpti.
Haud aliter Senonas quondã Brennúmq; Camillus
Exultantem animis Tarpeiâ depulit arce;
Appensúmque auro gladium, & funesta minantem
Excidia, Ausonidûm procùl à cervicibus egit.
At non victorem plausus tetigere Philippum:
Nec super ipse suo molitur Marte triumphum.
Numinis auspiciis hæc, inquit, movimus arma:
Illius auspiciis quoque vicimus: illius aris
Nostra triumphales debet victoria lauros.
Austriadæ (proavûm memini lætórque meorum)
Auspice te duros quoties terrâque maríque
Fregerunt armis populos, tibi magne tropæum
Bellipotens statuere: & stirps ego sanguine ab illo.
Tantùm effatus ad augusti penetralia tecti
Sollemnes duci pompas jubet. O ubi turres
Hesperiæ, ingentésque arces! ubi Mantua regum
Austriadûm sedes! ubi Divûm limina, & aræ
Lauригeræ! Méne æthereas non posse per auras
Triptolemi currum admissis impellere habenis?
Nec procùl evectas rapere ad spectacula Musas?
Non illic curru niveos subjunxit eburno
Victor equos, meritâ redimitus tempora lauro.
Non illic domitos, & adhuc crudelibus hostes
Ardentes oculis, aut longis squalida tectos
Ora comis, currus videas anteire superbos.
Non versas in terga manus strictósque lacertos
Vincla gravant: nullis stridet via sacra catenis.
Nec me spectandi studio jam prisca triumphi
Detineant simulacra, animum neque prælia pascãt
Picta meum. Non si rursum ad Capitolia Gallos
Cæsar, seu Numidas Marius, vinctúmq; Jugurtham
Victor agat. Non si Patres, effusáque totis
Obvia Roma viis, atque oppida facta metallis,
Æquoráque, & fractis mœrentes cornibus amnes,

Exuviæque ducum, captiváque vestis,& ingens
Argentum, series olim longissima pompæ,
Multáque Clitumni sacro perfusa fluento
Victima, sollemnésque epulæ, ludíque viarum
Pulcra mihi referant Latij spectacula fastus.
Omnia jam majora: Deus, Deus ipse beatis
Delapsus Divorum adytis, quem mille phalanges
Aligeræ circum volitant, huic pompa triumpho
Per se magna sat est. Idem quoque victima tẽplis,
Idem epulũ,idẽ operũ monumentũ insigne suorũ.
Quin etiam Rex ipse suam (mirabile dictu)
Captivus pompam sequitur, sensúsque revinctos
Ponè trahit, cogítque sequi, Numénque fateri
Quod tenui frugum genitrix sub imagine celat.
Ut ventũ ad sedes,quantúsque & qualis ab aulâ
Idereâ excipitur, tantus talísque receptus
Æde sacrâ est, nisi quod lateat, fugiátque videri:
Principiò ante aras defixa horrore Philippus
Ora tenet,sanctúmque, & inobservabile Numen
Poplitibus flexis, & corpore pronus adorat.
Verbáque quærenti patrium testantia cultum
Deficiunt. Tandem ut sacrum eluctata pavorem
Vocis iter vicit pietas, ac desuper ipse
Exstimulat Deus,atque imo se pectore versat,
Continuò: Salve ô magnum & venerabile terris
Numen,ait: salve gentis fiducia nostræ,
Rex Superûm,rex idem hominũ,& pallẽtis Averni.
Dexter ades, propiúsque tuos agnosce penates.
A te principium regni: tibi debita sceptra,
Austriadûmque aquilæ,tot euntibus ordine longo
Cæsaribus: per te (neque me sperasse pigebit)
Æternum ventura trahent in sæcula nomen.
Intereà dum tantus amor tibi, curáque nostri est,
Hospitio ut jungi cupias,simul has quoque mecũ
Divide terrarum curas, regníque vocari
Tutor, & esse velis. Non belli præmia quæro,

Nec

Nec ſuper his moveor. Vincãt, quos vincere rebus
Chriſtiadûm proſit, quorum felicibus armis
Victa ſuperſtitio terris excedat, & aris (borat
Priſcus honos redeat. Quas nunc quantum ipſe la-
Diſturbare Acheron, tantò me impenſiùs æquũ eſt
Protegere, atque omnes ſacrorum avertere peſtes.
Bellorum hæc meta eſt: hæc quo me cũque voca-
Voti ſumma mei fuerit, tot provida rerum [rint,
Pectora, tot fortes animas, dextrámque meam me
(Sive fide, ſeu quis bello experiatur) honori
Devoviſſe tuo. Tu mentem hanc numine firma.
Talibus orantem dictis pulcerrima proles,
Os animóſque patri ſimilis (quam ſi modò regnis
Admorint patriis, quamquã ô! nil lætius umquam
Contulerint terris Superi) proſtrata ſub aras.
Audiit, &: Sequimur, dixit, tua vota precantes
O genitor. Tantus ſuccedens ſedibus hoſpes
Hunc, reor, hunc lætum nobis, totíque ſecundum
Imperio volet eſſe diem; noſtróſque minores
Olim hujus (neque vana fides) meminiſſe juvabit.
Dixerat: expleri nequeunt gnatíque patríſque
Vocibus intenti Heroës, quos Martia virtus,
Et regum favor illuſtri dignatus honore eſt.
At tu, dum rerum auctorem, cui ſubdita parent
Imperia, aſtrorúmque orbes, totúmque quod uſquã
Regales intra ſedes & limina cernis, [eſt,
Inclyte Rex, belli molem tam grandibus urge
Auſpiciis. Cedent, aut non ceſſiſſe pigebit
Hoſtiles acies. Quod enim contendat Iberi
Viribus imperium, ſua ſi modò robora norit,
Caſtigétque moras? Tibi victus ſubdidit Afer
Litora: te metuit Ganges: tibi turbidus Indus
Volvit opes: uni Americe tibi viſcera pandit
Feta auro. Quocumque diem ſol orbe reducat,
Feſſus obit tua regna: tuo ſeſe aureus effert
Oceano, condítque tuo. Tantùm arma capeſſe:

Dúmque alij nova bella movẽt,infeſtáque jungũt
Fœdera, ſive illos regnandi inſana libido,
Et ſceleri ſperatus honor, ſeu Numinis aras
Exoſæ inſtigant furiæ, ſine præmia cuique
Sint ſua : tu laudes & fortia facta tuorum
Exſuperás,cælúmque animo complexus & orbem,
Romanâ populos ſub relligione tuetor.
Hic tibi ſit proprius belli labor, hæc tua palma.
Auſtriacos huc verte animos,totúmque Gradivũ.
Si dubiis virtus numquam non altior exſtat
Caſibus, ac juſtam ſequitur Victoria cauſam,
Armis, ut causâ, vinces, atque aurea condes
Sæcula, & æterno compones fœdere terras.

LEOPOLDO GUILIELMO, ARCHIDUCI AUSTRIÆ, Belgij pro Rege Catholico Gubernatori.

Cùm expugnatâ Dunkercâ Flandriam ab armis Gallicis liberaſſet, anno 1652. victoriis in Hiſpaniâ, Italiâ, Galliâ reportatis memorabili.

EPINICION.

Vicimus! aſſerüit ſeſe, rupítque catenas
Flandria. Nec vobis ultrâ,ſpem ponite,Galli,
Serviet. Indignâ tenuiſtis compede vinctam:
Indignâ vinctam Leopoldus compede ſolvit.
Qualis ubi Andromedã Perſeus materna luentem
Crimina,& ad duras religatam in litore cautes
Aſpexit miſerans, clypeo confiſus & enſe:
Pone metum, virgo: non es ſine vindice,dixit.
Nec mora: congreditur, monſtríque per ilia ferrũ
Exigit. Illa feræ,mortíque erepta, catenis
Solvi-

Solvitur, & dominum ſervatorémque ſalutat ,
Nec capit admirans ſua gaudia. Perſea Cepheus,
Perſea Caſſiope, victorem Perſea virgo
Libera conclamant : reſponſant Perſea rupes.
Haud aliter bello felix , crebérque triumphis
Auſtriades Morino captivam in litore Nympham ,
Lumina, quod poterat, longo liventia fletu
Tollentem cælo, jámque ultima pænè ferentem,
Et,Leopolde veni,clamantem, & multa voventem
Servitio,& vinclis, luctúque exemit acerbo.
Ardua res,quæque Atridas, pugnæque ſcientes
Poſceret Æacidas, totidémque quot Ilion annos.
Tot rumpendi aditus. 1 Non urbs , caperetur ut una ,
Una fuit capienda. Moras hîc altera 2 Chryſe,
Altera 3 Lyrneſſos magno repetenda labore
Fecerat : an frugum pecorúmque feracibus arvis
Ditior, incertum eſt, an belli tutior arte.
Hîc quoque 4 Cilla fuit vix expugnabilis armis,
Expugnanda tamen,quam Nereus æquore pulſat,
Cui foſſæ triplices , & propugnacula circùm
Grandia, firma ſitu, poſitoris habentia nomen
Quæque ſui. Magnus ſic illam juſſerat olim
Muniri Cæſar : nunc feta hoſtilibus armis
Frenabat latè Morinos, bellóque premebat.

1 *Dunkercam undique inacceſſam reddebant Furna, VVinociberga , Gravelinga , à Gallis capta inceſſáque oppida : quæ appellare placuit nominibus urbium ad Troiam ſitarum , & prius etiam expugnandarum.*

2 *VVinociberga.*

3 *Furna.*

4 *Gravelinga : à Carolo V. Imp. munita caſtro & propugnaculis , quorum ſingulis nomen dederunt Ordines Flandriæ.*

5 Stabat & æquoreo munita in litore moles
Ingenio defenſa loci : ſinus æquoris altus
Curvato flexu prælabitur : Iccius olim ,
Ut perhibent, portus, tutum navale carinis
Objectu bimaris dorſi & flaventis arenæ.
Hinc arx alta, ingens, vaſtum procurrit in æquor.
Mille trabes illam ſolido de robore , mille
Ferrati firmant vectes, unam omnia contra
Vela Batavorum quondam , dum litora noſtra
Nequidquam armatæ claſſis cinxere coronâ :
Unam omnes contra furias cælique, mariſque.
Heu quas illa vices belli , quæ funera vidit
Externis quaſſata armis ! Bis Gallica ſenſit
Signa : bis hoſtili ſudavit ſanguine litus.
Narraſtis cæſorum animæ pallentibus umbris ,
6 Camoſij Termíque umbris, quo ſanguine rurſum
Litoreæ cumulus ſteterit non magnus arenæ.
Tantùm non ſubito rapuerunt vortice flammæ
7 Borbonidem, dum, quà noſtris acerrimus inſtat,
Híque fugam ſimulant, ſparſo de pulvere torrens
Igneus erupit campo, incautéque ſequentis
Fulmineo ambuſtum fœdavit turbine corpus.
8 Quid validas hinc atque illinc coëuntibus arces
Am

5 *Mardica , bis à Gallis cruentâ ſuorum clade capta , bis iiſdem erepta.*

6 *Camoſius anno* 1583. *ab Alençonio impoſitus Dunkercæ Gubernator , ab Alexandro Farneſio obſeſſus , ipſe militeſque gladiis tantummodò accincti ſine ſignis ac ſuppellectile urbe emiſſi ſunt. Termus Gallicorum caſtrorum Præfectus ad Gravelingam à Comite Egmondano cæſus anno* 1558.

7 *Princeps Condæus ad Mardicam ambuſtus incenſo nitrato pulvere.*

8 *Linea propugnaculum ad Alpham & Colmam fluvios ſitum.*

Amnibus impositas memorem, pelagíq; sonantis
Laxatos obices, portarum immania claustra,
Immissúmq; fretum terris, 9 exhaustáq; quondam,
Nunc iterùm fluctu surgentia stagna marino.
Quam mare, quā fluvii, quam tot castella, tot urbes
Munierant, urbem vinci quis posse putaret?
Si tibi ductorum primi, Leopolde, tuorum
Curarum saltem potuissent demere partem,
Munera sortiti pariter, bellíque laborem.
Nunc tuus 10 Æacides leto jacet. Hei mihi, quātus
Consilio, quantúsque manu, sive ardua muris
Oppida bellator quateret, seu tempora tecum
Eligeret pugnæ! Non te, fortissime ductor,
Obsessam ante urbem Morinis occumbere campis
Vidimus indècorem. Media inter fulmina belli,
Et Martis tonitrus fatali vulnere terram
Planxisti moriens. At non sine nomine letum
Per Belgas fuit. Inferias magnúmque tropæum
Urbs tibi capta tulit. Castris exercita Virtus,
Et Labor, & magnis instans Prudentia rebus,
Assiduæ nuper comites tibi, vulnera dulci
Lavere ambrosiâ, & funus luxere cruentum.
11 Te quoque quæ patriæ fata importuna, Briasi,
Eripuere? tuis etiam pars altera belli
Sustentanda humeris fuerat. Tu castra regebas
Imperio: te plenum animi, te signa moventem
Ardebat per aperta sequi discrimina miles,

Plenus

9 *Moura lacus ab æstu maris natus, septem milliaria Belgica ambitu complexus, non ita pridem magno fuerat molimine exhaustus, ac frugum ferax.*

10 *Marchio Sfrondrati tormentorum Præfectus ad Gravelingam tormenti globo ictus occubuerat.*

11 *Marchio Molenghien, generalis castrorum Magister, antequam castra ad Dunkercam ponerentur, obierat.*

Plenus & ipſe tui ; nunc caſſum lumine mœſtis
Proſequitur lacrymis , votóque requirit inani.
Quòd ſi mors tantis fuerat ductoribus atras
Injectura manus , num parva incommoda noſtris
Intulerat rebus ? Quid adhuc cumulatis acerbo
Mœrorem caſu Superi, 12 armorúmq; magiſtrum,
Ægrum, languentem, mediis excedere caſtris
Cogitis , & magnis invitum abſiſtere cœptis ?
Heu fragiles hominum vires ! ut triſtia lætis
Tranſverſa incurrunt ! vos illum reddite caſtris
Incolumem medici, atq; ad fortia mittite fortem.
Auſtriades fert unus onus. Quæ pectora tantas,
Et tot ſuſtineant curas ? ſint ferrea quamvis,
Deficiant. Feſſis demit juga bobus arator :
Bellatoris equi vires animóſque perennis
Infringit labor, effuſúſque in pulvere curſus.
Cælicolæ magni , ſi vobis Belgica curæ eſt,
Si tantùm ſeſe , pugnare coacta , tuetur ,
Nec quidquam niſi pacem armis & fœdera poſcit,
Nec , contenta ſuo , ſpes ultrà tendit avaras ,
Hoc ſaltem caput afflictis ſuccurrere terris
Ne prohibete. Satis noſtras bacchatus in urbes
Sæviit armipotens, ferro violentus & igni.
Addite bellanti vires. Spes omnis in uno :
Unum dividitur per mille negotia pectus.
Sæpè illum ſomni immemorem, expertémq; quietis
Lucifer invenit ſtantem , certóſque viarum
Deſcribentem aditus : ſæpè illum invenit eumdem
Heſperus. Inſtabant operi fortiſſima bello.
Pectora : ſudantes animis audentibus implet
Laudator teſtíſque operum: nec vulnera quiſquam
Ad ſua, dum laudum fervent certamina , pallet.
Quid ? quod muneribus blandíſque hortatibus urget ,

12 *Comes Fuenſaldaña armorum ſupremus Gubernator propter invaletudinem obſidione Dunkercanâ aberat.*

Extremam hanc operam impendant patriæque, sibique.
Exitus accessit verbis. Ille impiger hostis,
Ille acer, flectique negans, terrâque maríque
Visus inaccessus pridem sibi, victus & exspes
Victoris leges patitur, frendénsque recedit.
It totis clamor castris, lituíque, tubæque,
Cornuáque, & cantus, partæ felicia palmæ
Argumenta sonant: fremitu, plausúque resultant
Litorei colles. Niveis Victoria pennis
Castra super volitat, congestóque aggere fidens
Excitat admoto vivaces fomite flammas.
Æra tonant, lætísque implent mugitibus auras.
Ante alios glauco insignis Portunus amictu
Exultat, medio spectans è gurgite puppes,
Libera jam tutis subeuntes ostia velis.
Antennis malísque nitent fluitantia vento
Picta aplustra Cruces, Burgundæ insignia gentis.
Ipse triumphali perlabitur æquora curru
Neptunus pater, ipse manu molitus habenas
Instat equis, illi patulis mare naribus efflant,
Prætereúntque leves pedibus properantibus Euros.
Neptunum antevolat nativo murice tectus
Canentes Triton humeros, vicináque circum
Litora dum læto conspirant cornua cantu,
Æmulus inflatâ respondet ab æquore conchâ,
Doridáque, & natas humentibus evocat antris.
Agglomerant sese lateri Xanthóque, Rhoëque,
Queis teretes geminâ pendent ex aure lapilli,
Et Panope, Panopésque soror, redimitáque conchis
Pectora tortilibus, queis debet nomina, Cochlis,
Et flavos nodata auro Galatea capillos,
Cymodocéque, Hyaléque, & quas mihi dicere non est.
Musco omnes, Tyriis velatæ vestibus omnes,
Omnes cyaneis evinctæ tempora vittis.

Téq; canunt, Leopolde : tibi per cærula plaudunt,
Quódque priús tristes doluere inimica coactum
Vela pati, lætis exercent lusibus æquor,
Inque chori speciem nunc hos in fluctibus orbes,
Nunc illos explent, aliósque aliósque retexunt.
Pars tibi coraliis, pars lectis æquore conchis
Serta parant : pars è gemmis tua nomina texunt.
Omnibus est læto victor Leopoldus in ore.
Quarum quæ medio fertur pulcerrima cœtu
Flandrias 13 Actiophane, albenti in veste refulgens
Detersis lacrymis, versóque in gaudia luctu,
Altior emergit, placidísque è fluctibus exstans
Sic canit : attentas tenuerunt carmina Nymphas.
Nec strati maris unda, nec obstrepit aura canenti.
Macte tuis, Leopolde, animis, armísq; secundis.
Antè nec alterni nostris in fluctibus æstus,
Nec pelago pisces, nec erunt in litore conchæ :
Antè suos repetent fontes quæ flumina nostris
Se miscent undis; próque undis arva carinæ,
Próque arvis undas curvum sulcabit aratrum,
Quàm nobis desint laudum argumenta tuarum.
Non ego læta tui repetam primordia Martis,
Queis Libertatem redeuntem, & grandia Pacis
Anguria, & sese reddi sibi Belgica vidit.
Omnia jam celebrata. Quis Armenteria forti
Mœnia capta manu, quis 14 inexsuperabile vallum
Hannoniæ cessisse tuis non prædicat armis ?
Magna, sed antiqua est gaudendi causa receptus
15 Liza pater, libérque metu te vindice Scaldis.

16 Et

13 *Dunkerca, si vocem Flandricam Latinè interpreteris, Litorale templum significat : unde nomen huic Nymphæ è Græco.*

14 *Landracum.*

15 *Cortracum, aliaque urbes & arces Lizæ impositæ.*

16 Et Cameracenæ, quas Gallus cinxerat, arces,
Marte tuo & magnæ servatæ munere Divæ,
Præconem repperere. Data est quoq; vatibus ingens
Materies, cùm te victorem sensit apertis
Gallia limitibus. 17 Transmissum in sæcula raræ
Exemplum fidei legitur, sempérque legetur
Unum militibus vulnus fatale duobus,
Unus funeribus, quæ nec post fata revelli
Passa tua est pietas, tumulus titulúsque duobus.
Extollant alii dejectos sedibus hostes,
Et captos 18 Scaldis fontes, téq; 19 Axona victis
Mœrentem ripis, injectáque vincula 20 Mosæ,
Téque tui magnâ domitam Campania parte.
Nos propiora vocant: nos unâ sospes in urbe
Flandria, nos vinclis Neptunus liber ademtis.
Hæc, hæc præteritas cumulat victoria lauros.
Terra parum fuerat: terræ nunc adjicis æquor.
Magna quidem terrâ fuerat vicisse voluptas,
Sed non plena tamen. Quæ spes & vota gementis
Expleret patriæ, palmásque ornaret adeptas,
Integra libertas deerat. Tot valla, tot úrbes,
Assertíque amnes tantum sperare jubebant,
Quâ post imbriferas Hyadas, noctésq; profundas
Nunc fruimur, lucem. Roseis sic vecta quadrigis
Purpureas cùm manè fores Aurora recludit,
Paulatim tenebris nox evanescere victis

Inci-

16 *Otho Zylius è Societate Iesu Cameracum obsidione liberatum edito poëmate celebravit.*

17 *Sidronius Hosschius ex eadem Societate elegias edidit in mortem duorum commilitonum, quorum alter hostili telo, alter amore in commilitonis casi complexu ad Capellam occubuit.*

18 *Casteletum ad Scaldis caput situm:*

19 *Ad Axonam fanum* S. *Meneholdi, Rhetelia, Castrum in Porceano;*

20 *Mousonium ad Mosam.*

Incipit: albescit cælum: lætissima rerum
Lux subit, & totum spondet prænuntia solem.
Nunc ô, nunc mecum longo vos solvite luctu
Nereides: mecum plausas iterate per undas
Carmina, victoris magnum attollentia nomen;
Carmina, quæ longè fluctus: & litora longè
Ingeminent. Pleno fruimur post nubila sole.
Mirabar, 21 cur in sicco, velut antè, sinistræ
Non gemerent mœstum fulicæ, pluviásq; vocarēt,
Nec ferrent queruli clamorem ad litora mergi.
Candida lux aderat, quâ tandem Flandria durum
Excuteret cervice jugum, gaudénsque videret
Æquora restitui nautis, cultoribus agros.
Ipsi te portus, ipsa hæc, Leopolde, vocabant
Litora. Dúmque tuis spes tantas provehis armis,
Cælum in parte fuit. Soles fulsere sereni:
Fluctibus & ventis furor abfuit: æquore classis
Tuta stetit: nihil hostiles armísque virísque
Effecere rates, commisso Marte repulsæ.
Expugnata tuis urbs altera & altera signis.
Omnia successere. Patet mare: carbasa nautæ
Pandite: victricem malis inducite laurum.
Redditus est vobis per apertum transitus æquor.
Virtutis vestræ memores veterúmque malorum,
Desuetas aptate rates, pelagóque volate
Martia gens, pelago ante alios pugnare periti.
Ite viri, date vela, & libertatis ademtæ
Ultores adferte animos, terráque fugatos
Debellate mari, legésque imponite victis.
Terrarum imperium firmat mare. Victor in illo
Cetera securus tenet, invictúsque tenebit.
At vos, nunc quoniam tutum est piscātibus æquor,
Tendite, ut antè, plagas pueri, demittite nassas,
Et

21 *Obsidiones expugnatarum priùs urbium incredibilis laboris fecerat cælum pluviis assiduis infestum.*

Et solito pelagi tractu pendentibus hamis
Fallite, & æquoreas ad litora vertite prædas.
Et quotiés parvis tentabitis æquora lembis,
Dicite: (sic semper vobis sit piscis in undâ
Credulus) Austriades nobis hæc otia fecit.
Ast ego pro meritis quas grates solvere tantis
Sufficiam, Leopolde? Tibi, siquid tamen illud
Siquid habet pretii, nostra hæc ad litora ponam
Sollemnes aras, magni monumenta laboris.
Quales trans Indum Macedo dum fulminat armis,
Ipse sibi posuit victor, propriásque dicavit,
Nominis & famæ ventura in sæcula testes.
Adjiciam titulum, quem, seu navalibus altis
Herculeæ Calpes, seu litore solverit Indo,
Navita præteriens legat, externásque per oras
Deferat: HAS PULSIS LEOPOLDO FLANDRIA GALLIS.
Dixerat: arrectæ simul assensere sorores,
Térque salutarunt submissâ fronte potentem
Victoris Genium: ter signa dedere triumphi,
Æquora plaudentes manibus, lætúmq; canentes:
Ter capiti infusos irroravere liquores.
Intereà latè tantarum nuntia rerum
Fama volat, lætísque implet rumoribus urbes.
Applaudit longè Germania. Rhenus & Albis
Suspenso excipiunt Famæ præconia fluctu.
Effusus procùl Hercyniis è saltibus Ister,
Præcipuè, quà Cæsaream prælabitur urbem,
Vorticibus volvit solito majoribus undas,
Lætitiâque tumet, magnóque assurgit alumno.
Hîc Cæsar pacis studiis intentus, & alto
Consilio instaurans quidquid grassata tot annos
Imperio in magno tristis labefecit Enyo,
Exilit, ut tanti perlata est fama triumphi,
Et tamquam proprio, fratris lætatur honore.
Quippe volutabat secum, in quæ tempora virtus
Illius

Illius inciderit: Belgarum quanta per urbes
Tempestas bellorum ierit: quos antè dolores,
Et rerum casus tulerint: quàm certa labanti
Spes patriæ, & facies melior cum fratre rediret.
Ut verò rapidis Pyrenen transiit alis,
Laurentésque super velox D·a constitit arces,
Regis opus, magnâ in tabulâ sua regna Philippus
Fortè recensebat lustrans, arcésque, locósque,
Litoráque, & tumidis infessas hostibus urbes.
Versabat secum tacitus, quibus artibus illas
Assereret vindex, longâque in pace foveret.
Ergò ubi tam felix demulsit nuntius aures,
Ad Superos gratus palmas utrásque tetendit,
Agnovítque Dei munus. Tum fronte serenâ
Cognato Austriadæ partum gratatus honorem:
Victor io, dixit: virtus tua spem quoque vicit
Belgarúmque, meámque. Tibi se Flandrica debent
Litora. Quòd pateant securis libera nautis
Æquora, quòd securus aret sua rura colonus,
Quòd versis secum luctetur Gallia fatis,
Munus opúsq; tuum est. Tu Gallum, invicte, coërces
Limitibus pulsum Morinis: tu Marte sinistro
Divulsos Belgas iterum conjungis Iberis.
Hanc equidem dextro nobis à Numine mentem
Injectam reor, ut peterem prò munere magno
Jam propè depositis velles succurrere rebus.
Quàm tibi nos, & funestis exercita bellis
Flandria materiam dedimus, virtutibus imples,
Præmia pro meritis Divi pulcerrima primùm
Invictíque dabunt animi, queis Belgica stat res.
Ipse ego tum fidei tantæ non immemor umquam,
Et domus Austriadûm meritos solvemus honores.
Téque reponentem nostros in pristina Belgas
Præsidium dicam rerum columénque mearum.
Tu modò te nobis, ut servas cetera, serves.
Quos ego te casus, quæ te discrimina passum
Acci

Accipio! sæpè insonuit tibi tempora circum
Ferrea tempestas telorum, & casside cristas
Abstulit. Ah nequid virtus interrita peccet!
Horret adhuc meminisse animus: tormenta vomebant
E muris ferrum, & flammas: tu pectore stabas
Intrepido, pugnæ intentus. Comitum unus & alter
Ad latus hinc atque hinc tormento abreptus aheno est,
Quóque loco steteras, ipsi cecidere, suóque
Pænè tuos laceri sparserunt sanguine vultus.
Ne, frater, ne tecum urbes, patriámque receptam,
Spésque meas de te miserandâ involve ruinâ.
Quolibet hæc esset maior jactura triumpho,
Talia Rex secum media inter gaudia volvit,
Multùm sollicitus, ne quæ solatia Belgis
Continuat victor; bellandi gloria, & ingens
Vincendi studium luctu corrumpat amaro.
Quis mihi nunc fando referat, qui plausus Iberis
Et fremitus castris ierit, cùm didita latè
Fama refert Morini purgatam litoris oram?
Reddita libertas populis, exemta catenis
Flandria, securum pelagus, Leopoldus, in ipsis
Omnia sunt oculis. Passim tentoria circum
Martius audiri clamor, lituísque tubarum
Permisti sonitus, atque æra sonantia flammis.
Clauserat obsessos velóque & remige portus
Regius Austriades 22 sanguis: Mortara rebellem
Parte aliâ obsidione urbem vallóque premebat.
Urbem, cui de se Massylus Barcino nomen
Conditor imposuit, generis tibi proximus auctor,
Annibal, & belli Libycas hortator ad aras.
Et nunc illa quidem triplici circumdata muro est,
Immanes circùm turres, opera alta, minæque
Saxorum ingentes: cingunt latera ardua fossæ
Altæ,

22 *Ioannes Austriacus.*

Altæ, præcipites, aditum ſperare vetantes.
Olim penſilibus fuit & ſpectabilis hortis,
Antiquam inſano Babylonem imitata labore.
Nunc operis tantùm (quid non abolere vetuſtas
Invidioſa vales?) fractæ monumenta columnæ.
Quà Libycum tumido pulſat mare litora fluctu,
Efficit interior portum ſinus invius Euro
Et Boreæ, feſſis ſtatio ſecura carinis
Jámque recreſcebant bis ſeptima cornua Lunæ,
Et tolerabat adhuc diuturni tædia Martis,
Fortunæque vices varias, morbóſque, famémque.
Nec minùs obſeſſos urgens, patiénſque laborum
Obdurabat Iber, omníque ex parte premebat
Ultima paſſuros. Sed enim quod Flandria victrix.
Quódque dabant urbes Leopoldi Marte receptæ
Augurium caſtra accipiunt, ſimilémque refectis
Præſumunt ſucceſſum animis, ac talia muſſant:
Pænè ſimul viſa eſt, obſeſſáque, captáque bello
Urbs aliis, poſitúque loci defenſa, manúque,
Objectúque maris: ſpatium nos longius anno,
Et pendentis adhuc belli fortuna fatiget?
Talibus incenſi potiundæ protinus urbis
Vota fovent alacres: nec ſpem præſagia fallunt.
Vincit Iber. Tantum bello valet æmula virtus.
O, cui tot cumulat lauros Deus, Optime Regum,
Excipe pacato redeuntes excipe vultu,
Armáque damnantes populos, quibus utile fecit
Sanguinis Auſtriaci virtus clementia vinci.
Hoc facis: hæc partâ de te victoria major.
Ut rex, ſic pater es. Nec te moderatior alter
Aut premit, aut regni faciles admittit habenas.
Parcere ſubjectis, iráſque remittere, moris,
Magne Philippe, tui eſt. Facti dum pœnitet illos,
Pœnarum ſat habes. Ipſi ſibi pœna fuerunt,
Pluráque ſunt paſſi, quàm quæ potuere timeri.

Te quoque, quem noſtris Mavors exercuit oris,
Nunc

Nunc Insubria miratur, mirantur & Alpes,
Eridanúsque pater victricia signa gerentem,
Gentis honor, Caracena, tuæ, cui fama perennis
Contigit Ausonio depulsis limite Gallis,
Te quoque credibile est Leopoldi Marte secundo
Incaluisse animis non inferiora sequentem.
Alternos toties dominos sortita Casale,
Fax belli, claustra Italiæ, celeberrima Martis
Area, quæ toties spumantem sanguine vidit
Eridanum, expugnata tibi (quæ gloria?) cessit.
Cessit, &, ut Magno satis est vicisse Philippo,
Reddita Minciadæ domino, nova bella diremit.
Talia dum passim Europæ diffusa per oras
Fama canit, non te 23 tacitum indictúmque relinquit [nomen
Magne Heros, magnum cui Schvvartzenbergia
Gens tribuit, majus virtus tua. Námque canebat,
Ut te tantorum comitem sociúmque laborum
Sumserit Austriades: ut promtis utilis illi
Consiliis fueris, qualis, dum Marte bilustri
Pergama victa cadunt, Pelidæ Nestor Achilli;
Aut Anchisiadæ, dum raptum ex ignibus ignem,
Et Trojana infert Latio sacra, fidus Achates.
Hinc vigiles curis noctes, lustratáque valla,
Præscriptósque refert aditus, hostémque repulsum.
His addit telorum inter bellíque fragores
Impavidum, & pulcro sordentem pulvere vultum.
Scilicet accendunt veterum decora alta 24 parentum,
Cæsa

23 *Ioannes Adolphus, Comes Schvvartzenbergæ, Eques Aurei Velleris, Regi Catholico à Consiliis bellicis, Leopoldo Archiduci primarius cubiculi Præfectus.*

24 *Quæ à Schvvartzenbergiis præclarè gesta sunt, paulò uberiùs exponuntur in Genethliaco, quod Heroicorum libro 2. legitur.*

Cæsaris auspicis acies in prælia ductæ,
Defensúsque Amasis, ripâque assertus utrâque
Rhénus, & Alsatiis detracta rebellibus arma:
Quintini ad fanum pugnæ, proavíque cruore
Consignata fides, Prudenti nota Philippo.
Præcipuè ante oculos Javarini claustra revulsa,
Feta viris, Istri timor, & fiducia Thracum,
Æternum virtutis avo debentia nomen.
Heu! non ille, 25 suis effusum sedibus hostem
Dum reprimit, partésque animum dum versat in omnes,
Teláque nulla cavet, Pappæ sub mœnibus altis
Debuit oppetere. O domitor fortissime gentis
Odrysiæ, non te totum ferus abstulit hostis.
Non tua, quo corpus tumulo, jacet obruta virtus,
Funeris atque ævi victrix. Te Rhenus, & Ister,
Te domus Austriadûm celebrat: Te fama superstes
Inserit Heroum ordinibus, cælóq; reponit: [phis,
Quamquam Pannoniis mors hæc inimica trium-
Nec matura fuit. Vidit miserabile funus
Cæsar, & illacrymans: Quantum, Germania, perdis
Præsidium! quanto solvunt hæc funera, dixit,
Thraca metu! Mœstæ pheretro subiere phalanges,
Et versis luxere hastis, gemitúmque dedere.
Heu! ne te, generis tanti dignissime sanguis,
Sors eadem invideat nobis. Ne fortior æquo
Esse velis, bellíque omnes contemnere casus.
Pignerat ante diem dubia inter prælia Mavors
Fortia prima ferè sibi pectora. Solvite Belgæ,
Servati Belgæ pro sospite solvite vota,
Qualia 26 pro salvo persolvit vota parente
(Tanti

25 *Adolphus Schvvartzenbergius, is qui Iavarinum Turcis eripuit, ad Pappam occubuit.*

26 *Pro Adamo Schvvartzenbergio, Ioannis Adolphi parente, ægro votum fecit & solvit Fernandus II. Cæs. Aug.*

(Tanti erat hunc ſupereſſe) ad magnæ altaria Divæ
Fernandus Cæſar. Fieri ſibi talia mandat
Multa viri virtus, & tot ſpectata periclis.
At tu, cui Nereus, & Iberus turbidus auro,
Et Rhenus, clarúſque tuis natalibus Iſter,
Et pater Eridanus pariter plaudentibus undis
Aſſurgunt, etiam plauſu, Leopolde, tuorum
Perfruere, & patriæ tibi ſe debentis amore.
Non tantùm ceſſere tuo fortiſſima Marti
Mœnia: viciſti & pelago, pars unde pericli
Major erat. Suprema tuis ſpes, Gallia, rebus,
Miſſa mari claſſis, quamquam validiſſima, quamquam
Tormentis numeróq; virûm metuenda, repulſa eſt.
Victori pars præda fuit: pars fluctibus hauſta eſt.
Paucæ nil ultrà audentes, victæque pavore
Alta petunt vento, conversáque vela reflectunt,
Qua fuga cumq; patet, pelagóq; feruntur aperto.
Te, quàm longa fuit, 27 Ledæe, exercuit æſtas
Claſſe coronantem portus & litoris oras.
At non diſcordes venti, rapidæque procellæ
Quaſſavere rates: favit tibi candidus æther,
Et placidum Nereus ſtravit mare. Tu vigil hoſtem
Nequidquam ſperantem aditus, claſsíq: minantem
Acceſſu prohibes: tu victor in æquore perſtas,
Dum terrâ pugnant alii. Date ſerta carinis
Victores nautæ, bellíque inſigne ſuperbum
Ductoris capiti navalem ferte coronam.
Hoc, reor, hoc Flandri Proceres portendere viſi,
Cùm, Leopolde, tuos 28 navalis imagine pugnæ

27 *Marchio de Lede rei maritimæ Præfectus.*

28 *Flandriæ Ordines, captâ Gravelingâ, navibus illis, quibus tempore obſidionis mare clauſerant, navalis pugnæ ſpecimen Leopoldo ex litore ſpectanti præbuerunt.*

Detinuere oculos, & ſigna dedere futuri.
Urbs eſt Albionem contra, Tameſinâque longè
Oſtia prærupto circùm candentia ſaxo,
Dives opum quondam, & lato celeberrima portu;
Nunc belli tantùm ſedes, pars ultima Flandri
Litoris: indigenæ Gravelingam nomine dicunt.
Auſtriades illâ victum dejecerat hoſtem,
Tantum animis auſus, quantum turbata timebat
Gallia, dum vires diſcors in viſcera vertit.
Et jam ſtabat adhuc vicino in gurgite claſſis,
Hoſtilis mora ſubſidii, ſi fortè per undas
Vi quæſiſſet iter, dum terrâ Mars quoque noſter
Excubat, & validis muros circumſonat armis.
Utque ea jam victâ communia proderet urbe
Gaudia, & augurium ſucceſſus deinde ſecuti,
Navalis belli ſpeciem, ſimulatáque veris
Prælia concurrens mediis effinxit in undis.
Ergò hinc atq; illinc numeróque & viribus æquis
Conſiſtunt pelago puppes. Utrímque juventus
Intenta expectat ſignum: par omnibus ardor
Irruere, & tamquam vero concurrere bello.
Inde ubi conſonuere tubæ, mora nulla, carinæ
Æquora corripiunt celeres: ferit æthera clamor
Nauticus: impulſis ſpumant freta fervida roſtris.
Ut propiùs ventum eſt, tormenta obverſa procellã
Fulmineam effudere: tonat cælum omne tumultu:
Ætherà prætexit denſâ caligine nubes,
Turbinibus fumans piceis atróque vapore.
Utque ſolent, cùm vera rates certamina miſcent,
Illidi proræ proris, uncíſque teneri,
Implectíque ſibi, morsúque hærere tenaci.
Hoſtilem in puppim pars ſaltu corpora librat,
Invadítq; foros: pars tranſtris ſubmovet hoſtem,
Inque aditu obſiſtit. Geminant diſcrimina vires.
Nulla fuga eſt: repetunt pulſi pugnámque, locúmque,

Exacuít

Exacuítque animos violentior ultima virtus.
Nec victor cessat priùs oppugnare carinam,
Quàm veluti captæ muros descendat in urbis,
Signáque in hostili figat victricia vallo.
Hi captas naves; illi, nisi protinus adsint,
Jungendas captis hosti extorquere laborant.
Inflectunt alii cursum, spatiúmque remensi
Acriùs incumbunt, tormentáque rursus in ictum
Disposita exonerant, renovatáque prælia miscent.
Vi totâ obnixæ pugnant, alternáque partes
Damna ferunt faciúntque. Diu victoria nutans
Fluctuat, ancipiti quò vergat nescia casu.
Haud aliter belli classes simulacra ciebant.
Prælia vera putes, nisi quòd tormenta revulsas
Non frangant laterum tabulas, neque lubrica fœdet
Transtra cruor. Nusquam laceris carchesia malis
Scissáque vela natant, alto ludibria ponto.
Nullæ vulneribus victæ pelagóque carinæ
Submittunt latus, & ruptâ compage dehiscunt.
Nusquam fulmineo incensas (miserabile visu)
Pulvere dissultare, rapíque per aëra puppes,
Nusquam femineces videas in gurgite nantes.
Sic, ubi pugnatum est, tibi stanti in litore vela
Submittunt, Leopolde: tibi simul intonat ingens
Æris displosi fragor, & diverberat auras,
Et quæ jam belli fuerant, sunt signa triumphi.
Illo dum per te fruimur, quæ publica vota,
Quem procerum de te sensum, quæ gaudia vulgi
Esse putas? felicem annum, felicia dicunt
Tempora, quæ primùm patriis tua nomina fastis
Adventúmque tuum, pugnatáque bella sacrarunt;
Se quoque felices. Propè conclamata redire
Tecum visa salus: tecum pax optima rerum,
Et nimiùm longo Libertas obruta bello
Omina læta sui populo portendit ovanti.

Nequidquam Gallo ſperata eſt Belgica tanto
Sanguine : nequidquam captivo vincula Lizæ ,
Et noſtro injecta Oceano. Superatus, inultus
Litoráque , fluviósque , & quas inſederat urbes
Fruſtrà reſpiciens ingentibus excidit auſis.
Sic olim dirum Latio & lacrymabile nomen
Annibal , ignarus fati ſortíſque futuræ,
Italiam ſibi poſt Alpes promiſit apertas.
Ibat , ut ex ipſis præceps ruit Alpibus amnis
Hibernis auctus nivibus , ſilváſque , gregéſque ,
Et rapido abruptas contorquens vortice cautes.
Quacumque infeſtas acies trahit,intremere omnis
Auſonia : exſcindi ferro delubra , domúſque :
Immeritæ flagrare urbes , funúſque parari
Imperio : audiri Medis Indíſque ruinæ
Heſperiæ fragor. Et potuit , ſi fata tuliſſent,
Roma capi, potuere capi Capitolia & aris
Obrutus extingui Veſtæ focus. Irrita vota
In ventos abiere. Nihil tot cladibus actum eſt ,
Seu cùm cæſorum Padus & Ticinus acervis
Congeſtíſque obſtruſti armis., Latiáque cruenti
Strage laborarunt tardos evolvere fluctus :
Seu cùm purpureis Thraſimenus inhorruit undis.
Fruſtrà Romuleo ſudarunt ſanguine Cannæ.
Direptas fruſtrà gazas , & equeſtribus aurum
Detractum digitis , modiíſque capacibus altè
Admenſum Tyrias dux miſit Pœnus ad arces.
Invidit rebus nimiùm fortuna ſecundis :
Verſa retro eſt. Bellorum eadem fortuna tuorum eſt
Gallia. Scipiades patriæ tot vulnera paſſæ
Alter adeſt , par virtute & felicibus auſis,
Exuviis qui te noſtris ſpoliíſque tumentem
Urbes ante tuas victricibus exuit armis.
Salve Heros ingens meritis , quem bella gerentem
Divorum Favor antevenit , comitatur euntem
Spes

Spes bona, perpetuis decorat Victoria palmis
Ponè sequens. Salve spes ô fidissima pacis,
Belgarum communis amor, tutela labantis
Et columen patriæ. Felix, longúmque superstes
Nos rege. Nec vigiles curæ, bellique labores
Infringant natas ad publica commoda vires.
Ipse Deus, qui res belli pacísque supremo
Temperat imperio, tua provehat arma, tuósque
De nostris, lætos quos per te ducimus, annis
Augeat, atque inter plaudentûm vota senescas.

TUO PIGNORE SECURA ESTO
BRUGA.
CHRISTI CRUOR
ORBIS PRETIUM,
URBIS TUÆ TUTELA EST.
TU ILLUM SERVAS, ILLE TE.
HUNC HABES BELLI SACRI FRUCTUM,
QUO ET VIDERI SOLYMA POSSIS.
NON SEPULCRI TANTUM FORMAM,
CUI DEUS ILLATUS FUIT.
SANGUINEM ETIAM
PRIUSQUAM SEPULCRO INFERRETUR
ABSTERSUM POTES OSTENDERE,
E CÆLO BASILIUS,
IN TERRIS CAROLUS
CUSTODIENDUM ILLUM SUSCEPIT,
UTERQ; TANTI PIGNORIS CULTUM,
ET CUM EO
FELICITATEM AUCTURUS TUAM.

CAROLO VANDEN BOSCH,
BRUGENSI EPISCOPO INAUGURATO.

EST aliquid, si fama loco est, factísque superstes [ipsi,
Durat honor, spectare locum. Quæ cernimus
Acriùs irritant animos: seriésque, modúsque,
Exitus & rerum, felix, funestus, in ipsis
Omnia sunt oculis, variántque in pectore motus,
O Solyma! ô Divis olim gratissima sedes,
Sacrorum legúmque parens, urbs æmula cælo,
Mortalíque habitata Deo; nunc illius umbra,
Et tantùm cinis, & nomen, quis me tibi terris
Ereptum patriis sistat, vestigia saltem,
Versáque lustrantem rerum monumenta tuarum!
Nec tamen inquiram veteris loca conscia ritus,
Fœda situ, deserta, Titi gravíúmque Quiritûm
Relliquias. Non me densis lustra horrida dumis,
Aut segetes, ubi templa opibus fulgentia & auro,
Atriáque, & solido steterunt ex ære columnæ,
Mirantem teneant: quamquam hîc tot millia quondam
Cæsa boum fusis sparsere cruoribus aras,
Et multâ nebulâ, & cæcâ caligine fumi
Involvêre diem: quamquam hîc, manifesta favoris
Signa sui, illustrem radiis ardentibus ignem
Prorupit cælo Deus, &, quæ maxima reges
Contulerant, missæ rapuerunt munera flammæ.
Hæc aliis: nobis placeant ante omnia montes,
Sacrati montes, animas ubi victima nostras
Lustravit moriens, & venis omnibus imbrem

Sanguineum, & totum pariter diffudit amorem,
Ipsa Deus, nostros artus indutus & ora.
Hîc ego sim, videámq; ubi vitam impenderit orbi
Saucius, & patriæ medium se objecerit iræ
Terram inter cælúmque suum sublimis: ubi ara
Infelix lignum steterit: quæ gleba cruorem
Divinum biberit, sceleris placamina nostri.
Hîc ego suppliciter tristis, cultúque reorum
Incedam lacrymans. Nunc terræ dulcia figam
Oscula, nunc sacro conspergam pulvere crines.
Hîc, quæ pẽdentem, mediáq; in morte trementem
Saxa Deum miserata, horrendo rupta fragore
Dissiliere, meas referent pulsata querelas,
Plangorésque meos. Tum me si spiritus, & vox
Deficiat suprema, animam hanc effundere tantùm
Hîc mihi contingat, tenuémque viator arenam,
Divino quondam tepefactam sanguine arenam
Frigenti injiciat, quàm molliter ossa quiescant!
Non ego Mausoli sumtus, non funeris aras
Maluerim, molémque tui, Cleopatra, sepulcri.
Ah! cur hanc sortem nobis & tuta viarum,
Carole, regnantûm virtus & Martius ardor
Invidet, & nondum his fulgent in montibus arma,
Terribilésque Scythis, Flandrorum signa, Leones?
Infelix Europa, tuis quid viribus usa
Te laceras, & quo vinci Sidona volentem,
Quo Rhodon, & Cypron, Nilúmq;, & litus Ioppes
Debueras, illo invadis tua viscera ferro?
O furor! ô magnis semper contraria cœptis
Armorum rabies, & nostrâ Thracia tantùm
Seditione potens! Nam cur non classibus æquor
Sternimus, & nostris terremus Achaica velis
Litora? cur non te, Solyme, calcatáque quondam
Terra Deo, nunc Edono regnata tyranno,
Servitio eripimus? Quid adhuc prædonibus illis,
Quos pateris, tantùm de te licet? Improba crescit
Suc

Succeſſu feritas, animóſque à crimine ſumit,
Fanda infanda audés. Ne gens tibi barbara,& iſtis
Fide animis : tibi noſtra facit diſcordia vires,
Bellorúmque pias odium intractabile cauſas
Et ſpes tam lætas intercipit. O ubi regum
Priſcorúmque ducum virtus, ſocialiáque arma,
Conjurata tuos, Solyme, perrumpere muros!
O qui ſopitos ignes, animóſque jacentes
Suſcitet, & veterum ſuccendat imagine rerum!
Vivit adhuc, ſacríque manet clariſſima belli
Gloria, cùm Divis uſus ventíſque ſecundis
Mars noſter trans Ionium, trans oſtia Nili
Vela dedit victor. Vos aræ, auguſtáque teſtor
Pignora, divino fuſi de corpore rores
Sanguinei, ſpolia ampla, Europæ robore toto
Trãs mare digna peti,templis decus addita noſtris.
O cruor, æterni monumentum & pignus amoris,
Spes hominum, vitæ præſens melioris origo!
Tu facis, infando quamquam jactura dolori eſt,
Amiſſam ut Syriam, deſideriúmque locorum,
Et veteres clades cauſis ſolemur honeſtis.
Te propter Solyme (nam quid pretioſius illa,
Cur repetatur, habet?) duris oppreſſa catenis
Jam minùs in voto eſt, triſtémq; ante omnia collẽ,
Collem infelicem diviná cæde madentem
Surgere, & in mediâ ſpectari credimus urbe.
Te propter Bruge Solyma eſt, quæ ſigna triumphi
Servat adhuc, quo vitæ auctor ſuccumbere noſtro
Dignatus leto, Letúm atque Acheronta ſubegit,
Æternum ſtatuens Solymæâ in rupe tropæum.
At tibi quas illo, 1 Alſati, pro munere Bruga

1 *Theodoricus Alſatius, Flandriæ Comes, in Syriâ à Balduino Hieroſolymorum Rege ſocero ſuo inter varia regiáq; munera accepit Chriſti Domini Cruorem, ab ejus corpore, priusquam ſepeliretur, abſterſum, & in pellucidâ cryſtallo ſervatum: eum deinde Brugenſibus donavit.*

Persolvat grates? Lectos heroas Achivi,
Æsonidémque suum celebrent, Tritonide primùm
Æquora tentantem pinu, taurósque domantem,
Æripedes tauros, insopitúmque draconem,
Militiámque novam, juvenes è dentibus ortos.
Quod tantæ pretium laudis fuit? aurea pellis,
Cantibus atque herbis (si quod celeberrima Graiûm
Fabula pondus habet) non vi, non milite rapta.
Causa tua est melior, quæ te majora moventem
Impulit armatis longinquum classibus æquor
Metiri toties. Nec pars est ulla laboris
Ficta tui. Tua te pietas, tua maxima virtus
Ad Solymen, & sideribus distantia totis
Litora, Flandrorum vires & castra vehentem,
Dîs belli molem causámque tuentibus, egit.
Nec te ullæ leti facies, non terruit hostis
Sævior Ææum monstris servantibus aurum.
Felix, cui quantò lanâ pretiosior aureâ
Divinus sanguis, tantò præstantius illinc
Quæsitum est spolium, merces & causa laboris.
Ille triumphalis pompæ decus: ille tuarum,
Omnia contuleris, pars est pulcerrima laudum.
Te meritò ante alios magnis heroibus addit
Flandria, quos olim auspiciis felicibus actos,
Ardentésque animis, causâque, armísque valentes
Sidonio immisit pelago, Syriæque vocanti.
Ipse tibi (tantùm cœptis non lævus Apollo
Grandibus adspiret) Pario de marmore signum
Constituam, memorésque notas sub imagine sculpam.
Cùm domitus bello Nilus, tractúsque legetur
Sub juga Jordanes[2], Flandrísque assertus Orontes,
Quæque tibi palmas & se submisit Idume,

2 *Quater cum copiis in Syriam profectus est Theodoricus.*

Et Tyros,& Tripolis,quassatáq; Marte Damascus,
A te gestarum series longissima rerum,
Hoc ego tot titulis fulvo spectabile in auro
Adjiciam : ALSATIUS SACRUM TIBI, BRUGA, CRUOREM.

Et dubites, quando cælum te, Carole, quando
Bruga vocat, frontem vittis, oneríque tiaræ,
Atque adeò magnis animum submittere curis?
Nam nequé quidquid opum fert India, nam neque rubri
Litoris exuvias, nec quod felicibus aurum
Eruit è terris Perüe, tua cura tueri est.
Grandius his pretiũ tibi creditur.Heu quibus illud
Eductum venis totum divisit in orbem
Dantis amor! quàm multiplici de vulnere fluxit!
Hic cruor,hic ipse est, trunco quem fudit ab alto
Magna Dei soboles, duræ data victima morti:
Quo scelus antiquum, ac vitæ contagia nostræ
Abluit, & justas exstinxit Numinis iras.
Illum adeò sancti heroës, dum flebile corpus
Crudeli exemptum ferro, lignóque refixum
Excipiunt flentes, & latos vulnerum hiatus,
Et jam concretas letali frigore guttas
Albenti abstergunt strophio, legisse feruntur,
Et lectum seris servasse nepotibus, olim
Donandum templis, arísque, & ture colendum.
Salve ingens orbis pretium, pacísque perennis
Mortaléſque Deúmque inter venerabile pignus,
Sancte cruor, quem gens odiis impulsa nefandis
Expressit morte in mediâ. Tu corporis olim
Sentibus & clavis laceri, sectíque flagellis
Implesti venas. Te visceribus proruptum
Hausit amor. Tu nutribas præcordia circum
Fervidus ipsum illum, qui te prodegit, amorem.
Nate Deo, vindex generis fortissime nostri,
Téne isto viles animas, patriíque, suíque

Damna

Damnatas ſceleris, nocti devota profundæ
Opprobria, æternis Erebi cohibenda catenis
Dignatum pretio! Nos? in te quidlibet auſi
Nos tanti fuimus? non te ignorantia veri,
Non aliquid noſtri, ſed vis huc egit amoris.
Obruimur meritis. Quæ dono reddita tanto
Gratia, qui cultus fuerit ſatis? Ite frequentes,
Ite boni, date tura, Deúmque agnoſcite in illo.
Sacra vocant, & feſta dies, quâ Carolus aureo
Pontificum effulgens lituo, clarúſque tiarâ
Templa ſubit. Quos ille ignes, quos concipit æſtus
Pignoris aſpectu tanti! Dum bellua pugnat,
Dum turres fetas armis fert ardua dorſo,
Si tantùm quos arbor habet Thisbeïa ſuccos
Viderit, igneſcunt animi, ſubit ira paventem
Proculcare aciem, & totis dare funera caſtris.
Quid non divini ſpecies objecta cruoris
Efficiet? ſibi conſtat adhuc, ſimilíſque recenti
Eſt color, & longo ſervat ſe vividus ævo.
Quin etiam viſus quondam 3 poſuiſſe rigorem,
Et liquidus fluere, & trepidis effervere guttis,
Qualis ubi venis primùm ſtillantibus ibat.
Concretum ſolvebat amor. Quod fecerat olim,
Hunc iterùm atq; iterùm nobis dare velle putares.
Hoc tibi dum cæli magnum & memorabile donum
Ante oculos intérque manus verſatur, ab illo
Ingen

3 *Admirabile illud fuit quod ab anno* 1148. *uſque in annum* 1309. *vitro cryſtallino incluſus ſanctus Cruor, totâ hebdomade quaſi concretus denſatúſque perſiſteret: at qualibet hebdomatis ſextâ die à primo diluculo in horam tertiam pomeridianam, quæ Chriſti ſuppliciis finem attulit, guttatim ſtillaret, & liquidiſſimo fluxu ab imo ad ſummum ferveret atque ebulliret; & tum in duritiem rurſum coaleſceret, ac ſtiparetur. Ita Clemens V. in diplomate Pontificio.*

Ingentes tibi ſponde animos, certúmque tuorum,
Carole, præſidium. Non lapſa ancilia cælo,
Non Veſtæ focus, æternæ ſpes altera Romæ,
Imperii tam certa fuit tutela Latini.
Ipſe etiam tibi de ſuperâ Pater 4 annuit arce,
Cui templum Bruge poſuit, pignúſque verendum
Credidit, & pariter ſpes fortunáſque ſuorum.
Illum olim fruſtrà profugum, fruſtráque latentem
Silvarum abſtraxit latebris, ſolióque locavit
Græcia, Cappadocúmque ſacris præfecit & aris.
Illum fulminibus linguæ & cæleſtibus armis
Terribilem ſenſere Erebi furialia monſtra,
Eunomiúſque, Valénſque, Arrî infelicis alumni,
Unigenámque Deum contra nova bella moventes.
Te quoque ſic præſens ſtimulet Deus. Illius aris
Depoſitum ſervas, quod te quoque ſervet, onúſque
Sublevet impoſitum, & vires infringat Averni.

FAVE

4 *S. Baſilius, cui Theodoricus templum poſuit, ut in eo ſacer Cruor religioſè aſſervaretur.*

FAVE

FAVE BRUGARUM PRÆSIDIUM,
ET, QUO NULLUM EST
COGNOMENTUM DULCIUS,
PACIS CONCILIATOR,
S. DONATIANE,
INAUGURATO ANTE ARAS TUAS
CAROLO;
PACATA PER TE SINT OMNIA.
ARDEBAT OLIM
BELLO GALLICO FLANDRIA,
INTESTINIS ODIIS BRUGA:
EXSTINXISTI FUNESTA INCENDIA,
DUM NUNC PACEM OMNES POSCUNT
REGES DIFFERUNT,
SERVET ILLE TE AUSPICE
INTER ARMA PACIS MORES,
SIC OPTIMUS VINDEX DILATÆ.

SENATUI, POPULOQUE

BRUGENSI

SUB EPISCOPO SUO

PACEM

ET CONCORDIAM.

NOn ego, dum sævus nec adhuc placabilis iras
Mars fovet, & laceræ mœrent cum civibus urbes,
Non ego, Bruga, tibi longi solatia belli
Vana fero. Si pax nondum speratáque regum
Fœdera te fessam relevant, nondúmque cruentum
Hostibus extorsit ferrum Leopoldus: at ille,
Infula cui sacris præcingit tempora vittis,
Par aliquid, dignúmque suo tibi præstat amore.
Ille animo ingenti populum complexus & urbem,
Arma inter (quamquam illa procul nunc Axona nostris
Infessus signis, limosâque abditus ulvâ
Visa pavet) pacis mores legésque tenebit,
Dilatæ vindex. Longè tibi squalida crinem
Anguibus, & scissâ incedens Discordia pallâ:
Longè Odia, & fuco hostilè Fraus oblita vultum,
Et scelerum prima inventrix & causa Cupido.
Dira Erebi portenta! domos, commercia, leges,
Omnia præcipiti miscere assueta tumultu.
Excipe quem precibus Divos lacrymísq; rogabas,
Excipe, Bruga, virum. Facies mitissima rerum
Illius auspiciis veniet. Præcedet euntem,
Qua se cumque feret, placido Concordia vultu,
Et secura Quies, & non turbanda Voluptas.
Inque vicem jungent dextras ignara nocendi
Simplicitas, & cana Fides, terrísque videri

Gavisa

Gavisa Erigone. Quin & tibi candida Nais,
Dictæo regem puerum quæ pavit in antro,
Pacis amans, Paci semper gratissima Nais,
Munera, quæ pleno servat bona Copia cornu,
Lætitiámque feret. Nondum tua gaudia, nondum
Quæ tibi pacato venient uberrima cælo,
Bruga capis. Viden' ut, sacras dum altaria circum
Carolus induitur vittas, lux aurea cælo
Emicuit? 1 Pater ecce, Pater qui præsidet ædi,
Æternúmque suo fecit de nomine nomen,
Ritibus aspirat primis, pacémque per aras
Poscenti populo dulcem respondet amorem.
Agnosco, accipióque, Pater; túque ô bona mecum
Augurium agnosce, & læto clamore saluta.
Non aliis tam præsentem cognoscere Divum
Concessum terris. Illi tu maxima cura,
Quando illi templis nusquam majoribus aræ
Ture calent. Rhemi veteres, quos legibus olim
Sacrorum erudiit, superásque evexit ad arces,
Inferius te nomen habent. Hîc illius ossa,
Hîc cineres: hîc spirat adhuc & vivit in illis
Non moriturus amor. Dum, quas tutabitur, aris
Dignus honos, longâ tutam te pace fovebit,
Præsidióque teget. Sæpè ille furentibus undis
Surdius & scopulis subitò mitescere vulgus
Jussit, & irarum motos subsidere fluctus.
2 Ille etiam inter se ruptis dum legibus urbes
Arma ferunt (testor medio flagrante tumultu
Illius attactu cinerum sanata repentè
Corpora) pace datâ sceleratos condidit enses.

1 *S. Donatianus, Rhemorum Episcopus, urbis Brugensis & primarii templi Patronus.*

2 *Flandriâ in factiones distractâ tumultus Brugis sedatur S. Donatiani reliquiis publicè expositis, ad earúmque contactum puer claudus & paralytica mulier sanantur.*

3 Ille etiam regum pugnas & bella diremit,
Et generos soceris concordi fœdere junxit.
Flandria, Silvani quondam Dryadúmque sororum,
Dum nemora & saltus stabant, gratissima sedes,
Da veniam, si te veterum meminisse malorum,
Jámque tot obductum sæclis rescindere luctum
Cogimus. Est quædam vulnus tractare voluptas
Dum coiit, telúmque alto quod pectore sedit.
Scis Mater; scis ipsa (exorsa hæc 4 námque tuorū
Prima recognoscis decorum) quo Ferreus olim
Te tuus implicuit bello, dum regia lævis
Quæritur ominibus virgo, thalamóque jugatur.
Multi illam regno è patrio totâque petebant
Europâ: nondum plenos adoleverat annos,
Consortis crudam thalamo rex ipse Britannus
Reginam adjungi miro properabat amore.
Dum spes quisque suas, & quos fovet, adjuvat (ignes,
Ingenti ante alios curarum fluctuat æstu
Ferreus, & thalami metuens certamine vinci,
Non regem tentat socerum, mollítque precando,
Sed facit. Ergo animi victus, calidúsque juventâ,
Omina nil placidum thalamis spondentia ridet,
Nupturámque rogat: nec se negat ipsa roganti.
Quid faciant? clàm pacta fides & mutua jungit
Cura duos. Dum nulla viam custodia claudit,
Diffugiunt furtim celeres, & tuta capessunt.
Nil facti novitas, ruituráque fama per urbes,
Nil

3 *Balduinus Ferreus Iuditham Caroli Calvi Galliæ Regis filiam lubentem quidem volentémque, sed invito patre, è Gallia domum duxerat. Id bello causam dedit.*

4 *Reconciliatus socer Balduinum creavit primum Flandriæ Comitem, donavítque dotis nomine totâ illâ regione, quæ Scaldi, Somonâ, Oceanóque claudit[illegible] In reconciliati amoris pignus addidit reliquias S. Donatiani.*

Nil patrius terret furor,& metuenda potentûm
Quantumvis summota manus. Temeraria sæpè
Res amor est,damnisque suis,quæ sentit,inhæret,
Ignoscitque sibi. Quantis dotabere rapta
Funeribus! qui te casus, quæ bella sequentur!
Non Pax,non roseas præfert tibi Gratia tædas.
Pronuba te Bellona manet : mœstóque Hymenæus
Lumina dejectus vultu,quæ nuntiat, horret
Arma; facésque suas, dum magni incendia belli
Præsagit metuens, à tanto vindicat igni.
Notus amor Paridis, nota est injuria: notus
Atridæ dolor, atque ardens face Troia jugali.
Hei mihi quas campis acies,quos Flandria luctus
Aspicies miseranda! quibus terroribus urbes
Implebis patrias! Etiam tibi partus Achilles,
Qui nuptam repetat. Furor undique, & undique strages,
Armorúmque horror, gemitúsque in strage jacentûm.
Me miserum! prohibete iras,prohibete furorem
Cælicolæ. Xanthum hîc aliû Simoëntáque cerno
Sanguine spumantes nostro. Raptata sub undis
Corpora tardati nequeunt evolvere fluctus.
Bis magno quamquam socerû certamine victum
Fregerit, armatâ referens sua nomina dextrâ
Ferreus, atque acri sponsæ inflammatus amore.
Iámque adeò irarum causæ, bellíque furores
Omnia miscuerant, cùm tanto in turbine rerum
Sollicitus Pater æthereâ respexit ab arce
Collisos bello populos. Olli æthere summo
Astabant Divæ centum, pacalibus omnes
Velatæ ramis, omnes æterna paratæ
Fœdera conciliare,animósque inhibere furentûm.
Quarum quæ Divûm cineres venerãdáque gaudet
Pignora dignari templis, certissima tanti
Dux operis legitur. Quã vultu oculísque serenis
Jam

Jam dudum aſpectat Pater, ac dein talibus infit:
Vade age, & hæc celeres Calvo fer dicta per auras.
Abſiſtat bello, néve intractabilis iræ
5 Romano Patri, cujus ſe Ferreus ultrò
Credidit arbitriis ſupplex, parere recuſet.
Non generum regno indecoré, prolémque videbit
Indignam thalamis. 6 Illâ de ſtirpe nepotes
Illuſtres ſurgent animæ, quas Marte togâque
Præcipuas, famâ virtus æquabit Olympo.
Certè hinc invictos bello tabularia Divûm
Hinc fore ductores memorãt, qui Boſporon armis
Invadant patriis, validâque Propontidos æquor
Claſſe tegant. Illis ſceptro ſolióque potitis
Submittent domitos Byzantia litora fluctus.
Illos Antiochis, illos regnata Seleucis
Oppida, & Odryſiis Solyme reſoluta catenis
Quadrijugo invectos curru, lauróque revinctos
Excipient. Sæpè & ſpoliis Orientis onuſtos
Laudabit reduces, partóque aſſurget honori
Gallia. 7 Nec reges pueros paritérque potentis
Tutelam regni tantis virtutibus olim
Subnixam non eſſe volet. Quid fœdera durus
Abnuat, & de ſe ſtirpis ſurgentis honores
Felici invideat thalamo? Satis arma ſupérque
Præreptas tædas temeratáque jura piarunt.

Hac

5 *Nicolai I. Pontificis Romani auctoritatem ad placandum ſocerum regem imploraturus Balduinus, Romam unà cum uxore profectus eſt.*

6 *Celeberrimus omniúmque nobiliſſimus Flandriæ Comitatus, è quo Comites bellis ſacris clari, ad Byzantinum Imperium & Hieroſolymitanum Regnum evecti.*

7 *Balduinus V. Flandriæ Comes, ex Henrici Regis Galliæ teſtamento, Philippo I. & Hugone adhuc ætate minoribus, Regni Gallici tutelam adminiſtravit.*

Hac traxisse tenus vario discrimine pœnas
Fas fuerit, patriúmque armis explesse dolorem;
Nunc placidum in Flandros animum mentémque benignam
Mitior accipiat, generóque in pignus amoris
Corporis exuvias nostri transmittat habendas.
At tu pignoribus nostris pulcerrima famam
Bruga dabis.8 Bonus hîc ævo veniente Philippus
Purpureos inter proceres consîdet & ipse
Purpureus; cinerésque meos testatus & aras,
Bistonidûm flagrans odiis concepta præibit
Fœdera. Tum primùm lectis Heroibus ostrum,
Velleráque injiciet fulvo radiantia villo,
Vellera, quæ magno accipiant pro munere reges.
Quondam etiam hîc nostris astabit 9 Carolus aris
Pontificum vittâ insignis, custósque tuarum,
Flandria, perpetuus legum. Quibus ille jacentes
Eriget auspiciis animos! solatia mœstis
Quanta feret! Bellũ populos, lacrymabile bellum,
Funeráque, & strages, & flenda auctoribus ipsis
Excidia involvent (sic namque æquissimus ultor
Rescindet scelerum pestes Deus) ille tumultu
Armorum in medio leges firmabit amoris,
Mutuáque æterno constringens pectora nexu,
Squalorem & mœstæ lacrymas solabitur urbis.
Carole, te poscunt hæc tempora: te mea poscit
Bruga sibi: sua vota tuo metitur honore.
Sis felix, & templa subi pede nostra secundo.
Et populi quando unanimis lenire voluntas
Tædia, fortunásque potest, & crimina belli,
Spes de te tantas paribus virtutibus exple.
Dixerat: illa sinus auro collecta fluentes

Pro

8 *Philippus Bonus Brugis primùm Equites aurei Velleris creavit.*

9 *Carolus vanden Bosch, Episcopus Brugensis, idémque perpetuus Flandriæ Cancellarius.*

Protinus imperio paret. Gratatur eunti
Astrorum chorus,& liquidã quacũque per æthram
Tendit iter,divinus odor latè imbuit auras.
Et jam jussa facit. Belli rex ponit amorem:
Iráque, quam clades, quam regni flectere luctus
Non poterant, Divæ monitis infracta quiescit.
His super, augustis rata jam connubia donat
Muneribus; mittunt sacras tibi,Flandria,Rhemi
Exuvias, pacis numquam violabile pignus,
Depositum pretiosum, ingens.O Bruga,quis ille,
Quis fuit ille dies, quo te tot vulnera passam
Respexit propiùs Pater, indignísque tot annos
Casibus exhaustam longâ formidine solvit!
Quo studio effusi proceres, matrésque, nurúsque,
Invalidíque senes! Nullus celebratior illo,
Visus in urbe dies. Pars spargere floribus urnam,
Pars dare tura focis, & Divo dicere laudes
Carminibus patriis. Tibi enim, Pater optime,de-
Omnia, servatas urbes,natósque, larésque, [bent
Sacráque,fortunásque, & lætos frugibus agros,
Et quoscumque vident soles fulgere serenos.
Tu bellum & belli causas in Caspia tradis
Æquora ferre Notis.Tu blandum pacis amorem
Regibus inspiras, placidósque in fœdera mittis.
Fœdera tu, venerande, salutiferámque quietem
Concilias. Sis ô templis arísque receptus
Utiliter, populúmque juves tibi vota ferentem.
Auxilio tali quid non sperare juberis,
Carole, spes in te quando inclinata tuorum
Nititur, & tanti moles te ponderis urget?
Quam tu urbis cernes faciẽ,quæ,munere Divûm,
Gaudia! quæ surget patriis concordia rebus!
Armorum quantum terror finet, otia fessis
Præstabis populis, & quæ Mars plurima secum
Damna trahit, dulci miserans solabere curâ.
Non iræ, aut odiis usquam locus: omnia pacem,
Om

Omnia ſpirabunt, qui per te creſcet, amorem.
Ac veluti æternis cùm Dindyma cana pruinis,
Dindyma,ſeu Rhodope,grata vice veris & Auſtri,
Intepuere,nives victæ liquuntur, & altis
Præcipitant ſcopulis undæ: pulſata fragore
Saxa ſonant,qualis canibus ſuccincta lupíſque
Scylla fremit, Siculo procùl exaudita Peloro.
Tum flexus poſt multiplices ſi fortè reductum
Nacta ſinũ eſt, Boreæ atque hiemis ſecura furẽtis
Unda ſilet,ſacris ſilvæ tranquilla ſub umbris.
Haud aliter, dum te tuta & ſecura parente eſt,
Bruga,decus Belgi,tua, Carole,cura, quieſcet.
Heu quianam alternis lacerantur ſtragibus urbes?
Quídve odiis tantis petitur? ſimul omnia credas
In terram è Stygiis monſtra erupiſſe cavernis.
O patria! ô longùm infelix, deſuetáque paci
Flandria, Mavortis ſedes! quis acerba tuorum
Excidia æquarit lacrymis? numquámne levari
Cladibus, & finem dabitur ſperare malorum?
At tu, dum conſtans Amor & Concordia muros,
Bruga,tuos habitat, mediis in luctibus aude
Tollere læta caput, triſtéſque reſolvere curas.
Quid tantum hoſtiles iræ,atque immitis Enyus
In te animi poſſint, ſi mens eſt omnibus una,
Unáque vox, unus ſeſe exhortantibus ardor.
Tum non immanis Briareus, Titania proles,
Centenis fidens manibus, non ipſa tenebris
Excita Tænariis Furiarum maixma pacem
Rumpere,non cauſas valeat convellere amoris.
Quidlibet èveniat, ſtantem nil proruet urbem,
Communis quam ſervat amor. Tot corpora pugnant,
Tot vigilant oculi, tot colla humeríque ferendo
Succedunt oneri, quot amico fœdere cives
Inter ſe coëunt, ſtudiis opibúſque parati
Conſulere in medium,& trepidis occurrere rebus.
Non

Non illam æratì vectes, æternáque ferri
Robora munierint meliùs; non turris ahena,
Fossarúmque moræ, positæque in montibus arces.
Respice res Italûm varias. Non Annibal urbem
Perdere, non portas valuit perrumpere Marsus;
Non Etrusca manus, non qui servilibus armis
Ausonios rapuit victo bis Consule fasces.
Respice securam nullis Lacedæmona muris.
Pectora murus erant concordia. Terror & hostis
Stantibus addebat vires, addebat amorem.
Sic ubi Strymonios sævis Aquilonibus amnes
Vinxit hiems, tepidæ fumant in fontibus undæ,
Séque antris calor abdit: hiés facit ipsa calorem.
Sic & turritis instans è mœnibus hostis
Tectam aciem supra saxorum immania frustrà
Pondera devolvit, nexámque revellere pugnat.
Densi hærent clypei clypeis, junctúsque viro vir,
Atque omnes validâ subter testudine casus
Impunè excipiunt. Sic asper, & improbus irâ
Dum procùl erumpit silvis lupus, agmine facto
Sparsa boum latè campis armenta videmus
Undique confluere, atque adversis cornibus hosti
Obstare: ille pavens, quamvis rabiéque faméque
Efferus, exululat, rictúque infrendet inani.
Victus abit: tutæ repetunt sua prata juvencæ.
Tanta venit junctis vis & fiducia rebus.
Túque adeò ô custos generis, Concordia, nostri
Huc ades, útque facis, Brugam tutare, novósque
Adde tuis animos & inexsuperabile robur.
Te sine, fœderibus ruptis, & pontus, & aër,
Terráque discordes sine lege, sine ordine pugnent.
Te sine nec Titan mundo, nec lumina Phœbe
Præbeat, & rerum moles confusa fatiscat.
Te, Dea, te meritâ redimitus tempora vittâ
Carolus ad sua sacra vocat: tibi lætus ad aras
Vota

Vota facit plenúſque tui. Miſerare precantem
Et fractum bellis populum. Si Ferreus olim
Auſpice te ferrum poſuit, pacémque redux it;
Si conſanguineis ſtillantia cædibus arma
Munere ſæpè tuo manibus cecidere remiſſis;
Si ſacri Divûm cineres, aræque ſacrorum
Cuſtodes cinerum, tua ſi tibi mœnia curæ;
Concordes animas, tutelæ munus opúſque,
Diva, tuæ ſerva, ſtirpéſque ex'cide malorum.

HEROICORUM
LIBER SECUNDUS.

CÀROLO IV.
LOTHARINGIÆ ET BARRI DUCI.

Cùm Godefridus Bullionius Lotharingiæ Dux, Terræ sanctæ assertor, Hierosolymæ expugnator, & Rex, à Gymnasio Societatis Jesu Bruxellis illi exhibitus, dicatúsque esset, ejusdémque munificentiâ sollemnia Juventuti præmia distribuerentur, Anno
M. DC. XLVIII.

AOnij montes, & doctæ culmina Cirrhæ,
Musarum, Phœbíque arces, assurgite cælo [sacris,
Altiùs. En vestris iterùm reverentia
Priscáque majestas rediit. Neque sola Calabro
Ausonias vati submisit Roma secures.
Scipiadæ rediere: & belli fulmina, & iras,
Armáque Pierio gaudent deponere luco,
Et dulces Martis comites sibi jungere Musas.
Immortale, ingens, notum super æthera nomen
Carolus, Austrasidûm genus alto à sanguine regũ,
Ingeniis, Musísque favet. Subit ipse virentes
Sacrorum saltus nemorum, non qualis in hostem,
Terrificos cæli tonitrus imitatus, & ignes,
Fertur equo, stragémque ciet; qualísve feroces
Componit, miscétque acies. Occurrite Divæ,

Et per odoratum lauri nemus, & loca plena
Numine, per rupes, habitatáque vatibus antra,
Per Phœbi delubra, per Aoniam Hippocrenen
Ducite, quando ille intereà secludere magnas
Dignatur curas, & amica revisere Tempe.
Pacem vultus habet: pacis certamina & artes
Instaurans, donis cumulat. Comitantur euntem
Innexæ manibus Charites, Pietásque, Vigórque,
Et Favor, & placido aspirans Clementia vultu.
It dextrâ sublimis Honor, formosa Deorum
Progenies, Decorúmq; pater, quem ponè sequuntur
Fama ingens meritis, & ovantes carmine Laudes,
Lætitiæ, Plaususque. Io date serta Camœnæ
Augusto capiti, quæ circum tempora serpant
Inter victrices quas illi aut Moldava lauros
Detulit, aut Sueco turbatus sanguine Rhenus.
Tum, si quid Regum curas, & tristia bella
Solari tenues possunt, aut fallere cantus,
Tantisper vacuas belli clangoribus aures
Carminibus mulcete. Dedit, dedit ipse canendi
Materiem, qualem aut Troiæ populator Homero,
Aut Anchisiades pietate insignis & armis
Andino vati: nunc Musis præmia ponit,
Mæcenatis opus. Salve fortissima bello
Regia progenies, & Musis nata fovendis.
Tu medios inter lituos Heliconis amorem
Aspiras: tu summa urges ad culmina vates,
Virtutémque tuis crescentem laudibus ornas.
O mihi si quondam umbroso sub Phocidos antro
Insideat tantus vati calor, ut tua facta,
Belláque, fortunásque, & quos te volvere casus
Impavidum, invictúmque animo Mavortius ardor
Impulit, æternum liceat demittere in ævum!
Ipse ego tum nostris sublimem in montibus arcum
Constituam, bellíque notas atque arma ferentem,
Perfectum argento, & barbarico elephanto.
Non

Non hîc te primis levia & ludicra ſub annis
Tentantem, aut fictas urbes, ſimulatáque veris [1]
Mœnia ſcandentem faciam. Longo ordine ſculpam
Prima rudimenta, & Pragæ ſub mœnibus altis
Hercinii ſaltus Nymphas, Albímque, Salámque
Ad pacem per te, libertatémque vocatos.
Stabunt & Lothari, bellis experta juventus,
Auſpiciis armíſque tuis, cælóque ſecundo [tes
Certa Gothos, certa & Gallos ſocia arma moven-
Auſtriadûm imperio, totóque avertere Rheno.
His ego Norlingæ pugnas, & quid tuus illic
Fernandos inter geminos Mars egerit, addam.
Addam & Danubium, & ferventes milite ripas:
Tum vim conſilii celerem, bellíque procellâ
Obruta momento caſtra, hoſtilíque madentem
Sanguine Dutlingam, raptáſq; in vincula turmas.
Parte aliâ Dubim manicis, arctáque ſolutum
Compede, ſecuræ lambentem mœnia Dolæ
Cernere erit, Gallúmq; tibi dare terga 1 fugacem,
Inque auro pallere duces, & vertere ſigna.
At mihi ſit, quâ frons ſeſe pulcerrima molis
Explicat, invictum bello, Syriæque timendum
Ponere Gotfredum, gentis decus. Illius arma,
Illius invectas in Idumes regna phalanges,

1 *Non ego profectò bellicoſam gentem notare hoc verbo volui, ut quidam putavit, qui me de hoc amicè monuit, cùm hoc poëmation ſeorſum, ut tum res ferebat, excuſum legebatur. Horatius equos belli & bellici tumultus aſſuetos, fugaces dixit, id eſt, fugientes; fundum naturâ fertilem, mendacem, cùm coloni votis fortè non reſpondiſſet: Virgilius fugacem illum, quem bellatorem nominaverat. Et non erat quidem commentariolo hîc opus: at erit è juventute, cui hæc ſcribimus, fortaſſe aliquis, qui ex nobis hoc primùm diſcet.*

Ereptámq; jugo Solymam,auguſtúmq; ſepulcrum,
Lumináque, & ſparſum divino ſanguine montem
Ex ebore effingam: ſed non & ſceptra gerentem
Debita, non gemmis radiantem, auróq; coronam.
Heu pietas inſueta! heu numquam viſa triumphi
Præmia! ducentur victricia tempora circum
Implexi ſentes: ſupplex, & ſqualidus ibit,
Pérque ſacras nudata feret veſtigia terras.
Tunc ego, ſeu ſignis pergas tua jungere ſigna
Auſtriadûm, & bello preſſis ſuccurrere Belgis:
Seu proprios certè fines, alióque gementem
Sub Domino populum recrees, pacémq; reducas:
Tunc ego non alio exoptem te bella movere
Auſpice, non alio jubeam ſperare triumphos.

ORDINIBUS FLANDRIÆ.

Cùm Evangelicam Lucem in Emblematum velo tranſlucentem illis dedicaret Henricus Engelgrave Societatis Jeſu.

EXorere, & totum radios diffunde per orbem
Aurea lux. Non te Pyroeis, & Eous, & Æthon,
Sidereúſq; Phlegon, quamquam per inania currus
Phœbeos rapiant, & puris æthera luſtrent
Ignibus advexere. Tuus formoſior ortus.
Tu face, tu flammis triſtes melioribus umbras
Diſcutis; & quantùm, cùm cornua plena refecit,
Cynthia Luciferum, quantùm Sol igne ſororem
Nativo exſuperat, tantùm tu publica mundi
Sidera. Temporibus certis ſurgúntq;, cadúntq;,
Nóxque tenebrarum metuenda horrore ſuarum,
Cùm latuere, redit. Non tu fugientibus horis
Occidis, aut cæcis ſubducis lumina terris.
Æternùm fulges: æterno à lumine ſemen
Accipis, haud ulli patiens concedere nocti.

Olim

Olim atras inter tenebras umbrásque fuere
Prævia ſigna tui, quas Euphratea ſecundùm
Flumina Buzides vidit volitare quadrigas
Ardentûm plenas radiorum, ignísque coruſci,
Totus & ipſe igni, & radiis cæleſtibus ardens.
Axis erant flammæ, temo, mirabile, flammæ,
Flamma rotæ, radiíque, & lora nitentia flammæ.
Electra aſpiceres mediis illudere flammis
Aurea. Concordes ibant ad frena jugales
Fulminibus ſimiles ardentibus. Omnibus una,
Et diverſa tamen facies, & quæque figuris
Bis geminis variata. Aquilæ, fulvíque leonis,
Et bovis, & veros hominis ſimulantia vultus
Ora ferunt omnes, habiléſque volatibus alas.
Regina alituum pennis ad ſidera niti
Velle videtur, & adverſi patientia ſolis
Lumina defigit cælo, quò tendere contrà
Terreno nequeunt hebetes in corpore ſenſus.
Additus eſt olli juvenis, vocémque, colorémque,
Oráque mortali ſimilis, ſed qualis ab alto
Delapſus terras ſubiit Deus, unus utrúmque.
Tum leo ſilvarum dominus, terrórque ferarum,
Torva tuens, animiſque refert fremitúq; tonantem
In ſilvis vatem, & pueros, matréſque, viróſque
Ingenti effuſos ſtudio ad nova ſacra vocantem.
Cornibus, & latâ ſpectandus fronte juvencus,
Qualis opima tuis, Solyme, ſtetit hoſtia templis,
Uno eodémque coit mirando in corpore nexu.
Omnia quæ quondam Nabathæa ad flumina vates
Attonitus claris vidit rutilantia flammis,
Confeſsúſque Deum, noſtris neque vocibus uſus
Edidit: æterni ſervant oracula faſti.
Illa fuere tui, Lux ô pulcerrima, quæ nunc
Orbe diem toto ſpargis, ſplendoris imago.
Hæ facies, hi te currus, axéſque rubentes
Ignibus, hi volucres curſus tantò antè notabant.

O cæli decus ! ó noſtræ dux una ſalutis,
Æternum jubar, & mundi melioris origo !
Quis te, quis tantos oculis mortalibus ignes
Hauriat ? infirmæ vires, aciéſque retuſæ
Ferre negant. Vis tanta tuæ eſt & copia flammæ.
Ut tamen optato, quà fas eſt, lumine detur
Poſſe frui, obtendit tenuis tibi nubis amictum
Docta manus, pictíſque obnubit lumina velis.
Ac velut objectâ cùm Sol ſub nube latentes
Diſſimulat radios, quamvis non cernitur ulli,
Scire tamen poſſis, quo cæli limite curſum
Obductus teneat, prætentáque nubila vincat
Sic etiam poſitus : totum non occulit umbrâ :
Illa jubar tantúm minuit, non eripit orbi.
Haud ſecùs, ut cerni poſſis, & ab æthere lumen
Innocuum & terris meliùs ſpectabile fundas,
Obduci nitidos pateris velamine vultus.
Vos hæc, vos propiùs radiis fulgentibus afflat,
Flandrorum Proceres, oculóſque invitat, & ultrò
Spectandam ſeſe variâ ſub imagine præbet.
Huc geminas acies, huc totam advertite mentem.
Volvimur, & cæcis ſpes noſtras credimus undis.
Nec tam Getulæ Syrtes, ſuccinctáque ſævis
Scylla rapax canibus nautæ metuenda Sicano,
Quàm mens noſtra ſibi. Scopulus ſua cuique cupido eſt.
Nec tot in abruptum puppes vorat alta Charybdis,
Infamíſque ſinus Maleæ, quot livor, & ira,
Ambitióque, metúſque, humani pectoris æſtus,
Exitio triſti involvunt. Heu ! litora pauci
Tuta tenent, dum, quò præceps rapit ardor, aguntur,
Dum vada nulla cavent. Et vobis gratior ulla
Lux cælo veniat, quàm quæ brevia inter & æſtus
Vos regat, & curſus jubeat ſperare ſecundos ?
O navis ſecura tui, dum turbida ponto

Surgit hyems, & nox tenebris hiemísque suísque
Incubat! ô quid agis? quem monstrant lumina portum
Respice. Nónne vides, ut malus saucius Euro,
Antennæque gemant, atque imperiosius æquor
Convulsæ nequeanr ultrà durare carinæ?
At, nisi ludibrium debes miserabile ventis,
Ne placitos, qui te fallent, respexeris ignes.
Heu nihil infidæ fas quemquam credere luci!
Quos procùl Euboico de litore Nauplius ignes
Sustulit, Argolicas traxere in saxa carinas.
Te sequimur, Lux alma, viæ dux optima nostræ.
Nulla Pharos, cùm certa negant se sidera nautis,
Tutiùs errantes deducit in æquora puppes.
Te sine cæca via est: horrent obsessa tenebris
Omnia: lux si quæ rimis aliunde malignis
Proditur, in scopulos & saxa latentia ducit.
Ne mihi, ne rigidi dictent præcepta Catones,
Intonsíque Numæ. Non sanguine scripta Draconis
Jura, Therapnæíque morer decreta Lycurgi,
Utiliter quamvis & honestè plurima dicant,
Et peccare vetent: suus est tamen error in illis.
Sanctius his aliquid superis è sedibus orta
Lux aperit. Falli prohibet, Verúmque, Bonúmque
Detegit, & quidquid dubiis Prudentia rebus,
Temperies lætis, duris Constantia poscit.
Hæc ubi se prodit, pariter Reverentia legum,
Et Pacis nutrix Pietas, & nescia fraudis
Incorrupta Fides manifestâ in luce refulgent.
Excedunt Erebi pestes, Injuria recti
Contemptrix, ritúsque audax abolere priorum
Impietas, miseríque parens Discordia Belli,
Et Mala Mens culpæ pallens horrore, suíque.
Vósque adeò, quos res patriæ bellíque domíque
Grandibus exercent curis (sic Flandria vestris
Tuta stet auxiliis, nec tristes horreat ultrà

Armorum ſtrepitus : ſic Pax dulciſſima rerum
Pertæſos Martis populos urbéſque reviſat)
Inſcriptum vobis monumentum & pignus amoris
Conveniente operi, placidóque admittite vultu.
Quod ſi aliàs docti vobis placuere labores,
Nunc certè placeat, quæ, dum gratiſſima mœſtæ
Reddita lux patriæ eſt, lucē quoq; pagina præfert.
Lucem immortalem, quæ Divûm arcana retexit,
Et recti pravíque vias, cælíque vocantis :
Quâ veniente novi venit quoque temporis ætas,
Et, quo nunc fruimur, ſæclorum ſanctior ordo.
Si ſinerent vires, aut ſi quid vota valerent,
Pyramidas ſuper, aut Rhodii ſimulacra Coloſſi
Eductam cælo Morinorum in litore molem
Poneret ex merito noſtēr labor. Hîc ego duris
Neptunum exutum vinclis, portúſque recluſos,
Et captas cælarem urbes. Hîc maxime ſtares
Auſtriade, clypeóſque ſuper fulgentiáque arma
Aureus. Armatæ ſtarent circum oſtia puppes.
Claſſibus adverſæ claſſes, effictáque in auro
Æquora fervererent navalis imagine pugnæ.
Utque ſui vobis debet victoria partem,
Partem opere in tanto veſtrum quoque nomen haberet.
Nunc, quoniam ſolis hoc poſſunt carmina votis,
Sit liber hic grati, quod vobis Flandria debet,
Obſequii vivax teſtis : ſit temporis hujus,
Quo veſtris etiam ſtudiis opibúſque receptæ
Exultant urbes, monumentum in ſera ſuperſtes
Sæcula, marmoribus ſolidóque perennius ære.
Si qua fides vatum auguriis, dum magna vigebunt
Nomina, dum meritis æqui ſolventur honores,
Dum Patriæ Patres vos dicet Flandria, vivet.

FERDI

FERDINANDO PHILIPPO GUILIELMO, JOANNIS ADOLPHI COMITIS SCHVVARTZENBERGII, &c. AUREI VELLERIS EQUITIS FILIO,

GENETHLIACON.

AMICE LECTOR, *Non existimo grave tibi futurum, si priùs te paucis morer, quàm appositam genesin inspicias, & paullò pòst versu descriptam legas.* Mathematici, *inquit Tacitus, cùm de iis loquitur, qui novos motus, & clarum Othoni annum observatione siderum affirmabant,* genus hominum potentibus infidum, sperantibus fallax,

quod in civitate nostrâ & vetabitur semper, & retinebitur. *Et ita quidem variis edictis & senatus consultis abire ex urbe atque Italiâ jussi sunt, interdum & Tarpeio saxo dejecti. Verùm ut quisque ferè futurarum rerum auguriis capitur, & cupidine ingenii humani libentiùs obscura creduntur, fit, ut diū levia hæc atq; inepta ingenia blandissimis desideratissimisq; promissis siderum vires addunt, & mendaciis suis caliginem objiciunt, audiantur. Quid igitur? egóne me huic negotiosissimæ vanitati immiscere volui, præsertim cùm divinis vocibus atq; oraculis insana illa vaticinādi libido atq; temeritas coërcita sit? Minimè verò. Non ego fixas errantésve stellas consulere, non ullius vitam, non casum ullum in fictis earum domiciliis legere didici. Quid? quod nec dissimulem, quàm vanus hîc vates fuerim, cùm à Romanorum Rege, quem ego majestatis patriæ certissimum heredem nominavi, multa puero pollicebar, cujus nunc acerbissimam ChristianoImperio mortem boni omnes lugent. Musarum igitur est, quidquid hîc dedimus, quæ aliud nihil spectarunt, quàm quis esset nascente puero orbium cælestium status, animi causâ describere, & vota sua, non à cæli affectione, sed ab insigni erga illustrissimam familiam, sobolémque ex eâ propagatam studio profecta, ornatiùs explicare.*

ILlustres animæ, quas cælo Martia virtus
Addidit, ínq; suis gens Schvvartzenbergia ceris
Læta recognoscit, parvum spectate nepotem,
Qui primùm teneris implet vagitibus auras.
Nunc vultu; belli studiis & laudibus olim
Vos referet: neque delusos spe tollet inani
Nota secuturus vestigia. Vos modò cunas
Cingite, quâ toties cinxistis tempora, lauro.
Est aliquid vestros annosa per atria vultus
Ordine spectari; finitáque bella triumphis,

Et

Et genus, & titulos, & res, & nomina regum
Subſcribi ſtatuis. Sed non ſimulacra vetuſtæ
Laus ſunt prima domus. Debent ſculptoribus artẽ.
Omnia ſint ſimiles vultus, habitúmq; vigorémq;,
Ardentéſque oculos, nihil eſt in imagine vitæ.
Hic puer, hic veſtræ major virtutis imago eſt.
Vivitis Heroes, ſeries longiſſimâ, tanti
Sanguinis auctores, & adhuc ſupereſtis in illo
Pectore. Non toti fato ceſſiſtis & umbris.
Sic clypeum, ſic arma geret, ſic agmina ducet
Sic ruet adverſas acies, ſtragéſque feretur
Per medias, ut vos olim, cùm Gallia ſenſit,
Fortia quid poſſent, ſecuráque pectora leti,
Aut cùm fulmineis fregiſtis Biſtonas armis.
Hæc ego non vanus, nec veri improvidus auctor
Vaticinor. Produnt animorum ſemina vultus.
En tenero quantus puero vigor! en ut ocelli
Sideribus ſimiles radiant! útque ora, genæque,
Quamquam cognoſci poſſit quoque mater in illis,
Plus tamen & patriæ ſpirant virtutis, & acres
Promittunt animos, & dignas ſanguine vires?
Qualis ubi perrupit humum, tenerúmq; cacumen
Surculus exerüit ſilvâ Dodonide natus,
Si primæ vigeant frondes, ſi recta valénſque
Surgat, & enodi tollat ſe ſtipite virga,
Arbor erit firmo ſolidiſſima robore, quæque
Subjectum exſuperet frondoſo vertice lucum,
Contemtura Notos, actóſq; Aquilonibus imbres:
Sic pueri æthereas primùm venientis in auras
Et color, & ſpecies, & vultus, & omnia fortem
Quæ ſpondent animum, laudis ſunt ſigna futuræ.
Ipſe genus, generiſque ſui ſentire videtur
Auctorem. In primo tantus vigor eminet ortu.
Ipſa etiam Natura nihil neglexit in illo,
Sollertíque manu formatos corporis artus
Magnâ animâ dignum hoſpitium ſedémq; paravit.

Est locus æterni sedes placidissima veris,
Uber aquis : spirant Zephyri, puróque recentes
Nectare perfundunt flores : cum floribus herbas,
Et gravidas fruges, & poma gravantia ramos
Semper alit, semper similis sibi parturit annus.
Naturæ domus est. Solio sedet illa virenti
Sublimis : rosei vultus, plenúsque vigoris
Ore color : turgent niveo rorantia lacte
Ubera præcingunt frondes & poma capillos.
Versicolor vestis, molli quam texuit auro
Ipsa sibi, pictámque manu variavit & arte.
Materiam ars superat. Námq; illic æthera magnum.
Fecit, & æthereis infixos orbibus ignes.
Addidit & pelagi tractus, fluviósque, lacúsque,
Pascuáque, & campos, & opertos arbore montes.
Terra feras, volucres aër, genus omne natantûm
Æquor habet : veros credas frondescere ramos
Arboribus, veros in aquâ colludere pisces,
Deferri veris volucres per inania pennis.
Mille dea est sollers operum, gremíoque feraci
Mille parit rerum species, dulcémque laborem
Assiduè exercet, vitásque & corpora fingit,
Frigida permiscens calidis, humentia siccis.
Illa solo fixos frutices, stirpésque virentes
Educat, & libro truncos & cortice vestit;
Hos foliis, alios foliis & fetibus ornat.
Illi se debent volucres, pecudésque, feræque,
Quíque aut fluminibus vivunt, aut æquore pisces.
Illa etiam nostros effingit sedula vultus,
Artificíque manu nervos componit & ossa,
Corporeósque suis attemperat usibus artus.
Ut facies, sic ingenium non omnibus unum.
His roseo teretes distendit sanguine venas:
Terræ plus aliis, aliis plus adjicit ignis,
Plus aliis frigentis aquæ, quæ corpore toto
Diffita surgentes hebetat sub pectore flammas.
Præcipuè Heroum sunt illi corpora curæ,

Quorum humeris pax,& bellum,tuteláque legum,
Et populi,& regum,quanta eſt,fortuna recumbent.
Illis vivaces circum præcordia flammas
Subjicit, & puri vitales ætheris auras.
Uranie in parte eſt operum. Quod durus iniquis
Saturnus radiis, quod lætis Juppiter afflat,
Quod Sol,quod Phœbe,quod fert Cyllenius ignis,
Artubus inſinuat, teneróque in corpore miſcet.
Parve puer gaude. Tibi enim, tibi munera largâ
Multa manu Natura dedit, ſimiléſque paternis
In te fudit opes, & avitæ ſemina flammæ.
Illa tibi ſuccis finxit melioribus artus,
Implevítque tuas generoſo ſanguine venas.
Plebeiæ nihil hîc animæ, nil pectore toto
Frigoris ignavi, vegetos quod ſopiat ignes.
Inſita vis nervis: ardor præcordia circum
Vividus. In quantum creſcunt hæc brachia robur!
Brachia, quæ molli nunc ſtringit faſcia nexu;
Sublatura enſem, veniat modò fortior ætas,
Fulmineum,ardentem,quem multâ cæde tepentem
Converſæ metuent acies, jugulíſque retundent.
Non laudum expertes curæ, non otia fracto
Eripient animo vires, aut corpora ſolvent.
Arma inter clypeóſque, puer, reptabis, & inde
Sæpè tibi, patriâ ludes cum parvulus aulâ,
Majorum effigies, celebratáque nomina faſtis
Monſtrabit pater, & verbis hæc dulcibus addet:
I puer, i quò te repetentem exempla tuorum
Dura rudimenta, & paribus quoque gloria factis
Extendenda vocant, ſtimulíſq; potentibus urgent.
1 Ille, vides? chlamyde,& pictis ſpectabilis armis
Additus

1 *Pueri hujus tritavus ErchingerusMaximilianum I. Archid. Auſtriæ, poſteà Ceſarem, in Belgium comitatus eſt, cùm Mariam Burgundicam ducturus eſſet: ei deinde in primariis belli muneribus operam præſtitit,*

Additus Austriadæ comes est, cùm divitis olim
Imperii hæredem thalami sibi fœdere junxit,
Dotales terras, seu quas Burgundia, seu quas
Læta parens frugum spatiosis finibus ambit
Belgica, legitimi pretium sortitus amoris.
2 Proximus ille, ingẽs fama, & quæ maxima famæ
Pars fuit, Augusti laudatus Cæsaris ore,
Alsatiam, bello victor, populósque feroces
Contudit, & domino rursum parere coëgit.
Illum etiam Frisii, illum etiam videre Sicambri
Cæsareas ducentem acies: sensere superbi
Terribilem; placidum victi, pacémque precantes.
3 At cui pulcra nitet cælatâ in casside laurus,
Hic tibi degeneris, dum te quoq; bella vocabunt,
Eximet horrorem leti, leto ipse perennem
Mercatus laudem, nec famam passus inulti,
Dum pavidus captis trepidavit Somona ripis.
4 Huc faciles nunc verte oculos, hos aspice vultus
Illu-

2 *Atavus Guilielmus I sub Carolo V. Imper. rebellium Alsatiæ, confiniúmque populorum copias fregit, fugavítque, ac tandem in Frisiâ Cæsareis armis, totíque exercitui præfuit.*

3 *Abavus Guilielmus II. eidem Cæsari à Consiliis bellicis, post multas expeditiones pro Philippo II. susceptas, in prælio ad Fanum S. Quintini occumbens, avitam fidem in Augustissimam domum lethali vulnere consignavit.*

4 *Proavus Adolphus, heros incomparabilis, sub Philippo II. Equitum Germanorum Chiliarcha militiæ tirocinium posuit: auspiciis Rudolphi II. Imper. equitavit primùm, deinde toti exercitui Cæsareo cum imperio præfectus Turcam tunc maximè infestum non semel repulit. Viennæ Austriæ tandem à Cæsare Gubernator constitutus, Iavarinum, quâ veluti clavi omnia Christianorum propugnacula pandebantur, Turcis eripuit.

Illustris proavi. Viden', ut vigor igneus olli
Lumináque ultorem spirant ardentia. Martem?
Hic vir, hic est, qui sæpè manu furialia Thracum
Agmina, Bistoniæque infregit cornua Lunæ,
Per gladios, arcúsque, Borysthenidûmque secures
Ferro aditum rumpens: qualis cava dividit igni
Nubila, & horrenti percurrit lumine nimbos
Juppiter, aut fracto violentior obice torrens
Obvia quæque rapit. Jacet Istri ad fluminis oram
Urbs invicta situ, & vastâ defensa palude,
Unde minax Rhenum latè terrebat & Albim
Odrysius. Non hoc virtus Herois & ira
Sustinuit. Dum cuncta silent, & opaca favet nox,
Improvisus adest, aditúmque per invia nactus
Stagna (fide majus) portas effringit, & urbe
Vi potitur. Quid non interrita pectora cogit
Laudum amor & patriæ? sternuntur barbara passim
Corpora, pérque vias stragis cumulantur acervi.
It spumans cruor, & rivis defertur in Istrum.
Non Cæsar, non Europe sua gaudia cepit.
At nunc post lustrata tibi decora inclyta gentis,
Ex me disce puer, quid proles grata parenti
Debeat, & vultus mecum venerare paternos.
Quod tibi sum, fuit ille mihi, rectórque, patérque
Queis ego te monitis famam sperare merendo
Jussit, & ingentes animis assuescere curas,
5 Illum consiliis Cæsar, subitísque probatum
Casibus, ante alios magno dilexit amore.
Illius & vitæ metuens, dum viscera febris
Ureret, & tenuis medicâ spes esset in arte,
Vir

5 *Avus Adamus propter eximias animi dotes ad consilia ab Optimatibus Imperij certatim quasi tractus est, eóque in pretio fuit Ferdinando II. Imp. ut pro recuperandâ ejus valetudine votum B. Virgini fecerit, uti narrat Guiliel. Lamormanni lib. 2. de Virtutibus Ferdinandi cap. 7.*

Virginis auxilium votivo pactus honore est.
Jámque adeò, dum se morbi vis fracta remisit,
Damnatus voti, votum pro sospite solvit.
O sic te Cæsar, sic te, quem nomine reddis,
Cæsare natus ament, &, si te gloria quondam
Aut pacis studiis, aut belli casibus actum
(Qualia multa sibi poscit molimina virtus)
Impulerit laudem meritis & morte pacisci,
Incolumem cupiant, nec sint sine pondere vota!
Quid tibi nūc referam 6 maternæ nomina gentis,
Invictósque animos? scit Pannonis ora, scit Ister
Virtutésque, virósque, & bella, & præmia belli.
Et dubitas quâ te generis rapit æmula virtus
Ire viâ, proavósque nepos æquare sequendo?
Talibus atque aliis, parvo quæ plurima quondam
Et pater Æneas, & avunculus Hector Iulo
Rettulit, alta petes; proavósque imitatus & annos,
Ætatem meritis, & quos imitabere, vinces.
Hoc erat, alme puer, quod cùm te læta recenti
Ediderat partu mater, præsaga ferebat
Uranie, & stellis tecum surgentibus æther.
Ipsa aderat, mundi signis, quibus ima reguntur,
Cæruleos intexta sinus, 7 & cincta coronis
Tempora stelliferis, queis cæli inscripserat orbes,
Obliquos, rectos, quales sibi repperit Atlas,
Atlas supposito qui sidera vertice fulcit,
Inde Syracosius simili labor extudit arte.
Astabant Horæ lateri, quæ lucis & umbræ
Tēpora, signorúmque obitus moderantur & ortus,
Et mundi observant faciem, quâ limina vitæ
Quis-

6 *Mater puero est Iustina Maria Comes de Starembergh, è cujus familiâ multi bello, multi primariis in Aulâ Cæsareâ muneribus clari.*

7 *Vraniæ pro coronâ sphæram damus, quam Atlas invenisse primus dicitur, Archimedes in usu crebriore posuisse.*

Quiſque ſubit. Neque enim ſtellis, ſi lumine puro
Per cælum rutilant, lux & vis omnibus una eſt.
Hæc juvat, illa nocet, primos ut quæque ſub ortus
Hanc afflat pueris, aut hanc naſcentibus auram.
8 Tum cæli non una domus, non una domorum
Temperies. Quid quæque homini præſtétque, negétque,
Quæ det opes adimátve datas, quæ faſcibus illos
Admoveat, quæ vitæ alios traducat inerti,
Scire nefas. Tantùm magnis hæc cognita Divis.
Jámque adeò Uranie tantarum conſcia rerum,
Et tibi ter dulcè arridens, térque oſcula jungens:
Creſce puer, dixit, magnorum cura parentum,
Curáque noſtra puer. Priſcis annalibus illi
Eruta ſæpè tibi memorabunt fata tuorum;
Nos tua, quæ, dum nunc longâ digniſſime vitâ
Naſceris, haud dubio licuit prædiſcere cælo.
Non ego vana ſequar, non quæ lōgævus haruſpex,
Dum varium cæli morem, & natalia ſervat
Sidera, mentitur certis portendere ſignis.
Ipſe animos, ipſe ora mihi, vocémque reſolvit,
Cui cælum, & cæli paret pulcerrimus ordo.
Ille dedit Soli radios, & cornua Lunæ,
Et quos nunc cogit, nunc Lucifer evocat ignes
Orbibus affixit variis, viréſque vicéſque
Juſſit habere ſuas, queis mundi temperat horas.
Illius imperio terris & frigora, & æſtus
Conciliant, curſúſque ſuos ſua tempora norunt.
Illa ignē occultū venis pecudūque hominúmque
Inſi

8 *Aſtrologi, ut de futurâ nati pueri conditione judicium ferant, cælum diſtribuunt in partes duodecim æquales, quas Domos vocant. Quibus conſtitutis obſervant, qui planetæ, quæ ſtellæ fixæ illuſtriores Domum quamque tempore nativitatis occupârint, qui illorum inter ſe aſpectus fuerint.*

Insinuant, unde & vires alimentáque laudum
Afflati accipiunt, animásque ad fortia durant.
Illa etiam cæcos regnis instare tumultus
Sæpè monent, cladésque, inopinaque funera regum.
At tibi, care puer, primos sub luminis haustus
Quid non felices promittunt ætheris ignes?
Pauca tibi è multis (prohibent nam cetera Divi
Scire hominem, faríque vetant) retulisse juvabit,
Ut spes ipse tuas, quas produnt sidera, discas.
Principiò Auroram (námque hinc præsagia vitæ
9 Prima petam: vitæ tenor est quærendus ab ortu:
Hîc Vitæ Domus est) aurato in vellere fulgens
10 Excepit venientem Aries. Ille omine magno
Te, casúsque tuos, subeundáque pondera rerum
Prosequitur, stimulátque animos. Illum aspera quondam
Trans freta vectantem pueros, auróque comantem
Spectavit Nereus, cornúque & fronte minacem
Esse suum voluit Mavors, cælóque locavit
Ter senis varium stellis, flammísque coruscum.
Nec quos ipsa tibi Virtus decernet honores,
Ambiguis notat indiciis. Illa aurea cerne
Vellera, gestamen regum, pretiúmque laborum,
Quale vides humeris, puer, effulgere paternis.
Proximus huic Mavors rutilis emersus ab undis,
Sanguineúmque rubens primo surgebat Eoo,
Pugna

9 *Prima, quæ in Oriente collocatur, Domus Vitæ dicitur, sive Horoscopus.*

10 *Anno* 1652.22.*Maij, horâ* 2.*matutinâ, minut.* 40. *qui natalis pueri fuit in ipso Horoscopo, seu initio Domus Vitæ existebat Aries, sidus planè Martiale; finem autem ferè claudebat Mars planetarum omnium bellicosissimus.*

Pugnaces animos, & qualia Romulus ipse
Marte satus, primísque patrem confessus ab annis
Didita per venas sensit, tibi semina flammæ
Subjiciens. Nec nil cælo notissimus ignis
11 Tauri oculus, nec nil volucris talaria Persei
Indulsere tibi. Roseo super omnia vultu
12 Sol tecum exoriens felicia præbuit ortus
Signa tui: tibi magnã animã, laudúmque capacem
Ille dedit. Luna opposito contraria fratri
(Plenis quippe tuum lustravit cornibus ortum)
Invidiosa tibi, sensus animúmque malignis
Obtundit radiis: tu contrà ardentior ire
Ne metue, & luxum, & somnos, & desidis otî
Indignans latebras pulcro consuesce labori.
13 Quid? quòd cũ varios ineãt vaga sidera cursus,
Quæque suos, quinque errones vicinia junxit
Par propè sortitos spatium: coiisse putates
Imperio Divûm accitos, ut amica referrent
Consilia, & placido afflarent tibi leniter igni.
14 At parte ex aliâ, solio quâ fultus eburno
Sedem fixit Honor, medij de culmine mundi

Com

11 *Arieti in Horoscopo jungebantur Oculus Tauri, stella notissima, & naturâ Martialis, ac pes sinister Persei.*

12 *Sol tunc quoque in eadem Domo erat paullò infrà Horizontem, ingeniique præstantiam addebat, nisi quòd Luna, quæ tunc Soli opposita erat ac plena, id nonnihil impedire videbatur.*

13 *Quinque è septem planetis, Sol, Mars, Saturnus, Venus, & Mercurius eo tempore satis sibi vicini erant. Quod valdè notandum est, & rarò admodum contingit.*

14 *Domum Honoris in meridie positam occupabat Jupiter, planeta humano generi maximè benevolus, & felix.*

Commoda (Fortunam Cæli dixere) benignos
Stella tibi affudit radios, aurámque salubrem.
Stella potens, stella ante alios clementior ignes,
Digna Iove. Hæc annos, habilẽq; ad prælia dextrã,
Et dextrâ potiorem animum, regúmque perennes
Spondet amicitias, & quidquid præstita magnis
Regibus obsequia, & longum comitatur amorem.
15 Ne, puer, ô, ne te pueri Ganymedis honores,
Quamquam illũ fulvus rapuit Jovis armiger, urãt.
Te, quod & Idæus cælo monet ales ab alto,
Austriadûm tollent Aquilæ. Te Cæsar, & ille
16 Qui Majestatis Patriæ certissimus heres
Sceptra reget, te, cui prono se vertice culti
Submittunt Montes, & Clivi & Julia parent,
In sublime ferent. Seu vim prohibere coacti
Bella gerent, seu jura dabunt, qui te modò nomen
Ferre suum, curas olim quoque ferre jubebunt.
17 Tũ Lyra, quæ quondam Manes, infernáque cãtu
Numina detinuit, medio nunc fulget Olympo,
Vagitúsque tuos mulcet, surgentibus addet
Vatibus ingenium, qui te vulgandáque latè
Facta canant. Certè ipsa suis nunc ignibus afflat,
Qui tua carminibus celebrat cunabula, vatem.
Dixit,

15 *In ipsâ hac Domo, seu prope meridiem sita erat stella illa fixa & illustris, quæ Aquila dicitur. Quòd autem Aquila, quæ in decima Domo ponitur, superet cuspidem Domus undecimæ (habet enim illa 26.46. hac autem tantùm 24.40.) id contingit propter notabilem Aquilæ ab Eclipticam distantiam. Quod dico, ne quis in hisce minùs versatus errorem putet.*

16 *Puero nomen in Baptismo indiderunt Ferdinandus IV. Romanorum Rex, & Philippus Guilielmus Dux Neoburgicus.*

17 *In Domo Honoris, in ipso ferè vertice hærebat sidus illud, quam Lyram vocant.*

Dixit, & ambrosio puerum perfudit odore,
Demulsítque manu, tenuésque recessit in auras:
Et quasi fatidicos animo, quos Diva canebat,
Hausisset monitus, ter vultu risit amico.
Ad matrem puer, ad puerum lætissima mater.

AD
LEONARDUM LESSIUM
E SOCIETATE JESU,
TON MAKAPITHN.

In Opusculum ejus postumum de quinquaginta Dei nominibus.

QUò me, ingẽs anima, & nostris erepta tenebris,
Numinis & cæli plenum, & terrestriũ inanem
Abripis? En Divûm latè diducta patescunt
Atria: sub pedibus nubes, & fulmina, & Euri,
Sideráque, & celeres mundi septemplicis orbes.
At suprà multo formosum lumine & auro
Stat solium, & lõgè radios circùm undique fundit.
Hîc sedet, hinc rerum causas moderatur, & orbem
A se pendentem partitis temperat horis
Æternus Divûm genitor. Mille agmina circùm
Aligerûm, pennis vultus atque ora tegentûm,
Observant nutus, majestatémque sedentis.
Fortunate senex, cui (quantum accedere fas est
Mente Deum, tardæque sinunt contagia terræ)
Sursum animo ferri, primáque in origine veri
Hærere affixum penitùs, dum vita manebat,
Dulcis erat labor, & non intermissa voluptas.
Fortunatus & ille, tuæ suprema senectæ
Otia quem pascunt, & quas mors invida chartas
Nequidquam cæcis ausa est damnare tenebris.
Illum non Tyrij cultus, perfusáque fuco

Glo

Gloria ſollicitat, non rerum ſplendor, & auri
Implacata fames, & ſemper major habenti.
Spes premit immodicas, lætus parvóque, ſuóque.
Siquid & illudens repetit fortuna, reſignat,
Securus quid Gallum acri committat Ibero,
Quid conjuratâ prorumpens Moſcus ab Arcto
Cogitet, aut validæ Tyrrhena per æquora claſſes.
Plus aliquid, quàm quod magnæ vidiſtis Athenæ,
Ille videt; plus, quàm Pharij vetus accola Nili,
Et Tyros,& Babylon, & porticus alta Cleantis:
Occaſus quamquam rerum ſcrutatur & ortus,
Et falſas populum voces, elementáque luxus
Dedocet, & rigido ſuadet conſueſcere honeſto.
Tecum, Leſſiade, tua per veſtigia tecum
Aſſurgit cælum affectans,ardétque, ſuúmque
Fertur in auctorem: venturáque gaudia jam tum
Præcipiens,immenſum explet tranquillus amorem.
Qualis ubi obliquis feſſas erroribus undas
Aut Ganges pater, aut ſeptena per oſtia Nilus
Pertulit in pelagus, jam curſum emenſus in illo
Deſinit, & magno veniens ſe gurgite miſcet.
Hìc ſeſe tenet unda, maríque potitur aperto,
Nec brevibus ſpatiis,nec,ut antè, coërcita ripis.
Haud ſecùs anguſtis mens indignata teneri
Limitibus, jam ſe major, jam læta reperto
Numine, ſe penitùs penitúſque effundit, & illo
Exultans fruitur, ſéque expletura quieſcit.
O & principium rerum, ô & terminus idem!
O pater! ô votis ſpes una atque ultima noſtris!
Da quamquam indigno,nec quidquã tale merenti
Te lucis vitæque æternum accedere fontem.
O bone(námque tibi,quidquid mortale creamur,
Vivimus,&,flammæ in morem ſupera alta petentis,
Ad te,quà fas eſt, mediâ è caligine cuncti
Tẽdimus, & patriam noſtróſque inquirimus ortus)
Da natam cælo mentem ſe tendere ſupra:
Da ſecreta tuæ penetralia viſere lucis Tri

Triſtibus eductam tenebris, & inertibus umbris.
Sæpè ego Tellurem ſcitari, & quærere multa
Te ſuper. Illa nihil: tantùm cælóque, maríque
Abſciſſam oſtentat molem, Boreā inter & Auſtrum
Aëre pendentem medio, pecudéſque, feráſque,
Graminâque, & ſilvas, fecundâque frugibus arva,
Mille tui monumenta. Tui pulcerrima nuſquam
Se prodit ſpecies, cupidóque indulget amanti.
Sæpè ego proſpiciens magnas obeuntia tetras
Æquora, ferventéſque alternis æſtibus undas,
Et ſpatio, & motu ingenti ſtupefactus aquarum:
Quæ manus effuſo, dixi, circumdedit orbem
Æquore; litoreámque undis objecit arenam?
Quis tot monſtrorum ſpecies, immania cete,
Et liquido ingentes poſuit ſub gurgite phocas,
Quæque agili ſeſe tollunt ſuper æquora ſaltu,
Inque chori ſpeciem delphinum examina ludunt?
O opifex rerum, ô mundi vitalis origo,
Tot maria ambitas fluctu pulſantia terras,
Æterníque amnes, & ſtagna immenſa, lacúſque,
Quid ſunt, ſi fas è rebus componere noſtris
Tecum aliquid, niſi gutta levis, quæ manè recenti,
Cùm rubet, & terras veniens irrorat Eous,
Defluit? illa udo trepidans in gramine ſplendet
Par nitido argento, puræque ſimillima gemmæ:
Mox Sol exoriens radiis abſumit & igni
Paullatim fugientem, aut ſpirans diſſipat Eurus.
Vos quoque, vos, magni pars formoſiſſima mundi,
Alti, immenſi orbes, ſtellis ardentibus apti,
Quamquam indefeſſo labentia ſæcula curſu
Exigitis, quamquam & menſes variatis & annum,
Alternáſque hiemes, gratóſque reducitis æſtus,
Et vernos flores, & frugiferos autumnos:
At non hoc eſtis, totâ quod mente requiro.
Non tantùm vobis lucis, tantúmque nitoris.
Ut lychni, noſtræque faces, & fumea tædæ

Lumina ſideribus cedunt, ut ſidera ſoli:
Sic illi, qui vos radiis veſtivit & auro,
Ceditis. E tanto ſcintillæ abſiſtitis igni.
Talibus atque aliis magnum exercebat amorem
Leſſiades animo indulgens, quæ plurima quondam
Victuris docuit, miſitque in ſæcula chartis.
Nòs procul & tantæ nondum patientia lucis
Ora attollentes cælo, rimámque ſecuti
Luminis, audemus gracili deducere verſu,
Conati tenues ingentia. Tu mihi præſens,
Tu ſublimem animũ,quo terras, téque relinquens,
Sidereas toties ſedes mortalis adibas,
Inſpira, Pater. Hæc etiam ſolatia nobis
Suffice, dum patriâ procul & natalibus oris
Hæremus, cælo extorres, miſerum inter amorem
Flebilis exilij, Divûmque vocantia regna.

PRÆTORI, CONSULI, SENATORIBUS URBIS BRUXELLENSIS,

Annua præmia juventuti Gymnaſij Societatis JESU *Bruxellæ erogantibus* 16. *Septembris* 1649.

ANtiquas procerum ceras titulóſque tuorum,
Et poſitam, Bruxella,tuis in montibus aulam,
Invictóſque Duces,æquatáque nomina cælo
Laudabunt alij. Dicent fulgentia regum
Vellera, bellantûmque animos, poſitíſque coronis
Inſignes Carolos, & dignos ſtirpe Philippos.
Me tua me teneant Tempe, gratiſſima Phœbo,
Ipſa quibus domus Albuneæ, Tibúrque colono
Argeo poſitum, regnatáque rura Phalanto
Invideant. Vos hîc, Muſæ, ſi Græcia verſis
Nunc luget fatis, ſanctúmque Helicona ſubegit

Ferrea barbaries,vos hîc quoque lucus, & umbræ,
Et fontes, vivíque lacus, colléſque ſupini
Hoſpitio dulci excipiunt. Nec vos minùs illis,
Quàm gelidis Pindi ſilvis, ſcatebríſque teneri
Credibile eſt. Etenim choreis luſtraſtis & illos,
Auritáſque, deæ, duxiſtis carmine fagos.
Felices, quibus hîc veteres imitantia ſedes
Et nemora,& fontes, & roſcida fontibus antra
Aonios ſaltus referunt, ſecuráque præſtant
Otia, fortunæ ſolatia magna prioris!
Felices, quas & procerum digniſſimus Ordo
Muneribus magnis decorat, ſtudiíſque ſecundis
Proſequitur, dum Palladiis effuſa juventus
Decurrit ſpatiis, celebríque in pulvere ſudat.
Victrices primis lauros, ederáſque virentes
Ecce ferunt, ſtimulum pulcri pretiúmque laboris.
Quæ ſpes arrectæ juvenum! qui ſpiritus illos
Verſat agens! nulli torpens ignavia vultum
Dejicit: igneſcunt animi, exultantiáque urget
Corda vigor pulſans: jámque hi, jam protinus illi
Anteeunt:utcumque labor,curſúſque fatigant,
Vincit amor laudum, ſperatáque gloria palmæ.
Sic, pius Æneas cineri dum ſacra paterno
Funebria exſequitur, ſtatuítque ingentia ludis
Præmia, Trinacriâ quondam narrantur arenâ
Troiani juvenes arſiſſe cupidine laudis,
Niſus & Euryalus primi, ſanguíſque Diores
Regius, & lecti comites ſenioris Aceſtæ.
Ardentes medio ſpectabant munera circo,
Alipedem inſignem phaleris, multâque pharetram
Lucentem gemmâ, galeæque inſignia Graiæ.
Signa tubæ dederant:nulla eſt mora:finibus omnes
Emicuere: volant nimbo levibúſque ſagittis
Ociùs: adjiciunt animos clamórque, favórque
Plaudentis caveæ: rapit impetus ipſe volantes.
Ite & vos laudi natæ, Phœbóque calentes,

Illuſtres animæ, dum flos viget integer ævi,
Et melior fervet circum præcordia ſanguis.
Ite alacres, quò vincendi jam nota voluptas,
Auguſtæque patres urbis, ſanctúſque Senatus
Sollicitant famæ captos venientis amore;
Quò vos & dulces Muſæ, & ſublimia vota,
Egregiámque operam numquam fruſtratus Apollo
Voce vocant. Altâ oſtentant de rupe coronam:
Tantùm ne pigeat ſumma ad faſtigia niti.
Quidquid in abrupto poſuerunt vertice Divi
Excelſum dignúmque peti, ſudore parandum eſt.
Quid non, maturis cùm venerit uſus ab annis,
Illa rudimenta,& meritarum exordia laudum
Poſcenti ſpondent patriæ? Quod jura tuetur,
Quod terras urbéſque regit, quod civica bella
Comprimit, & multâ Legatos perficit arte,
Ingenij eſt felicis opus. Meminiſſe poteſtis,
Aonides, quid, cùm magnis legionibus ardens
Anteibat ductor, mediâ 1 Brimæus arenâ
Geſſerit: ut magnis veniens terroribus hoſtem
Perculerit, clarus famâ & præſtantibus armis:
Ut trepidas illi ſupplex ſubſtraverit undas
Jam vincli patiens, jam fracto Somona cornu.
Nil ardens animus, ſpectatáque dextera bello
Non poterat: ſed enim tantæ pars maxima laudis
Mens fuit. Hac juſtis moderatur legibus urbem,
Hac tegit innocuos, hac publica damna coërcet.
Quis dignè memoret, quid 2 Locquenghemia [poſſit
Par famæ tituliſque ſuis,magníſq; probata
Prin

1 *Carolus de Erimeu, Eques, Prætor Bruxellenſis, antè legionis ductor, & Corbeiæ Gubernator.*

2 *Carolus de Locquenghien, Eques, Conſul Bruxellenſis, priùs excubiarum Præfectus, cùm Gallorum & Hollandorum duo numeroſiſſimi exercitus in Brabantiam pariter effuſi Lovanium obſederunt, & vicinam Bruxellam terruerunt anno 1635.*

Principibus virtus? Non tantùm mœnia, & arces,
Claustráque, & ærati vectes, vigilúmque fideles
Excubiæ, quantum cultæ vis ignea mentis
Una potest. Testor portas, & conscia magnæ
Mœnia virtutis, quæ te videre ferentem
Urbis onus, quæ, dum Grudiis incumbit Athenis
Tempestas armorum, & Martius undique terror
Circumfert sese campis, te, Carole, stantem
Hectoreis videre animis. Quid splendida belli
Munera, quid fidei proavûm commissa tuorum
Cæsaris arma sequar? quid, dum Farnesius altum
Fulminat ad Scaldim, domitóque in flumine victor
Oceanum imperio premit, infrenátque tumentem,
Fortia facta tui memorem, famámque parentis?
Fulmineas inter puppes, ripásque trementes
Turbinibus flammarum, & adustas sulphure arenas
Invictus stetit, Ætneo imperterritus igni.
Ipse pater Scaldis plausum dedit, armáque spectãs,
Victricésque manus, excussáque vincula ripis,
Non minùs exsiliit, quàm cùm 3 nova flumina quondam
Accepit gremio, curâ ingenióque tuorum
Ductum opus. Ut lætus, quà terram nuper arator
Vomere sulcarat, longas innare carinas
Vidit! eum circum ter centum Naiades ibant,
Omnes pictæ auro, præcinctæ pellibus omnes.
Exultant, amnémque novum mirantur, & amnis
Auctorem longè agnoscunt, plausúque salutant.
Quarum quæ cantu rapidos quoque docta morari
Callirhoë fluctus, summâ sublimis ab undâ:
Non te regum altrix, dixit, Bruxella tot inter
Delicias nemorum, & formosi gaudia ruris,
Quæ fudit Natura tuis uberrima campis,

3 *Amnem novum ab urbe Bruxellensi ad Scaldim usque maximo patriæ commodo duxit Locquenghemij parens.*

Non te pœniteat, si magni nominis amnes,
Aut vicina tuos non pulsent æquora muros.
Aspice diffuso spatiantem flumine Scaldim,
Cui neque Baiani portus, Tiberináque certent
Ostia. Quantus aquas ferventi exercitus æstu
In mare devolvit præceps, quantúsque receptat,
Est tuus. Ille tibi famulanti gurgite fluctus
Advehit æquoreos, & lintea pandere ventis,
Et miscere dedit toto commercia mundo.
Dixerat: & virides circùm plausere sorores.
At tibi, dux operis tanti, se publica debent
Commoda. Te læti, dum tendent carbasa, nautæ
Carminibus patriis referent: te fama superstes,
Dum vehet amnis aquas, ventura in sæcula mittet.
O qui majorum famam virtutibus æquas,
Carole, te tanti spectat quoque gloria facti.
Téque adeò vigiles curæ noctésque diésque
Intentum exercent, &, dum labor utilis urbi
Sit tuus, in partes animum tibi dividit omnes
Ingeniosus amor patriæ. Non ulla laborum
Te terret facies, non cœpti tædia frangunt.
Scilicet & patrum virtus animúsque redundant
In genus, & fortes ducunt à fortibus ortum.
Olim erit, ut viridi in ripâ proavísque, tibíque
Permistæ Musis Dryades, comitésque Napææ
Constituant densum lauro è Parnasside lucum,
Magnorum monúmentum operum. Quod si aurea Belgas
Intereà Pax respiciat, ferrúmque recondat,
Et patrio tandem MARSELARE 4 pulsus, adusque
Immanes Thracum populos, aut ostia Ditis
Exultet, ô quem tunc hilares pœana Camœnæ
Vicinas circum silvas & flumina dicent!

Tum

4 *Alludimus ad cognomen Frederici de Marselaer, Equitis, qui hoc anno Senator, antehac septimùm Consul Bruxellēsis, Legato à se scripto clarissimus.*

Tum fasces, FREDERICE, tuos, doctósque labores,
Legatúmque tuum, dignum quem scrinia Regum
Excipiant, ipsíque legant, super æthera tollent.
Nec vos, ô Magni, Proceres, indicta silebunt
Nomina, quos rerum eventu prudentia major
Extulit, & magnis admovit gloria curis.
Nunc, dum vestra canunt, & grato carmine laudant
Munera, quæ teneros primæ dulcedine famæ
Irritant animos, humiles ne spernite Musas.

MARCELLO
COMITIS TORQUATI FILIO,

In primâ pueritiâ Legionis mille virûm patrio ære conscriptæ Præfecto.

NAscimur, & pariter, quâ simus origine nati,
Prodimus. Est in equis, quos Mars in pulvere verset,
Aut Elea domum victores palma reducat,
Multa patrum virtus. Quos tellus Gnosia mittit,
Aut Sparte catulos, seu naribus utilis ille,
Seu pedibus melior, morsúque ferocior alter,
Omnia gentis habent, formâ, villósq; colorémque,
Et vigiles flammis oculos, auréque micantes,
Et latera, & lumbos, atque internodia crurum.
Nec qui danda Jovi curvis gerit unguibus ales
Fulmina, progenerat mollem & sine felle colũbam.
Qui tibi, parve puer, vitam dedit, augeat annos;
Tum quæ nascenti magnarum semina laudum
Igneus indiderit vigor, & natalis origo,
Proferet ipsa dies. Quamquã quid vota moramur,
Et tantùm viridi laudem speramus ab ævo?
Scilicet exspectes bellando magna referre
Facta patrum, tibi venturis dum robur ab annis

Creverit, armorúmque immania pondera lati
Ferre queant humeri, aut hastam torquere lacerti.
Quæritur ante diem nomen tibi, bellàque tractas
Non puero tractanda puer. Quid Mars tuus olim
Victor aget, votis & spe præsumere lentum est.
Jam tua stat campis legio : jam tessera bello
It tua. Nondum armis palmas innectere, nondum
Instructam stare ante aciem, stragésque ciere
Fas tibi,& æra merent juvenes tua. Signa timentur,
Vellere quæ nondum potes, aut defigere campo.
Parcite quos nondum numerat puer editus annos,
Parcite natalem, primáque exordia lucis
Quærere : nascentis virtus prævertitur annos.
Dum tener Alcides, & jam Jove dignus haberi
Cœperat, elisos manibus puerilibus angues,
Siqua fides, pressit : nunc ardua mœnia & arces
Aut bello quatere,aut fidâ statione tueri
Cunarum labor est, & dum Victoria Belgas
Respicit, & cinctas pugnantibus annuit urbes,
Illius & puerum tangit quoque gloria facti.
Has sibi primitias legit : his ulciscitur armis
Defletos proavûm manes, quos pulcra ferentes
Vulnera non ficto planxerunt agmina luctu :
Hæc spolia,hæc caro cineri sollemnia mittit.

ANTONIO BIESBROECQ,

Territorii Cortraceni summo Magistratui ab Actis,musicæ artis cultori,Sodalitij S.Cæciliæ Præfecto creato.

CÆcilides Musæ,seu vos pulcerrima rerum
Roma tenet,seu vos Helicō,aut culmina Pindi;
Sed puto Roma tenet : vobis námque ubera nutrix
Prima dedit, cunísque rosas & lilia plenis
Affudit calathis, & Tybrim carmine vestro

Arte

Arrectum perhibent Tyrrhena ad litora labi
Molliùs: huc, sacris dum lucent ignibus aræ,
Huc precor, ô, si quid pietas antiqua, fidésque
Belgarum meruit, placidos advertite vultus.
En redit illa dies, meritò quæ candida semper
Illuxit nobis, & erit quæ candida semper,
Quâ patrias læti votivum carmen ad aras
Cæciliæ canimus, meritósque novamus honores.
Advocat ante alios omnem Biesbrocius artem,
Et gratis fertur numeris, in utrumque paratus,
Seu chordas digitis, seu vocem inflectere cantu;
Et seu quid digitis, liquido seu moverit ore,
Dux ubicũque chori est. Auditis? amabile quiddã
Percussæ resonant citharæ: fidibúsque canoris
Concordes alij sanctum & venerabile nomen
Virginis ingeminant. Cælo (quanquã æmula nõ est
Aut ars, aut pietas) audent alterna canentes
Respondere, suas & Dîs subjungere voces.
Concelebrant Divæ titulos: ut splendida gentis
Nomina, Gracchorum ceras, sellásque curules
Spreverit: ut tædis eadem licitísque hymenæis
Corporis intacti florem castúmque cubile
Prætulerit: puer ut cælo delapsus ab alto
Insigni facie, atque auro fulgentibus alis
Sollicito astiterit vindex tutórque pudori:
Ut sponsus (quippe ille sacro jam flumine sese
Abluerat) pueri vultum speculatus & ora,
Explerit mentem atque oculos: ut deinde pudicos
Servantem thalamos, & dignos virgine mores,
Certus amor veri, testatáque sanguine virtus
Divorum ordinibus, mediísque immiserit astris.
Addunt & pulcrum leti genus, & fera regum
Imperia, & lentos thermis ardentibus ignes,
Illæsósque artus igni, frustráque fremente
Sævitiâ, nulli collum penetrabile ferro.
Salve invicta fide, salve virgo addita cælo,

Cælicolas inter pulcerrima, quam Deus ipſe,
Ipſe ſuo Superûm rector dignatur amore,
In partémque vocat regni. Tibi nectere ſerta
Non operis noſtri eſt: tibi purpureos hyacinthos,
Permiſtáſque roſis violas, inſigne pudoris,
Ecce ferunt cælo juvenes, & floribus illis,
Queis ſibi, virgineã gaudent tibi cingere frontem.
Adſis ô! votíſque fave, quæ plurima ad aras,
Diva, tuas facimus. Da quiquid triſte timemus,
Funeráque, & peſtes, injectáque vincula Lizæ,
1 Impoſitáſque arces, popuſos urentia frena;
Et quodcumque mali dirarum ab ſede ſororum
Mars ciet, avertat noſtris cervicibus æther.
Ante alios animúmque tui, ſtudiúmque, precéſque
Reſpice Biesbroci, curáſque & cœpta ſecunda.
Sit felix, & ſæpè tuis ſollemnia ſacris
Dona ferat, ſolitúmque habeat tibi moris honorẽ.

1 *Cùm hæc ſcriberemus, Cortracum erat in Gallorum poteſtate; qui ut urbem incolumem & tutam ſibi præſtarent, arcem eidem impoſuerant, frenum, ut illi appellabant, Flandriæ.*

JUSTO VAN [1] SURCQ SOCIETATIS JESU,

E Belgio in Paraquariam anno 1627. abeunti.

PROPEMPTICON.

Ergone litoribus certus diſcedere noſtris
Vela dabis: ſoléſque alios, aliíſque requires
Suppoſitos ſtellis populos? quæque omnibus undis
Litora nequidquam noſtro Thetis abſcidit orbi,
Hæc te defeſſum accipient? Quando hanc tibi mentem
Non

1 *Nunc mutato cognomine Manſilla appellatur.*

Non amor exuerit patriæ, fratrúmque 2 tuorum
Circumfusa manus, non cæli hiemísque labores,
Non mare, non scopuli, non gens scopulísque ma-
Sævior, atque tuos epulis feralibus artus [ríque
Forsitan appositura, tuíque implenda cruoris,
Juste vale, vale Americis spes addita regnis
Nunc desiderium Belgarum, & maxima gentis
Cura tuæ. Sit fas collo pendere supremùm,
Sit fas complexu in medio miscere fluentes
Amborum lacrymas, & amorem explere vovendo,
Ingentésque haurire animos, qui me quoque terris
Avellant patriis, rapiántque per omnia tecum,
Hærentem assiduè lateri, sociúmque tuorum
Præconémque operũ. Siquid mea carmina possunt,
Forsitan & pelagi fallam discrimina cantu,
Solabórque viam, & portum sperare jubebo.
Atque utinam & ventos, & ventis aspera sternam
Æquora. Sic olim, rudibus cùm Thessala pinus
Prima cucurrit aquis, vatem testudine fretum
Threïciâ Æsonîdes Neptuno dicere leges
Audiit, & cantu Zephyros accire secundos.
Jámque iter emensus, factísque in litore votis,
Tecum unà in silvis, per inhospita lustra ferarum
Palantes populos, legúmque operúmque solutos,
Tristibus eliciam latebris. Densa undique cogam
Agmina, ceu cæcis armenta errantia lustris
In vacuos saltus, & amœnas gramine ripas
Præ se pastor agit. Sine me tibi nulla laboris
Pars veniet subeunda: tuum, cælestia genti
Pandere consilia, & vitas formare docendo:
Fas mihi sinceros animi, & parere paratos
Excipere, & capiti sacros invergere rores.
Inde ego (si vestris olim requievimus antris

2 *Quod omnino rarum, septem fratres Societati* JESU *nomen dederunt, è quibus hic, cui carmen hoc scripsimus, natu erat tertius.*

Aonides, castâ dignati tempora lauro)
Indorùm procùl in saltus, nullísque priorum
Carminibus pulsos colles Parnassia primus
Sacra feram : primus Brasilis, Chiliísque virentes
Prætendam lauros, silvísque sequentibus aures,
Et sensus addam scopulis. Pars feta veneno
Gramina, pars sævos arcus, telísque pharetram
Letiferis gravidam citharæ submittere nostræ
Sponte volet. Tum quà ripis Argenteus amnis
Obstrepit, & dulces invitat murmure Musas,
Conventu in magno, quæ tu mihi plurima rerum
Argumenta dabis, meditato dicere versu
Instituam. O tantùm liceat mihi barbara tecum
Regna sequi, Paranâque sitim deponere in undâ!
Nec, si nùnc Belgæ tua vela & vota morati
Multa dolent, lacrymísque abeuntem affantur [obortis,
Parva sui capient olim solatia luctus.
Scilicet & nostris etiam memoranda libellis
Facta legent : ut te populi magno ore tonantem
Audierint arrecti : ut cæcâ in nocte jacentes
Sideream in lucem revocaveris : ut nova rebus
Continuò facies, quo spes te cumque tulisset,
Venerit : ut legum rudis, & sine numine turba
Partiri campos, tabulis incidere leges,
Publica privatis secernere, dicere jura
Cœperit, & laudi pretium dare. Non ego templa
Transierim, populi donis & numine Divûm
Conspicua, exciso statues quæ denique luco.
His super exhaustos casus, discrimina mille
Adjiciam, dum sæpè alacer, lætúsque laborum
Irruis haud dubiam in mortem, nil sæva moratus
Spicula, nil totis adductos viribus arcus.
Fixisséntque utinam, tepefactáque tela cruento
Hæsissent lateri, quandò hic tibi pectoris ardor
Unus erat, mediis ea vox audita periclis.
Adjiciam, ut victum indignum, & semesa parétum

Corpora, natorum mensis abstraxeris, atram,
Ingluviem increpitans, & fœda cruoribus ora.
Heu qui jejunis venit furor! æthere toto
Bacchantûm auditi fremitus. Non pessima tigris
Sævior Hyrcanos saltus orbata peragrat,
Ereptósque fremit catulos. Non Martius agnam
Cùm rapuit stabulo lupus, & vestigia pastor
Balatu excitus celerat, prædámque trementem
Faucibus avellit vacuis, majoribus ardet
Suffusus flammis oculos: furit improbus irâ
(Urit enim delusa fames) mœstúmque per agros
Exululat: latè resonat vox horrida luco.
Talibus atque aliis dum nobis maxima crescet
Historia, & famâ attonitis celebrabere Belgis,
His ego quos valido quæsitos Marte triumphos,
Quæ spolia auratis regum pendentia tectis
Contulerim? Minus est dominæ Capitolia Romæ
Auspiciis fundasse suis: minus arcibus illis
Terrarum posuisse caput. Quas condidit urbes,
Hic belli celebret studiis, ille artibus ornet
Palladiis, legésque viris ac jura ministret:
Tu natos silvis populos, ritúque ferarum
Indociles, & adhuc duros à semine Pyrrhæ
Instituens hortare, viamque insiste domandi.

Dum loquimur, te vela vocant, &: Poscimur, in-
Libera non ultrà est nobis mora: cara valete [quis.
Pectora. Vos pro me Superos ambite precando,
Inque vicem culpis veniam date. Jungere dextras,
Spero equidē, neq; vana fides, rursum æthere in alto
Fas erit, & primâ memorare ab origine longos
Annales operum. Sic fantem, extremáque verba
Dulcibus implentem lacrymis vocat Eurus in altū.
Diripitur funis: tenduntur carbasa vento:
Provehitur: sequimur votis oculísque carinam,
Jactatáque manu, quando, unum hoc denique restat,
Edere signa juvat, donec non jam ampliús ulla

Apparet classis, summóque exstantia malo
Cæruleos inter vanescunt lintea fluctus.
At non cum puppi pariter velísque recedet
Cura tui: non & longum terræve, maríſve,
Aut ævi spatium nostros abjunget amores.
Intereá ipse animæ magnâ mihi parte revulsâ,
Nec facilis vates æquè, nec jam mihi præsens
Integer, aut facilem Superos exposcere cursum,
Aut narrare meos vento bacchante timores
Audiar, ad Scaldim vacuo projectus in antro.
Hîc curas solabor, & hîc tibi debita vota
Unanimes mecum assuescent percurrere vates.

JUSTO VAN SURCQ SOCIETATIS JESU,

E Belgio in Occidentis Indiam vela facienti.

IDYLLION.

AMYNTAS.

Solverat, & velis ibat majoribus alnus,
Atque ipsum Oceani ad finē, Solísque cadentis
Litora per longos fluctus vectabat Amyntam,
Dilectum Superis, & plenum numine Amyntam.
Cùm puer infelix Lycidas abeuntia longè
Carbasa per lacrymas spectans, scopulóque residens
Litoreo, crebris implevit litora votis.
Quippe animo secum reputans, quos unda timores,
Quos habet & Boreas: quid & illa per æquoris æstus,
Insanásque hiemes veheret ratis. Heu, quibus ille
Incendit cælum precibus! quæ vota canebat
Suspendenda tholis, staret modò litore puppis
Occiduo! Quid non puppi speravit ab illâ!
Ipse ego quæ puerum audivi sub rupe canentem,
Si valeam, memorabo: & erit memorare voluptas.
Non

Non frustrà rapidos mulcemus carmine ventos.
Carmine ventorum cecidit fragor, & freta ventis
Excita detumuere. Lyrâ vocalis Arion
Æquora composuit, delphino auditus, & undis.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
Carminibus, fateor, non hæc fiducia nostris.
Lesbidos hoc citharæ pretium. Sed lusimus & nos
Olim aliquid. Certè patrius me Liza canentem
Audiit, & musam tenuis laudavit avenæ.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
Fallor? an hanc geminus placido jubet æquore Pollux
Ire ratem? Puppi sedet, anteriníque piorum,
Præcipuè 1 fratrum: fratres ante omnia curæ:
Fratribus aspirat vultu, cælóque sereno.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
En procùl à patriâ septem de fratribus unum
Vela ferunt: mœstos orbis nunc alter & alter
Dividit, & dulci aspectu & complexibus arcet,
Omnes Loiolidas, claris virtutibus omnes.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
Indus squalet ager, primísque in palmite gemmis
Illudunt pecudes: tangat modò litus Amyntas,
Exuerit silvestrem animum mitissima tellus,
Et vinum positis & far libabitur aris.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
Quis terris messem invideat? quis montibus umbras,
Pastorem stabulis? at si navim æquora perdunt,
Nec terris messes venient, nec montibus umbræ,
Et malè servatos raptor lupus ibit in agnos.
Mitiùs ô velis incumbite mitiùs Euri.
Dulce sopor fessis, medicæ languentibus herbæ,
Pax fractis bello populis; mihi salva carina.
Plus aliquid medicis ad litora devehit herbis,
Plus

1 *Vide superioris carminis notam 2.*

tem quoque bonis omnibus circumfluentem inferret, egóne spes meas aut inanes, aut intempestivas esse existimem, cùm te S. Rumoldi reliquias in Ædem Humbecanam religiosissimè inferentem video? Erat, fateor, erat illud monumentum, quo nullum inter Mosaica sacra exstabat augustius, sapientiæ oraculum, sanctitatis sedes, solium divinitatis: verùm si ille, cujus hæ sunt exuviæ, dum viveret, legum divinarum custos, si veritatis internuntius, si sanctimoniæ exemplar fuit, si ubique benevolentissimæ charitatis reliquit impressa vestigia; nunc è pleno beatitudinis loco, de illo defendendo ornandóque non cogitet, quem non modò sibi supplicem habet, sed etiam cinerum suorum custodem, & gloriæ propagatorem suæ? Neque verò huic pompæ tuæ Sadochus suus defuit, genere, & auctoritate, & sacerdotio nobilis, quando sacra illa pignora supplicantis ritu circumtulit Ioannes VVachtendonchus, 1 *vir & amplissimis, quos nunc gerit, & majoribus, quibus fungetur, honoribus longè dignissimus: quibus ego nunc, cùm jamdudum virtuti tantæ, prudentiæque debeantur, quasi præsentibus & lætor, & fruor. Illud fortassis cuipiam videatur, in quo cum Iessæi Regis pompâ comparari non possit tua, quod sacrum illud Iudaicæ religionis & imperii pignus sub hominis unius privati custodiâ detentum, in locum multò celebriorem, Sionis arcem, ac regni sedem, apparatu sumtúque regio deferretur: hoc verò felicitatis tuæ pignus ex augustissimo templo in angustum descenderit. Verùm nihil hîc ego excuso. Fuerit illa quondam Evandri pastoritii regis, ac planè pasto*

1 Erat is, cùm hæc à me totidem verbis primùm scripta editáque sunt, Mechliniæ Ecclesiæ Metropolitanæ Præpositus, & supremæ Curiæ Consiliarius; nunc Episcopus Namurcensis.

pastoris oratio, quâ Heroëm advenam humili acceptum hospitio ad opes contemnendas hortabatur, quarum scilicet in illâ exulantis Arcadis simplicitate splendorem nullum esset conspecturus. Nobis certè modicus tenuisque cultus excusandus non est apud Cælites, qui opibus pretium nullum umquam fecerunt. Quare hæc tam benè ominata pietatis initia latè tibi ac feliciter evenire iterùm iterúmque jubeo. Quamquam quid ego tam angustis limitibus S. Rumoldi beneficentiam circumscribo? Faciet, spero, Deus immortalis, ut luctuosissimis hisce temporibus, dum undique velut in communi incendio auxilia quærimus, illius patrocinium hac etiam sacrorum procuratione imploratum contulisse aliquid gratulemur ad extinguenda funestissima bella, quibus Belgicam tot jam annis ardentem frustrà miseramur. Magnum aliquid spe præsumere nos illud jubet, quod sacrorum ejus ossium huc translatorum annum primum signare jam liceat nobilissimis victoriis, certissimisque pacis auguriis, quæ Serenissimus Princeps Leopoldus dedit, fixis ad OEsiam Axonámque triumphalibus signis. In partem illius gloriæ S. Rumoldum venire, is dubitare demum poterit, qui illum patriæ nostræ, cujus patronus ac tutor est, nec videre vulnera, nec calamitates miserari, nec supplices querimonias audire, adeóque nec belli pacisque consiliis præsidere, nec justissimæ causæ consulere existimaverit. Quare dum mecum ipse cogito, Nobilissime Domine, quanta publici privatique boni spes in illo resideat, effert sese atque diffundit lætitiâ animus, gestitque jam nunc eorum omnium, qui illum in Æde Humbecanâ publicè privatímque sibi beneficum sentient, interpretem agere, ac supplicationes, gratias, tabellas, donaria celebrare memorando. Quæ verò ad cohonestanda pietatis tuæ prima sollem

sollemnia nunc Musæ nostræ adferunt, etsi aris dicata esse velim: tamen non abs re esse censui, eadem tibi quoque inscribere, & privatam observantiæ erga te meæ testificationem cum publicâ religione conjungere.

RUMOLDUS,
IDYLLION.

SI potes hac mecum requiescere, Daphni, sub umbrâ,
Quà tua rura [1] novus prælabitur amnis, & ecce
Vicino invitat succedere ripa salicto, [est,
Huc ades: &, si quid nostrum tibi dulce, piúmq;
Accipe quæ cecini, dum pagum & compita circum
Sollemnis pompæ longus procederet ordo.
Ipse suos propiùs spectans. Rumoldus honores,
Se mihi materiam dederat, paritérque canenti
Fecerat ingenium, lætósque afflaverat ignes.
Illum etiam ripæ, illum etiam fontésque, lacúsque,
Et nemora, & totis resonabat vallibus Echo.
Arduus illum etiam dignantem rure morari
Assiduis pulsus referebat cantibus æther.
Dúmq; omnes hic ardor habet, sic cœpimus ipsi.
Ergò erit ut res hîc inopes, humilésque myricas
Aspicias, Rumolde? ergò tibi sacra placebunt
Nostra, nec agrestem, Pater, aspernabere cultum?
Non, ut te digna est, nitidis hîc alta columnis
Stat moles: tantùm scabris riget aspera tophis.
Non Indum rudibus, tibi quas ereximus, aris
Candet ebur: non texta nitent Babylonia muris,
Non statuæ, tabulæque: lapis sunt omnia nudus.
Exuviísque tuis poterunt hæc templa videri
Pulcra satis? Ne rem tenuem, ne munera sperne,
Quæ

1 *Humbeca ad novum amnem Bruxellensem sita.*

Quæ ferimus. Sunt illa quidem, sunt rustica, nec te
Quæ deceant. Non est adeò, sit cetera simplex,
Paupertas ignara sui. Sed si tibi laudis
Materiem sors nostra dabit, quæso, utere magni
More Dei, qui nec spicas, nec pauperis horti
Contemnit flores, nec parvi turis honorem.
Pro myrrhæ lacrymis, pro nardi mollis aristâ
Silvestrem ferimus mentham, casiámque, thymúmque,
Et quodcúmque viret nostris redolétque myricis.
Ipse tibi nostro solvam de rure coronam,
Primitias frugum: nostris ab ovilibus agnum,
Cùm fetura gregis numerum suppleverit, addam.
Proxima nos sumtu vincant opibúsque profusis
Mœnia, & argento solidam, signísque rigentem
Ostentent 1 urnam, cinerum monumenta tuorum;
Non si divitiis, etiam cedemus amore.
Eheu! quid voluit, vel quo se nomine jactat
Rustica simplicitas? an parvæ culmina villæ,
Turribus 2 augustis, spatio quas dissita longo
Oppida prospiciunt, an rara mapalia magnis
Urbibus, & stipulas ausit componere gemmis?
Parcite sublimes pastori, parcite turres.
Sæpè ego vos, salices nobis, & pascua testes,
Admiror cælo eductas, formâque superbas.
Sæpè etiam hinc oculos vicina ad mœnia vertens,
Et sacram templi molem veneratus, & ipsum
Qui dedit huic nomen: Serva, Pater Optime, dixi,
Me, patrióśq; greges: &, si modò justa precamur,
Deferat aura preces ad te non invida nostras.

Sæpè

1 *Habet Mechliniense templum primarium S. Rumoldo sacrum, urnam ex argento magnæ artis ac pretii, in quâ reliquias ejus servat;*

2 *Turrim itidem è secto lapide mole & structurâ spectabilem.*

Sæpè etiam præſens, & ruri miſſus in urbem
Suſpexi auguſtis opulenta altaria donis,
Craterâſque graves auro, cælatáque in auro
Divorum ſimulacra, cruces, & pallia, & urnas,
Ingens argentum, atque operum artificúmque laborem.
Sed non hæc decorum ſumma eſt. Vos pignora Divûm,
Vos auro incluſi Cineres, aríſque receptæ
Exuviæ famam templo datis. Has quoque ſi nunc
Servamus noſtris, quamvis ſint ruſtica, templis,
Parcite ſublimes paſtori, parcite turres,
Non ſi divitiis, etiam cedemus amore.
Quid tum, ſi ſacros cineres atque oſſa ſaligno
Servamus loculo? quid tum, ſi bractea tantùm
Obducta eſt tabulis? Num priſci temporis annis,
Dum populus pauper, dum ſtabat Divus in æde
Ligneus exiguâ, demtíque ex arbore rami,
Et quos ſeu Lycidas aliquis, ſeu Theſtylis horto
Attulerat flores, templis aríſque paratus
Non ſpernendus erat, num plebs minùs, aráque ſimplex
Cælitibus placuêre? Illî non aurea curant
Munera, ſed, qui muneribus ſe prodit, amorem.
Abſit amor, perfecta auro cælatáque tanti
Urna valet, quanti calathus contextus hibiſco.
Parcite ſublimes paſtori, parcite turres,
Non ſi divitiis, etiam cedemus amore.
Si quondam magnos, & ab extremis Nabathæis
Excitos Reges, tugurî ſub pauperis antro,
Divino Puero donis placuiſſe Sabæis
Credimus: at non & ſimplex quæ turba ferebat,
Seu ſinum lactis, ſeu condita ſubere mella,
Aut agnam ſtabulis, aut raptos corte palumbos
Deſpexit Puer, & Pueri dulciſſima Mater.
Sunt & opes animo: nec, ſi ſilveſtria ſordent
Munera, mens etiam ſordet, divéſque voluntas.

Hæc

Hæc auro potior. Certè paſtoribus illum
Fortuitâ effultum ſtipulâ, calamóque paluſtri
Fas primùm vidiſſe fuit. Fas & fuit illis
Reges ante ipſos divinis figere plantis
Oſcula, ſpeluncæque fores intendere ſertis.
Talibus exemplis quòd ſi, Rumolde, licebit
Pauperibus de te quidquam ſperare colonis,
Te quoque res noſtræ capient, & ruſtica dona,
Et quæcúmque tuis humiles ſollemnia ſacris
Paſtores referemus. Amarunt rus quoque Divi.
O Pater, ô quem te noſtris modò finibus infers!
Ecquis iò mecum, pueri, quæ munera cælo
Plurima provenient, junctis celebrabit avenis?
Credite: majores poſthac teret area meſſes,
Lanáque candidior paſcentes veſtiet agnos.
Sis felix Humbeca. Tuis non triſtis arator
Infindet ſulcos, aut credet ſemina glebis.
Non lætæ campis ſegetes, ſoléſque benigni,
Non rores puri deerunt. Spem provehet anni,
Qui cælo veniens fruges luſtrabit & agros.
Cùm ſitient herbæ, cùm Sol aut Sirius illas
Uſſerit, edicet Zephyris, edicet & Auſtris,
Solentur terram pluviis, & mitibus auris.
Interdum Æoliis Auſtros quoq; claudet in antris,
Et quæ nigrantes inducunt flamina nimbos.
Tu quoque, magna Pales, mirabere ſæpè juvencas,
Balantûmque greges, ſive ad præſepia ſtabunt
Iam ſaturi, & niveo implebunt mulctralia lacte,
Seu virides latè ſaltus, atque arbuta paſcent.
Non illos turpis ſcabies, non tetra venenis
Pabula, corruptíque lacus, aut frigora lædent,
Mollibus albentes villis, habiléſque ferendo.
Hæc ego pro gregibus; pro frugibus illa coloni
Poſcite. Poſcentes cælo miſeratus ab alto
Audiet, & noſtras vultum convertet ad aras,
Qui modò parte ſui noſtris eſt additus aris.

Forſan & arma brevî (quid non ſperare jubemur ?)
Ducent ſcabra ſitum, ferríque erit aptior uſus,
Cùm gravibus raſtris, curvóque niteſcet aratro,
Martiaque in duros vertentur pila ligones.
Jam feſſis bello populis Leopoldus olivam
Oſtentat, venturæ ardens occurrere Paci.
Jam ceſſit nobis, ut narrant, Axona, & alter
Proximus ille quis eſt? Gallorum in finibus amnis.
Forſan & ipſe ſacras cui primùm ponimus aras,
Conciliantis aget partes, pacíque favebit,
Fortunam & lacrymas inopum ſolatus agreſtûm.
Tunc tibi creſcet honor, tunc & te divitis agri
Cuſtodem, Rumolde, novas de marmore factas
Expectare velim meritis pro talibus aras.
Nunc cinerum loculus pro tempore ligneus: at cùm
Aurea Pax terras reſpexerit, aureus eſto.
Talia cantabam: cantanti conſcius æther
Annuit, & cælo viſus dare ſigna ſereno.

JACO

JACOBI WALLIJ

E SOCIETATE IESU

HEROICORUM

LIBER SINGULARIS.

PARAPHRASES HORATIANÆ.

ILLUSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO DOMINO

ANDREÆ MANGELLO,

ABBATI S. ANGELI,
S.D.N. INNOCENTII X.
DEINDE
S.D.N. ALEXANDRI VII.
APUD BELGAS
INTERNUNTIO.

Agnâ ingeniorum ubertate & gloriâ, Illustrissime ac Reverendissime Domine, floruerit necesse est vetus Italia, ex quo præsertim Græcorum artes ac disciplinas ad se unà cum imperio transtulit. Testes sunt eruditionis reliquiæ, quas temporum injuriis aut fortuna, aut posterorum cura, aut potiùs, ut haberet orbis quo se ad elegantiam informaret, Numinis providentia subduxit. Quid enim tot consequentibus sæculis tantâ studiorum contentione perfectum & elaboratum est, quod cum iis judicii

moderatione, & scribendi genio exæquari possit? Non consenuit quidem natura, néque ut ager aßiduè ferendo, sic illa quotidiano animorum cultu defessa vim vigorémque suum exhausit: quamvis ut annus alter altero subinde fecundior provenit; ita, dum inter se conferuntur sæcula, doctrinæ fecunditatem quædam veluti sterilitas nonnumquam excipit. Sed hoc inertiæ expensum ferre quisque debet, nemo naturæ. Hæc enim vegeta semper ac vivida cælestes illos orbes, íisque affixos ignes imitatur, de quorum luce atque splendore, occultâque vi, quâ se in corpora nostra insinuant, nihil incitatæ æternæque conversiones, nihil temporum vicissitudines deterunt. Hoc tamen in re est, tam admirabilem esse veterum in effingendis rebus suis felicitatem, ut quidquid ab iis limatum ac perpolitum accepimus, velut à naturâ ipsâ elaboratum exemplar, aut Polycleteus Canon meritò habeatur. Ingeniosissimus quis-

que

que quantumvis ad ſimilitudinem eorum propiùs accedere laboret, eam tamen penitus exprimere deſperet. Non id, credo, ſi viveret, de ſe dici vellet Michaël Angelus, Aretinus, pictor ac ſtatuarius ævi ſui primus. Cupidinis dormientis ſimulacrum à ſe perfectum eo loco defoderat, quo eruendum ſciebat: repertum cùm laudari, pro antiquo haberi, novis anteponi, ſibi etiam oſtendi, ſuiſque rebus potius duci videret, audivit omnia, & riſit; & ſibi ſe præferri ac ſimul poſthaberi gaviſus, nomen tandem ſuum ſigno inſculptum oſtendit, triumphavitque quaſi judicum ſuorum jam datis ſententiis ſecundùm ſe pronuntiatum eſſet de exæquatâ veterum arte atque famâ. Non ego is ſum, qui celeberrimum artificem de aditâ hujus gloriæ poſſeſſione dejiciendum putem. Néque, ut de re noſtrâ loquar, Jacobum Sadoletum, virum poëticis aliiſque ſapientiæ ſtudiis æquè ac purpurâ illuſtrem, de affectatâ veterum lau-

de arguerim, quem refert Lilius Gyraldus ingeniosa epigrammata scribere solitum, quæ tamquam è Romanis ruinis eruta Ferrariam ab amicis ad se mitti comminiscebatur: idque cum aliis, tum viris etiam literatissimis persuadebat. Malignitatis humanæ vitio fit, cùm, ut ait Velleius, præsentia invidiâ, præterita veneratione prosequimur, & his nos instrui, illis obrui credimus. Meum hoc semper judicium fuit, favere unumquemque alieno sæculo sic oportere, ut, si causa fuerit, haud paullò jucundiùs effusiúsque gratulari debeat suo. Verùm cùm Poësin Augusti ætate in fastigio stantem intueor, atque hîc incomparabilem & nullâ affectatione sese efferentem majestatem, illic simplicitatem cultam, facilem, suavem contemplor, cùm utrobique & linguæ delicias, & sententiarum gravitatem, & decorum illud, cujus ignoratione non modò in vitâ, sed etiam in oratione peccatur, observo; judicii inopiâ fieri arbitror, cùm

extra

extra anguſtos hujus ſæculi, & nondum planè decurſi limites (adeò difficile eſt in perfecto diu conſiſtere) paria quærun-tur. Injuriâ igitur pigri & ſervilis ingenii nota iis inuritur, qui ad paucorum illorum, qui tum ſcripſerunt, virtutes ſe totos imitando nituntur fingere. Nos optimis ſimiles natura præſtare non poteſt; poteſt optimorum imitatio. Hac ego mente Horatium in manus interdum ſumſi, & Odas præſertim illas, quæ quòd magnifico dicendi genere ſtructæ eſſent, heroicis numeris aptari poſſe videbantur, aliter atque aliter efferre ſtudui. Quamquam me cum politiſſimo poëtâ committerem: cogitabam tamen vinci indecorum non eſſe, & contendere glorioſum. His exercitationibus cùm profeciſſe me fatear, earum aliquas tibi, Illuſtriſſime Domine, dicatas eſſe conſulto volui. Italiam, Italiam, non, ut ille, imperii ſedem fataliter ſuis datam, ſed ut bonarum artium matrem ac principem, & ingeniorum altricem

absens absentem, &, quâ solâ licet, mente conspectam subinde veneror, ac saluto. Ac tum mihi occurrere videntur ingentes illæ excelsæque veterum Poëtarum animæ, quæ ingenio suo & immortalibus monumentis Romanum nomen altiùs, quàm alii Marte & manu extulerunt. Huic sublime & magnificum, illi tenue & volubile scribendi genus gratulor: in alio nativum simplicémque admiror candorem; in altero eruditionem conquisitam & variam, Græcorum etiam pigmentis illustratam: ille me, quòd naturæ plus indulserit, hic quòd diligentiæ plus attulerit, delectat & pascit. Ab Italiâ igitur cùm in reliquum orbem profluxerit, quidquid ornamentorũ ac deliciarum habet Poësis, ut hoc, quantulumcúmque est, quod ab illâ hausi, illi acceptum retulisse videar, tibi, qui Italiæ tuæ decus es, inscribo. Accedit nominis tui fama, quæ nuper Hispaniam, nunc Belgium eruditionis, æquitatis, prudentiæ, ceterárum-

rúmque virtutum tuarum admiratione complevit. Magna negotia magnis adjutoribus egent : eáque magnum profectò te probarunt, cùm oppressa malis artibus veritas fuit vindicanda, Pontificiorum edictorum stabilienda auctoritas, hominum publicis privatísque calumniis eadem arrodentium contundenda protervitas. Si, ut inquit Historicus, quem antè laudavi, Reipubl. interest, quod usu necessarium, dignitate eminere, crediderim Aram Virtuti Reduci, non Fortunæ, parari, quæ te è Belgio aliquando revertentem suis ipsa manibus ad ea quæ sunt eminentissima communi omnium assensu & gratulatione deducat. Musæ verò meæ quamquam patrios intra fines benevolè excipi, pro magno habituræ sint: si tamen aliquãdo longiùs provehantur, si Italiam, si Romam deníque viderint, timidè quidem in illâ terrarum arce, & eruditorum comitio apparebunt; magnam autem illis timoris partem, si tibi placuerint, tuus favor exemerit.

GRA-

GRAVISSIMORUM VIRORUM DE PARAPHRASI JUDICIA.

AD ILLUSTRES, NOBILES, INGENUOS ADOLESCENTES CONVICTUS SOCIETATIS JESU ANTUERPIÆ.

Quintilianus Inſtit. Orat. lib. 10. cap. 5.

Non ego Paraphraſin eſſe interpretationem tantùm volo, ſed circa eoſdem ſenſus certamen atque æmulationem. Ideóq; ab illis diſſentio, qui vertere Orationes Latinas vetant, quia optimis occupatis, quidquid aliter dixerimus, neceſſe ſit eſſe deterius. Nam neque ſemper eſt deſperandum, aliquid illis quæ dicta ſunt, melius poſſe reperiri: neque adeò jejunam ac pauperem natura eloquentiam fecit, ut unâ de re benè dici niſi ſemel non poſſit. Niſi fortè hiſtrionum multa circa voces eaſdem variare geſtus poteſt, orandi minor vis, ut dicatur aliquid, poſt quod in eâdem materiâ nihil dicendum ſit. Sed eſto, neque melius quod invenimus ſit, neque par: eſt certè proximis locus. An verò ipſi non bis ac ſæpiùs de eâdem re dicimus, & quidem continuas nonnumquam ſententias? Niſi fortè contendere nobiſcum poſſumus, cum aliis non

possumus. Nam si uno tantùm genere benè diceretur, fas erat existimari praeclusam nobis à prioribus viam. Nunc verò innumerabiles sunt modi, plurimaq; eódem via ducunt. Sua brevitati gratia, sua copiae: alia translatis virtus, alia propriis. Hoc oratio recta, illud figura declinata commendat. Ipsa denique utilissima est exercitationi difficultas. Quid, quòd auctores maximi sic diligentius cognoscuntur. Non enim scripta, lectione securâ transcurrimus: sed tractamus singula, & necessariò introspicimus: & quantum virtutis habeant, vel hoc ipso cognoscimus, quod imitari non possumus.

Manutius lib. 1. epist. 4.

CUm id, quòd enitet in oratione, aut in re videatur esse, aut in verbis, ego olim rem significatam simul cum verbis significantibus sumebam, eáque meis scriptis cùm inseruissem, tum optimum illud, quod quaeritur imitando, planè arbitrabar me esse consecutum. Posteà cœpit mihi meum consilium displicere: cogitavi, quoniam id esset memoriae magis, quàm ingenii, quod ego efficerem, praestare multos posse; quod autem multi possent, egregium non esse. Tum inivi rationem haud paullò difficiliorem, quam cum paucissimis mihi esse communem intelligebam. Exquisitas sententias de Cicerone excerptas, aut de Terentio, tacitus in animo versabam, eas ornabam verbis quàm poteram lectissimis, ut quasi vestitu orationis mutato, cùm eadem essent, alia tamen viderentur. Erat non dissimilis in verborum figuris commentatio. Si quas notaveram illustriores, ad alias sententias ita traducebam, ut interdum eamdem locutionem ad res propè innumerabiles accommodans, quasi ex unâ cerâ plures imagines, nec tamen ejusdem generis, effingerem. In hac exercitatione

tione quantum esset, utinam aut maturè cognovissem, aut serò cognitum, avidéque arreptum vis occupationum non extorsisset! Equidem si quis me neget in scribendo quidquam esse, non pugnabo: sed si quid sum, ab hac unâ esse contendam.

HIS *tam luculentis testimoniis ac praeceptis quid in rem praesentem adjungi possit, non video. Hoc tantùm, Ingeniosi Adolescentes, (vos enim, quibus Poësis in amore atque deliciis est, hîc paucis alloquar) hoc tantùm à vobis contendo, primùm, ut quae ex Quintiliano Manutióque à me prolata sunt, poëticis aequè ut oratoriis studiis convenientia, non cursim, sed cunctanter attentéque perlegatis; deinde, & id quidem multò magis, eorum fructum usu vestro comprobetis. Porrò cùm hoc exercitationis genus certamen atque aemulationem Quintilianus vocet, penitùs in animis vestris insideat necesse est, poëtis non nisi optimis, &, quod inde consequitur, paucis consuescendum esse. Neque enim infeliciter tantùm, sed armis etiam imparibus congressuri estis, si ab hac aut illâ inferiorum poëtarum lectione recentes in certamen cum praestantioribus veniatis. Alexander cùm à parente suo Philippo ad stadium in Olympiis decurrendum excitaretur: Facerem, inquit, si reges habiturus essem, qui mecum contenderent. Hanc altitudinem animi ad studia vestra transferre vos volo, & in hoc literario pulvere cum iis tantùm decurrere, quos saeculorum omnium consensus ad literarum principatum extulit. Quod in iis elegans, moratum, pressum verbis, rebus affluens, id ita immutandum illustrandúmque sumite, ut in pari argumento, velut in eodem curriculo, cùm iis de victoriâ disceptare velle videamini. Eant, & mirentur sese, qui cùm ab eximii scriptoris opere, velut à pulcerrimo corpore, trunca membra distraxerint, rebús-*

rebúsque suis accommodarint, ejusdem in scribendo venustatem, nervos, opes, ornamenta, lumina, suavitates, omnia denique se assecutos putant. Vibius Rufus (rem ridiculam & jocosam!) Ciceronis uxorem duxerat, eámque sellam, in quâ Julius Cæsar, quoties in senatum venerat, considere solitus, & ad extremum interfectus fuerat, domi suæ asservabat; utróque gloriabundus, ut inquit Dio, aut Orator propter conjugem, aut Cæsar propter sellam futurus. Et ad consulatum quidem homo gloriosus ambitionis viâ grassatus tandem pervenit: sed facilius illi fuit collegam habere in magistratu Cæsarem, quàm in eloquentiâ Ciceronem. Hanc autem á muliere deferri viro dotem posse si existimavit, amens fuit. A Vibio nostro insciti illi & arrogantes imitatores quàm propè absint, per se liquet. Nec virile quidquam nec grande concipiunt proferúntque, & tamen, si ipsis de se creditur, ob nescio quæ Poëtarum principibus direpta fragmenta similes illis ac pæne pares videri volunt. Fucorum est istud ingenium, qui ad aliena pabula immunes sedent, eáque, ut sunt, constructa diripiunt. Apes in agris & saltibus rorem, & arborum lacrymas, & thyma, & flores nactæ, adeò copiosè studioséque ex iis, quæ in usus suos opportuna sunt, legunt, ut in earum Republicâ quadam sortitò portas occupent, quæ venientium onera accipiant; at quâ deinde sedulitate, quo artificio ceras ex illis, ex istis mella fingunt, thymum quidem floresque redolentia, sed transformatos? Quid aliis Virgilius debeat, nemo nescit: nec ipse pro modestiâ suâ tacet ac dissimulat, cùm & Theocriti gratiâ, quem imitando exprimit, Sicelidas Musas & Arethusam invocat; & quod carmen Hesiodus Græcè, se Latinè per Italiæ oppida canere profitetur. Immensam autem Iliados & Odysseæ opulentiam

lentiam Æneis explicat, quâ ipsa instructa ornatáque incedit. Sed hoc acerrimi judicii poëta consecutus fuit, ut, cùm imitatio plerúmque declinet in peius, alii ex ipso, non ipse ex aliis, quos post se reliquit, similitudinem duxisse videatur. Nec Horatius, ut veteres alios prætermittam, à præstantibus è Græciâ poëtis laudem non mutuatus fuit: in quorum vestigiis quàm sæpè pedem posuerit, credibile faciunt Lyricorum tenues illæ reliquiæ, quæ adhuc nobis è deflagrati Græcorum imperii cineribus supersunt. Compendiosa igitur, & trita maximis etiam ingeniis via est, excellentium auctorum virtutes intelligendo primùm, deinde & imitando consequi. In hanc ego vos viam deducere hoc libello volui. Difficilem, dicetis, & molestam, quâ per aliena vestigia nunc hac, nunc illâ ratione decurrendum. At mihi credite, ut equi, dum in hippodromo exercentur, primùm quidem habenis & calcaribus non sine molestiâ subiguntur nunc cursum rectum tenere, nunc gyro frangere; nunc incitatiore, nunc temperatiore gradu ferri; intèrdum in summâ pernicitate subitò resistere, interdum fossas aut repagula saltu superare; agunt deinde palæstrico more (nam morem usus facit) expeditiùs omnia: ita qui in hoc curriculum sese compulerint, laboriosa primùm iis est, deinde facilis exercitatio. Laborem certè jucundum reddit assecuta scribendi ratio, quam verborum delectus, sententiarum pondus, brevitas integra, circumcisa copia, denique in quo sunt omnia, stylus ad veterum leges efformatus commendant.

AUGU

AUGUSTI LAUDES:
REGULI CONSTANTIA, ET AD POENOS REDITUS.

Horat. lib 3. Ode 5.

CÆlo tonantem credidimus Iovem
Regnare :

præsens Divus habebitur
Augustus ,

adjectis Britannis
Imperio , gravibúsque Persis.

Milésne Crassi , conjuge barbarâ
Turpis maritus vixit ?

& hostium
(Prô curia , inversique mores !

Conse-

ANTONIO L'HERMITE,

SUPREMI CONCILIJ

MECHLINIENSIS

PRÆSIDI,

In M. Attilio Regulo Consiliarii publico bono omnia, nihil suo metientis absolutissimam imaginem.

CRedidimus, cælo siquando clarus ab alto
Intonuit, regnare Jovem, qui rumperet igni
Nubila, fulmineúmque ageret per inania currum:
At nunc, præsenti cujus sub numine Roma est,
Augustus Cæsar positis sacrabitur aris.
Dúmque illum Erigone intereà, cœtúsque Deorum
Indigetem accipiant, Divis adscriptus, & ipse
Exortus Divis, populíque, urbísque vocari
Assuescet votis. Extremos ille Britannos
Addidit imperio sine cæde & sanguine 1 victor.
Ille etiam nostris opibus spoliísque superbos
Contudit Arsacidas, amissáque signa recepit,
Et Crassi cladem manésque piavit inultos.
Degener, & frustrà patriæ devota juventus
Sic vitam pepigisse, hos & celebrare hymenæos
Sustinuit? tædísque (nefas) dignata Latinis
Romanum mulier tenuit complexa maritum
Barbara? nec, soceri dextram indignatus & ora,
Abstinuit thalamis gener, aversúsque refugit?
Quin etiam pictis pharetris, & acinace Medo
Accinctus molles humeros (prô sancta Quiritum

Curia

1 *Non armis Britanniam Augustus, sed benevolentiâ sibi adjunxit. Viri quidam principes ejus loci, ut ait Strabo, legationibus obsequiisq; Cæsaris Augusti amicitiam consecuti, & dona diis immortalibus in Capitolio posuere, & universam penè insulam Romanis conciliavere.*

Consenuit socerorum in armis
Sub rege Medo Marsus, & Appulus,
Anciliorum, & nominis, & toga
Oblitus, æternaque Vesta,

Incolumi Iove, & urbe Româ?

Hoc caverat mens provida Reguli,

Dissentientis conditionibus
Fœdis, & exemplo trahenti
Perniciem veniens in ævum,
Si non periret immiserabilis
Captiva pubes.

Signa ego Punicis
Affixa delubris, & arma
Militibus sine cæde, dixit,
Direpta vidi.

Vidi

Curia, & inversi nullo sub vindice mores!)
Consenuit, fessósque trahens inglorius annos
Celavit canos galeâ, turpémque senectam.
Non Marsi, genus acre virûm, non Appula pubes
Jusserat hoc sperare. At Martis gloria nostri,
Purpuráque, trabeæque, & lapsa ancilia cælo,
Æternique ignes sacrorum, Vestáque mater
Exciderant animo. Quódque indelebile captis
Opprobrium, dum Roma viris, magnísque vigebat
Consiliis, dum res Italûm, prolémque, domósque,
Et Capitolinas servabat Juppiter arces
Incolumis, vitam indecores pepigere precando.
Caverat hoc durus bello, prudénsque futuri
Regulus, ipsam animis, ipsam præstantibus armis
Deberi vitam reputans. Non ille Senatum
Multa reluctantem, & captos revocare parantem
Audiit. Infames leges, & inertia pacta
Rescidit indignans: & ni captiva periret
Infelix pubes, nulli deflenda Quiritûm,
Quos, heu, quos patriæ casus luctúsque canebat
Fatidicus! segnes olim volventibus annis
Venturos Latio juvenes, fortissima frustrà
Pectora, qui pugnas inter, lituósque, tubásque,
Confusásque neces, pallentes morte futurâ,
Ultrò addant in vincla manus, nec viribus usi
Vitam, quà fuerit fortuna facillima, quærant.
Usque adeò & feræ stirpes contagia ducunt.
Signa ego Sidoniis, dixit, pendentia vidi
Nostra tholis: pendent variæ circúmque supráque
Exuviæ, & nullis respersa cruoribus arma.
Scutáque, mucronésque, extortáque tela, nec ulli
Fatales hastæ. Vidi & thoracas ahenos,
Nec squamis laceros, nec adactâ cuspide læsos,
Avulsos impunè humeris. Et nunc quòque Pœnus

Cin-

Vidi ego civium
Retorta tergo brachia libero,

Portásque non clausas, & arva
Marte coli populata nostro.

Auro repensus scilicet acrior
Miles redibit.

Flagitio additis
Damnum. Neque amissos colores
Lana refert medicata fuco:
Nec vera virtus, cùm semel excidit,
Curat reponi deterioribus.
Si pugnat extricata densis
Cerva plagis, erit ille fortis,
Qui perfidis se credidit hostibus:
Et Marte Pœnos proteret altero,
Qui lora restrictis lacertis
Sensit iners, timuitque mortem.

Hic, unde vitam sumeret inscius,
Pacem duello miscuit.

O pudor

Cingula, ſicut erant, noſtris fulgentia bullis,
Atque albas equitum parmas, habitúſque Gabinos
Servat adhuc. Vidi ipſe viros inimica volentes
Jura pati, & centum nodis poſt terga revinctos
Ire graves. Non libertas, multúſque Latinæ
Gentis honos revocare animos, nexáſque catenas
Rumpere: venalis vitæ ſpes una recurſat.
Me miſerum! quid nos Libye, Tyriíque coloni
Jam metuant? pandunt portas, laxántque revulſis
Clauſtra feris, & quà noſter ſeſe arduus olim
Intulerat prædâ gaudens, & ſanguine Mavors,
Securos illo ducunt in pulvere ſulcos.
At pudor incendet vires, auróque repenſus
Opprobrium ferro miles, criménque refellet
Acrior, & famæ impulſus melioris amore.
Quondam etiam ultrices iras explеſſe juvabit.
Scilicet is pavidis labor eſt, ea gloria vinctos
Sollicitat. Damno infandum cumulare paratis
Flagitium. Neque lana refert medicata colores
Muricibus Tyriis poſitos: nec Martia virtus,
Cùm ſemel exciderit, redit in præcordia victis.
Si denſas ubi cerva plagas, ferrúmque latronis
Evaſit pavitans, media in venabula frendens
Irruit, & ruptâ exſultat formidine victrix,
Credite, perjuris ſeſe qui credidit Afris,
Ibit in adverſos violentior. Ibit, & armis
Jam melior, victos pugnâ bellóque ſubactos
Proteret inſultans, qui ſtrictis lora lacertis
Senſit iners, timuítque mori. Nil demere vincla
Profuerit, cui vita probro eſt. Malè námq; precando
Exigitur, quod Mars ferro extorquere cruento
Debuerat. Malè tum dextræ tenduntur inermes,
Cùm fremitus pugnantûm inter, gemitúſque cadentûm
Victorem ulciſci decuit. Quid noſtra juventus
Inter-

O pudor!
O magna Carthago probrosis
Altior Italiæ ruinis!

Fertur pudicæ conjugis osculum,
Parvósque natos, ut capitis minor,
A se removisse, & virilem
Torvus humi posuisse vultum.

Donec labantes consilio Patres
Firmaret auctor numquam aliàs dato,
Intérque mœrentes amicos
Egregius properaret exul.

Intereà ? pacem mediis immiſcuit armis,
Vecors, quæ quod nunc ſpiret, cladíque ſuperſit
Ipſa ſuæ, lacrymis debet, turpíque catenæ.
Jámque adeò aut hoſti ſupplex nos dextera ſervat,
Aut fuga: ſic pugnat, ſic orbi Roma timetur.
O pudor! ô belli ſtudiis magnæ æmula Romæ
Carthago! at non tam virtus ſuper æthera tollit
Te tua: probroſis creſcit tibi fama ruinis
Æneadûm: tibi noſtra facit ſocordia nomen.
Dixerat, & nondum verbis mentémque calorém-
que
Explerat ſatis. Attoniti hæc haud mollia fatu
Secum agitant Patres animo, longúmque morati
Ora tenent, oculóſque: ſilent auguſta Senatus
Atria: mirantur vultus, habitúmque loquentis:
Mirantur vinclíſque animum, mortíque paratum.
Non mens his eadem, non idem ſenſus: at ille
Ingens conſilio, factis ingentior ardet
Maturare viam, diróſque reviſere Pœnos;
Pignoráque, & thalami ſociam complexibus arcet.
Non illam lacrymas, non illam ſuſtinet ultrà
Perdere blanditias, & amanti dulcia quondam
Oſcula, dum liber, dum non obnoxius ulli
Civis erat: nunc ſe vinctum, capitíſque minorem.
Sæpè etiam patrem parvis tenuiſſe lacertis
Dicuntur pueri flentes, abitúmque morantes.
Sed parvos (quamquam nihil his violentius eſſet)
Aſper, & implacidus durâ cervice lacertos
Dimovit pater, atque ora indignantia flecti
Torvus fixit humi: nullíque audita priorum
Conſilia ingreſſus, Patres firmare labantes
Inſtitit. Illum iterùm ante alios mœſtiſſima con-
jux
Sciſſa comas, & quæ poterat moritura videri,
Lamentis, gemitúque, & luctiſono plangore
Proſequitur, lacrymíſque inter mandata profuſis
Luget,

Atqui sciebat quæ sibi barbarus
Tortor pararet:

non aliter tamen
Dimovit obstantes propinquos
Et populum reditus morantem:
Quàm si clientûm longa negotia
Dijudicatâ lite relinqueret,
Tendens Venafranos in agros,
Aut Lacedæmonium Tarentum.

NEREI VATICINATIO
DE RUINA TROIÆ.

Horat. lib. 1. Ode 15.

PAstor cùm traheret per freta navibus
Idæis Helenam perfidus hospitam,
Ingrato celeres obruit otio
Ventos, ut caneret fera
Nereus fata.

Malâ ducis avi domum,
Quam multo repetet Græcia milite,

Con-

Luget ut extinctum. Sed nullis flectitur exul
Egregius lacrymis, properátque volentibus illuc
Ire animis, quò pacta fides, duræque vocant res.
Atqui non illum Libyci latuere furores.
Phœbeos ignes, Phœbeísque ignibus orbes
Obversos oculorum, & squalida carceris antra,
Et vigiles noctes, & quidquid tortor ab illo
Barbarus exegit, bello truculentior ipso,
Haud vanus jam secum animo præceperat augur.
Perstitit invictus tamen, & vincla omnia rupit
Conjugiíque, domúsque; undámque, moráſque
frementis
Evicit populi, tectísque excessit avitis
Haud alio vultu, quam si post longa clientûm
Jurgia, fessum urbis, strepitúque excedere lætum,
Aut nemore aut densâ platanis frōdentibus umbrâ
Sive Venafrani colles, seu molle Tarentum
Victorem causæ acciperent, curísque levarent.

JACOBO DE CALVART,

SUPREMÆ CURIÆ MECHLINIENSIS CONSILIARIO.

Bellorum eversorúmq; Regnorum causas Nerei quoq; judicio in peccata conferendas.

NAvibus Idæis profugus Lacedæmone pastor
Pergama cùm peteret, traherétque per alta
Lacænam
Perfidus, hos illi luctus & fata canebat
Vaticinans Nereus. Luctus & fata canentem
(Quippe pater rapidis indixerat otia ventis)
Audivere procùl venti fluctúsque silentes.
Infelix prædo! lævo tibi numine Divûm
Ducitur, armorum longo repetenda tumultu,
Nupta domum. Jam signa dabit, jam Græcia coget
Undique

Conjurata tuas rumpere nuptias,

Et regnum Priami vetus.

Eheu, quantus equis, quantus adest viris
Sudor! quanta moves funera Dardanæ
Genti!

jam galeam Pallas, & ægida,
Currúsque, & rabiem parat.

Nequidquam, Veneris præsidio ferox,
Pectes cæsariem, grataque feminis
Imbelli citharâ carmina divides.

Nequid

Undique in arma viros. Phthiam, & Salaminia regna,
Dulichiúmque, Pylúmque, Agamemnoniásque Mycenas,
Myrmidonũ Dolopúmque urbes,& robur Achivũ,
Ætolósque Arpos campis effundet apertis,
Atridæ læso auxilium: simul æquora velis
Tota teget. Ne fide tuis, néve Hectora belli
Finge moram: vincent Danai,perjuráque rumpent
Fœdera, & infames tecum fugientis amores,
Aulide testati Superos, arásque Dianæ.
Ipse Deos frustrà patrios, Pyrrhúmque furentem
Incusans Priamus patrio cadet hostia busto
Infelix. Secum natos, spem gentis inanem,
Assaracíque Larem, veterísque insignia regni
Exitio involvet. Jam nunc mihi tota geri res,
Iam conferre manum, jam curru stare videtur
Æacides. Eheu,quantus per corpora manat
Sudor equis,quantúsque viris! Quot adultera virgo
Funeribus dotanda venis! Non arma virósque
Correptos undis (Xanthum, Simoëntáque testor)
In mare sanguineis evolvunt fluctibus amnes.
Fallor? an & subeunt animis cælestibus iræ,
Ultorésque Deos in Dardana suscitat arma
Perfidia,exstinctúsque pudor? Jam torva comantem
Induitur galeam, jam concutit ægida Pallas,
Et currus parat,& rabiem, justúmque furorem.
Nequidquam, arbitrii pretio Venerísque superbus
Præsidio,niveâ pectes cervice fluentem
Cæsariem, & molli formam profitebere cultu;
Dardaniásque nurus inter tibi Lydia posces
Barbitum, cuique suam dicturus carmine laudem.
Scilicet & flavi crines, & eburnea cervix
Semiviri Phrygis, & choreis & amoribus apti
Imbellis citharæ cantus terrore Pelasgos
Implebunt animos,clasśique opibúsque timentes.

Nequidquam thalamo graves
Hastas, & calami spicula Gnosii
Vitabis, strepitumque, & celerem sequi
Aiacem, tamen, heu, serus adulteros
Crines pulvere collines

Non Laërtiaden, exitium tuæ
Gentis, non Pylium Nestora respicis?
Vrgent impavidi te Salaminius
Teucer, te Sthenelus sciens
Pugnæ, sive opus est imperitare equis,
Non auriga piger Merionen quoque
Nosces. Ecce furit te reperire atrox
Tydides melior patre.

Quem tu, cervus uti vallis in alterâ
Visum parte lupum graminis immemor,
Sublimi fugies mollis anhelitu,

Non

Nequidquam, thalami spondâ compostus eburnâ,
Bellantûm strepitus, & Gnosia spicula, & hastas,
Et Telamoniaden cursu ferróque sequentem
Fatifero, belli rudis & sine pectore miles
Effugies. Ut te primis fortuna periclis
Eripiat; tamen, heu, nitidas Syrióque madentes
Rore comas, multo commistus sanguine pulvis
Collinet, & lætos oris confundet honores.
Non Laërtiaden Phrygiis suprema ferentem
Excidia, & signum aversæ fatale Minervæ
Effractis rapientem adytis, non Nestora demens
Respicis? infesto sequitur te vulnere Teucer
Impavidus: jam jámque latus premit, & ferit hastâ
Expertus pugnæ Sthenelus, dum cominus æquo
Congreditur pede, seu currus in pulvere versat,
Non auriga piger. Nosces, quid dextera possit
Merionis. Viden' ut furiis metuendus & armis
Tydides te te mediâ vestigat arenâ?
Uni odiis, uni telis ardentibus instat.
Hic vir, hic est, sibi quem famâ & felicibus ausis
Præferri gaudet genitor, cùm Rhesus, & Hector,
Et Venus, & Mavors, & Pallas, & omnia nati
Occurrunt animo non invidiosa paterno.
Quid tibi, cùm sævis in te ruet obvius armis,
Mentis erit! Solo instantis terrebere vultu.
Qualis in adversis nemorosæ vallibus Idæ
Cerva lupum vacuas arentem sanguine fauces
Cùm videt accelerare, fugit: non læta morantur
Gramina, non gelidi fontes, umbrosáque tempe.
Illa volat, crebróque pavens quatit ilia pulsu.
Sic quoque Tydidæ visu tremefactus, & amens
Terga dabis: pulsans quatiet præcordia terror,
Præcludétque vias animæ, cursúsque labore
Destituet fessos sublimis anhelitus artus.

Non hoc pollicitus tuæ.

Iracunda diem proferet Ilio,
Matronisque Phrygum classis Achillei.

Post certas hiemes uret Achaicus
Ignis Iliacas domos.

IN BELLUM CIVILE
GESTUM HINC BRUTO ET CASSIO; ILLINC AUGUSTO ANTONIO, ET LEPIDO DUCIBUS.

Horat. Epod. Ode 7.

QVò, quò scelesti ruitis? aut cur dexteris
Aptantur enses conditi?

Parúmne campis atque Neptuno super
Fusum est Latini sanguinis?
Non ut superbas invidæ Carthaginis
Romanus arces ureret:

Intactus aut Britannus ut descenderet
Sacrâ catenatus viâ:

At non illa tuæ quondam promiſſa dediſti,
Cùm molli fotus gremio præclara juventæ
Facta tuæ, certos arcus, & ſpicula juſſo
Fixa loco, medióque greges ex hoſte receptos
Narrabas fidens animi, & ſecurus amorum.
I nunc, & Troiæ vires, ceſſuráque jacta
Dorica caſtra tuis. Claſſis tardantis Achillei
Iracunda diem vertendæ proferet urbi,
Matroniſque Phrygum: ſed non & Troica ſemper
Duci bella ſinet, juratáque fallet inultus
Numina. Poſt certas hiemes conſidet in ignes
Ilion Argolicos, victórque à culmine verſæ
Inſiſtet Troiæ cineres, Aſiæque ſepulcrum.

FERDINANDO DEL PLANO SOCIETATIS JESU RECTORI BRUXELLENSI

Horatianam hanc inſcribebat querimoniam, à temporibus noſtris non alienam, quibus Europæ arma in ipſius exitium verſa.

QUò vos, quò belli rabies, furiæque, ſceleſti,
Præcipitant? aut cur iterùm, quos Roma nefandis
Jam ſaturata odiis, pugnáſque exoſa ſuorum
Condidit, aptantur dextris horrentibus enſes?
Neptunúſne parùm, campíque hauſere Latini
Sanguinis? At non ut Tyrios, atque invida noſtris
Litora litoribus victor ditione teneret
Auſonius: non ut magnæ Carthaginis arces
Ureret, &, cinerem preſſo inſectatus aratro,
Inviſum genus & ferro deleret & igni.
Prô pudor! intactam cur non his fregimus armis
Albionem, & Tuſco Tameſim ſubjecimus amni?
Cur non hunc noſtris vinctum poſt terga catenis,

Sed ut secundùm vota Parthorum suâ
Vrbs hæc periret dexterâ.

Neque hic lupis mos, nec fuit leonibus
Vmquam, nisi in dispar feris.

Furórne cæcus, an rapit vis acrior,
An culpa? responsum date.

Tacent, & ora pallor albus inficit,
Mentésque perculsæ stupent.

Sic est: acerba fata Romanos agunt,
Scelúsque fraternæ necis:
Vt immerentis fluxit in terram Remi
Sacer nepotibus cruor.

AD SODALES.

Actiacam Augusti victoriam celebrat.

Horat. lib. 1. Ode 27.

NVnc est bibendum:

nunc pede libero

Pulsanda tellus:

Cur non & puppes, & rostra Britannica sacrâ
Vidimus ire viâ? Quo nil funestius ipsi
Arsacidæ Latio voveant, tibi movimus arma
Roma parens: & quam dederas lucisque suíque
Contemtricem animam miles projecit, ut ipsa
Viribus usa tuis, atque hosti flenda perires.
At non ille lupis, non ille leonibus umquam
Mos fuit. In dispar, aliáque à stirpe profectum
Insiliunt genus: hîc rabiem, dentésque fatigant.
Vosne igitur cæcus furor, an vis acrior urget,
Romulidæ? an scelera, & scelerum stimulántque trahúntque
Ultrices Diræ, tædísque ardentibus instant?
Dicite. Quæ tandem vobis responsa dabuntur
Æqua satis? mussant taciti, pallórque feroces
:cit vultus, & diri conscia Martis
ns stupet attonitis, nec causas invenit armis.
est: præcipites impellunt fata Quirites,
aternæque necis facinus, cùm perdere nostræ
Sustinuere manus, quem nec lupa fera, nec amnis
Perdiderat, servans puerum nil tale merentem.
Hic cruor, hæc feros exercet culpa nepotes.

CASPERIO GEVARTIO,
CONSILIARIO
ET HISTORIOGRAPHO CÆSAREO,
AC REGIO,
Cæsarei Imperij primùm stabiliti victoriam.

NUnc madeât Baccho calices, sertísq; revincti
Tempora Lenæum Marti libemus honorem.
Armorum cessere metus, & libera nostris
Otia sunt choreis: nunc nunc pulsanda soluto
Terra pede est, plausúmque procùl, vocésque canentûm

nunc Saliaribus
Ornare pulvinar Deorum
Tempus erat dapibus, Sodales.

Antehac nefas depromere Caecubum
Cellis avitis, dum Capitolio
Regina dementes ruinas,
Funus & imperio parabat,
Contaminato cum grege turpium
Morbo virorum, quidlibet impotens
Sperare, fortunâque dulci
Ebria.

sed minuit furorem
Vix una sospes navis ab ignibus.

Mentémque lymphatam Mareotico
Redegit in veros timores
Caesar, ab Italiâ volantem
Remis adurgens: accipiter velut
Molles columbas,

aut

Romani montes, exesáque montibus antra
Ingeminent. Quid adhuc animis inclusa, Sodales,
Gaudia dissimulamus? amat victoria pompas,
Et Dis sollemnes epulas: & jam dare templis
Munera, jámque aras, ac pulvinaria Divûm
Tempus erat dapibus, Salióque ornare paratu.
Antè nefas fuerit cellis depromere avitis
Cæcuba, dum Memphis patrio Capitolia sistro
Terruit,& cladem imperio funúsque paravit.
Hos mulier demens animos, missíque Canopo
Semiviri attulerant, vino myrrhâque madentes,
Marcidáque obsceno depasti corpora morbo.
Quid non illa sibi Phariis promisit ab armis?
Quid non & primos inter speravit amores,
Romanique ducis thalamos? Videt ultima secum
Bactra vehi,secum Eois tumefacta triumphis
Agmina,secum Arabas,raptósque in bella Sabæos.
Æstuat impatiens animi, ceu Baccha liquenti
Victa Deo, mediisque ferox in millibus ardet.
Heu quò fortunæ dulcis furor ebria raptat
Pectora! Leucate sed enim, commissáque velis,
Cæsar, vota tuis, & Phœbi numina fastus
Niliacos fregere. Nihil fulgentia rostra,
Nil ebur, aut pictas juvit tutela carinas.
Isidáque, & fulvis præfixum puppibus Apin,
Omnigenósque Deos, quibus unda pepercerat, ignis
Abstulit. Hæsere affixi,telluris amore,
Semiustis nautæ tabulis: servata triumpho
Vix ratis una fuit. Frustrà Mareotica vina
Lymphatæ addiderant animos. Videre volantem,
Et Nilo pariter, libertatíque timentem
Æquora: vinclorum celeres timor addidit alas.
Ac veluti multo accipiter per nubila gyro
Indulgens, imbellem oculis si fortè columbam

aut leporem citus
Venator in campis nivalis
Æmoniæ : daret ut catenis
Fatale monstrum.

Quæ generosiùs
Perire quærens, nec muliebriter
Expavit ensem, nec latentes
Classe citâ reparavit oras.

Ausa & jacentem visere regiam
Vultu sereno fortis, & asperas
Tractare serpentes, ut atrum
Corpore combiberet venenum,
Deliberata morte ferocior:

Sævis Liburnis scilicet invidens
Privata deduci superbo
Non humilis mulier triumpho.

Sortitur, mora nulla, volat, jam jámque tenenti
Aſſimilis, roſtróque minax atque unguibus inſtat:
Aut qualis citus Æmonio venator in arvo
Deprenſum inſequitur leporem, celeríque canum vi
Urget agens pavitantem, & curſu extrema moventem:
Haud aliter Latio profugam terrétque, premítque
Ionio invectus Cæſar. Jam vincla fugaci
Certa parat: jam ſacro ardet deducere clivo
Fatalem Italiæ, & Nili trepidantis Erinnyn.
At non illa pavens, miſeríſque exercita rebus,
Fortunam increpitat: ſequitur, quocũque volentem
Lex adverſa vocat fatorum, & Juppiter hoſtis.
Unum amens agitat generoſo occurrere leto.
Uſque adeò extremo fortunæ in limite cedunt
Feminei (quid enim metuat moritura?) timores.
Non illam, quamquam Nilus pater oſtia ſeptem,
Cæruleóſque ſinus, latebroſáque flumina victæ
Panderet, obſcurâ ſe condere vidit in ulvâ.
Non terrere novis inſtantem claſſibus hoſtem
Cura fuit. Veteres arces, & mœnia Lagi
Quadrijugo invehitur curru, ſimulátq; triumphos,
Non ignara metus vultu celare ſereno.
Quin etiam jam certa mori, atque immanibus auſis
Effera, pectoribus liventes admovet hydros.
Ipſa volubilibus candentia brachia ſpiris
Implicat: ipſa ultrò ſquamis horrentia terga
Sanguineáſque jubas, maculoſáque colla venenis
Arrigit: & quantò linguis animáque nocenti
Acriùs inſurgunt, tantùm ipſa ferocia creſcit,
Et leti furialis amor. Tyrrhena per alta
Privatam adverti Latio, funeſtius ipsâ
Morte malum eſt. Tibi, Roma parens, ſævíſque Liburnis
Invidet hunc de ſe titulum. Capitolia, Cæſar,
Victores currus, plauſus, fremitúſque Quiritûm,

AD GROSPHUM.

Tranquillitatem animi optari ab omnibus, eámque coërcendis cupiditatibus comparari.

Horat. lib. 2. Ode 16.

OTium Divos rogat in patenti
Prensus Ægeo, simul atra nubes
Condidit Lunam, neque certa fulgent
Sidera nautis.
Otium bello furiosa Thrace,
Otium Medi pharetrâ decori,
Grosphe, non gemmis, neque purpurâ ve-
nale, nec auro.
Non enim gazæ, neque consularis
Submovet lictor miseros tumultus
Mentis, & curas laqueata circum
Tecta volantes.
Vivitur parvo benè, cui paternum
Splendet in mensâ tenui salinum,
Nec leves somnos timor, aut cupido
Sordidus aufert.

Quid

Regiáque indignis cervix oneranda catenis,
Et ſeu quid victus, ſeu victor cogitat, ægrum
Incendunt animum. Quæ non opprobria ducat
His mulier leviora, orbis, ſi fata tuliſſent,
Dotanda imperio, nec adhuc oblita quid eſſet,
Nec dominum dignata? Juvat, quando arma furenti
Sors inimica negat, juvat exturbare venenis
Infelicem animam, & ſeſe ſubducere pompæ
Romulidûm: ſecum hæc aufert ſolatia mortis.

FREDERICO DE MARSELAER, EQUITI, TOPARCHÆ DE PARCK, &c.

Otia Carpathio deprenſus navita ponto
Expoſcit Superos, cùm Lunam turbida condunt
Nubila, nec laceris prælucent ſidera velis.

Otia Thrax, durum Martis genus, otia Medus
Inſignis pharetrâ, non gemmis, Groſphe, nec auri
Pondere, nec Tyrio regum venalia cultu.
Nam neque Parthorum gazæ, neque divitis Indi
Munera componunt animum rationis egentem,
Diſcordémque ſibi. Si vulgi ignobilis undam,
At non & miſeros lictorum virga tumultus
Pectoris, & curas circum laqueata volantes
Limina ſubmoveat. Parvo benè vivitur illi,
Cui patrium in menſâ tenui ſplendere ſalinum
Contigit, & lenes ſomnos neque ſordidus auri
Rum-

Quid brevi fortes jaculamur ævo
Multa? quid terras alio calentes
Sole mutamus? patriæ quis exul
Se quoque fugit?
Scandit æratas vitiosa naves
Cura: nec turmas equitum relinquit
Ocior cervis, & agente nimbos
Ocior Euro.
Lætus in præsens animus, quod ultrà est,
Oderit curare, & amara læto
Temperet risu. Nihil est ab omni
Parte beatum.
Abstulit clarum cita mors Achillem:
Longa Tithonum minuit senectus.
Et mihi forsan, tibi quod negarit,
Porriget hora.
Te greges centum, Siculæque circum
Mugiunt vaccæ: tibi tollit hinnitum
Apta quadrigis equa: te bis Afro
Murice tinctæ
Vestiunt lanæ: mihi parva rura, &
Spiritum Graiæ tenuem Camœnæ
Parca non mendax dedit, & malignum
Spernere vulgus.

RUSTI-

Rumpit amor, gelidúsve pavor. Quò vota precésque
Mittimus, & fortes angusto poscimus ævo
Plurima? quid terras alio sub sole jacentes
Quærimus incerti rerum? quis se quoque fugit
Extorris patriâ? scandit vitiosa fugaces
Cura rates, tergóque equitis fugientis inhæret,
Ocior & cervis, & aquosis ocior Euris.
Vividus in præsens animus curare, quod ultrà est,
Oderit, & læto moderetur tristia risu
Vitæ fata suæ. Nihil omni parte beatum est.

Abstulit Æaciden clarum fulgentibus armis
Mors cita: Tithonum minuit longæva senectus.
Et forsan, quodcúmque tibi ventura negarit,
Porriget hora mihi non invidiosa roganti.
Mille tibi vacuis pascunt in saltibus agnæ:
Te circum Siculas audis mugire juvencas,
Quadrupedésque tibi campos hinnitibus implent
Eleis digni spatiis: te vellera Pœno
Murice tincta tegunt: agro mihi Parca Sabino
Rus dedit, & Graiis primùm modulata Camœnis
Romanis aptare modis, vulgúsque malignum
Spernere, fatorum vates non vana meorum.

PETRO

RUSTICÆ VITÆ LAUDES.

Horat. Epod. Ode 2.

Beatus ille, qui procul negotiis
(Ut prisca gens mortalium)

Paterna rura bobus exercet suis,

Solutus omni fenore.

Nec excitatur classico miles truci,

Nec horret iratum mare:

Forúm-

PETRO VANDE VVALLE,

PARENTI SUO,

TENEDIJ DOMINO,

Procùl ab ambitu & curis in Molebecano suo sibi & secum viventi.

FElix sorte suâ, quem non ignava sequentem
Otia rus patrium dulci complectitur umbrâ.
Longæ illi Curæ insomnes, comitúmq; Laborum
Invisæ facies, quæ multa & magna moventem
Huc celerem atque illuc rapiant, pérque ardua versent,
Ipse sibi semper vacat, aggreditúrque quod instat:
Arváq;, quæ quondam proavi non magna tenebãt,
Exercet patiens operum; armentóque quotannis
Sortitus sobolem, fortissima corpora tauros
Inde legit, quos dehinc domitos assuescere cogat
Servitio, & terram impresso proscindere aratro.
Non pretio nummos redimit, pretióve redemtos
Occupat, & fenus tabulis subducit avaris.
Fenus amat, quod sponte suâ justissima tellus,
Et gravidæ pecudes, & messis reddit, & arbor.
Sic olim, ut perhibẽt, cùm fraudum ignara vigeret
Simplicitas, neque fastus adhuc, auríque cupido
Improba criminibus nomen posuisset honestum,
Innocuæ vixere animæ, parvóque beatæ.
Quid refert, alius thalamo sublimis eburno,
Ille toro, cui sponda salix, aut fissile robur,
Componat caput? Hîc mulcet, reficítq; jacentem
Alta quies, lecto non abrumpenda saligno.
Quippe ubi nec primæ, nec seræ tempora noctis
Distinguunt litui, rumpúntque silentia cantu.
Non, si discordes miscent freta fervida venti,

Æquo-

Forúmque vitat,

& superba civium
Potentiorum limina.

Ergò aut adultâ vitium propagine
Altas maritat populos :

Aut in reductâ valle mugientium
Prospectat errantes greges :

Inutilésque falce ramos amputans
Feliciores inserit :

Aut

Æquoreos horret fremitus, humilísque pavensque
Numina conclamat, ne quid nimbosus Orion,
Ne quid atrox peccet Boreas, laceræque carinæ
Addat opes pelago. Vitat fora, vitat & æstus
Undantis populi: nec quid tabularia, nec quid
Jura ferant, meminit. Non illum aurora morantem,
Quæ se non alibi primúmque ostendit Eoum
Pulcrior, ad lites clamosáque jurgia cogit.
Nec jam defessus longas evolvere causas,
Orando ingratos queritur se condere soles.
Sollicitent votis alii invidiosa potentûm
Arbitria: obsideant aditus, atque alta superbis
Atria porticibus, certatímque oscula pugnent
Præripere, & primas dominis jam mane recenti
Dicere blanditias. Hæc ille Capharea saxa,
Has prudens metuit Symplegadas, & sibi fasces
Ac trabeas finit emeritum exorare clientem,
Semotus longè populo, & civilibus undis.
Ergò illum aprici colles, campíque feraces
Curarum expertem accipiunt. Hîc imperat arvis
Ipse suis, terrásque docet parere volentes,
Nec regum, sua regna videns, suspirat honores.
Nunc vites serit, &, verni cum palmitis ætas
Prima viret, tenerum virgis furcâque bicorni
Tollit humo: dein & validi propagine fetus
Populeas latè stirpes ulmósque maritat.
Nunc illum procùl umbrosâ sub fronde morantur
Secessus pulcri nemorum, vallésque reductæ,
Faunorum domus. Hîc pingues errare juvencas
Prospectat: longè resonant mugitibus agri,
Pascuáque, & noti gregibus sitientibus amnes.
Venerit insitio; juvat hunc, juvat arboris illum
Felicis fruticem peregrino includere ligno.
Finduntur nodi: resecantur, inutile pondus,
Silve-

Aut pressa puris mella condit amphoris,
Aut tondet infirmas oves.

Vel cùm decorum mitibus pomis caput
Autumnus arvis extulit,
Ut gaudet insitiva decerpens pyra,
Certantem & uvam purpura,

Quâ muneretur te, Priape, & te pater
Silvane tutor finium!

Libet jacere modò sub antiquâ ilice;
Modò in tenaci gramine.

Labun-

Silvestres rami : ramus felicior alter
Inseritur : surgunt udo nova germina libro.
Mirantur platani malos, mirantur & ulmi
Ignotas glandes : & non gentilibus ornus
Stat curvata pyris, nec sese agnoscit in illis.
Nunc apibus fetis cellas distentáque melle
Horrea rimatus populat, purísque recondit
Aurea dona cadis : nunc mollis vellera lanæ
Infirmo pecori frondente sub ilice tondet.
Inde ubi formosum pomis & mitibus uvis
Frugifer autumnus flavis caput extulit arvis,
Quàm juvat hîc atque hîc, ut se malúsve, pyrúsve
Obtulit, & pomis oculos dextrámque legentis
Prima vocat, fetu gravidos adducere ramos!
Felices ramos, quos ipse inolescere nuper,
Et genus invitis docuit committere truncis.
Quàm juvat & plenis pendentem vitibus uvam
Carpere, certantem Tyrios anteire rubores!
Tum tibi, quòd fruges, & munera divitis horti
Servaris, furum custos aviúmque, Priape,
Primitias fert in calathis, falcíque salignæ
Pampineam circùm intexit, sua vota, coronam,
Téque vocat Silvane pater : tibi pinguia culta
Tuta refert ; tibi depulsos à messibus apros,
Et morsus pecorum, aversúmque à palmite caprum.
Fortè aliquis soles, dum nulla hîc porticus Arcton
Excipit & Borean, sub iniqui sidere Cancri
Ardentes metuat. Sed enim, nisi nuda per agros
Corpora messorum sudore fluentia cernas,
Ignores propè, quid rapidi vis ignea Phœbi,
Quid Leo, quid Cepheus, sitiénsque Canicula possit.
Nunc juvat ignavos æstus vitare sub altâ
Ilice ; nunc viridi submittere corpus in herbâ,
Quà ripæ, & ripis natæ frondentibus umbræ

Labuntur altis interim ripis aquæ :
Queruntur in ſilvis aves ,
Fontéſque lymphis obſtrepunt manantibus,
Somnos quod invitet leves.

At cùm tonantis annus hibernus Iovis
Imbres nivéſque comparat ;
Aut trudit acres hinc & hinc multâ cane
Apros in obſtantes plagas :

Aut amite levi rara tendit retia,
Turdis edacibus dolos :

Pavidúmque leporem, & advenam laqueo gruem
Iucunda captat præmia.
Quis non malarum , quas amor curas habet,
Hæc inter obliviſcitur ?

Quod

Æstibus & medio suadent decedere soli.
Intereà gelidi fugiunt per gramina rivi,
Arboribúsq; vagantur aves : nemus omne querelis
Personat : irriguo quà fons argenteus agro
Labitur , attritos inter levis unda lapillos
Obstrepit , & dulces invitat murmure somnos.
At cùm jam pluviâ, & nivibus, canâque pruinâ
Frigidus hibernum contristat Juppiter annum ,
Quæ non aucupiis , quæ non venatibus illic
Gaudia proveniunt ? altis de montibus actus
Fertur aper : frustrà ille animos , setásq; comantes
Arrigit , & spumis albet ferventibus ora ,
Fulmineúmq; acuit nodosa ad robora dentem.
Audaces instant Umbri , fortésque Molossi,
Albanúmq; genus , non certi cedere , quamquam
Nunc hos obliquo , nunc illos dissipat ictu.
Tantus amor prædæ est , & sævi gloria morsus.
Nec minùs & cursu juvenes jaculísque fatigant
Setigerum : hortantur sese , & latrantibus addunt
Cum clamore animos , dum tandem in retia trudant
Frendentem , & teretes nodos differre parantem.
Accurrit victor , splendentíque ilia ferro
Transadigit : lato sequitur de vulnere sanguis ,
Procumbitq; ferox, & adhuc in morte minax sus.
Forsitan & tutas placeat levioribus ire
In prædas studiis.Venit hinc quoq; grata voluptas
Ex facili capienda. Plagas & retia levi
Distendit furcâ , turdósque invitat edaces
Callidus , & sparsis incautos fallit olivis.
Aut pavidum sequitur leporem , laqueóq; tenaci
Strymoniam captat volucrem , jucunda laboris
Præmia. Quis non hæc inter , quodcúmque malorum
Secum amor infelix trahit , invidiámque,metúmque,
Et spes ambiguas , & quas pudor ipse repulsæ
Inge

Quòd ſi pudica mulier in partem juvet
Domum, atque dulces liberos,

Sabina qualis, aut peruſta ſolibus
Pernicis uxor Appuli,
Sacrum vetuſtis exſtruat lignis focum
Laſſi ſub adventum viri,
Claudénſque textis cratibus lætum pecus
Diſtenta ſiccet ubera,
Et horna dulci vina promens dolio,
Dapes inemtas apparet:

Non me Lucrina juverint conchylia,
Magiſve rhombus, aut ſcari,
Si quos Eois intonata fluctibus
Hyems ad hoc vertat mare.

Non Afra avis deſcendat in ventrem meum:
Non attagen Ionicus
Iucundior, quàm lecta de pinguiſſimis
Oliva ramis arborum;
Aut herba lapathi prata amantis, & gravi
Malvæ ſalubres corpori;
Vel agna feſtis cæſa Terminalibus;
Vel hœdus ereptus lupo.

Has inter epulas ut juvat paſtas oves
Videre properantes domum!

Videre

Ingeminat curas, & numquam longa fruenti
Gaudia nubiferis tradit diffundere ventis?
Quid si contigerit priscis quoque moribus uxor,
Quæ castum servet thalamum, quæ rémque domúmque
In partem juvet, & dulces educere natos?
Qualis erat Tatio quondam regnante Sabina
Duratas callosa manus, aut Appula mater
Sole rubens. Quid si, posito cùm fessus aratro
Vir redit, illa focum lignis & cortice sicco
Exstruat, ac lento textis de vimine septis
Includat lætum pecus, & turgentia siccet
Ubera? si, quamquam calices & pocula ponat
Fagina, vina ferat, quæ dulci condita lenit
Ipsa cado, mensísque dapes apponat inemtas,
Delicias faciles? non me tum regia, non me
Regum epulæ teneant. Per me conchylia testis
Tuta suis, saxo maneant affixa Lucrino.
Per me securus Calabro natet æquore rhombus,
Et sine fraude scarus depastas ruminet herbas,
Si quem fortè procùl fluctu tumefactus Eoo
Adria jactatum nostris acceperit undis,
Aut Tyrrhena fremens ad litora verterit Eurus.
Non mihi tum Libye, non mollis Ionia pictas
Mittat aves: tantùm glauco mihi Palladis arbor
Canescat fetu, pinguésque ministret olivas.
Obvia me lapathi prato gaudentis aperto
Herba juvet, malvæque leves, gravibúsque salubres
Corporibus; vel quæ lactens cadit hostia festo
Termine sancte tuo, cúm te vicinia supplex
Defixum colit, & serto frondente coronat:
Aut mea, quod satis est, hilaret convivia cano
Præda excussa lupo villis stillantibus hœdus.
Ut juvat has epulas inter spectare bidentes,
Cùm sese è pastu referunt! ut cruribus ægrè

Videre fessos vomerem inversum boves
Collo trahentes languido,

Positósque vernas, ditis examen domus,
Circum renidentes Lares!

Hæc ubi locutus fenerator Alphius,
Iam jam futurus rusticus,

Omnem relegit Idibus pecuniam;
Quærit Kalendis ponere.

AD POSTUMUM.

Mortem vitari non posse.

Horat. lib. 2. Ode 14.

EHeu fugaces, Postume, Postume,
Labuntur anni: nec pietas moram
Rugis, & instanti senectæ
Afferet, indomitæque morti.

Non

Ubera circumeunt! ut multo lacte gravatæ
Ad mulctram injussæ veniunt, gaudéntque levari!
Ut juvat ex agro reduces spectare juvencos
Longorum fessos operum, & grave robur aratri
Vomere suspenso attritâ cervice trahentes!
Ut juvat & vernas, numerosæ examina villæ,
Lucentes ignes circum lætósque Penates,
Aspicere, agresti curantes corpora mensâ!
Dixerat hæc dives positis in fenore nummis
Alphius; atque aliud meditans, & totus in illo,
Damnabat tabulas, loculos damnabat & aurum.
Innocui ruris serò intellecta voluptas
Una est ante oculos, unâ suspirat in illâ.
Nunc placet arvorum cultus, nunc cultus habendo
Impensus pecori: subeunt modò fervida pleno
Musta lacu, modò qui pomis exuberat annus:
Et modò delectant saltus venat bus apti.
Omnia persuadent curas mutare priores.
Jámque emturus agros exacta relegerat æra
Idibus: at (victrix adeò natura recurrit)
Hæc eadem lucro servat, ponítque Kal ndis,
Protinus agrorum oblitus, vitæque beatæ.

ILLUSTRIBUS, NOBILIBUS,
INGENUIS ADOLESCENTIBUS
CONVICTUS
ANTUERPIENSIS
SOCIETATIS IESU,
Ultimæ necessitatis utilem memoriam.

EHeu, præcipiti labuntur, Postume, cursu,
Postume, non umquam reditura tempora vitæ.
Nec pietas ullam rugis, tristíque senectæ
Allatura moram est: tacitè properantibus annis

Non ſi tricenis, quotquot eunt dies,
Amice, places illacrymabilem
Plutona tauris: qui ter amplum
Geryonen, Tityónque triſti
Compeſcit undâ, ſcilicet omnibus,
Quicumque terræ munere veſcimur,
Enavigandâ, ſive reges,
Sive inopes erimus coloni.
Fruſtrà cruento Marte carebimus,
Fractiſque rauci fluctibus Adriæ:

Fruſtrà per autumnos nocentem
Corporibus metuemus Auſtrum.

Viſendus ater flumine languido
Cocytus errans, & Danai genus
Infame, damnatúſque longi
Siſyphus Æolides laboris.
Linquenda tellus, & domus, & placens
Vxor: néque harum, quas colis, arborum
Te, præter inviſas cupreſſos,
Vlla brevem dominum ſequetur.

Abſumet heres Cæcuba dignior
Servata centum clavibus, & mero
Tinget pavimentum ſuperbum
Pontificum potiore cœnis.

Illa venit, mutátque comas, animíque vigorem;
Et tandem indomitæ, quamvis fortiſſima, morti
Corpora ſe debent. Nulla eſt fuga: lux ſemel omnes
Summa manet. Non, ſi regem pallentis Averni,
Quotquot eunt ſoles, tauris placare tricenis
Inſtiteris, votis fuerit locus. Ille ter amplum
Geryonen, Tityónque atro Phlegetonte coërcet
Ferreus, & nullâ Superûm exorabilis arte.
Omnibus huc iter eſt, qui terræ munere & aurâ
Veſcimur: hoc omnes advertet portitor olim
Litore, ſive erimus reges, inopéſve coloni.
Falcibus & raſtris, ne quem Mars perdat acerbo
Funere, depoſitos fruſtrà mutabimus enſes;
Néve ſit exitio nautis, claſſéſque viróſque
Obruat, inſanos raucus premet Adria fluctus:
Et modò dum nimio per inæquales autumnos
Frigore corripimur, nimio modò ſolvimur æſtu,
Aëra non certum fruſtrà metuemus, & Auſtros
Imbribus, & nebulis, tepidóq; vapore nocentes.
Cocyti vada lenta, putri torpentia cœno,
Nulli non adeunda. Manent nos Belides illic,
Probroſum Danai genus, æternóque labore
Siſyphus Æolides alto ruitura volutans
Saxa jugo. Linquendus ager, dulcéſque penates,
Et thalamus, formâque placens & moribus uxor.
Déque tot arboribus, quas ordine ponere longo
Cura fuit, non ulla teget, dominúmque ſequetur
Ulla brevem, niſi fortè rogo ſtatuenda cupreſſus,
Et viduâ figenda domo. Tum Cæcuba centum
Obſignata ſeris abſumet dignior heres,
Magnarum non parcus opum: potioráque magnis
Pontificum cœnis, ac multo undantia luxu
Vina ſolum Pario conſtratum marmore tingent.

ET hæc quidem, Lectiſſimi Adoleſcentes, ad utiliſſima hujus exercitationis ſpecimen aliquod ſint ſatis. Neque enim, ſi diſciplinarum omnium initia ad exemplum propoſitum conformanda ſunt, eidem perpetuò inſiſtendum. Pictores, dum in artis ſuæ veſtibulo adhuc hærent, inſignes aliorum tabulas menſuris ac lineis deſcribunt & exprimunt; illud egreſſi, ingenio ſuo & inventioni obſequuntur. Inglorium eſt ſemper alienum laborem ſequi. Volo igitur vos inventionibus & novis, & liberis, & amœnis, & variis, & quæ cujuſque ingenio conſentiant, indulgere: at hoc numquam excidat, animum ſemper non niſi optimorum, quos Auguſtei ævi felicitas tulit poëtarum lectione & alendum, & excitandum eſſe. Cur amplam illam & copioſam hereditatem, quam culta vobis legavit antiquitas, non adeundam putetis? Veſtrum eſt quidquid in heroicis grave, in elegis tenerum, in idylliis ſimplex, ſuave in lyricis: omnium inſtituti heredes eſtis, dummodò utendi artem teneatis. Ars autem hæc in eo ſita eſt, ut cum iis, quod antè ex Quintiliano monui, in eadem exprimenda ſententia de victoria in certamen venire velle videamini; interdum etiam tanta imitationis diſſimulatione, ut peritus etiam lector neſciat, quò quis alluſerit, quóve aſpirarit. Sinite quoſdam de ingenio ſuo, ut Ægyptum de Nilo, gloriari, quæ propter illum nihil cælo, nihil imbribus debeat: vos, quid optimis auctoribus debeatis, agnoſcite, & ex hoc ætatis & ingenii aſſurgentis flore uberem nobis eruditionis meſſem polliceri pergite, quam non modò Belgium, ſed Hiſpania, Italia, Gallia, Germania, Britannia, ipſa etiam Græcia, unde huc confluxiſtis, exſpectat.

ELEGIARUM
LIBER PRIMUS.

ELEGIA I.
AD
ALEXANDRUM VII.
PONTIFICEM MAXIMUM.

Ejus auspiciis se nunc hos libellos in lucem dare, Pontificatum ejus aliàs à rebus maximis, & præcipuè à conciliatâ Orbis Christiani pace celebraturum.

Ota valent: neque vana canunt præsagia vates:
Orbis Alexandrum, quem sibi vovit, habet.
Musáq; successu tanti lætissima voti
Gestit, & augurio pænè superba suo est.
Nec modò vulgari metuit: vulgata legetur
Illo, quo Numen credimus ore loqui.
Sive ea, dum culti timuit fastidia sæcli,
Erubuit doctas antè subire manus:
Sive metus, causásque sibi mens finxit inanes,
Et potiùs vélis defuit aura meis:
Tempus ad hoc mecum latuit, portúque resedit,
Nec fuit audaces impetus ire vias.
Nunc animi venere: juvat nunc deníque funem
Solvere: solventem Roma timere vetat.

Ancora sublata est : terræ, portúsque valete :
Imus : habet ventos nostra carina suos.
Afflat, Alexander, per te mihi leniter aura,
Quæ celeret cursus, & mea vela juvet.
Tu navem,quam Roma tibi,quam credidit æther,
Et spem terrarum quæ vehit una, regis.
Et facies non una maris, non una faventis
Sideris arbitrio státque cadítque tuo.
Jámque adeò, dum non timidè navalibus exit,
Da, precor, ô puppi dextera signa meæ.
Non tamen ut pelago tecum decurrat aperto :
Grandibus hæc velis ingredienda via est.
Quid possint venti, nequid temerarius ausit,
Parte aliquâ veli navita sæpè notat.
Me quoque non magnis juvat explorare libellis,
Qui favor, aut Musas provehet aura meas.
Sat mihi sit facili carmen deducere venâ,
Quod leviter, vacuo cùm licet esse, legas.
Quale solet, dum res aliquid, tempúsque, locúsq;
Exigit, ad numeros sponte venire suos.
Sat mihi sit caros, & nostris artibus æquos
Carminibus vates inserüisse meis;
Aut populo mitem pacis prætendere ramum,
Dúmque aliquid, lusus quidlibet esse meos.
His animum mihi Musa levat,patriæque,meísque,
Quà licet, intentum non sinit esse malis.
Sic aliquis, dum fortè vacat, dum civica cessant
Munera, dum prætor, dum tria verba silent,
Si dedit aura viam, tuti legit æquoris oram,
Non ausus medio credere vela mari.
Hoc tantùm spectat, gemitus,questúsque reorum,
Tædiáque, & curas in mare ferre suas.
Olim forsan erit, si non mihi lævus Apollo,
Altiùs ut liceat grandibus ire modis.
Tunc ego, cùm meritis impleveris omnia, partem
De multis unam, quo decet, ore canam.
Atque

Atque utinam, Divi, sit fas mihi munere vestro
  Scribere, quod mediâ pace legatur opus!
Scilicet & Pacis mores, & munera dicam:
  Ille mei titulus carminis unus erit.
Ne perdant populos, ne perdant otia reges,
  Quæ populis, quæ sint regibus apta canam.
His ego, queis pulcras referant sine sanguine palmas,
  Regnáque protendant latiùs, arma dabo.
Nec minùs edicam populis, quid fœdera firmet,
  Longáque securæ gaudia pacis alat.
O Pater, ô felix sæcli melioris origo,
  O spes, ô nostri, quem regis, orbis amor,
Tu me tam vastum scribendi mitte per æquor,
  Et per quas facies da, precor, ire vias.
Non mea Tyndaridas cæcâ sub nocte requirent
  Vela: reget cursus Chisia stella meos.
Stella novum cælo sidus noménque datura,
  Stella salutares inter habenda faces.
Quæ super impositos dum lustrat lumine montes,
  Monstrabit vigili, quam sequar, igne Pharon.
At, quæ picta meis exstabit puppibus, orbis
  Per te servati tessera quercus erit.
Tu tantùm Pax alma redi, securáque lætis
  Otia carminibus convenienter eant.
Forsitan hæc aliquis Romana per oppida vates
  Materiæ saltem captus amore leget.
Forsitan & pulcer Ligeris, magnúsque Garumna
  Imponet Musæ Delia serta meæ.
Quo se cúmque sinu, provectáque litore condet,
  Non ingrata novi litoris hospes erit.
Tu mihi, Magne Pater, quoniam te vela dabuntur
  Auspice, fortunæ causa ferere meæ.

ELEGIA II.
AD
PHILOMATHUM.

Literatum ejus otium celebrat.

HOc magnis commune viris : pro tempore gaudent
Ludere : ſed luſus , quo celebrentur, habent.
Aut condunt aliquid , ſeros quod vivat in annos,
Et repetunt , olim quàs coluere , Deas.
Aut decus , & pretium veri ſcrutantur , & æqui :
Aut ventura dies quid feret , antè notant.
Hi , dum bella gerunt, ſilvas indagine cingunt :
Mens tamen ad pugnas , ductáque valla redit.
Buxo alii fingunt acies , imitamina belli ,
Et recolunt , quo ſint caſtra tuenda modo.
Deníque quidquid agunt , non perdunt tempora : ſecum
Plurima quæ peragant,quæq; loquantur,habent.
Scilicet intendunt animum, paritérque remittunt,
Et geminâ curas utilitate levant.
Quid tibi, cùm populum fugeres, ſcenámque, forúmque ,
Quid tibi, Scipiade, tum quoque, mentis erat ?
Solus eras , ſolis captans in montibus umbras ,
Nil minùs in ſolis creditus eſſe locis.
Mens tibi,dum tacitè ſe percunctatur , & audit,
Quid pax , quid poſcant arma , ſenatus erat.
Sic dum te conchas vidit Cajeta legentem,
Currebat vacuus , non ſine laude , dies.
Lælius hîc aderat : nec tum ſapientia Lælî
Deſtituit patriæ rémque decúſque ſuæ,
Otia fecerunt , ut , quæ ſubiere , ſubirent
Molliùs , in curas ſufficeréntque novas.

Otia

Otia fecerunt, ut res bellíque, togæque,
 Tot veteris possent temporis acta legi.
Cæsaris annales (nihil est exactius illis)
 Inspice: quæ gessit bella, legenda dedit.
Tam cultâ scripsit, scribendi commoda nactus
 Tempora, quàm forti gesserat arma manu,
Cùm benè consuluit Romanæ Tullius urbi,
 Romano dignum Consule scripsit opus.
Sæpè sub umbroso meditantem multa recessu
 Mirata est dominum Tuscula villa suum.
Quid me, quid prohibes hæc inter nomina nomen,
 O amor, ô Romæ cura, referre tuum?
Parce, precor, fasso: vix me tua jussa coërcent:
 Vix patitur sese Musa retenta regi.
Sic, ubi visa fera est, domino se vividus Umber
 Eripit, atque odio lora morantis habet.
Sic fremit acer equus, pedibusque repagula pulsat,
 Carceribus nondum cùm patuere fores.
At non irrumpam, quà non licet ire: nec ultrà,
 Quàm per te fas est, officiosus ero.
Utque jubes, sileo: res non operosa silere est:
 Et, scio, parendo gratia major erit.
Nota sequar, quæ sol vidit, fastíque loquuntur,
 Totáque virtutis conscia regna tuæ.
Roma mihi testis, quæ, quem circumspicit, orbem
 Dum regit, auxilio sæpiùs usa tuo est.
Hæc tibi 1 Martis opus, commissáque credidit arma:
 Et per te dederunt legibus arma locum.
Hæc tabulis signanda suis 2 te ritè referre
 Jussit, & arbitrii rebus adesse sui.
In te præsentem vidit 3 Ferraria Romam,
 Et qui Romulidas, imperiúmque regit.

Sortita

1 *Philomathes Pontificii exercitus Commissarius.*
2 *Utriúsque Pontificiæ Signaturæ Referendarius.*
3 *Ferrariæ Prolegatus Pontificius.*

Sortita est 4 Melite, cui se bellíque dicaret
Munera, mota tuâ sed fuit urna manu.
Quid referam, quæ nunc 5 Amasis, quæ Rhenus, & Albis
Pacta vident serò fœdera, pacta tamen?
Sæpè Deum supplex, ut tandem regna coïrent,
Sperasti lacrymis flectere posse tuis.
Sæpè vocata tuis Pax & Themis aurea votis
Adfuit, & visa est signa secunda dare;
Inter & amplexus, & dulcibus addita verbis
Oscula concordes jungere velle manus.
At tibi Relligio, tot avitis sedibus exul,
Justior ante alias causa doloris erat.
Urebant animum tristes sine cultibus aræ,
Templáque sacrilegâ diripienda manu.
Pejus erat bello tot iniqui præmia belli
Cedere, Romanis exitiosa sacris.
Et nisi quæ nostris Mavors extorserat aris
Redderet, oblatæ tu mora pacis eras.
Nec tibi testanti Superos, & justa querenti
Divitis eloquii non dedit arma dolor.
Dum mens hæc agitat, dum nil non provida versat,
Dum bona persequitur, dum nocitura cavet,
Et meditata diu rursum rursúmque refingit,
Nec tot regnorum ferre gravatur onus;
Debuit hæc inter (quis enim neget otia fesso?)
Interdum curis esse soluta suis.
Corpora debilitant; animus quoq; frangitur illis:
Utráque secessu, quo releventur, egent.
Deficiet macie nullo non consitus anno;
Da requiem, meliùs credita reddet ager.

Acrior

4 *Melitæ Inquisitor & Delegatus Apostolicus Comitiis pro novo Ordinis Magistro ad normam Urbanianæ Bullæ creando præfuit.*

5 *Nuntius Pontificius Coloniam, & inde Monasterium pacis conciliandæ causâ missus.*

Acrior ut redeat, colles saltúsque Faliscos
Pascitur è circi pulvere missus equus.
Nec semper celeres decurrunt æquora nautæ:
Interdum fessos ancora jacta tenet.
Exuit & miles galeam, clypeúmque reponit,
Signáque collecto robore vulsa movet.
Sic igitur post tot gravium molimina rerum
Ingenio fuerant otia danda tuo.
Et data sunt; sed quæ poterant labor esse videri:
Seria sic lætis mista fuere jocis.
Scribere, ne tempus vacuo, res cara, periret,
Quod te, quod curas fallere posset, erat.
Cùm coleres Vatis, coleres quoq; Principis artes,
Materiam numquam non habuere manus.
Seu foret exacto tecum Ferraria lustro
Felix; felici plura vovebat amor:
Seu funesta lues Italas vitiaverat auras;
Venit ab admonitu purior aura tuo.
Lascariden Melite titulis & honoribus auxit;
Lascaridæ dignus carmine crevit honor.
Sæpè Amasis, Rhenúsq; pater, quodcúmq; canebas,
A te suspensis mollior ivit aquis. [que
Quod si iter ingresso 6 placuit cursúmq; modúm-
Scribere; sic Flaccus scripsit & ipse suum.
Sic labor ipse viæ terrâ pelagóque levandus,
Sic tibi tu furtim decipiendus eras.
Mira loquor. dum rector equos clamoribus urget,
Totáque pulvereo turbine cæca via est,
Dum ventis, dum nauta facit convitia remis,
Dum strident funes, dum furit æstus aquis,
Sumta tabella manu est, & qui tibi carminis, idem
Exitus est longæ metáque facta viæ.
Non tibi Romanis carmen provenit in hortis,
Nec tenuit Musas Chisia villa tuas.

Mate

6 Multa & longinqua sua itinera descripsit inter proficiscendum.

Materiam dedit illa suo, non otia Vati,
Non inter libros, Pieridásque locum.
Pieridum formosa domus, domus hospita regum,
Digna tui domini carmine, digna meo:
Quis fuit ille dies, quo cælo nullus ab alto
Gratior illuxit, candidiórque tibi?
Quis fuit ille dies, quem ne gravis obruat ætas,
Æternis referent marmora cæsa notis;
Quo tibi majestas sese Romana 7 videndam
Obtulit, & limen contigit ipsa tuum?
Hîc fuit: hîc magnus sedit Pater: hæc humus il-[lo,
Cui figunt reges oscula, pressa pede est.
Hoc nemus, hunc collem subiit: hic frigus, & umbram
Fons dedit: hæc forsan præbuit herba torum.
Forsitan hîc faciles dedit advenientibus aures,
Addidit & facili munera multa manu.
Forsitan hîc illi Tyrio conspectus in ostro
Prælegit regum scripta precésque 8 Nepos.
At tu non uno celebrata es carmine, villa:
Nec quæ lux celebrem redderet, una fuit.
Etrusci fecere Duces 9 tibi nomen, & ortæ
Lotharidûm matres, Austriadûmque domo:
Roboreúmq; genus, 10 tum spes patriæq; patríque
Unica; mox, eheu! justus utríque dolor.
Per juga, per saltus cervos aprósque secuti,
Dein hilares mensis accubuere tuis.

Vos

7 *In villâ Chisiâ tertio à Senensi urbe lapide exceptus hospitio Paulus III. Pont. Max. anno* 1541.

8 *Alexander Farnesius Cardinalis, Pauli III. Nepos.*

9 *Anno* 1622. *Magnus Etruriæ Dux, Frater, Patruus, Mater Austriaca, Avia Lotharinga, & Vrbinas Princeps eò diverterunt animi causâ.*

10 *Vbaldus Robereus postremus Vrbini Dux: quo extincto Ducatus, utpote beneficiarius, ad Pontificem Romanum rediit.*

Vos juga, vos saltus, regum memoranda voluptas,
Vos dulces latebræ, tritáque saxa feris,
Vos virides salvete aditus: salvete penates,
Et domus hospitio nobilitata tuo.
Fortunata domus, quæ, dum Farnesia vivent
Nomina, dum Tuscas fama loquetur opes,
Urbinúmque sibi raptum lugebit Ubaldum,
Ingenio Vatis clara ferere tui.
Tu Luculleas supra memorabere villas,
Quæque Academeo nomine nomen habent.
Porticibus quicúmque tuis successerit hospes,
Cur sis, quod canimus, nomen adepta, leget.
Marmora sunt illic decorum referentia causas,
Pulcra; sed in famam non satis ampla tuam.
De te nunc primus, de te nunc audiet orbis
Ultimus, & Vatis fama, futura tua est.
Excipe Vatis opus, victuros, Roma, libellos
Excipe: sint illo, quem meruere, loco.
Ipsáque quæ servant Urbani scrinia Musas,
Has etiam servent: has locus ille decet.
Si fuit ingeniis olim concordia junctis,
Si fuit ejusdem cultor utérque sacri:
Nunc quoque conjungi par est, discrimine tantùm
Dissimiles uno, cetera laude pares.
Quis scit, an adjicient triplicem quoque fata tiaram,
Romulidísque Pium Sena datura novum est?
Non aliena cano. Quædam præsagia 11 Quercus,
Et vigil incumbens Montibus ignis habent.
Cetera Divorum tabulis incisa leguntur:
Felix, qui terris proferet illa, dies!

11 *Philomatis insignia sunt Quercus, & montes super quos eminet stella. Malachias in Prognosticis Pontificum: Custos Montium.*

ELE-

ELEGIA III.

AD

FRANCISCUM JOANNEM DE ROBLES,

E COMITIBUS D'ANNAPES,

IPRENSIUM EPISCOPUM.

Cùm post amplissimos honores in Ecclesiâ, Republicâ, Aulâ, Academiâ integerrimè prudentissimeq; gestos, Bruxellis in Sacello Aulæ, cujus supremam præfecturam gesserat, coram Serenissimo Principe Leopoldo Guilielmo Austriaco, v. Idus Octobris, Anno M. DC. LIX. *inauguraretur.*

Ad gentilitiam ejus tesseram Quercum & Leonem alludens, Iprensibus gratulabatur.

DUm bona verba novi titulus sibi poscit honoris,
Nec patitur Musas læta silere dies,
Non longinqua sequar. Votis, & plausibus aptum
Carmen erit clypeo tessera sculpta tuo.
Quod plausus, quod vota mihi, quod verba ministret,
Quercus, & erecti forma Leonis habet.
Sunt animi, sunt hæc rerum simulacra tuarum,
Quæ capiti vittas imposuere tuo.
Erige, dum veteres pellit nova causa dolores,
Erige detersis fletibus, Ipra caput.

Orba

Orba diu Patrem, qualem tua vota ferebant,
Excipe: jam veniet, jam tibi tutor erit.
Quē præfert clypeum, veterum gestamen avorum,
Aspice: præsidii pignus & omen habes.
Atque adeò jam nunc quernâ de fronde corona
Sublimes templi pendeat ante fores.
Augurium felix! foribus prætexta corona
Servatos cives arguet hujus ope.
Ne tibi, ne Graiûm subeant oracula quercus:
Certius hic aliquid, quódque sequare, dabit.
Utque subinde sacrâ resonant examina quercu,
Corticibúsque fluunt aurea mella cavis:
Sic, quod amara dies, aut noctis amarior hora
Advehet, alloquio leniet ille suo.
Mellea vox illi est: animus quoque. Dulcius illis
Attica nil querno cortice condit apis.
Quercum alius spoliis victor fulgentibus ornet,
Et titulo truncum signet & arma suo:
Hic Erebi franget vires, & claustra revellet,
Et statuet magno digna tropæa Deo.
Non frustrà Libyci clypeo gerit ora leonis:
Non frustrà magnos laudibus æquat avos.
Nec breve, nec nostrum est, quid gens Roblesia gessit,
Dicere. Mæonii pectoris ille labor.
Conantem me frangat onus. Scit 1 Sicelis ora,
Scit Melite Scythicâ pænè subacta manu.
Illius experta est animos Tyros 2 altera, quæque
Tum sibi visa fuit Belgica tota capi.
Hei mihi, qualis erat, quem, dum Farnesius amnem
Insidet, in mediis abstulit ignis aquis!

Adna-

1 *De his quæ hîc tanguntur, vide Allocutionem Prosphoneticam Lib. 2. Heroicorum.*

2 *Antuerpia: cujus obsidionem sub principe Parmensi comparat Strada noster cum illâ, quâ Tyron Alexander Magnus cinxit.*

Adnabat prono fatalis machina cursu,
 Cùm subitò flammas, crebráque saxa vomit.
Fit fragor: immugit cælum: furit ignibus unda:
 Vix indignantes sustinet agger aquas.
Et simul Heroëm plus quàm Vulcania pestis
 Corripit, exitiis involüitque suis.
Ad proavûm laudes hæc per vestigia tendit,
 Cui modò dant nomen fortia facta, 3 nepos.
Artesiam nuper (belli fortuna tulisset)
 Pars debellantûm nunc quoque magna foret.
Laudarunt animos hostes quoque quina ferentis
 Vulnera, quæque ipso pulcra fuere loco.
Hæc alii: nos sacra vocant certamina. Non est
 Hac lævior pugnâ dimicuisse labor.
Acriùs hic hostes instant: majora petuntur
 Præmia: flebilior, siqua ruina venit.
Ah quoties aliquis nec vim malè cautus apertam,
 Nec satis insidias armáque tecta cavet!
Ah quoties aliquis, dum spes jam certa triumphi,
 Forsitan & curæ est pompa paranda, perit!
At tu quid mediâ, dum te Leo ducit, arenâ
 Victorem dubites, Ipra, referre pedem?
Ipsa etiam timidos sequitur Victoria cervos,
 Fortior exemplo dum præit arma leo.
Ille suos factis meliùs, quàm vocibus urget,
 Nec cogit fortes esse, sed esse facit.
Pone metum: casus cùm dux tuus ibit in omnes
 Prævius, ut te sis fortior ipsa, dabit.
Illius æternis florebunt limina sertis:
 Et lauro semper proxima quercus erit.
Altera devicti, quo non est sævior, hostis,
 Altera servati tessera civis erit.

3 *Michaël de Robles, Comes d'Annapes, cujus virtutem bellicam breviter attigimus loco in præcedenti pagina annotato.*

ELE

ELEGIA IV.

AD ILLUSTRISSIMUM ET REVERENDISSIMUM

FERDINANDUM A FURSTENBERG,

S.D.N. ALEXANDRI VII. CUBICULARIUM INTIMUM,

CANONICUM PADERBORNENSEM, ET HILDESIENSEM,

In illud Ciceronis, quo poëtas omnes ait inter se dissimiles esse, sed ita tamen, ut neminem sui velis esse dissimilem; adeòque parem penè laudem in dissimili scribendi genere iis tribuendam esse. Lib. 3. de Orat.

SIc tua Romano celebretur Musa theatro,
Nec minus Arctoo nomen ab orbe ferat:
Ut t bi magnorum laudantur carmina vatum,
Quos vetus, & veteri Roma secunda tulit.
Non res, non numeri, non impetus omnibus idem:
Omnibus ex merito laus tamen æqua suo est.
Pasceris ingeniis, & te non unâ moratur
Gratia: quisque suâ, quâ valet, arte placet.
Nos quoque, nos tecum non causâ tangimur unâ,
Cur aliquod dignum laude putemus opus.
Inter tot species quid non Natura decoris,
Cùm variis terram floribus ornat, habet?
Hîc est auroræ, puri color aëris illic:
Hic pallet: nitet hic: hic rubet: ille viret.
Dissi-

Dissimiles quamvis, nec sit decor omnibus unus;
At rapit hic oculos, & rapit ille meos.
Lilia me capiunt albo, vaccinia nigro:
Quo flos me capiat discolor alter habet.
Frondibus arrectis placet hic, placet ille repandis;
Et forma, in dubio est, hæc sit, an illa prior.
Hic quia suavè rubet, gratúmq; exspirat odorem,
Fragrantem digitis subsecuisse velim.
Quis violas gratâ pictas ferrugine damnet,
Gratior albentis sicubi forma rosæ est?
At minor hortorum est, quàm Pindi gloria nostri.
Hîc viget ingenio quisque poëta suo.
Ille leves elegos, levibus solatia curis;
Fortia Mæoniis hic canit arma modis.
Musa dedit laudes aliis pugilúmque, Deûmque,
Liberáque impulsâ vina referre lyrâ.
Scenam alii socco subeunt, altóve cothurno:
Et plausu resonant quæquè theatra suo.
Nunc Troas, Thebæq; placent, & barbara pellex;
Nunc fallax servus, difficilísque pater.
Sunt quos blanditiæ, sunt quos irata Lycambæ,
Tinctáque mordaci carmina felle juvant.
Nil non dissimile est: res est liberrima carmen.
Non aliter Musæ scribere quemque velint.
Quid prius est illo? quid & hoc, quid cultius isto?
Confer: erit longæ res dirimenda moræ.
Non, si Pelides æternum nomen Homero,
Simichidæ nullum Daphnis habere dedit.
Sedibus exactos cantu celebrare tyrannos
Non erat ingenii, Lesbi puella, tui.
Quid tamen Alcæo vates celeberrima debet?
Num minus ardoris, num minus artis habet?
Si fuit Achilocho pugnax & liber iambus,
Quid mirum? justus ceperat arma dolor.
Dum celer in pugnas fertur, dum cornua sumit,
Deliciis potuit scilicet esse locus.

Deli-

Deliciis locus aptus erat, cùm Cypris Adonin
Flevit, & in questus ingeniosa fuit:
Aut inter calices citharam cum carmine movit
Vincta celebratis Teïa Mûsa rosis.
Aptabat nervos, ut res & nomina regum
Diceret: at nervos attenuabat Amor.
Materies placuit fidibus levioribus apta,
Cúmque suo Bacchus munere carmen erat.
Et modò parvus Amor, matri sua vulnera monstrâs,
Saucius illacrymat, séque perisse putat.
Et modò dicit apes parvæ genus esse lacertæ,
Quæ circum flores, & thyma summa volêt,
Quæ petat incautos, quæ venis fixa relinquat
Spicula, quæ morsu virus habente necet.
Et modò materno monitu non mitiùs uri
Credit, quos arcu læserit ipse suo.
Quis tenues lusus, & læti pectoris ignes
Improbet? à nobis sit procùl iste furor.
Sculpserit Alciden alius, Lapitháſque bimembres,
Aut, in Titanas cùm movet arma, Jovem.
His magnos membrorum artus, his ossa, torósque,
His dederit sævis lumina torva minis;
Huic etiam fulmen, semiustáq; fulmine monstra,
Impetere aggestis montibus ausa Deos.
Tu meliùs pueri molles, Polyclete, capillos,
Impubésque genas fingere doctus eras.
Ducebas meliùs teneros de marmore vultus,
Ascanii quales, aut Ganymedis erant.
Si quis, ut in vulgò, rudis & sine pectore judex,
Si quis, qui de te plura requirat, erit,
Desipit, & nescit, victori debita quæ sint
Præmia, dum primas qualibet arte ferat. [lem,
Quis Zeuxin, nisi mentis inops, dum laudat Apel-
Arguat, & similem non velit esse sui?
Pinxerat, & pictis veras simulaverat uvas,
Uváque deceptas picta trahebat aves.

Natu-

Naturæ ſimularat opus. Quid defuit arti?
Quis gradus ulterior, quem ſequeretur, erat?
Ille ego ſim, cujus frondes laudentur & umbræ,
In tenui quamvis hæreat ille labor.
Ille ego ſim, cujus vano quæ picta rubeſcit
Uva mero, captas fallere poſſit aves. [nos,
Certè ego nil magnum cecini: non Muſa cothur-
Non auſa eſt gravibus tangere bella modis;
Non mores, Natura, tuos, & ſemina rerum.
Anguſta eſt noſtris area trita rotis.
Et tamen in ſeros hæc Fürſtenbergius annos,
Quæ modò cúmque damus, vivere poſſe putat.
Si plus, quàm par eſt, tribuit mihi, viderit ipſe:
Judicii culpam diluat ipſe ſui.

ELEGIA V.

CAROLO PHILIPPO
DE RUBEMPRE,
COMITI DE VERTAIN, &c.
SUPREMO BRABANTIÆ VENATORI.
ET
MARIÆ D'AVERHOULT,
DOMINÆ DE HELFAULT, &c.

EPITHALAMIUM.

DIcta dies fulſit: veniunt ad fœdus amantes:
Juratham thalami dántq; petúntq; fidem.
Ite Dionæi, genialia numina, fratres,
Sertáque formoſis myrtea ferte comis.
Ite: ſonent arcus, delectáque tela pharetris
Spargite: ſollemnes ventilet aura faces.

Et

Et choreis locus est. Rubro patet area prato.
Ite licet : pulso ter sonet icta pede.
Vos illuc festivus Hymen , vos pronuba Juno
Evocat , & testes fœderis esse jubet.
Hic laudet thalamos : titulos hic laudet avitos ;
Pars celebret votis , auspiciisque diem.
Hos juvet accensis nuptam deducere tædis ,
Quò formosa novo jam parat ire viro ,
Audior : en dicto citiùs Cythereia juventus
Cum face , cum jaculis , cum fidibúsque venit.
Nulla mora est, præeũt : sequitur pulcerrimaDivos
Quáque venit , læto germine vernat humus.
Hîc niveos , croceos alibi sine semine flores
Parturit : hîc casiæ, multáque nata rosa est.
Hæret amans , positóque genu fert oscula terræ,
Qualia te matri , Brute , tulisse ferunt.
Et simul : O tellus , inquit , gratissima salve.
Tu mihi , tu biferis anteferenda jugis.
Aligeri terram pariter , florésque salutant.
Atque aliquis , votum dum fovet ipse suum :
Gaude,ait,& quid humus,quid prati gleba rubẽtis,
Lætáque portendant germina , nupta vide.
Omina sunt aliquid : venturi præscia sæpè
Omina terra dedit : credita terra Dea est.
Formosæ sobolis , venturorúmque nepotum
Spem tibi non dubiis præbuit illa notis.
Desierat : pharetrámque puer concussit & arcum,
Excussitque leves térque quatérque faces.
Veráque præmonuit : sed nec mihi vana monenti
Certior ex alto causa petenda venit.
Nec mihi Saturni veteris memorabitur ætas,
Cùm thalami nondum, tædáque nota forent.
Siqua fides , puerum quercus laurique ferebant ,
Et vivo gravidus pondere truncus erat.
Stabat & ad truncum mitis Lucina dolentem ,
Exceptúmque sinu dulce fovebat onus.

Arca-

Arcades hæc memorent silvis & quercubus orti :
Serviet augurio fabula nulla meo.
Post Chaos, ut primùm volucres agitabilis aër
Ceperat, & pisces æquora, terra feras,
Natus homo est : &, si generis primordia nostri
Quærimus, è rubrâ semina duxit humo.
Campus erat : campo, quot habet, Natura colores
Sparserat : ipsa sibi ver faciebat humus.
Fons sacer in medio : fonti manantia longè
Flumina, bis geminis flumina scissa viis.
Ripa viret musco : campus viret : herbidus omni
Parte color, si non ipsa ruberet humus.
Creditur hìc concors unâ jacuisse sub umbrâ
(Hæc pax illius temporis) agna lupo.
Creditur hìc serpens, & nondum letifer hydrus
Nexibus aut morsu nil potuisse suo.
Non hìc herba nocens, non radix ulla legenti
Obfuit : ignotum toxica nomen erant.
Hoc, Adame, tibi datus est natalis in agro :
Inde (quis hoc nescit?) postera turba sumus.
Credite posteritas, rubræ mortalia glebæ
Corpora se debent : ducimus inde genus.
Hoc caput, hæc cervix hæc vincta tot artubus ossa
Hi nervi, glebæ massa rubentis erant.
Ille cruor, rubris humor permistus arenis
Olim erat : in venis nunc rubet ille suis.
Inde Rubempreus (quamquam felicibus armis
Extulit antiquam Martia fama domum,
Et proavis nomen, quod & hic virtutibus auget,
Decolor hostili sanguine terra dedit)
Inde Rubempreus, terræ natalis & ortus
Conscius, à rubrâ nomina servat humo.
En age, curre citis (quid vota moraris amantûm?)
En age, curre citis, candida Luna, rotis.
Cùm plenum novies repararis cornibus orbem,
Quæ canimus, rursum sunt habitura fidem.
Tunc

Tunc quoque de rubro prato se parvulus heres
  Efferet: hæc prati florida messis erit.
Et tamquam norit, florem cui debeat ævi,
  Ad patrem, & geminos brachia tendet avos.
Tendet,& obliquis matrem spectabit ocellis,
  Invadétque genas, suaviolúmque dabit.
Crescat, io crescat rubri seges aurea prati,
  Et domus in titulos surgat avita suos.
Ridet Amor: sternutat Hymen: Cytherea mater
  Augurium niveas edere jussit aves.
Nec gemmæ tantùm pro pignore dantur amoris:
  Aurea conjugio vellera spondet Amor.
Quæ pendent 1 patriis, veniat modò serior ætas,
  Pendebunt humeris vellera, Sponse, tuis.
Felices animæ, queis tantis Numina firmant
  Ominibus pactam pignoribúsque fidem!
Vivite concordes,& quæ modò vota canendo
  Dicimus,in myrti cortice scribat Amor.
Vivite: quótque dabunt hæc olim fœdera natos,
  In spem perpetuæ posteritatis eant.

1 *Phlippus de Rubempré, sponsi parens, à Philippo IV. Rege Catholico donatus aureo Vellere; uti & anno* 1473. *à Carolo Audace, Duce Burgundiæ, Ioannes de Rubempré.*

ELEGIA VI.

AD

LUDOVICUM DE ROMER,

ANTUERPIÆ APUD FACONTINAS SACELLUM S. JOSEPHO ERIGENTEM,

ET IN EO SEPULCRUM DEFUNCTÆ CONIUGI SIBIQUE COMMUNE.

Male profectò, Vir Nobilissime, de animorum immortalitate senserunt, qui sepulcri jacturam

facilè passi sunt, & cum Theodoro Philosopho nihil interesse putaverunt, humine, an sublimè corpera nostra putrescerent. Cùm enim in confessum veniat mortem non interitum esse omnia tollentem atque delentem, sed quandam quasi migrationem commutationémque vitæ; par est, ut, cùm alteram hominis partem ab ejus excessu alibi vivere; alteram, quæ in terris superest, denuò victuram credamus, hanc intereà; dum illucescat ille dies, supremis honoribus terræ mandatam ab injuriis vindicemus. Quam pietatem non modò consensus omnium gentium probat, sed Natura etiam docet, quæ & sepulcrorum religionem omnibus indidit, & sæpenumerò pœnas ab eorumdem violatoribus judicio nunc occulto nunc manifesto persequitur.

Crede mihi, vires aliquas Natura sepulcris
Attribuit: tumulos vindicat Umbra suos.

Ita quidem Seneca: sed cùm idem ipse nulli reliquias suas commendaret, & quemadmodum ex barbâ capillos detonsos negligimus, ita corpus ex suæ Porticus disciplinâ negligendum esse censeret, vanissimæ suæ opinioni Naturam repugnare hoc versu professus fuit. Tu verò non Naturam tantùm, sed Virtutem consuluisti, cùm sepulcrum, quem corporis portum Ennius apud Ciceronem appellat, carissimæ conjugi tibique erexisti, ubi placidissimâ velut in statione corpora vestra quiescerent, non ut quassatæ naves, quæ ut semel cariem traxerunt, situque exesæ sunt, redintegrari non possunt, sed quæ instaurandæ, & in tranquilliorem invehendæ sunt portum coronatæ. Sic opes effundere, non est in titulum sepulchri laborare, sed conceptam de immortali beatâque vitâ spem publicè prodere. Corpus cremari suum primus voluit L. Sylla, veritus ut jaceret à morte integer, qui non modò non integrè vixerat, sed omnium meritus

ritus

ritus odium præsagiebat expromendam in se Marianarum partium crudelitatem, quam ipse expromsisset in Marium. Quod quamquam exemplum apud eos posteà valuit, quibus, cur id sequerentur, causæ nihil erat: tamen eorum hoc fuit, qui extremum illum rogum confectorem consumtorémq; omnium esse credebant. Tu meliùs, qui tuum suavissimæq; conjugis corpus lapide sepulcrali & illo quidem splendido atque magnifico tegi vis: quippe qui non ignores illum non ossa tantùm, sed integra æternúmque victura corpora redditurum. Hac tu te spe sustentas ac reficis, & Deo, qui, quam tibi dederat, cùm visum fuit, ad meliora præmisit, te permittis. Quemadmodum ad epulum si vocatus sis, è ferculorum varietate & argenteâ suppellectile mensis illatâ delectationem capias, neque convivatorem arguas, si illa tempore suo tolli jubeat: ita cùm tibi, quod carissimum fuit, sublatum vides, illi, cujus imperio id factum fuit, acquiescis. Est interim orbitatis tuæ non leve solatium pietas illa, quâ quidquid adhuc illius in terris reliquum est, honestissimo modestissimóque monumento compositum, ac S. Iosepho in tutelam traditum servas. Conjunctus est cum hac tuâ in defunctam pietate religiosissimus in sepulcri tui tutorem animus, quem inter cineres etiam tuos superstitem semper intuebitur ac laudabit Antuerpia. Adeóque increbrescet illa per te huic urbi laus, quæ Athenis olim tributa fuisse legitur. Quarum etsi tantus fuerit splendor ac decor, ut de earum possessione, propter pulcritudinem, etiam inter Deos certamen fuisse proditum sit à Tullio: tamen T. Pomponium Atticum, ut idem narrat, non tam opera magnifica delectabant, quàm recordatio summorum virorum, quorum illic sepulcra studiosè contemplabatur. De Antuerpiâ non potest ulla inter Cælites esse

contentio, qui primas in hac elegantissimâ urbe partes Reginæ suæ lubentes volentésque concedunt: tamen id affirmare meritò posse videor, hanc nunc Virgini multò esse quàm anteà gratiorem, quòd sponso quoque suo ædem hìc à te magnificam apud Facontinas Virgines à fundamentis excitatam videat, è quâ ille eâdem quâ sponsam olim suam tutatus fuit curâ, nunc templum urbis primarium ejusdem nomini ac cultui dedicatum tueatur. An verò ullus esse potest dubitationi locus, quin sua etiam tumulo vestro dignitas incolumis permansura sit? Quod si, ut aiebat idem Tullius, sepulcra fiunt sanctiora vetustate, quis dubitet, quin allatura sit dies sanctitatem tuo? Dum enim Virgini in hac urbe sibi dicatâ suus erit honor, dum pro splendidissimo illius templo S. Iosephus stabit, stabit quoque pro monumento vestro, atque illud æquè, ut aras suas à te positas tuebitur ac vindicabit. Quem animi tui sensum cùm exploratum haberem, ego illum hisce versiculis explicandum sumsi, ac te loquentem induxi. Tu te audi.

BENE

BENE SIT MANIBUS TUIS
CONJUX CARISSIMA
CATHARINA HAECX,
QUOS UT FIDÆ TUTELÆ COMMITTAM,
HANC
S. JOSEPHO
ÆDEM ARAMQUE MARMOREAM PONO:
MEOSQUE SIMILITER MANES,
CUM TE ORDINE,
QUO NATURA JUSSERIT, SEQUAR,
EIDEM RELIGIOSE COMMENDATOS VOLO
LUDOVICUS DE ROMER.

Dilecti Manes, & adhuc pars altera noſtri,
  Occurrens animo nocte diéque meo:
Si me,dum poteras aliquid moribunda tenere,
  Gaudebas gelidâ poſſe tenere manu:
Si tibi,cùm venæ fugerent, frigúſque ſubiret,
  Ultima producta eſt me revocante dies:
Si legi fugientem animam, ſi lumina preſſi,
  Pompáque non tacito funere ducta tibi eſt:
Si merui: procùl Elyſio lucíſque beatis
  Huc ades, & cineres læta reviſe tuos.
Non ego te, mea lux, miſeris urgere querelis,
  Nec tua, quod nolis, plangere fata velim.
Nec, quæ depoſui, rurſum lugubria ſumam,
  Nec viduæ referam commoda rapta domus.
Luximus: effuſis & cùm ferretur habenis,
  Sæpè tibi dolor eſt, ſæpè probatus amor.

Nunc, quamquam lacrymas nondum consumsimus
omnes,
Legitimo expleta est nostra querela die.
Aspice me dices : Non sunt hæc ora dolentis.
Lætitiæ vultus signa recentis habet.
Aspice, lætitiæ causam, quam ponimus aram :
En nitet, & fato discolor illa tuo est.
Este procul vittæ tristes, atræque cupressi :
Funestas ornent tristia signa domos.
Hîc mihi verbenas, pueri, casiámque, crocúmque,
Hîc mihi de teneris mollia serta rosis.
Læta dies venit : Josephi tangimus aras :
Omnia festivis sint operata sacris.
Tura focis, date tura boni, linguísque favete,
Et pariter votis addite vota meis.
Et : Benè Josepho, benè per quem ponitur ara,
Dicite, jactatis ad bona verba rosis.
Túque adeò, sacri quæ pars es proxima nostri,
Annue, per si quid dulce piúmque meum est.
Se tibi festa dies, tibi se sacra annua debent,
Aráque, & artifici marmora sculpta manu.
Hic tua condidimus, Divísque sacravimus ossa :
Hîc primùm lacrymas illa bibêre meas.
Ille cinis tuus est, qui, si quis sensus in illo,
Josephi recubat molliùs ante pedes.
Hæc æterna tuo maneat tutela sepulcro :
Credita non ulli certiùs esse potes.
Virginis & Pueri, queis nil augustius orbis,
Ipsáque viderunt sidera, tutor erat.
Nec minùs hic pro te stabit : dum proteget
aras,
Altera de tumulo cura futura tuo est.
Non sinet ut vacuâ cineres spargantur arenâ,
Ossáque in incertum casus & Auster agant.
Tristia longè aberunt serpentûm sibila, longè
Ultrices Furiæ, tergeminúsque canis.

Et

Et benè provisum est, illo mea vota probante,
Ut sit honoratus, qui tegit ossa, lapis.
Fortunata, tui quæ tam secura sepulcri es!
Præsidio est Umbræ Numen & ara tuæ.
Nec tibi maluerim, quos olim Caria sumtus,
Aut quos Assyrius duxit ad astra labor.
Nec tibi, quos centum celebravit Græcia ludos,
Aut in Romanâ nomen habere viâ.
Longa dies illis furtim subduxit honores:
Longa dies illas solvit, & ussit opes.
At non venturis & nos reticebimur annis,
Qui cineres tanti duximus esse tuos.
Annua donec erunt Josephi sacra, sub illâ
Compositos condet mole decenter humus.
Cúmque suis stabunt monumenta perennia Divis:
Annos relligio dum feret, illa ferent.
Hos Pater inspirat sensus, his pectora complet,
Et non à Musis spiritus ille venit.
Fallor? an ipse suas cælo descendit ad aras,
Signáque præsentis numinis ipse dedit?
Ter cælum, ter visa sacri discedere tecti
Culmina: ter rutilo luxit ab igne locus.
Térque repercussâ radiarunt marmora flammâ,
Flammáque ter sacros lambere visa focos.
Salve magne Pater, cujus servata labore est
Virgo digna viro, major utroque Puer.
Sancte velis (nam te cælo dare jura, loquuntur)
Hunc caris lætum manibus esse diem.
Ut tegerentur humo (tua nam custodia tanti est)
Hæc tibi perspectus templa dicavit amor.
Pro quibus officiis, si non ingrata, paciscor,
Conjugis ut custos, sic meus esse velis.
Hæc mihi primus amor: quæ pressi lumina testor:
Hæc mihi, sint testes ossa, supremus erit.
Sic olim tumulo cineres miscebimus uno,
Junctáque semper erunt illius ossa meis.

Atque (ita ſim fœlix!) hæc ara tuebitur ambos,
Unáque conjugibus fata duobus erunt.
Quid referam meritis? minus eſt quodcumque rependam.
Sit mihi, Dive, tuo fas in amore mori.
Eveniat (neque me quiſquam revocare laboret)
Eveniat noſtris manibus illa dies.
Non cinis extinguet noſtros jam frigidus ignes:
Oſſibus ille tui vivet inuſtus amor.
Pars ego nunc rerum, fateor, ſum parva tuarum,
Atque ita, dum vivis annumerabor, ero.
At neque mors faciet, ne non, cùm venerit illa,
Me pia poſteritas neſciat eſſe tuum.
In lapide hoc tuus eſſe legar, tumulíque feretur
Gloria tutelæ munus opúſque tuæ.
Atque aliquis, dum fortè tuas proſtratus ad aras
Perleget inſcriptas, quas habet ille, notas:
Tam benè qui de te, dicet, voluere mereri,
Fecerúntque ſuâ te pietate ſuum,
Valle Facontinâ tumulus quos junxit amantes,
Vallibus Elyſiis hos quoque jungat amor.

ELEGIA VII.
AD
SIDRONIUM HOSSCHIUM E SOCIETATE JESU.

Cùm alter alterius recognoſcendis verſibus mutuam navaret operam amiciſſimâ libertate.

NE vivam, neque vita meos quæcũque libellos
Excipiat, ſuperet tempora parva meæ,
Te mihi, Sidroni, vivit ſi carior alter,
Parſque ſodalitij dulcior ulla mei eſt.

Tu

Tu mihi primus amor: te judice glorior uno
Non aliquem vates inter habere locum.
Tu mea cùm legeres, quod non sperare jubebas?
Judicio crevit spésque animúsque tuo.
Nec tamen intereà, ne non me cultior irem,
Admonitu non est facta litura tuo.
Non tibi libertas deerat: mutanda notabas.
Sæpè mihi facilis, sæpè severus eras.
Sæpè suo invitam resecabas corpore partem.
Libertas Musis profuit illa meis.
Incisis meliùs veniunt in vitibus uvæ,
Incisis formam sepibus hortus habet.
Nec, nisi cum loliis steriles vellantur avenæ,
Sperato messem fenore reddit ager.
Nec, nisi silvestres rami cædantur & umbræ,
Insita mutatæ mala tulere pyri.
Non mihi scribendi veniat tam dira libido,
Ut mea contemto judice solus amem.
Sic se litoreâ cùm vidit solus in undâ,
Thersites facie credidit esse bonâ.
Sic quem Nerine tantùm Galatea videndo
Horruit, est formæ captus amore suæ.
Credidit & lumen, mediâ quod fronte gerebat,
Credidit hirsutas & placuisse comas.
Non hæc antiquos tenuit fiducia vates.
Ingenio timuit credere quisque suo.
Cynthia laudata est: sed laudatissima quamvis
Cynthia, judicio subdita, Naso, tuo est.
Nec puduit Flaccum, jussos licet icta referret
Chorda sonos, aures consuluisse tuas.
Sæpè suas etiam volucres tibi legit, & herbas,
Quæque Mycenæis induit arma Macer.
Sæpe, Perilla, tuum limà mordaciter idem
Rasit, & incudi reddere jussit opus.
Non, ubi cessaras, quamvis cessasse puderet,
Delictum Musa est inficiata suum.

H 5

Cedere malebas, quàm non admiſſa fateri,
  Nec tibi non laudi cognitus error erat.
Ah valeat, ſibi qui parcit, ſéque & ſua ſolus
  Æſtimat, atque odio verba monentis habet.
Ipſe ſibi plauſum geminet, nectátque coronam,
  Et medio Pindi det ſibi monte locum.
Invidiámque vocet, quam non niſi ſumma merentur,
  Incultum ſiquis damnat, & odit opus.
Sæpè ſuis illum videas ſupereſſe libellis,
  Sæpè etiam famæ funera flere ſuæ.
Quippe rudes fetus primo moriuntur in ortu,
  Primáque lux illis ſæpè ſuprema fuit.
Tu famam vitámque jubes ſperare libellos,
  Judicio pretium qui meruere tuo.

ELEGIA VIII.

JACOBO COBERGHER
E REGIS CATHOLICI MILITIA,
IN QUA COHORTEM DUXERAT,

Ad Carthuſianum Ordinem nuper tranſgreſſo, nunc etiam triumphalem hoſtiam Deum Deo ad aras primùm offerenti.

Victores bello reduces Capitolia quondam
  Roma coronatis ſcandere vidit equis.
Scilicet, ut victor gratus cæleſtibus eſſet,
  Victima danda Jovi, dandáque laurus erat.
Hinc debellato peperit ſibi nomen ab hoſte,
  Quæ tinxit tepidos hoſtia ſacra focos.
Hinc undis, Clitumne, greges, & maxima taurus
  Victima perfuſi ſæpè fuere tuis.

Viciſti

Vicisti meliùs : melior, Jacobe, triumphi,
 Quamvis non steterit sanguine, causa tui est,
Non tibi se victor spoliis insignis opimis
 Conferat : alterius victor hic, ipse tui es.
Hic breve nescio quid victæ telluris habere
 Militiæ pretium credidit esse suæ.
Tu patrios, ut ne patriæ non utilis esses,
 Admisso undantes æquore 1 perdis agros.
Ingentes vallos, objecta repagula ponto,
 Disjecisse tuâ diceris ipse manu.
Diceris, obsessos muros & litora circum,
 Sæpiùs hostiles sustinuisse minas.
Sunt quoque, sunt fidei testes tibi prodiga vitæ
 Pectora, sunt ipso vulnera pulcra loco.
Viderat hos animos, & plus speravit ab illis,
 Si nova tentarent prælia, Divus Amor.
Et pariter certâ designans cuspide vulnus :
 Militiâ, dixit, se probet ille meâ.
Ex illo quas te pugnas, quæ bella cientem
 Vidimus ! ô causâ bella probanda suâ !
Illustres supra titulos, & præmia regum,
 Altiùs & terris Mars tuus egit iter.
Quæ nunc majestas, quæ nunc tibi pōpa triumphi,
 Si sua nunc virtus præmia poscat, erit?
Non humeris Tyrium fulget victoribus ostrum;
 Attenuant artus aspera texta tuos.
Et tibi non tauros fluvio Clitumnus amœno,
 Non aluit niveos herba Falisca greges.
Ipsa triumphalis summo tibi victima cælo
 Labitur, æterno dignáque párque Deo,
Ipsa Deus, quantus Superis qualísque videtur,
 Quantus & ætherea fulmen ab arce jacit;
Quantus & astriferos orbes, terrásque, fretúmque,
 Omniáque imperio vertit, agitque suo.

1 *Aggeres ipse ad Dunkercam perfodit, quibus admissus Oceanus in paternas possessiones.*

Victrices subit illa manus, gaudétque teneri,
Quódque feras, gratum se sibi munus habet.
Fortunate tui victor, quando ille triumphi,
Per quem vicisti, victima facta tui est!

ELEGIA IX.

AD HENRICUM NESSELRODIUM E SOCIETATE IESU.

Cùm Elegiam ab eo Româ accepisset, quâ horum libellorum editionem urgebat.

TEne ego de nostris credam sentire libellis,
Quæ, Nesselrodi, scribere jussit amor?
Da veniam: plus, quàm possum, tibi posse videmur,
Æquora de parvo flumine magna facis.
Sed nihil infirmo: fateor quoq;, carmen, & artem,
Quæ mihi jamdudum non malè cessit, amo.
Interdum numeris placuit gravioribus ire;
Interdum teneris apta referre modis.
Sumsimus & citharam: citharæ concordia Phœbus
Carmina, carminibus materiémque dabat.
Et siquis quærat, cur hæc proferre moremur,
Tuta juvant: nulli delituisse nocet.
Non duros ungues, morsúsque verentur iniquos,
Sub lare privato quæ sibi quisque canit.
Hîc mihi sum judex, hîc sum mihi lector, & unus
Omnia: nec plausu, siqua merentur, egent.
Hîc mea me positis dum pascunt otia curis,
Quid possit voto plenius esse meo?
At, puto, tantùm aliis, quantùm tibi, nostra placebunt,
Musáque præsidio non caritura suo est.

Judicio peccat, qui dum non displicet uni,
Securum famæ se putat esse suæ.
Plurima dissimulat, caróque indulget amico,
Et veris aliquid laudibus addit amor.
Utque sit & cedro dignum, nec credere sese
Lectori metuat, pars quota laudat opus?
Ut vultus species, sic mens non omnibus una est:
Et causam, quâ se quisque tuetur, habet.
Hunc vis, & gravitas, quæsitíque arte colores;
Simplicitas illum nudáque forma capit.
Hi prodesse volunt; hi delectare poëtam:
Utile qui dulci misceat, alter amat.
Quid facias? voces etiam placuere Sabinæ,
Et vix intonso cognita verba Numæ.
Sic aliquem putri sordens ærugine signum,
Et, prisci dum sit funeris, urna juvat;
Aut veteris Curii non invidiosa supellex,
Parváque Carmentis trita patella manu.
Forsitan & Samiæ laus est pretiúmque patellæ,
Quantum Mentoreæ non tulit artis ebur.
Quid referam, magnos ut inertia carpere vates
Ausit, & immunes non sinat esse notâ?
I nunc, & quamvis à te componimur illis,
Quæ nos detrectent ora, timere veta.
Dicitur (ah quantum Latio distamus ab illo,
Cui simplex candor summa decoris erat!)
Dicitur extremum Naso detrusus ad Istrum
Scribere fortunâ non meliora suâ.
Musáque tam felix, & non imitabilis ulli,
Orba suo cultu est, nec propè digna legi.
Scilicet Euxini læsa est quoque frigore Ponti,
Traxit ab hirsutis nec nihil illa Getis.
Scilicet & vires domini minuente senectâ
Ingenii pariter deficientis erat.
Hei mihi, quàm nihil est, cui non vecordia laudem
Detrahat, audaces injiciátque manus!

Téne

Téne facer vates, quem Minci ad flumina natum
 Excepit gremio Calliopeia suo,
Cui lauri sparsit foliis & baccare cunas,
 Blandáque Cecropiis imbuit ora favis,
Cui Pan, cui Siculus submisit pastor avenam,
 Cui victas Colophon & dedit Ascra manus,
Quem domus Æneadûm coluit, quem Roma canentem
 Mirata est patriis arma virúmque modis,
Téne etiam insanus, qui carpit cetera, livor
 Deterit? heu famæ turba maligna tuæ!
Nec duro caruit Flaccus quoque judice, quamvis
 Romani fidicen deliciæque chori.
Quid? quod sæpè suo visa est Polyhymnia vati
 Tradere formosâ barbita tensa manu.
Quid? quod olorinis evasit ad æthera pennis,
 Quò neque Dircæus repperit ales iter.
Quid? quod & illius post tot jam 1 sæcula censor
 Posthabuit cultæ regia sceptra lyræ.
Quid tamen hoc prodest? num te minùs, optime vatum,
 Arguit, & duros increpat usque modos?
Num minùs atra tuis illevit signa libellis,
 Substituítque suis asperiora locis?
Quis tibi, magnorum censor liberrime vatum,
 In Musas tantum juris habere dedit?
Quis ferat alterius cælo studióque refingi
 Praxitelis Floram, Phidiacúmve Jovem?
Quæ Veneris tabulam, quamvis labor ultimus illi
 Defuit artifices perpoliere manus?
Parcite victuros, malesani, parcite vates
 Lædere: divinæ semina mentis habent.
Nil agitant mortale: Deus, Deus ipse canentûm
 Aspirat cœptis: illius igne calent.
Illius urgentur stimulis, totóque premente
 Numine non hominem, non súa verba sonant.

Jussa

Jussa canunt : pater ipse modos & verba ministrat,
  Et præsens animos, ingeniúmque facit.
Non vigor hic, non hæc cæli commercia nobis :
  Altior ingenio spiritus ille meo est.
Nec timidè nostros ausim vulgare libellos,
  Dum, Nesselrodi, me tuus urget amor ?
Dî faciant, ne mox pœnas cogamur utérque
  Solvere, tu laudis, credulitatis ego.
Quidquid erit, nostro quicúmq; tenebitur olim
  Carmine, juncta leget nomina nostra tuis.

1 *Julius Scaliger eo loco, quo Horatianas Odas mirificè laudat*, Inter ceteras, *inquit*, duas animadverti, quibus ne ambrosiam quidem, aut nectar dulciora putem : quarum similes malim composuisse, quàm esse totius Tarraconensis rex. *At quibus deinde judiciis ac censuris illa summi Poëtæ attonsa est ab eo laus ?* Sanè duriusculus est in primâ. Neque placet illud. Malim etiam. Haud satis intelligo. Neque cohæret tota ea pars parti, cui subest. Oportet commento quopiam subvenire, ac referre gratiam magnis viris. Verbum languidiusculum. Non sanè convenit. Minùs satisfacit. Undecima si à nostri temporis poëtâ quopiam scripta esset, nequaquam inter probas admitteretur. Nec cum ipso dixerim. Neque rectè dicas. Duodevicesima tota insuavis, coactísque numeris quæsita potiùs, quàm oblata. Neque satis mollis illa locutio. Satis durè. Servit metro sustinendo. Singultim membra interrupta sunt. Numeri quoque ipsi adhærescunt. Laboravit enim hac infelicitate in senariis dactylicis Horatius. Quid, quod sibi contradicit ? Non placent illa. Neque servant tenorem propositæ sententiæ verba illa. Abscedit à rei naturâ. Durissimum, inquam, verbum. Verbum languidius est, quàm rei atrocitas exigit.

Finis admodum languidus. Videntur hæc inopis poëtæ, non divini, qualis ipse est. Illa non conveniunt loco. Epodi versus Iambici à nobis non semel duri, dissipatíque animadversi sunt. Sic possumus mederi huic nævo. Huic vitio non rarò est obnoxius. Non est illud supino aut oscitanti judicio admittendum. In quintâ sunt aliquot loca minùs ingenua : anxia dico, neque libero spiritu edita. Est sonus insuavis. Et ille versus obscuræ dignitatis. Neque structura placet : & hæc hiant : & omnino illa sunt durissima. Numquam sic loquor. Nec capio illum loquendi modum. Illa verò ferre nequeo. Sed & illi duo versus odiosi. Undecima aspera est, & insuavis, neque digna legi. Sextadecima durissima sanè multis in locis, & quasi invitas quasdam partes habens : tota igitur inepta est. Qui sequitur versus, profectò à me non intelligitur. Vides verò quantam duritiem : & quæ sequuntur etiam asperiora. Mancus sanè sæpè est Horatius ad hunc modum. & illa plebeia. & appositio illa languida, ac pedi potiùs quàm sententiæ serviens. Quid tum posteà ? sequitur, quod non consequitur. Nec conveniunt comparationes. Versus disſitus à proximo, & inconcinnus. Sed sit satis. ne omnia excutiam, quorum sanè tædet. *Hæc & his plura Scaliger. At tu, Lector, quid censes ? non tu tibi subjicis novum Herculem in Augiæ regis stabulo repurgando laborantem ? Non diffitemur cum Quintiliano, in magnis quoque auctoribus incidere aliqua vitiosa, & à doctis inter ipsos etiam mutuò reprehensa : sed est quidam in arguendo & castigando modus. Præsertim cùm illi discutiuntur, quos non modò antiquitas venerandos facit, sed ipsa quoque scripta sic commendant, ut si quis judicium, quod ad ea expoliënda contulerunt, ingenio concedere existimet, is mihi Musas colere pinguiores, &*

præ-

præcipuarum virtutum, quæ in divinis illorum monumentis elucent, inscitiâ laborare videatur. Non igitur ex inani atque officiosâ assimulatæ modestiæ formulâ, sed planè ex animi mei sensu concepta est à me præcedens Elegia; quippe qui non ignorarem fore, ut, si in publico apparerem, numquam evaderem, ne quid in me quidam desiderarent. Sed hoc nos solatur atque erigit, quòd exactæ mentes, quarum judicia apud nos solùm valent, quamquam ne illis quidem, quorum scribendi morem æmulamur, omnia condonant; intelligant tamen scribendi laudem penes illos tantùm esse, nec eum rejiciant, qui, cùm illorum artem, & arti additæ ultimæ expolitionis lineamenta penitus introspexerit, ex illis similitudinem ducat.

ELEGIA X.

AD
ARNOLDUM
VANDE VVALLE,
ARNOLDI FRATRIS SUI FILIOLUM,
ADHUC IN CUNIS VAGIENTEM.

Cùm ei Olivam Pacis in spem colendæ olim Poëseos mitteret.

QUid fles,parve puer? dormi,dulcissime,dormi
Pax venit en cunas ducere jussa tuas.
Ipsaque Calliope, nutrix velut altera, carmen,
Quod somnos possit conciliare, canit.
Utque tibi virides sint oblectamina frondes,
Te petit, & cunas cingit Oliva tuas.
Mitte,puer,crotalum: ramum quate: gratus & illis
Est strepitus foliis, & color ipse placet.

Qui

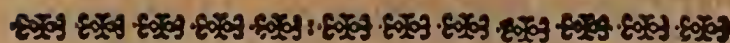
Qui te Palladium cernet prætendere ramum,
Ille tibi felix protinus augur erit.
Pacificus, dicet, vivat puer: ille tumultus
Oderit, & rixas, & grave Martis opus,
Et quidquid miseri toties flevere coloni,
Et pavidæ toties extimuere nurus.
Ingenio quæret, non cæde & sanguine nomen:
Pro galeâ circum tempora laurus erit.
Et modò civiles poscent sua tempora curæ,
Et modò Pierides, altera cura, Deæ.
Otia laudabit, gladiósque in sarcula versos,
Et quidquid secum Pax opulenta vehit.
O ita cresce puer, neque Pax te sera moretur,
Ingenio causas mille datura tuo.
Intereà, siquid puero tibi fortè dolebit,
Perfer: habent anni commoda magna tui.
Non res te patriæ, non tangunt damna tuorum,
Nec tibi, cur speres, cur timeásve, subit.
Ignorat, puppi somnum qui ducit in imâ,
Quid mare, quid venti, quid fera peccet hyems.
Forsitan abruptus violento turbine malus
Dissilit, & regimen ventus & unda rapit.
Forsitan & rector, dum nil nisi vota supersunt,
Ingemit, & duplices tendit ad astra manus.
Aut credit laceris navem compagibus ire:
Aut oneris metuens in mare jactat opes.
Hi trepidant: tabulas illi, funésque requirunt:
Flent alii: pallet quisque, Deúmque vocat.
Ille nihil: somnóque jacet, curâque solutus,
Seu stupor hoc animi, seu gravis aura facit.
Hic status, hæc rerum, puer, est fortuna tuarum.
Te mala in hoc belli turbine nostra latent.
Non tibi, quæ nostros, abrumpunt classica somnos,
Nec sensum, quem nos, temporis hujus habes.
Hoc sentis tantùm, si tardior ubera nutrix
Porrigit, aut noctis pars vigilanda venit,
Aut

Aut leve nescio quid teneros si sauciat artus.
Hei mihi summa tui sit, puer, ista mali!
Nec Vis & Rabies, cùm te firmaverit ætas,
Ante oculos erret sanguinolenta tuos.
Pax potius, quæ nos nimiùm nimiúmq; moratur,
Otia det Musis, materiémque tuis.
At vos, quos læti cap unt præsagia voti,
Et pueri facies, ingenuúsque decor,
Illius ó mecum, quæso, cognoscite mores:
Hi quoque blanditias, quódque loquantur, habent.
Quam nondum verbis, pacem vagitibus orat:
Pacem inter lacrymas pænè vocare putes.
Nec propè non credi possit communia vota,
Quà licet, indiciis velle juvare suis.
Non nihil huc anni (quid non conceditur illis?)
Non nihil huc candor, simplicitásque facit.
Fœdera si poscas didicit protendere dextram:
Hoc fidei pignus, tu modò posce, dabit.
Fallere non novit. Quid enim simulaverit infans?
Fronte, oculis, vultu se tibi prodit amor.
Castra quid, & quæ sint, nescit: tamen inscius horret,
Horret & auditas corde micante tubas.
Tum si fortè oculos lacrymis perfuderit horror,
Turbatos oculos, dissimilésque sui,
Lac dare nil opus est: pacem dulcissima pacem
Ingeminet genitrix, ille serenus erit.
Fortunate puer, cui tam felicia pacis
Omina fatales præcinuere Deæ!
Vive, tuóque meas risu cognoscere Musas
Incipe. Sic illæ te quoque semper ament.
Sic tibi sit vultus, sit crinis Apolline dignus,
Pòst etiam pulcro carmina digna Deo.
Quæ mihi magna seni tum sit laudare voluptas,
Et non lassandâ volvere sæpè manu,

Atque

Atque ebore, & gemmis, & cedro dicere digna,
Et quodcúmque liber murice cultus habet.
Sic quæ te gremio naſcentem Muſa recepit,
Admoveat labris ubera plena tuis:
Ubera nunc; olim fontes Aganippidos undæ,
Aonius cùm te lucus & umbra teget.
Sic tibi blanditiis, ſic carmine mulceat aures,
Et linguam cantu fingat & ora ſuo.
Sic tua te quondam ſecernat laurea vulgo,
Atque aliquid noſtro grandius ore canas.

ELEGIARUM
LIBER SECUNDUS.

ELEGIA I.
AD
MATREM MISERICORDIÆ,
QUÆ IN TEMPLO SOCIETATIS IESU CORTRACI COLITUR.

Cùm Sidronius Hosschius ejusdem Societatis in gravi periculoséque morbo Carmen illi vovisset, si convalesceret, anno 1646. quo urbs in Gallorum erat potestate.

O Quæ virgineo cùm sis lætissima partu,
  Imperium nati par propè, Mater, habes:
Cujus in arbitrio est properantia fata morari,
  Corporáque è tumulis viva ciere suis:
Quæque pios vates, & de te digna locutos
  Crederis auxilio sæpè levare tuo:
Huc mites, huc flecte oculos. Tuus ille Poëta
  Deficit, & pallens, & sine voce jacet.
Deficit, heu frustrà pactus sibi carmine vitam,
  Quo te crediderat munere posse capi.
Nil artes, herbæque juvant: tua dextera, Mater,
  Poscitur: hæc vanæ suppleat artis opem.
Ne sine, quod prono pepigit tibi pectore votum,
  Ne sine, quam de te spem fovet, aura ferat.

Non

Non illum vitæ (quid enim, quod ametur, in illâ est?)
Tangit amor, quamvis hic quoque tangit amor.
Omnia luctus habet: facies miserabilis urbi est:
Nec dominum mœrens fert benè Liza novum.
Crudescunt morbi: procumbunt tabida passim
Corpora: funeribus non caret ulla domus.
Victoris nunc ira subit; nunc rapta gementi
Libertas populo, virginibúsque pudor.
Nec ruri, ut quondam, suus est honor: orba colonis
Cessat, & informi squalida terra situ est.
Hoc unum superest, lacrymis miscere querelas:
Hoc unum miseri, flere, levamen habent.
Quem tibi, Sidroni, sensum, tam densa malorum
Se tibi dum series objicit, esse putem?
Te quoq; plus ipso tangunt mala publica morbo:
Prosequeris lacrymis forsan & illa tuis.
Nunc lacrymis; tunc, cùm poteras, & voce levabas,
Et, quacumque locus résque sinebat, ope.
Hei mihi! dum sævus miscet sic omnia Mavors,
Mitior est tantis mors properata malis.
Tu, Virgo, tu sola facis, cur optet amori,
Et pariter vitæ tempora longa suæ.
Ah quoties cælum spectat, mortíque paratus
Ardet in amplexus ille venire tuos!
Ah quoties votis iterùm revocatur, & optat
Respectu 1 tantùm vivere posse tui!
Vivat, & extentos virtutibus impleat annos:
Vivat, & hoc munus prædicet esse tuum.
Te meminisse decet, quæ de te plurima scripsit,
Digna tuæ sobolis nominè, digna tuo.
Donec erat sospes, quis de tot vatibus illo
Dicitur in titulos cultior isse tuos?
Facundum faciebat amor: plenúsque vigoris,
Inque suâ semper Matre disertus erat.

Dic,

Dic, bona, dic, valeat. Memorem si fortè tabellam,
Aut votiva petis munera, carmen habet.
Illi sola places, illi laudabere sola,
Sola pio vati grande volumen eris.
Tunc iterùm blandâ matrem te voce vocabit,
Auxilio lætus se superesse tuo.
Natalémque novum tibi se debere quotannis
Dicet, & antiquâ relligione colet.
Pactáque vota feret, feret & sollemnia tura:
Munera cum tenero carmine laurus erunt.
Tanget & Happardum 2 (quid non pia tangit amantûm
Pectora?) pars meriti non abolenda tui.
Te spectans animo, vatémque amplexus amicum,
Hæc de te, dicet, gaudia, Diva, fero.
Tum quoque servati testantia vatis amorem
Ante tuos ponet carmina vota pedes.
Addet & ipse sui mansurum pignus amoris,
Aut ebenum, aut Indi nobile dentis ebur.
Hoc cultu, variâque super testudine fulgens
Pendebit templo pulcra tabella tuo.

Acce-

1 *Peregrinum aliquid & ingratum obolere cuipiam vox hæc visa est; sed nescienti sic Ovidium locutum sæpiùs. Sub flebilem suum ex urbe discessum ait uxorem suam mori voluisse; respectu tamen sui prohibitam, ne quid scilicet acerbitatis ad suum dolorem mors hæc adferret. Tomitæ Ovidium malebant è Ponto discedere, quia videbant illum id vehementer velle; respectu tamen sui virum multis de causis sibi carum retinere cupiebant. At id, inquies, annotasse quò pertinet? Non amo cum Scipione nimiùm diligentes. At ego mihi diligentiam malo, quàm culpam condonari.*

2 *Remigius Happart, Soc. Iesu Cortraci Rector, votivum Sidronii carmen, & hoc nostrum in magnificâ ex ebeno tabellâ ad aram Virginis figi curavit.*

Accedent alii, concordia pectora, vates,
Gens pia, gens laudes docta referre tuas.
Ante alios, supplex veniet Becanus ad aras,
Nec veniet vacuâ, gratus & ipse, manu.
Blanditias, elegósque suos, sua munera solvet.
Materies eritis túque, puérque tuus.
Omnibus unus amor grates tibi dicere, sospes
Dummodò sit, pro quo vota, precésque ferunt.
Carminis ut causas, & aperti signa favoris,
Sic numeros illis, ingeniúmque dabis.
Ipse etiam voti veniam reus, & mea sacris
Carmina suspendam qualiacúmque tholis.
Inscribam: QUÆ, DIVA, TUO MODO VITA POETÆ REDDITA, PARTE ALIQUA REDDITA VITA MIHI EST.

ELEGIA II.

FRANCISCO GANDAVILLANO, BARONI DE RASSENGHIEM, TORNACENSIUM EPISCOPO LXXXVI.

Cortracum, Diœceseos suæ Oppidum Regi Catholico restitutum primùm ingredienti.

Emblema: Scutum ejus gentilitium, cujus area imâ parte nigra; summâ, argentea,

Inscriptio: VICTIS LUX ALTIOR UMBRIS.

E quo post gravem sub externo imperio luctum perpetuam Cortracensibus lætitiam augurabatur.

ERgò ades, & solem nobis, lucémque reducis?
Magnáque pars curæ cœpimus esse tuæ?

Et

Et, quoniam tenebras licuit, noctémque profundam
  Vincere, lux nobis illa perennis erit?
Liza pater gaude: ſcuti non fallit imago,
  Teſſera Villanæ præſidiúmque domus.
O quantùm, & quoties illo recreabere viſo,
  Et, Color hic, dices, ſortis imago meæ eſt!
Sæpè tibi referent umbræ, quæ plurima Mavors
  Mœrentem captis ferre coëgit aquis.
Sæpè tibi referet victis lux altior umbris
  Gaudia, quæ demto ſunt tibi parta jugo:
Mœniáque, & vallos, & tanti nominis arcem,
  Captáque victrici Gallica ſigna manu.
Quas dabis hiſtoriæ cauſas, cùm noſtra loquetur
  Tempora, réſque tuas pars quoque victa leget?
Et leget, & pulſam ſeſe indignabitur arce,
  Quam nullâ vinci poſſe putabat ope.
Mars erat in curſu: nèc non, ſi fata tuliſſent,
  Sub juga vicinus Scaldis iturus erat.
Sed nihil infeſtis potuit pervincere ſignis:
  Signa parùm 1 fauſto fixa fuere ſolo.
Cùm dirum Groninga foret, velut Allia, nomen,
  Non erat arx illo conſtituenda loco.
Hîc decus, hîc equitum florem cecidiſſe ſuorum,
  Hîc fractas olim Gallia flevit opes.
E templi ſuſpenſa tholo calcaria teſtes,
  Hei mihi! vindicibus non repetenda rogis.
Quid niſi nunc iterùm, patriæ quæ gaudia victor
  Attulit, ex ipſis ſunt geminata malis?

I

1 *Arcem novam Cortraci erexere Galli ad portam Groninganam, anno 1647. extra quam anno 1311. memorabilem cladem acceperant, quam poſt annos octoginta incensâ urbe vindicarunt, conſpecto ejuſdem cladis monumento, inauratorum calcarium paribus ampliùs quingentis in templo appenſis.*

Post tristes Hyadas, pluviæ post sidera Capræ
Gratius est puro quod nitet orbe jubar.
Lætior imponit votivam nauta coronam
Convulsæ Boreâ, turbinibúsque rati.
Sic tibi, quâ possis vultum diffundere, causa,
Discusso belli turbine, major adest.
Libertas rediit: rediit, qui dulcibus urbem
Erigat alloquiis, consiliísque juvet.
Hujus ut affulsit populo per compita vultus,
Visa fuit populo gratior ire dies.
Felix sorte tuâ es. Nitidos occumbere soles
Cernimus, & nigrâ sidera nube tegi:
At tibi, sic spondet scuti felicis imago,
Ibit inocciduâ luce serena dies.

ELEGIA III.

AD

FRANCISCUM JOANNEM DE ROBLES,

E COMITIBUS D'ANNAPES,

EPISCOPUM IPRENSEM.

Cùm adhuc esset Lovanii in S. Petri Præpositus, & Academiæ Cancellarius varios variarum scientiarum titulis insigniret.

In illud Thomæ à Kempis: Melior est humilis rusticus, qui Deo servit, quàm superbus Philosophus, qui se neglecto cursum cæli considerat. *Lib.* 1. *de Imit. Christi cap.* 2.

Quàm juvat arcanas rerum cognoscere causas,
Altáque, nec vulgo cognita, mente sequi!
Hoc

Hoc amat, hoc laudat, curis ſuſpirat in illis,
Quem ſuus, ut ne quid neſciat, ardor agit.
Omnia diſcendi vincit, Franciſce, cupido:
Impetus hic cauſas mille vigoris habet.
Ingenium res ipſa facit, facit æmula virtus,
Et quæ quemque trahunt præmia, calcar habent.
Scire lubet, quodcúmq; latet: quâ lege recurrant
Sidera: quæ mundi temperet hora vices:
Cur ſtellæ niteant: cur ſol, cur luna laboret:
Unde nivas: Boreæ cur tonet alta domus:
Quis tremor impellat terram, quis ſpiritus auras:
Quid numquam ſtabiles per mare volvat aquas.
Deficit ingenio ſpatium: rapitúrque, ruítque,
Areáque admiſſos nulla coërcet equos.
Hinc Tyros, & Babylon, & gens antiqua Canopi,
Et non caſurum Græcia nomen habet.
Hinc ſua conſtat adhuc everſo fama Lycæo,
Et ſua laus hortis, porticibúſque ſua eſt.
Fertur Ariſtonides, dum talia luſit in umbrâ,
Iliſſum mediis detinuiſſe vadis.
Talibus & 1 Siculos fertur rapuiſſe tyrannos,
Hoſpita cùm niveis regna ſubiret equis.
Vecordes animæ, quibus hæc cognoſcere tantùm,
Inque ſuas laudes vivere cura fuit.
Naturæ norant curſum, causáſque, modóſque:
At non naturæ cognitus auctor erat.
Et cuiquam tanti, quæcúmque eſt, iſta videtur
Gloria? nec votis altiùs ire lubet?
En áge, ſeu tellus, ſeu te jam diſtinet æquor,
Seu venit in ſuperas impetus ire domos:
Et ſeu nunc obitus, ſeu nunc deſcripſeris ortus,
Et quaſcúmque tenent lucida ſigna vias:

I 2

1 *Platonem, Ariſtonis filium, Dionyſius tyrannus in Siciliam invitavit, atque albis in litere quadrigis excepit, quas idem ipſe regere ſe non indignum putavit.*

En age, quid pretii, cùm, quæ tibi feceris, idem
  Qui cineres, tumulus nomina condet, erit?
Hei mihi! cur toties, ſtudio fallente laborem,
  Impenſa eſt operi nóxque diéſque tuo?
Cur cæſi plutei? cur morſi dentibus ungues,
  Oráque ſunt chartis pallidiora tuis?
Grande ſupercilium verbis dum grandibus addis,
  Quâ cælo poteras dote placere, cares.
Scilicet ut placeas, illâ malè quæritur arte:
  Moribus & vitâ conciliandus amor.
Tityre tu felix, dum quæ tibi cura recurſat,
  Prima Deum, placidas altera ſpectat oves.
Non ſpem, non animum; calamos inflare voluptas
  Eſt tua: ſic brevis eſt, decipitúrque dies.
Ut fueris ſimplex, ut nil niſi paſcua noris,
  Carmináque errantem docta tenere gregem:
At non ſola tuis reſpondet ſilva querelis,
  Ruſtica nec ſolas fiſtula mulcet oves.
Ducitur his ſtudiis cælum quoque: ſæpè beatos
  Carmina credibile eſt illa tenere choros.
Quid, quaſi noſtra tuum læſiſſet Muſa pudorem,
  Avertis vultus, & notat ora rubor?
An, niſi dixiſſem, Cælo tua, Tityre, cælo
  Fiſtula, ſit quamvis ruſtica, grata tamen,
Quæ tibi, neſcires, vivant ſub pectore flammæ?
  Quæ tibi, neſcires, carmina dictet amor?
Forſitan & reputas, cùm ſis vix nomine notus,
  Quàm mea judicio laus ſit inepta tuo. [quis,
Et modò, dum cannam ſpectas & ſtramen: An, in-
  Credibile eſt Superis has placuiſſe caſas?
Et modò te, dum, quis fueris, qualíſque, retractas,
  Credis iners, & quo terra gravetur onus.
Nec dignum, cui ſol radios, cui ſidera rorem,
  Cui facilem victum juſta miniſtret humus,
Nec, cui vitales aër ſpirabilis auras,
  Nec, cui libandas præbeat amnis aquas.

Non solæ turres, sed & hæc agrestia, clamas,
  Culmina sunt justo fulmine digna peti.
Parcite Cælestes: aut si punire nocentem
  Ira parat, vires temperet illa suas.
Pœnitet admissi: nec qui mihi cúmque doloris,
  Non erit & vitæ terminus ille meæ.
Nec tam supplicii, quàm turpis imagine noxæ
  Torqueor: hæc gravior, primáq; pœna mea est.
Talia dum memoras, centum tibi, Tityre, causæ,
  Cur semper lateas, displiceásque tibi.
Cetera si rudis es, tamen hac es parte disertus:
  Materia est, quæ te non sinit esse rudem.
At tu pone metum: nec te mens anxia fallat.
  Judicio melior mens bona sæpè suo est.
Quid tibi simplicitas, obscuráque vita pudori est?
  Simplicitas magnum detinet ista Deum.
Nec tibi, quod metuis, grex & pastoria pellis,
  Nec sunt opprobrio sordida tecta casæ.
Sordida sint sanè; dum non obnoxia culpæ,
  Dúmque pudicitiæ sit sine labe domus.
Curta sit. & tenuis, dum non malè parta supellex:
  Sint inopes, sancti dum numerentur avi.
Non tibi verba damus. Nam quæ sit gratia facti,
  Dum tua tam parvo cœna parata foco est?
Quæ teneant reges, fingat quem regia tangit:
  Non subeunt humiles nomina ficta casas.
Eia leves calamos, tua si bona noveris, infla
  Tityre: jam calami, quod modulentur, habent.
Gratior es Superis, Superos dixisse putato,
  Quàm quos suspexit Græcia prisca viros.
Plus tuus hic cespes, quàm porticus alta Lycæi;
  Plus tu, porticibus quàm vaga turba, places.
Illa quidem numerum stellarum & nomina novit,
  Et novit, quod sol currat, & annus iter.
Jámq; aliquis, dum nox cælum consperserit astris,
  Describet radio, quæ videt, astra suo.

Hîc rutilat Mavors : hîc est Cythereïus ignis :
Quæ nitet hîc, felix, dignáque stella Jove est.
Arctophylax illic, illic sunt Arcades Ursæ :
Hæc regit Argolicas, Sidonis illa rates.
Hîc Ariadneæ fulgent monumenta coronæ :
Hæc Berenicceo vertice tonsa coma est.
Aspice signiferum, quo cælum cingitur, orbem:
Principium signis aurea fulget ovis.
Hinc sol quadrijugos, bijugos hinc Cynthia currus
Incitat : hæc tenebris linea damnat equos.
Aspice & albentem mecum mirabere tractum :
Longa via est : ex re lactea nomen habet.
Hîc tangit Geminos ; illic tua sidera Chiron :
Inde subit flammas Cassiopeia tuas.
Omnia cùm dixit (tanta est insania fastus)
Pænè supercilio, quæ notat, astra ferit.
Ite (nec invideo) sine me percurrite cælum
Gens tantùm in laudes ingeniosa tuas.
Nil mihi vobiscum est : votis ut cetera desint,
Hoc satis est, quod sim cognitus ipse mihi.
Non ego laudari cupio : mihi numen & æther
Dum faveant, quæso, tardus inérsque vocer.
Cùm cæli tractus varios & sidera noscam,
Dicite, quâ cæli parte locandus ero?
Hei mihi! dum clarâ judex in nube sedebit,
Captandúsne reo judicis inde favor?
Non hic ingenio, non hic acquiritur arte :
Colligit hunc meritis Tityrus ipse suis.
Tityrus immensos cæli quoque suspicit orbes :
Nec nihil hinc, quo se votáque pascat, habet.
O quoties illum serâ sub nocte morantur
Hesperus, & pulcro qui coit igne chorus!
O quoties oculis spectans humentibus astra,
Liquitur, & totus, sicut ab igne, calet!
Spectat, & intentus dum flammis hæret in illis,
Deficit, ac flammas concipit inde novas.
Spectat

Spectat, & : O quantò qui sidera condidit, inquit,
Majestate operis pulcrior ipse sui est!
Tale nihil priscum docuit, Francisce, Lycæum,
Tale nihil Babylon, ingeniúmque Tyri.
O mihi sit, visis didicit quæ Tityrus astris,
Discere! sic sapiens, & benè doctus ero.

ELEGIA IV.

AD

IGNATIUM GOYVAERTS

E SOCIETATE IESU,

PRIMUM SACRIS OPERANTEM.

Humanum animum solo Deo expleri.

CUr aliquis Marsos propter convivia saltus
Cingit, & excitos per juga sternit apros?
Aut quæri tepidis jussit conchylia Baiis,
Aut quæri Scythicas Phaside jussit aves?
Nequidquam silvis, nequidquam tendimus undis
Retia: nil, quo nos expleat, orbis habet.
Quod mare, quod fluvii, quod terra, quod educat aër,
Non exstinguendi sunt alimenta mali,
Bacche pater, tu pampineo perfusus odore
Tempora, lætitiæ diceris esse dator.
Te rosa, te calices, & amictæ frondibus uvæ,
Te chorus, & cantus, æráque pulsa juvant.
Et tibi Thebanæ peragunt sollemnia matres,
Et tibi de Chio palmite dona ferunt:
Et tibi nocturnus resonat clamore Cithæron,
Tympanáque, & plausus ad tua vina calent.
Certatur cyathis: abeunt curæque, metúsque:
Et pudor est festo non maduisse tuo.

Quid tamen ista juvant? & pulsa & victa recurrit,
Visceribúsque hæret non abitura sitis.
Neu cedat victus (quæ non certamina luxus
Invenit?) immensas perdere gaudet opes.
Nec tantùm, quæ sint mensis accepta, petuntur;
Dummodò stent magno pocula sumta, sat est.
Hauritur regni pretium: Romámque lacessens,
Hęc, ait, hæc genio vina litanda tuo;
Et pariter gemmam pellex Ægyptia collo
Diripit. Heu quanti vincere posse fuit!
Quod pendit Babylon, paterâ miscetur in unâ:
Tantáque res fallit, nec levat hausta sitim.
Ergóne, dum semper cupidi, dum semper hiantes,
Delicias terrâ, persequimúrque mari,
Dum nihil hîc satis est, expleri nescius ardor
Pectora nescio quò, votáque nostra feret?
Tantale, quid toties pleno circumfluus amne
Diceris, & liquidæ semper egenus aquæ?
Quid toties fallax pomis fugientibus arbor
Dicitur insanam destituisse famem?
Ah nimis ex vero (nec mendax omnia finxit
Græcia) de nobis fabula nomen habet!
Tot bona fert tellus, tot fert Neptunia Tethys;
Cúmque oculos explent plurima, nulla famem.
Hei mihi, quod nostros fugiant cælestia sensus!
Cælum epulas, cælum, quo satiemur, habet.
Illa Voluptatis domûs est, sempérque recentis
Lætitiæ causas, nec fugientis habet.
Nos hîc intereà torquent fastidia: nobis,
Quod petimus, damno est, copiáque ipsa nocet.
Crescite, dicebas Genitor pulcerrime rerum,
Cùm rudis, & nondum fertilis esset humus;
Crescite felices, & spargite semina silvæ:
Arboribus redeant annua poma suis.
Terra ferat fruges, alimentáque mitia fundat:
Turgida palmitibus pendeat uva suis.

Lustra

Lustra feras capiant : errent armenta per herbas :
  Findat avis pennis aëra, piscis aquas.
Pace tuâ, quamvis tellus, & pontus, & aër,
  Quæ benè jussisti munera ferre, ferant :
Non his est animus, non his expleta cupido :
  Crescit, ut affusâ Pallade flamma solet.
Nota loquor. Populo victum, quem terra negabat,
  Cælesti nubes munere feta dedit.
Ambrosiâ cælum rorat. Mirabile dictu,
  Quidquid in ambrosiâ mens sibi fingit, habet.
Fit fera, fit piscis, fit quod sua cuique cupido
  Suggerit, & gustu prodigiosa sua est.
Omnia præstiterit : populo tamen omnia desunt,
  Ægráque sollicitat pectora, quidquid abest.
Quàm miser est, qui, quo fruitur, torquetur eodem
  Pascitur, & votis carpitur ipse suis.
Infelix alit ipse suos, quibus uritur, ignes,
  Et sua quæ sentit vulnera læsus, amat.
Sic pariter causas, pariter solatia morbo
  Adjicit, & gelidis imminet æger aquis.
Magne opifex rerum, spes ô, & meta tuorum
  Ultima, fons omnis principiúmque boni,
Quem tua felicem facient, quem dona beatum,
  Si, postquam dederis omnia, solus abes?
Te peto : tu satis es : tu solus es omnia. Quod nos
  Expleat, ut desint cetera, solus habes.
Felix Ignati ! tibi jam venit illa voluptas,
  Quæ cupidis possit mentibus esse satis.
Sisteris ante aras, loquerísque potentia verba.
  Nec mora : præsentem sustinet ara Deum.
Hîc manibus tractas, hîc imo pectore condis,
  Quo nil Cælituum regia majus habet.
Felices aræ ! vestris ego debita solvam
  Tura focis, vestris munera digna sacris.
Vos ego votivis incingam ritè coronis ;
  Vos Superûm dicam sedibus esse pares.

ELEGIA V.

AUSTREBERTÆ VANDE VVALLE,

ARNOLDI FRATRIS SUI FILIÆ,

Brugis in Cœnobio S. Godelevæ, Ordinis S. Benedicti, Christo desponsæ,

EPITHALAMIUM.

QUid non speret amans? capitur quoque Numen amore.
Junguntur stabili Virgo Deúsque fide.
Illa quidem, fateor, thalamis cælestibus impar:
Sed tamen in thalamos non sine dote venit.
Dos est virginitas: dos acceptissima cælo.
Illam siqua dedit, munera magna dedit.
Sponsa veni: studiúmque tibi luctúsque tuorum
Excidat, & patriæ nomen amórque domus.
Ille tuos habeat, qui te sibi poscit, amores:
Materies curæ prima sit ille tuæ.
Non opus, ut placeas, gemmis auróque decorem
Quærere, non census corpore ferre tuos.
Non hîc forma valet, non hîc candórque, rubórque,
Et melior vero factus ab arte color.
Majorem terris animum cum paupere cultu
Indue: paupertas causa decoris erit.
Indue virgineum quæ velent flammea vultum:
Spectari facies castáque forma negat.
Gratior est casto veniens in corpore virtus:
Non eget hæc cultu, non eget artis ope.
Ipsa sibi decori est: nec, quòd sit pulcrior astris,
Et Divos rapiat, lux aliena facit.

Non

Non aliunde suos sol accipit aureus ignes:
Formosus radiis est satis ipse suis.
Non rosa fucatos sibi poscit ab arte colores:
Nulla quod ars illi conferat, ipsa sibi est.
Posceris: en qui te, Virgo, comitentur euntem,
Exspectant superi, turba beata, chori.
Nil opus est tedis: pro tedis sidera lucent,
Quæ tibi mox Sponsus tradet habenda tuus.
Pars tibi cælesti texit de flore coronam:
Hic Sponsi capitur laudibus, ille tuis.
Pars plaudit choreas: pars lilia postibus addit:
Pars citharâ carmen connubiale canit.
Cælituum Regina, tui pulcerrima Sponsi
Mater adest, thalamo pronuba facta tuo.
Illa tibi natum junget, propriúmque dicabit.
I, fruere æternis, & quibus ille, bonis.
O nimiùm felix! quantis dotabere regnis!
Terra nihil dignum, quo tenearis, habet.
Regia, quam stellis æther ardentibus ambit,
Majestásque implet Numinis, illa tua est.
Quid non speret amans? capitur quoque Numen amore.
Junguntur stabili Virgo Deúsque fide.

ELEGIA VI.

AD ALOYSIUM LAVENBACH E SOCIETATE IESU,

Cùm Lovanii Theologiæ daret operam, eodémque tempore in Sodalitate Deiparæ Latinè diceret; jámque sanguinem vomeret.

MOEsta tuos venit solatum Musa dolores.
Hei mihi! conspectu pallet ab ipsa tuo.

Nec ſubeunt numeri, nec ſunt in carmina vires,
Et mihi pars ſoliti magna vigoris abeſt.
Flere lubet: flendi cauſas mihi vena miniſtrat
Sanguinis atque animæ prodiga facta tuæ.
Nos igitur fluimus lacrymis, tu ſanguine: ſed non
Hujus, & illius vulneris una via eſt.
Tuta, paténſq; via eſt, oculis quà liquitur humor;
Quà cruor, hac tritum mors ſibi fecit iter.
Utque fluant oculi, facilis medicina dolori eſt:
Egeritur fletu lapſus ad oſſa dolor.
Non ſic eſt ſacris languor medicabilis herbis:
Non ſic ad ſanum vena cruenta coit.
Ah! tua cur umquam Latiam facundia vocem
Extulit? Hoc vulnus vox tibi culta dedit.
Scimus, & ad noſtras rumor quoq; pertulit aures,
Quanta ſit eloquii víſque, nitórque tui.
Debueras ſiluiſſe tamen. Tractare libellos,
Hoc ſatis, ut vires perdere poſſet, erat.
Acer, & Eleâ palmam meriturus arenâ
Deficit in curſu, quem nimis urget, equus.
Mergit onus puppes: tauros enervat aratrum:
Sæpè ſuâ vaſtum mole laborat opus.
Quod tibi fingebas robur? tibi debile pectus,
Et tenues vires, invalidúmque latus.
Auſus es ire tamen, geminóque inſtare labori,
Sit quamvis validis durus utérque labor.
Auſus es, ô Gandæ, veterùmque oblite malorum,
Quàm ferrent, humeris plura ſubire tuis.
Hinc quantum ingenio, tantum ſervire dolori
Cogeris, & ſtudio pœna reperta tuo eſt.
Sed quid ego hæc tecum? certè me decipit error,
Et te nil meritum noſtra querela gravat.
Cauſa fuit Virgo: tantos hæc ferre labores
Impulit: hæc, ſi fas dicere, cauſa mali eſt.
O quoties precibúſque tuis votíſque vocata
Præbuit eloquio vela ſecunda tuo!

O quo-

O quoties vocem (vocem quoq; vultus habebat)
Ursit, &, Hîc valido fulmine, dixit, opus!
Seu laudanda forent, quibus est laudabilis ipsa,
Addidit ardentes ad tua dicta faces.
Sive redargueres crimen, quod & oderat illa,
Crimen ut argueres, fortia verba dabat.
Deníq; quidquid erat censurâ vindice dignum,
Vox argumento par erat ipsa suo.
Sæpè tibi vultus media inter talia, sæpè
Incaluit sanguis, venáque tensa fuit.
Nec timor, aut veteris tetigit te cura pericli.
Res est intrepidi plena caloris amor.
Quandò ille imparibus sese non credidit armis
Esse parem? quando substitit ille metu?
Ille vel adversas acies invadere solus
Ausit, & in medias cominus ire neces.
Solus & iratas excire cubilibus ursas,
Solus & Armeniis bella movere feris.
Præmia dant animos, & causa pericula vincit,
Et minor est ipso semper amore labor.
Nec dubitat laceras, & ruptas impete venas
Virtutis pretium grande vocare suæ.
Nec, quamvis cedat, vigor & fiducia cedit.
Mens manet, & vires colligit ipsa suas.
Sic & causa tibi pro Virgine fortiter acta est,
Et vires idem qui dedit, hausit amor.
Nec modò tam palles, quòd sint sine sanguine venæ, [ames.
Quàm quòd, ut est proprius pallor amantis;
At tibi, ne dubita, Virgo succurret amanti,
Invidiámque tuo detrahet ipsa malo.
Diva parens potuit, quod non potuere medentes:
Nec poterit votis esse aliena tuis.
Audiit orantem, dum vox viréſque sinebant;
Dum prohibent, gemitus audiet illa tuos.

ELEGIA VII.

AD SEIPSUM.

Cùm Sidronius Hosschius, è Societate Jesu, amicorum & poëtarum optimus maximus, vitâ excessisset.

ERgò, ubi summa dies nostros expleverit annos,
  Quod sumus, injectus pulvis & urna teget?
Nec mihi profuerit, quòd vates numen habere
  Credimur, & Divûm proxima cura sumus?
Nec mihi, quod chartas, & chartis digna notari
  Nomina post cineres Musa perire vetet?
Si quid id est, cari venient ad funera vates,
  Et tumulo titulum, mœstáque serta dabunt.
Ossáque præteriens (si quis tamen illa viator
  Noverit, & Musæ fama sit ulla meæ)
Forsitan insperget violis, ederâque virente,
  Et leviter: Vates hic quoque, dicet, erat,
Ulterius nihil est, quò se spes ardua vatum
  Porrigat: hoc pretio gens operosa sumus.
Et mihi jam tanti est, aliquis si dicar in illis,
  Et populi veniat parvus in ora liber?
Ah furor est, sacras aliquod captare per artes
  Nomen, & in famam vivere velle suam.
Fama perit, pereunt artes, rapit omnia secum.
  Et rogus infelix, & niger ille dies.
Parnassi colles, & collibus addita Famæ
  Limina, laurigeris undíque septa viis,
Parcite, non ego vos, quamquam mihi carus Apol-
  Annuat, ínque suum me sinat ire nemus; [lo
Non ego vos ederas, si quas meruisse putamur,
  Non capiti posco laurea serta meo.
Nec servant ederæ, nec servat laurea vatem,
  Et cineres frustrà sera corona tegit.

ELE

ELEGIA VIII.

AD

GEORGIUM UVVENS

EQUITEM,

ET IN SUPREMA BRABANTIÆ CURIA

CONSILIARIUM,

MAGNUM ANTIQUITATUM CULTOREM.

Quo sint apud te loco, Vir Amplissime, Antiquitatis monumenta ignorare non potest, qui bibliothecam tuam perlustraverit, librorum quidem bonâ instructam copiâ, sed veterum nummis, aliisque vetustati detractis manubiis ornatiorem. Neque verò illarum rerum amor aliunde arcessendus tibi fuit, ad quem te cùm Parentis tui, Geldriæ quondam Cancellarii, tum Majorum tuorum, qui antiquitatum scientiâ floruerunt, institutio & exemplum, adeóque natura ipsa duxit. Cui propensioni atque indoli cùm Magnus ille Lipsius, quem in Academia Lovaniensi olim audivisti, flammas subjecisset, tum verò non solùm MORIBUS ANTIQUIS *vivere, sed etiam quidquid antiqui moris ac temporis est, ita studiosè conquirere, & luculenter cognoscere, & ex merito æstimare visus fuisti, ut inter Antonios Augustinos, Occones, Fulvios censeri laudarique posses. Alium ne attingeret quidem, te verò pupugit veteris Urnæ Funebris ad te missæ & in viâ fractæ jactura; exigua, fateor, nisi qui modus est in ejuscemodi rebus eruditæ curiositatis, is esset existimationis. Adfui, cùm dispersa disjectáq; fragmenta colligeres, & partes partibus coagmentares: mox ad me conversus, Quid ni tu nobis, VValli, de hujus Urnæ fortunâ flebile nec injucundum elegidion*

condas? In tenui quidem & obscuro labor; sed tenuibus magnitudinem, obscuris lucem dare, poëtarum est. Ergò laboris ac studii aliquid hortatu tuo in hanc rem contuli; neque, meo quidem animo, non lepidè illa mihi prosperéque successit: eòque nunc confidentiùs te rogo, ut in Musæo tuo pro Vrnæ fragmentis hosce versiculos exstare patiaris, mutuæ inter nos amicitiæ perpetuum monumentum. Nec illud non opportunè accidit, ut cùm exeunte anno calamitatem hanc (sic enim tecum loqui lubet) acceperis, ego proximè ineunte levationis aliquid dolori tuo carminibus meis adferrem; eadémque operâ Kalendas auspices reliquarum tibi faustas & fortunatas precarer. At hîc mihi aurem vellet aliquis, & : Melioris, inquiet, ominis argumentum delegisses, quod his Kalendis offerres, quibus pro longâ jucundáque vitâ suscipiuntur inter amicos vota, non mortis, non funestarum rerum infertur memoria. In mentem tibi venisset illud Ciceronis, qui Consules ait in habendo delectu, Censores in lustro condendo fausti ominis gratiâ à bono nomine solitos auspicari: sic & tu bono die bonis verbis usus ex latiore materiâ strenam apparasses. Audio: sed nihilominùs hoc quod tibi, Nobilissime atque Amplissime Domine, concinnavi munusculum, gratum fore confido, propterea quòd meorum magnitudo votorum, quibus ipsam etiam immortalitatem tibi precor, tantò objicietur animo tuo clariùs, quantò propinquiùs fuerit posita contrariarum atque mortalium rerum incerta conditio. Accipe igitur hoc amoris in te mei pignus æternum, & me vicissim, ut facis, ama. Bruxellis, Kal. Ian. Anno 1641.

QUERELA URNÆ FRACTÆ,

Quæ ad Treviros cum cineribus & ossibus eruta, veterum Romanorum esse credebatur, & ad Amplissimum

ſimum Virum Gecrgium Uvvens, Equitem, & in ſuprema Brabantiæ Curia Conſiliarium miſſa, in itinere Trevirenſi miſero periit caſu.

ELEGIA

HUJUS ARGUMENTI I.

Antiquitatem ſuam commendat.

QUæ quondam gemitus, & verba noviſſima flentùm
Audieram, mœſti pars miſeranda rogi:
Cui lacrymas pia turba dedit, tepidáſque favillas
Intulit, inſcriptas appoſuítque notas:
Quam tenuit, fovítque ſinu, non oſcula teſtæ
Figere, non manes laſſa vocare meos:
Nunc iterùm trahor in luctus, & funere triſtis
Alterius, cogor triſtior eſſe meo.
Sæcula ſi memorem, quot adhuc ſperare jubebar,
Expleri luctu convenit illa meo.
Te quoque, Poſteritas, hæc infortunia tangent,
Crederis & noſtris indolitura malis.
Scilicet ad Treviros dum Cæſar fulminat armis,
Condiderat gremio militis oſſa meo.
Inde tot exactos credor duraſſe Decembres,
Et cineris cuſtos fida fuiſſe mei.
Nec mihi plebeji commiſſa eſt funeris umbra,
Parváque plorato ſubdita flamma rogo.
Arſit, & Aſſyrios ſpiravit lectus odores,
Et bibit annoſum noſtra favilla merum.
Armáque, & exuvias, maculosáque tergora, veſtes
Munus in exequias Martia turma dedit.
Ter quoque funereos luſtravit curſibus ignes,
Ter querulæ mœſtùm concinuere tubæ.
Nec, licet injectæ cumulo tegeremur arenæ,
Horrebant noctes & ſine luce dies.
Vincebat noctem, tenebras vincebat & umbras
Parva, ſed æterno viva lucerna foco.

Roma vetus, quamvis Pario de marmore busta
Feceris, & fulvis texeris ossa cadis:
Ossáque signaris titulo, famámque sepultis
Appiades dederint Flaminiæque viæ:
Tot licet exstinctis mœstas sacraveris aras,
Et, quos deflesti, feceris ipsa Deos:
Pace tuâ, merui, (siqua est ea gloria testæ)
Præferri tumulis nominibúsque tuis.
Quippe ubi nunc veterum cineres? ubi funeris [aræ,
Quásque potens hausit luxus, & ignis opes?
Ardebant silvæ: deerant in cinnama flammæ:
Quid super è tantis nunc habet urna rogis?
Ignorant Manes, ignorat & Æacus ipse,
Quo jaceant urnæ fragmina sparsa loco.
At neque longa dies, nec versæ sedibus urbes,
Nec Boreæ nocuit, nec Jovis ira mihi.
Immortalis ego, cariturâque fine videbar,
Famâque erat cineri magna futura meo.
Certè ego jam meritò, siquid conceditur annis,
Socraticâ fueram constituenda domo.
Forsan Apelleo starem vicina labori,
Pasceret & manes visa tabella meos.
Forsan & archetypos inter servanda Cleanthas
Censerer plutei gloria prima mei.
Nec tam Lysippi, quamvis animosa, placerent
Signa, nec Architæ, Phidiacúsque lapis;
Nec quæ Praxiteles, nec quæ finxere Myrones,
Nec quæ Mentoreâ sculpta fuere manu:
Quàm quod ficta luto, nec tot violata per annos
Acciperem lapides inter, & æra locum.
Saxa ferunt annos: nec, si cadit ærea moles,
Sic cadit, ut tactâ comminuatur humo.
At mihi materies fragilis: tamen omnia vici,
Et texi cineres inviolata meos.
Hinc pietas famam, pretium mihi fecerat ætas,
Jámque auri præ me lamina vilis erat.

Uvveno

Uvveno ante alios poteram pretiosa videri,
Qui res antiqui moris, & artis amat.
Ille meos culto celebraret carmine Manes,
Sertáque de Cilicum germine multa daret.
Ille mero cinerem, quæ tot jacet arida sæclis,
Spargeret: in molli poneret ossa rosâ:
Adderet &: TREVIRUM PRISCIS EREPTA RUINIS, [ES.
NUNC, QUO DEBUERAS, URNA RECEPTA LOCO
Quod fractæ satis est, lacrymas in fragmina fudit,
Et Treviris illi missa fuisse legar.

ELEGIA IX.

SUPERIORIS ARGUMENTI II.

Dira in bajulum, cujus incuriâ periit.

ERgò erat in fatis, ut post tot sæcula quisquam
Verteret impuras in mea damna manus?
Grande nefas! &, si judex statuenda vetustas,
Quo non supplicio noxa pianda foret?
Credibile est illum furiis immanibus actum
Effigies veterum comminuisse Deûm:
Templáque, queis ætas, avidúsq; pepercerat ignis,
Frangere sacrilegâ nôn timuisse manu.
Credibile est cineres illum temerasse parentum,
Credibile est sanctos diripuisse rogos.
At tibi non lacrymæ veniant, gemitúsq; tuorum,
Improbe, cùm canibus rixa cadaver eris.
Mille locis sparsus jaceas: trahat ilia vultur:
Diripiant corvi lumina, membra lupi.
Et siquid superest, sanie, tabóque nocenti
Diffluat, & fugiens urere flamma neget.
Non cineres tegat urna tuos: non indicet usquam
Ossa lapis, densis semisepulta rubis.

Umbra

Umbra siti pereat, soléſque experta diurnos
  Horreat obſcenas nocte ſilente canes.
Nec tibi prætericns dicat bona verba viator,
  Nec tibi ſit tellus quantulacúmque levis.
Cur aliquis cineres potuit tibi, perdite, noſtros
  Credere? nil fidei, nil tibi mentis erat.
Non te depoſiti tetigit reverentia: non tu
  His pretium ſacris ponere doctus eras.
Neſciſti demens, quod nec gens barbara neſcit.
  Quanto plus illâ tu feritatis habes!
Illa ſacros ſedet ad tumulos, evictâque luctu
  Solatur querulis triſtia fata modis.
Buſtáque conſpergit violis, dátque oſcula ſaxo,
  Et cineres ſparſo lacte, meróque colit.
Illic vel leviter, ſcelus eſt, turbare ſepultos:
  Illic, quantumvis parva ſit, urna ſacra eſt.
Hæc è barbariâ poteras præcepta referre:
  Hæc, quàm me caperes, antè monendus eras.
Sic fueram cupidis à te ſtringenda lacertis,
  Sediſsémque humeris non oñeroſa tuis.
Ipſa ego te pariter cineríque mihíque timentem
  Rexiſſem trepidi per loca plena metus.
Sit quoque, dixiſſem, ne te labor ipſe gravaret,
  Quàm mihi terra fuit, tam tibi teſta levis.
Quis ſcit, an, ut verita eſt Æneam lædere flamma,
  Cùm ferret profugos, Dardana ſacra, Deos:
Sic tibi, per medios ignes mea ſacra ferenti,
  Non etiam tutum flamma dediſſet iter?
Certè aliquod mecum nomen, famámq; tuliſſes:
  Hæc curæ poteras præmia ferre tuæ.
Nominis & famæ jacturam fecimus ambo;
  Sed non ambobus par venit inde dolor.
Non tu venturum, ſi te benè novimus, ævum
  Proſpicis: ignavæ ſemina mentis habes.
At mihi, ſi neſcis, fama eſt ante omnia curæ.
  Barbarus eſt, quem non illius urit amor.

Hæc

Hæc facit, ut meriti tumulo reddantur honores,
Nec cinis ex toto nomina magna tegat.
Hæc facit, ut memori ſignetur carmine buſtum,
Quod velit à populo prætereunte legi;
Utque dies, qui corpus humo lacrymabile texit,
Semper honoratus, ſemper acerbus eat.
Heu! tua barbaries, tua me ſocordia læſit,
Et mihi ſpes tantas abſtulit una dies.
Mortis honor periit: requies abrupta ſepulto.
Eheu! nullus erit, qui mihi dicat: HAVE.

ELEGIA X.

EJUSDEM ARGUMENTI III.

Effoſſam ſe fuiſſe conqueritur.

QUid mihi, ſi cinerum fuerant hæc fata meorum,
Poſteritas lucem ſera videre dedit?
Cùm latui, ſecura fui, placidíque ſedebant
Ad tumulum Manes: & ſat honoris erat.
Jámque per Elyſium de me præconia rumor
Fecerat, atque umbræ laus erat ampla meæ.
Sæpe pii vates illic per gramina fuſi
Multa ſuper tumulo concinuere meo.
Sæpè meis illic aſſurrexere ſilentes
Laudibus, & feſtos inſtituere choros.
Pars celebrat Manes: pars Urnæ longa recenſet
Sæcula: pars optat ſic quoque poſſe tegi.
Dant alii flores: hi fundunt cymbia lactis,
Et, Cineri, dicunt, fundimus illa tuo.
Nil mihi poſteritas potuit concedere majus:
Hoc decus, hæc Umbræ gloria ſumma meæ.
Eſt aliquid, fateor, ſuperos, lucémque videre,
Et cultas poſt tot ſæcla ſubire manus.
Eſt aliquid pretioſa inter monumenta reponi,
Et cinerem vernas inter habere roſas;

Sed

Sed mecum, quæ testa sapit, metuítque perire,
Devoveat lucem, devoveátque manus.
Felix, secreto quæcumque reconderis agro,
Et tacitè cineres condis operta tuos!
Felices, quæ te glebæ texere jacentem!
Felices, quæ te composuere manus!
Si tua jam seris ignota nepotibus Umbra est,
Nec cineri veniunt annua dona tuo:
At tibi constat honos, & adhuc secura pericli,
Contegis intacto, quo priùs, ossa solo.
Hei mihi! cur illum nostris invidit honorem
Manibus egestâ fossor avarus humo?
Cur aliquis veteres sub terrâ quærere gazas
Instituit, & Stygiâs pænè retexit aquas?
Cur ferri venas, cur venas eruit auri,
Æterni causas, materiémque mali?
Damnavit, quæcúmq; nocent, Natura tenebris:
Sic meliùs positas esse putavit opes.
Siqua juvant, campis assurgere jussit apertis,
Et nulli plenâ non dedit illa manu.
En ut læta suas extrudunt Gargara messes,
Et gravido Chius palmite ridet ager.
Per se Taygetus, per se viret Ida cupressis,
Œtáque piniferum tollit in astra caput.
Herbáq;, quòd prosit, nusquam latet obruta sulcis;
Sponte suâ faciles invenit ipsa vias.
At propè Tenariis aurum, ferrúmque cavernis
Abdidit, & toto pondere pressit humus.
Hæc furor, hæc terris ardor sceleratus habendi
Eruit: hic idem nos quoque læsit amor.
Non ego debueram refodi: latuisse juvabat:
Fortunæ fuit hæc prima ruina meæ.
Me miseram! duro quòd sim deprensa colono,
Nescio quid toto dum sibi quærit agro.
Et rursus miseram! quòd non priùs ima dehiscens
Terra mihi Stygios pandit aperta lacus.
Forsi-

Forſitan hæc, noſtros olim quæ rexerat artus,
Obvia ſe mediis Umbra tuliſſet aquis.
Qui tum complexus! gelidis quos oſſibus ignes,
Quas cineri flammas implicuiſſet amor!
Non me, ſiqua fides, carâ divelleret Umbrâ
Ardentem quatiens Tiſiphonea facem.
Non Minos, Thetidíſque ſocer, non janitor Orci,
Quidquid & infernas excubat ante fores.
Penderem collo, dum nobis una ſororùm
Inciperet vitæ ducere fila novæ.
Quid tamen in noſtris potuit placuiſſe favillis?
Cur aliqua eſt teſtæ gloria viſa meæ?
Quid ſi aurum, fulvóque aliquid pretioſius auro,
Aut alias tegerem, quas humus abdit, opes?
Quid ſi Mentoreis circumdaret aſpera ſignis,
Materiéſque mihi myrrheus eſſet onyx?
Sed modò paupertas cinerum tutela meorum eſt,
Nec mihi materiâ, nec venit arte decor.
An gelidi cineres, perfusâque fletibus oſſa,
Ruſtice, dignum aliquid, quo capereris, erant?
Debueras, per ſiqua meæ tibi cura favillæ,
Per ſiqua eſt requies, páxque futura tuæ:
Debueras (erat illa mei pars optima voti)
A me fatales abſtinuiſſe manus.
Inclamaſſe ſatis fuerat: Requieſcite Manes,
Obviáque è prato ſerta dediſſe, ſatis.
Quanto ego tunc eſſem per te defuncta periclo!
Quot bona, quot cineri commoda parta meo!
Nunc illum Boreas, nunc illúm diripit Auſter,
Putriáque aſſiduis imbribus oſſa madent.
Quàm vereor, ne, dum ſolitâ caret Umbra quiete,
Erret, & in ſolis multa queratur agris.
At nos, ut par eſt, ne ſit miſer ille, precamur,
Condita qui gremio credidit oſſa meo.

ELEGIARUM
LIBER TERTIUS.

OLIVA PACIS;
ORBI CHRISTIANO
IN ACERBO DIUTURNOQUE BELLO AD SPEM PUBLICÆ TRANQUILLITATIS PRÆTENTA.

ELEGIA I.

Primus ad Reges aditus, ac legationis pro pace obeundæ postulatio.

AT vos qui miserum, Reges, convellitis orbem,
Quos pacem supplex hostis utrímque rogat?
Cernite, nil oculi, nil frons hostile minantur,
Et fidei testes tendit utérque manus.
Signáque submittit, juratáque fœdera poscens
Emeritum clypeo nudat, & ense latus.
Ipse suis mavult precibus, quàm viribus uti:
Sit precibus per vos fœderibúsque locus.
Ipse sui luget causas, & crimina belli;
Forsitan & lacrymis, quæ tulit, arma rigat.
Ingratum certè quoties dat buccina signum,
Cogitur invitâ vellere signa manu:

Cogi-

Cogitur esse ferox, vultúmque aptare furori,
  Et quotcúmque jacit tela, coacta jacit.
Et dolet, adverso quoties hæc pectore condit,
  Et dolet, hæc quoties sanguine sparsa videt.
Palma caret plausu: quâ victor perculit hostem,
  Hac ferit illacrymans pectora nuda manu.
Me miserum! nondum jussos cecinere recessus
  Cornua? nec prædas, nec piget arma sequi?
Nec centum æratis Bellona coërcita vinclis
  Quo pridem decuit carcere clausa jacet?
Claudite nunc Janum, fratres: sat regna biberunt
  Sanguinis: optatæ tempora pacis eant.
Pax fecundat agros, pax messibus horrea rumpit.
  Excipit & pleno dulcia musta lacu.
Pace tubæ, lituíque silent, & rustica pubes
  Diffingit patriis arma recocta focis.
Omnia pace vigent: coëant in fœdera reges,
  Terrarum vultus protinus alter erit.
Illa, precor, vestros commendent tempora fastos:
  Illa, precor, per vos otia mundus agat.
Auguror, eveniet: ter ramo mitis olivæ,
  Ter niveis pennis candida plausit avis.
Ipsáque Pax risit: vultu quoque risit ab illo
  Lætus ager: nec enim blandior ulla Dea est.
Cùm petitur, lituos inhibet, ferrúmque recondit,
  Et placidis semper regibus æqua venit.
Mittite me, Reges: frangam victoribus iras:
  Mittite me: partes conciliantis agam.
Nec tamen accedam monitis instructus, & arte,
  Mistáque mandatis regia dona feram.
Nec mihi dicturo veniat precor aurea fandi
  Copia: sic peragi jam mea causa negat.
Túque adeò, quem jam cælo Caducifer altè
  Extulit, & notum regibus aula colit,

Da veniam, 1 Frederice: tuus licet arma retundat
Qui Legatorum venit in ora Liber:
Et licet invictus media inter bella Philippus
Te legat, & Cyneam te vocet ille suum:
Non ego, quas tractas, ineundi fœderis artes,
Non ego Legati jura docendus ero.
Regibus occurram lacrymans, abruptáque fletu
Verba meo, melior pars mihi vocis erunt.
Res facunda, dolor: lacrymis gemitúq; perorat,
Magnáque pro verbis pondera plangor habet.
Ut nihil ipse loquar, poterunt tot diruta pro me
Templa, tot in cineres oppida versa loqui.
Pro me tot cædes, pro me tot busta loquentur,
Et peraget partes muta favilla meas.
Aut hoc, aut nihil est, iras quod flectere regum
Possit, & æternâ claudere bella serâ.

ELEGIA II.

Christianum sanguinem tot jam per annos effusum pacem exorare.

QUò raperis stragésque super, disjectáque, victor,
Mœnia? nec, quanto stet tibi palma, subit.
Te propter coïere acies, cæcóque furore
Alter in alterius sanguine plangit humum.
Quæque erat in mortem simplex, te propter eumdem
Ignibus, & ferro multiplicata via est.
Et nostris toties surgunt ex ossibus herbæ,
Et nostrâ toties flumina cæde tepent.

Jam

1 *V. N. Fredericus de Marselaer, Eques, septimùm Consul Bruxellensis, Legatum scripsit, dicavitque Regi Catholico.*

Jam poterant mellis, jam currere flumina lactis,
  Quà nunc ſanguineis ripa redundat aquis.
Et poterant juſtis componi legibus urbes,
  Plus ubi nunc juſtis legibus arma valent.
M tte triumphalem capiti depoſcere laurum:
  Inficiet nitidas illa cruore comas.
Hac potes ornatus victorem impellere currum?
  Poſtibus illa tuis addere ſerta potes?
Et potes hoc cultu miſeri ſimulacra triumphi
  Cernere? jam nuper plena cruoris erant.
Hæc domus, hæ turres, hæc arx, ſimulatáq; veris
  Oppida ſanguineâ procubuere manu.
Hic lacus, hic amnis tardos per corpora fluctus
  Impulit: hæc illis ulva cruenta fuit.
Non populi plauſus, non te tua gaudia fallant:
  Aſpice, pars melior ſigna dolentis habet.
Aſpice, confuſo facies non una dolori eſt:
  Pars fœdat lacrymis, pars ſecat ungue genas.
Altera communi, proprio dolet altera damno:
  Hæc queritur: gemit hæc: hæc pavet: illa riget.
Illa tibi fratres, ſublatos illa parentes,
  Hæc ſobolem, viduos imputat illa toros.
Nec te tot gemitus, nec te tot funera tangunt?
  Heu! animi pietas commiſerantis ubi eſt?
Excute, quid capiti laurus ſedet? excute laurum,
  Cúmque tuis habitum temporis ipſe refer.
Mœſta cinis capiti, capiti funeſta cupreſſus
  Aptior: hæc luctus ſint monumenta tui.
Sic cadet ira ducum, ſopitáque bella quieſcent:
  Cauſa patrocinii non melioris eget.
Muta cinis ſatis eſt; cineris quoque bella dedere
  Plus ſatis: hæc bellis eſt poſitura modum.
Sæpè triumphorum puduit, bellóque ſuperbos
  Vidimus elato funere flere duces.
Sæpè ſuper ſtrages, victor quas fecerat enſis,
  Vidimus impoſitos diriguiſſe pedes.

Sæpè quod Orator nequiit, potuere favillæ.
Hæ quoque, quod Martis fulmina frangat, habent.
Utque reor, frangent, & Pax nos alma revifet,
Et miferis finem cladibus ipfa dabit.
Vidi ego qui mores apibus, quæ prælia regum,
Cùm campis acies explicuere fuas.
Fit ftrepitus: dant figna tubæ: concurritur: arma
Pulfa fonant: cæcus glifcit utrimque furor.
Vix & femineces (adeò eft victoria curæ)
Deftituunt regem, deftituúntque fuos.
Nec pugnæ, ftragíque modus: cedúntque, cadúntque,
Quàm densâ Boreas grandine pulfat agros.
Vidi ego fed tantos fubitò mitefcere motus:
Vidi: nec magnæ res ea molis erat.
Pulveris exiguum jacitur: fic ira refidit,
Et premitur raucas vox imitata tubas.
Sic pax alma redit, caftrífque emiffa juventus,
Ad flores remeat, melláque, pacis opus.
Et tumuli pulvis poterit pacare furentes:
Hic fatis, ut faftum frangat & arma, valet.

ELEGIA III.

Cladium viciffitudines pacem extorquere victori.

HOc quodcúmque vides, quâ fe latiffima tellus
Explicat, & vaftas porrigit æquor aquas,
Bellonæ domus eft. Pendent in limine primo
Loricæ, & centum pervia fcuta locis,
Haftæque, & galeæ, lacerique apluftria mali,
Et fracti remi, roftráque trunca ratis.
Obfedere fores Diræ, Letúmque, Pavórque,
Et quidquid fecum Vífque, Furórque trahunt.
Hîc

Hîc & Fors habitat, Spe ſemper cincta, Metúque,
Et campi dominam credula turba vocat.
Militibus nuſquam fida eſt comes: errat, ut ipſi:
Cúmque putes illam ſigna præire, fugit.
Ah malè [1] FORTUNÆ devota eſt ara MANENTI:
Fallit, & hæc nullas accipit ara preces.
Quo nuper victos victor dare terga coëgit,
Illo terga dedit turpiùs ipſe loco.
Sic quoque (vix credas, ſed ſunt tua litora teſtes)
Sæpè ratis periit, quâ modò luſit aquâ.
Nil cuiquam proprium eſt: momento perditur horæ,
Iliacus fuerat quod ſuperaſſe labor.
Sic pueros, ſi bella licet componere ludo,
Aſpicias mediâ ludere ſæpè viâ.
Nunc tumulum ſuperant, nunc deturbantur eodem,
Inque vicem ſummo ſtántque, cadúntq; gradú.
Nulli certa quies: urgent, pellúntque, ruúntque,
Emicat & ſubitò, qui modò pulſus erat.
Hæc etiam, miles, ſors eſt tua: vincis, & idem
Vinceris: hæc celeri vertitur orbe rota.
Sic, ubi pugnatum eſt, ſteriles ſunt præmia lauri:
Hei mihi! non tanti plauſus, & aura fuit.
Non negat hoc Sicoris; nuper peregrina ferebat
Vincula: nunc demto gaudet Ilerda jugo.
Non negat hoc Rhenus, non ſanguine decolor Iſter,
Dum potitur captis alter, & alter aquis.
O quoties aliquis galeis victricibus Albim
Hauſit, & heu, ſervas nunc bibit exul aquas!
Omnia permutant dominos, & in altera jura,
Dum ferus incautos excipit hoſtis, eunt.

1 *Extant nummi veteres Hadriani Cæſaris cum inſcriptione*, FORTUNÆ MANENTI.

Omnia vertuntur: mutat Victoria sedes,
Inque alia ex aliis hæc Dea castra migrat.
E tabulâ nuper veteres ediscere clades
Mens fuit: in tabulâ maximus orbis erat.
Spectabam terras, quas sol, quas frigus adurit:
Spectabam portus, velivolúmque mare.
Mille animo luctus, mille occurrêre ruinæ:
Et quæ non regio conscia cladis erat?
Hîc pelagus populos, hîc versa palatia reges,
Illic templa suos involüere Deos.
Crederis & Medos sonitu turbasse ruinæ,
Cùm rueres præceps culmine, Roma, tuo.
Creditur & fumum Troiæ spectasse Menalcas
Evandri saturas pervigil inter oves.
Sed mihi quò tabulæ? me convenientiùs illis
Effossus regum pulvis, & urna docet.
Hoc ego terrarum tractus in pulvere pingam,
Pingimus ut modico regia castra mero.
Quis scit, an è priscis aliquid vetus urna ruinis
Continet? huc cineres fors levis aura tulit.
Hîc steterat Babylon; hîc, ardua culmina, turres:
Illa Semiramiâ mœnia structa manu.
Hic hortos vacuo suspendit in aëre fornix:
Hîc Beli moles, hîc obeliscus erat.
Hac iit Euphrates, quà Cyrus victor in urbem
Irruit: hoc fixit Persica signa loco.
Illic Rex miseram falsa inter gaudia noctem
Finiit, & fuso sanguine sparsit humum.
Exitus hic tuus est, Babylon. Quis fidere regnis
Audeat? hæc alius speret, & arma probet.
Vidimus hinc Persas opibus ferróque potentes:
Nec minùs has ferro Græcia fregit opes.
Susa, 2 caput regni: dederant his Lilia nomen:
Stabat & hîc superas arx imitata domos.

Fulge

2 *Susa Gracè, Latinè Lilia dicuntur.*

Fulgebat thalamus, qualem Jovis esse deceret,
Stelláque chrysolythus, stella pyropus erat.
Sed thalamum Susis, & avitam Græcia sedem
Sustulit, & floris forma caduca fuit.
Tum Macedûm crevere animi, crevere triumphi,
Sensit & Emathias ultima terra manus.
Magne, quid extremos bellum moliris ad Indos,
Inque parente tibi fingis utroque Deos?
Quantus eris, fueriſque, brevi metire favillâ:
Si nescis, patrium prodet & illa genus,
Ut, quoties ridens transibit busta viator,
Dicat: Et extinctos hæc habet urna Deos.
Jusserat eversis salvam tibi, Pindare, Thebis
Stare domum: Musis hoc dedit ille tuis.
Sed Musis ubi nunc, & sedes clara tropæis?
Et Thebæ steterunt, & tua Musa fuit.
Huc modò Tænariis veniat Darius ab umbris,
Huc modò trans fati litora, Pore, veni.
Nil veteris regni cernes, & multa querenti
Non audituro pulvere verba cadent.
Invidiæ fuerant, nunc sunt sine nomine regna,
Et cinis eversos occulit alta focos.
Tantæque Pellæi quondam monumenta laboris
A tenui solùm pulvere nota jacent.
Hæc fati pars, Roma, tui est, licet æmula Divis,
Et nova Dardanio Troia renata rogo.
Naumachiæ, circi, thermæ, amphitheatra, colossi
Nomina sunt ipso pænè superba sono,
Nec tamen illa suis non incubuere ruinis,
Romáque nunc Romæ tota sepulta jacet.
Parva loquor. Vatem mater turrita Deorum
Audiat: afflatu nos quoque numen agit:
Quas modò cumque suis invecta leonibus urbes
Ingreditur, cinerum grandis acervus erunt.
Regia pauperibus procumbet mista tabernis,
Terráque quas moles vix tulit, aura feret.

I nunc, tolle animos, & avitis extera regnis
Adjice, dum durus te manet ille dies.
O quanto meliùs, si sic Mars omnia versat,
Quisque suo poterat consenuisse lare!

ELEGIA IV.

Bellicæ gloriæ vanitatem, in Pompeio & Cæsare expressam, animos ad pacem & tranquillitatem impellere.

NE tibi sit tanti, studiis clarescere belli,
Nomen & invictos inter habere duces.
Una dies veniat, quam summis dixit & imis
Æacus, ex illâ vix quoque rumor eris.
Illa dies veniat, victis misceberis umbris,
Nec minor has, nec te grandior urna teget.
Urna teget cineres, cujus modò terra triumphis
Deerat, & Europe parva Seriphos erat.
Ah cineres! & adhuc Martem spiramus, & arma?
Turbáque mortales ambitiosa sumus?
Ah cineres! & adhuc volitant in pulvere currus,
Quò vocat effusas meta superba rotas?
Heu! male dant signum litui: malè plausibus æther
Consonat, & rapidis area fervet equis.
Siste triumphales, Pompei, siste quadrigas,
Dúmque licet, voti contrahe fræna tui.
Parva mora est: mors te mediâ deprendet arenâ,
Eque datis spatiis in nigra busta trahet.
Et modò dum Libyæ nectis, Solymæque catenas,
Et Latio Armenias Mars tuus addit opes,
Et nullum tibi Roma parem patitúrque, timétq;
Diffundúntque animos nomina magna tuos:
Quid nisi probrosi petitur tibi fama sepulcri
Clarior? I, famæ consule, Magne, tuæ:
Solve

Solve rates: angusta tuis est terra triumphis:
  Mars favet: expectant carbasa: solve rates.
Scilicet ut Tanaim supra, Scythiæque paludes
  Naufragium spargat ventus, & unda tuum.
At, puto, navifragæ tabulas atque arma carinæ
  Excipiet portu Memphis amica suo.
Vaticinor, moneóque: Pharon fuge: litora fallent;
  Illa Caphareas exposuere faces.
Cur placet hæc tellus? nondum tellure receptus
  Cervices puero, semiviróque dabis.
Quid mare tunc, terrásque metu complesse juvabit,
  Si trepidam tellus claudat, & unda fugam?
Quid Libycos ad templa Deûm duxisse triumphos
  Si Lybico vix te litore terra tegat?
Felix! si neque tunc cineres spargantur iniquo
  Turbine, nec jactent fluctibus ossa Noti.
Non gelidi lecto manes nitentur eburno:
  Non, non illa tuæ gloria mortis erit.
Qui lacrymas, qui dona tuo ferat ultima busto,
  Qui tumulum statuat litore, nullus erit.
Sola dabit gemitum fugiens Cornelia: solus,
  Et satis in pompam sordidus ustor erit.
Hic funus faciet miserans, flammæque rogali
  Injiciet laceræ naufraga membra ratis.
Forsan & optabit (quid enim tibi grandius optet?)
  Armatâ soceri te cecidisse manu.
Ossáque componens: Heu! fletu dicet oborto,
  Hic Mars, & Martis fulmina fracta jacent.
Nec tibi, qui victor genero pereunte triumphas,
  Fors aliud, quamvis sit modò blanda, dabit.
Quid tibi vis? ut te videant Capitolia regem?
  Ut timeat fasces Roma subacta tuos?
Dii melius! medióque precor districta Senatu
  Excidat attonitâ perfida sica manu.

Nec Capitolinis servatos arcibus ignes
Exstingui videat sanguine Vesta tuo.
Ipsa Venus toto jaciet suspiria cælo,
Nec poterit generis fata movere sui.
Mille locis frustrà rorabunt sanguine nimbi,
Mille locis frustrà collacrymabit ebur.
Terrebit vates, uxor terrebit euntem:
Nec sistet cœptas ille, vel illa vias.
Ibis: & ô cùi te servavit Roma furori!
Hei mihi! Mars Idus horruit ipse suas.
Ter quoque Pompeii gemitum simulacra dedere,
Hostia cùm tetigit sanguinolenta pedes.
Hæc vitæ pars summa tuæ: sic bella piastis
Egregiè fortes túque, genérque tuus.
Dixerat Anchises, cùm vos in valle videret
Elysiâ studiis ire animísque pares:
Ne pueri, ne tanta animis assuescite bella:
Quæ petitis bello præmia, crimen habent.
Túque prior, tu parce, genus qui ducis Olympo,
Stellarum aucturus post tua fata choros.
Projice tela manu, sanguis meus: illa feroces
Illa petant Parthos: inde triumphus eat.
I licet, aversis sæva ingere spicula tergis:
I licet, umbra tuas poscit inulta manus.
Ah! nihil Anchises potuit, seròsque nepotes
Intra fortunam non finit ire furor.
Ferre parem pudor est: pudor est spectare priorem:
Nec pudor est patriæ vertere jura suæ.
Roma ruit: Parthi votis, miserísque fruuntur
Excidiis: aliquas signifer hostis habet.
Qui bellum reparet, qui Martia signa reposcat,
Qui Crassi manes vindicet, ultor abest.
O Superi! liceat curas odisse potentûm,
Nec veniat famæ tam mihi dira sitis.
Sit me fas Ulubris, sit fas celare Bovillis,
Et procul à strepitu vivere, Roma, tuo.

Hîc ebur, & faſces, & quæ bona plurima falsò
Vulgus amat, nobis unius aſſis erunt.
Hîc ego ſim, faciléſque mihi dent otia Muſæ,
Quæque canam, Muſis ipſe mihíque canam.
Nec mihi ſit, vulgi mirari more curules.
O quantum curis vita ſoluta juvat!
Hîc tibi, Simplicitas, ædem ponemus, & aram,
Materiéſque operis promta futura mei eſt;
Seu denſi frutices, ſeu vulſi ex ilice rami,
Seu de vicino canna petita lacu.
Hîc veniente die faciam, faciámque cadente,
Et bona mens quavis hoſtia major erit.
Nec vatum lauros, nec ſpernes pauperis horti
Munera: res ſacris convenit illa tuis.
Sic lateam, ſic mecum habitem: neque ſcire laborem,
Cui faveat Mavors, cui nova regna paret.
Ipſe ego rex, dominúſque mei, felicia ſemper
(Invideant reges) otia lætus agam.
Simplicitas, & cana Fides, Verúmque, Pudórque
Securum regni me volet eſſe mei.
Hi vigiles, hæc me tutum cuſtodia reddet,
Dum veniat mortis non inhonora dies.
Tum te cara ſequar, quo me, Natura, vocabis,
Ordine, compoſitus, non timidúſque mori.

ELEGIA V.

Cæſorum manes aut pacem, aut pœnas exigere.

PAcem iterùm, Reges, pacem veniámque rogamus.
Hei mihi, quòd parvo eſt noſtra Thalia ſono!
Mars fremuit: rapit arma furor: non audior ulli,
Et litui numeris obſtrepuere meis.

Fraternæque acies, & regna minantia regnis.
In miseras ardent cominus ire neces.
Ergò erit, ut strictis satient mucronibus iras?
Nec, qui, Mucroni parcite, dicat, erit?
Nec patriæ luctus, nec vox suprema cadentûm,
Nec meus excutiat regibus arma dolor?
Ite, ciete acies: &, si victoria tanti est,
Multa cadant terrâ corpora, multa mari.
At quotcúmque cadent, victis, precor, ira resurgat
Manibus, atque in vos justiùs arma gerant.
Insideant mœsti solio: saniémque cruentam
Per thalamos stillent vulnera, pérque toros.
Sæpè minas, & mista minis convitia jactent,
Sæpè ferant trepido somnia plena metu.
Et modò dicantur pœnas sumsisse merentûm,
Dicantur cineres exsatiasse suos.
Non levis ambitio, perituráque gloria tanti,
Hostibus ut mediis objicerentur, erat.
Tunc, ita sim vates, infecta cruoribus arma,
Ipsáque pallori præmia Martis erunt.
Tunc cædes animis, tunc leti occurret imago·
Plurima, nec siccis vos sinet ire genis.
Nec sinet æterno signari carmine mortes,
Nec titulum spoliis, exuviísque dari.
Vera equidem moneo: jam nunc mihi vera monenti
Fortia præ nimio verba dolore cadunt.
Ipsa Pales mecum deformes ossibus agros
Deserit, & lacrymas posse tenere negat.
Naïades mistos horrent cum sanguine fontes:
Sunt quoque, quæ fontes deserüere suos.
Et fractis Satyri calamis, Faunique bicornes
Ingeminant elegis flebiliora meis.

ELE

ELEGIA VI.

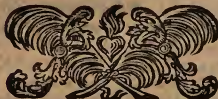
Pacis augurium à columbâ, cujus in ore Olivæ ramus, S. D. N. Innocentii X. Pontificis Maximi gentilitiâ tesserâ.

NOn ego bella canam, nec, si me Musa Poëtis
Inserat, hinc famam carminis ire velim.
Quærite, victores, alium, qui talia cantet:
Non facit ad Musas pugna, cruórque meas.
Et mihi nectendis nusquam placet herba coronis:
Præfert nescio quas decolor herba notas.
Cæde madet, quósque illa bibit conspersa liquores
De propè currenti flumine, sanguis erant.
Nec mihi jam quernæ possint succurrere frondes,
Et quæ servato cive corona datur.
Ah! nihil est, quernam capiti meruisse coronam,
Sanguine dum tanto laurus emenda venit.
Sola placet, quam Pax orbi prætendit, Oliva,
Lamechidæque tulit blanda columba seni.
I bona, quò sancti rursum senis ire juberis
Auspiciis: signum pacis, ut antè, refer.
Sic tibi Tarpeiæ secura cubilia turres,
Et pellucentes det Tiberinus aquas.
Sic rutilet cervix, & mille coloribus Irin
Vincat, & Eoo munera lecta mari.
Sic populus neq; trux animis, neq; turbidus armis
Exemplo pacem discat amare tuo.
Sic tibi se Reges, quod majestate mereris,
Et pedibus subdant Martia signa tuis.
Próq; Semiramidos, quibus hæc nutrita, columbis
Te Syrus haud vanâ relligione colat.
Sic tibi sit, faustum semper, quod & approbet æther,
Regibus auspicium, Cæsaribúsque dare.

Inque

Inque illo, qui nunc Romano præsidet orbi,
Pacificum nobis prosit habere patrem. [rhæ,
Hei mihi! plus aliquid Mavors, quàm sæcula Pyr-
Plus quàm navifragas ille minatur aquas.
En tibi sub pedibus 1 ruber est à sanguine campus,
Nec tuus in campo pes ubi sistat, habet.
En silvas, urbésque tenent delphines, & altis
Incursant oleis, decutiúntque comas.
Hîc segetes, illic vites sternuntur, & ulmi:
Hîc pecus, hîc stirpes, hîc rapit unda domos.
At sperare licet: non frustrà diceris ales
Auspicii, quoties mitteris, esse boni.
Auspice te quondam cecidit maris ira, cadétque
Quæ nunc Mavortis sævior ira mari est.
Forsitan & jam nunc videas emergere colles,
Altáque, quam carpas, eminet arbor aquis.
I, ramos, i, quære novos, pacémque reporta:
Iam sibi, jam per te redditus orbis erit.

1 *Rubra est scuti Pontificii area,*

APPEN

APPENDIX AD ELEGIAS JACOBI WALLIJ

AD R. P. JOANNEM CAROLUM GILLEBERTUM, PRIMÙM SACRIS OPERANTEM.

ELEGIA. *EPULUM AMORIS.*

Argumentum.

1. *Ab amore primùm instituta esse convivia, abeóque hoc carmen.*
2. *Ea quidem initio fuisse frugalia, sed quantùmvis profusa deinde fuerint, amantes nihil sui his inferre potuisse.*
3. *Christum se edendum bibendumque apposuisse.*
4. *Ex ejus instituto divinum hoc epulum instaurari.*
5. *Novo sacerdoti gratulatio, quod secundùm ipsas sacrorum primitias de Sacramentis publicè & cum laude disputaverit, brevi universa Theologiæ placita defensurus.*

1. PRimus amor mensas genialiter hospes amâti
Creditur, & pictos instituisse toros.

Primus

Primus quid calices, quid possent fercula, vidit,
Quæque inter calices verba saléſque jacit.
Sic dulces coiere animæ, sic oscula dextris,
Et dextræ, fidei pignus, utrinque datæ:
Cúmque aditum dederat facilem domus hospita mensis,
Post etiam facilem tessera sacrâ dedit.
Queis idem victus, cùm mens foret una duobus,
Pænè fuisse putes his quoque corpus idem.
Si non corporibus, certè nos mentibus unos,
Nomine non uno, Carole, junxit amor.
Nos quoque, quid dulcis valeat convictus amantûm
Novimus: inde tui pars ego, túque mei.
Pieridum sacros duce me tibi tangere lucos,
Et juga summa manu prendere cura fuit.
Fontibus hîc pariter, pariter consuevimus umbris,
Et brevis est lecto carmine visa dies.
Quin etiam nobis præiit Polyhimnia cantu
Sæpè Pelasga suo, sæpè Latina suo.
O utinam Musis, nec sit mihi dicere tantùm,
Anteferat nostris postera fama tuas:
O Ego, venturo dum tu celebraberis ævo,
Pars dicar famæ parva gradúſque tuæ.
Hactenùs hæc: dum nunc epulum cælestis amoris
Instruis, hoc à me carmen amantis habe.
Carmina quis nescit mensis audita secundis,
Dum rosa, dum circa tempora nardus erat.
Vina Phryges, longum Phœnissa bibebat amorem,
Cum faceret pulchros pulcher Iopa modos.
Et tuus hospes erat cum Cæsar Achorea cantu
Audivit fontes, Nile, referre tuos.
Et mihi jam faciles aspirant, Carole, Musæ,
Et mihi materiem lux tibi sacra dedit.
Non rerum causas, non sidera Carmen Iopæ,
Aut Nili Mauro persequar orbe caput.

2. Carmen

2. Carmen erunt epulæ : ſed nil hîc marcida luxu
Corpora , nil ſumptus deliciáſque moror.
Delicias inopes , viníque & frugis inanes
Arcani magni conſcia Muſa dabit.
Nec verò quondam ſtabant convivia magno;
Tam victus ſimplex , quam rude vulgus erat.
Plurima ſi deerant , ſupplebant plurima vultus,
Et cœnæ pretium conciliabat amor.
Sat fuerant vulſæ teneris à ſtirpibus herbæ ,
Et tempeſtivæ , quas dabat hortus , opes :
Aut lapathum, malvæque leves, aut roſcida mella,
Puráque fictilibus condita mella cadis.
Imbellem leporem, raptúmque ab ovilibus agnum
Qui poterat menſis addere , dives erat.
Legerat ipſe ſuis natas in collibus uvas ,
Rorabant horno pocula parva mero.
Si qua levi fuerant , ut erant , inſtructa paratu ,
Ornabat verbis qualiacúnque ſuis.
Senſim aliquis multò duxit convivia luxu,
Sylváque delicias Oceanúſque dedit.
Spumarunt pateris longinquo vina petita
Litore , quæ Lesbos , quæ Mareotis habet.
Cum ſitis in gemmâ , cum ſeſe expleſſet in auro ,
Explerunt aurum gemmáque pota ſitim.
Prodiga res amor eſt : uni patrimonia menſæ
Intulit , & regum fregit & hauſit opes.
Omnia cum dederat terrâ quæſita maríque,
Pars tamen hæc inter non erat ulla ſui.
Sæpè queri ſolitus , nec deerant verba querenti ,
Quod dapibus licuit , non licuiſſe ſibi :
Non licuiſſe ſinus animæ , non ima ſubire
Pectora ; ſe præter quod daret , eſſe leve.
Audierat regina tuos lugentis amores ,
Cum fleres raptum ſola relicta virum.
Inferias tumuli celebres , vittáſque comáſque ,
Aureáque accenſis addita dona rogis.

Audie-

Audierat castos cineres in viscera mersos :
  Unum , quà potuit , sic duo corpus erant.
Inferias , fidósque magis laudavit amores :
  Sed laus hæc viduæ , dixit , amantis erat.
Exangues tantùm , quos ignis adusserat , artus
  Intritos lacrymis combibit illa suis.
Non potuit tumulo manes excire sepultos :
  . Quin potiùs tumulus Manibus ipsa fuit.
Fama rogi superest : dives fortuna sepulchri
  Materies vatum est : cætera tempus habet.
Hæc memorans videt ipse suo quid desit amori ,
  Quamque sit officii gratia curta sui.
Est aliquid præter mensas , quod pascit amantes ,
  Est aliquid præter vina , quod ora levat.
Fortè aliquem ceræ ceram miscere liquentem
  Viderat : O voti res , ait , illa mei est.
Cur non sic animis , cur non sic liquimur igni,
  Vitáque commissos nos habet una duos ?
Quid faceret ? vultu collóque pependit amantis :
  Hoc saltem , quo se fallere posset , erat.
Nunquam igitur vivos animis , & pectore toto ,
  Et toto penitùs corpore jungat amor ?
3. Nate Deo, tuus hoc (nec enim contendere votis
  Hic licuit nostris) hoc tuus egit amor.
Jam nostri generis , nostri jam sanguinis unus
  Hostia pro nobis sacra futurus eras.
Ultima lux aderat : lucis pars ultima cænæ
  Cessit : honor cænæ lacteus agnus erat.
Agnus erat , quem tu factis animóque referres,
  Vinctus ad indignam cum raperere necem.
At priùs in socios tu te partiris amantes :
  Ipse dator donum te facis esse tuum.
Attollis cælo vultus , gratésque parenti,
  Ut locus & pietas , résque ferebat , agis.
Tum ritu lustrata novo Cerealia sanctâ
  Dona manu , non hoc deinde futura , capis.
Imple-

Impletámque capis pateram, libásque cruorem
  Inde tuum: verbi vis fuit illa tui.
Quid non hoc potuit? nondum quid jusserat esse:
  Esse fretum, terras, sidera jussit, erant.
Magne opifex rerum, te nobis corpus edendum
  Sic potuisse tuum, sic voluisse dare?
Vitam summa dies, at non finivit amorem:
  Supplicio vires cepit ab ipse tuo.
Hunc quoque jussisti ritum servare minores,
  Ne qua foret meriti non memor hora tui.
I bone, flaventes i, decute messor aristas:
  Vinitor i, prælis exprime musta tuis.
Hæc sacra, triticeas donec teret area messes,
  Donec florebit vinea, semper erunt.
4. Dum loquor, atque ipsis mihi mens salit excita verbis,
  Quo rapior? tua me, Carole, sacra vocant.
Te video subeuntem aras, epulásque parantem.
  Hoc age: quisquis adest, linguâ animísque favet.
Et res in promptu est: quid pane paratius? æquè
  Pauperibus cibus est divitibúsque datus.
Nil opus undanti spument Carchesia Baccho,
  Ut toto madeant sanguine, gutta sat est.
Nec levius quidquam verbis: age, concipe ritè
  Paucula, & in manibus corpus amantis erit.
Certa fides verbis: ne gustum consule; fallet.
  Quod gustus, quod res visa refutet, ede.
Quod fuit, esse nega: sese hac sub imagine celant.
  Majestas & amor: quod fuit, esse nega.
Sic aliquis cœnavit aves, conchylia, pisces:
  Nec gustus pisces, nec referebat aves.
Ipsa quæ celabant notos conchylia succos,
  Deliciis tantùm fercula nota suis.
O mensæ novitas! cibus est, totóque receptus
  Pectore te reficit, te sibi miscet amans.

Cœna-

Cœnarum quota pars avido contingitur ore,
  Cum totam explicuit mensa superba penum ?
Exiguum est, quod & hîc gustu libatur & illic,
  Pascendis oculis cætera pompa datur.
At tuus est, totúsque tuo se pectore condit,
  Qui, quam misisti, voce vocatus adest.
Audiat hoc æther, & si quis livor in illo est,
  Invideat: manso pasceris ipse Deo.
At non vitali consumitur ille calore:
  Quâ tegitur species interit, ipse manet.
Ipse manet, plenúmque sui te pascit, & in se
  Vertit, & in mores te facit ire suos.
Vidi ego sic truncos alieno sæpè feraces
  Germine naturam dedidicisse suam.
Fagus castaneis, ilignis glandibus ulmus
  Obsita, cana pyri floribus ornus erat.
Quæ dederat sterilem platanus potantibus umbrã,
  Stipite nata suo non sua poma dabat.
Felix, qui mensis infers alimenta loquendo,
  Quæ faciant homines, quà licet, esse Deos !
5. Atque iterùm felix, densam qui sæpè coronam
  Diceris eloquio sustinuisse tuo !
Nunc, dum sacra facis, curæ fuit illa tueri:
  Et benè tutelæ credita sacra tuæ.
Ut responsa dares, tibi mens, tibi lingua, vigórq;
  Qui potuit dictis maximus esse, fuit.
Si liceat conferre tuos bellíque labores,
  Hæc arcis facies, quam quatit hostis, erat.
Non te missa super telorum turba valentem
  Terruit: audenti est illa repulsa manu
Dum miles validus, dum pars adversa sub ictu est,
  Sæva quidem patitur, non timet arma locus.
Inde tuo major signata est area Marti,
  Et mihi tum plausus causa futura novi.
At nunc cælestes epulas, libatáque dicam
  Munera, quæq; hominem signa Deúmq; tegunt.

Quos

Quos tibi tum credam libanti talia motus
  Gliſcere ? quos ignes pectoris eſſe tui ?
Ureris, ut rutilæ tua circum altaria tædæ,
  Ut ſacris à te thura cremata focis.
Et nihil eſt, quod non plenus jam numine poſſis,
  Et nihil eſt, quod non victus amore velis.
Nec ſatis eſt tibi te, ſacris jam ritè litatis,
  Cæleſtes inter ſacra paraſſe dapes.
Convivas adhibes pluſquam regaliter aris,
  Millia quot nunquam Perſica menſa tulit.
Nulli non molles aditus; ſua ſit modò cuíque
  Teſſera, non facit hîc ulla repulſa metum.
Non terret magni præſentia numinis, & qui
  Fulgor ab ardenti plurimus ore venit.
Qui ſolis retegit radiis, quem condidit, orbem,
  Exiguo farris ſuſtinet orbe tegi;
Suſtinet & latebras animæ pectúſque ſubire,
  Anguſtóſque vocat maxima regna ſinus.
Uſque adeò, ut faciles hominum ſe fingat in uſus,
  Invento pietas ingenioſa ſuo eſt.
Nil amor hoc melius, nil ipſa potentia majus,
  Quod det, habet: poſitus limes utríque ſuus.

JACOBI WALLIJ
E SOCIETATE IESU
LYRICORUM
LIBER PRIMUS.

ILLVSTRISSIMO AC REVERENDISSIMO DOMINO

FERDINANDO A FURSTENBERG,

S.D.N. ALEXANDRI VII. CUBICULARIO INTIMO, CANONICO HILDESIENSI ET PADERBORNENSI.

ID insitum est, Illustrissime ac Reverendissime Domine, rebus omnibus à naturâ, ut quibus principiis ortum, iisdem & incrementum debeant. Quem animantes à corde sanguinem, & spiritum, & calorem semel acceperunt, eodem deinde vegetantur, & crescunt. Novellas arbores, priusquam è seminario transferantur, rubricâ notari jubet Columella, ut, cùm alio in solo defigentur, easdem cæli partes aspiciant, quas antè conspexerant. Nec alia est in scientiis ratio. Quid vitæ sanctimonia? Divinis præsidiis & exercitationibus virtutum in dies provehitur, à quibus initium fecerat. De amicitiâ nostrâ

philosophari similiter mihi tecum lubet; cujus ut fundamenta sunt posita, ita sequi velim cetera. Quantâ cum voluptate existimas illius temporis à me usurpari memoriam, quo primùm illa coaluit, neque literis tantùm, sed versibus etiam ultrò citróque missis adolevit, & floruit? Est enim hoc Musis cum virtute commune, ut eos etiam quos numquam vidimus, ob illarum cultum singulariter diligamus. Plotinus, Philosophorum è Platonis familiâ suo tempore princeps habitus, animas quasdam esse dixit, quas non alieno vocabulo sulphuratas nominari posse existimabat, quòd ob egregiam indolis morúmque consensionem statim primo congressu altera alterius amore inardescat. At profectò in nullos aptiùs hæc appellatio conveniat, quàm in poëtas, qui præter naturalem ingeniorum cognationem, quâ inter se arctissimè continentur, studium prætereà in eas artes intendunt, quæ propter summam suavitatem blandissimè se in animos

mos

mos insinuant, & amorem inflammant. Quid hîc ego amicorum paria commemorem, quando, ut produnt fabulæ, vagam multitudinem iisdem mœnibus, disciplinis, legibus, judiciis, sacrorum ritibus prima devinxit Poëtica? Amplector igitur, amplector illam humanæ societatis conciliatricem dulcissimam, eíque gratiam habeo, non modò quòd me tibi adjunxerit, verùm etiam quòd nunc mihi suppeditaverit aliquid, quo videbor amicitiam nostram & publicè colere, & constanter tueri voluisse. Verùm si de officiis agitur, fateor quod res est, tuis vincor: idque non in tuâ solùm laude pono, sed etiam, quod mireris, meâ. Quid enim? egóne ignorare possim, quantum ad laudem meam intersit aditum Musis meis ad Alexandrum VII. Pontificem Optimum Maximum, te agente, patefactum esse? silere possim incredibilem in illâ altitudine comitatem, quâ libellos nostros, te porrigente, sumet in manus? silere bene-

ficia, te interprete, ab eodem mihi impetrata? Sacra quidem antiquitati fuere fontium capita, creditáque iis inesse vis major Numinis, quòd perenni suo cursu referre propiùs videantur bonitatem illius inexhaustam & profusam sui: sed tamen quid debeat aquæductibus Roma, testis es ipse, qui urbem vides variorum Pontificum magnificentiâ dulcibus ac salutaribus aquis è longinquo perductis irrigari. Adeóque cùm & ego Pontificiæ beneficentiæ fontem, cujus venas uberrimas supremum illud ac divino suppar imperium aperit, quâ possim observantiâ & veneratione prosequar: est tamen quod in his ipsis beneficiis & amicitiæ tuæ, & in urgendâ occasione vigilantiæ acceptum meritò referam. Sed hæ amoris causæ, quæ mihi tecum sunt, habent quidem, quia privatæ, suavitatis multum; aliæ tamen, quia publicæ, plus splendoris ac dignitatis. Societatem quippe nostram impensè à te amari tua laus etiam est,

cujus.

cujus te heredem fecit Illustrissimus Patruus tuus Theodorus Furstenbergius, Episcopus Paderbornensis, vir famâ, &, quæ illam peperit, virtute immortalis, rei ad Paderæ fontes perditæ restitutor, Catholicæ libertatis vindex, Collegii nostri Fundator, Imperii Princeps, Patriæ Pater. Infinita sunt merita, quæ ab illo in varium hominum genus sunt profecta. Quid, quæ in urbem Paderbornam, quam perduellium furori & armis eripuit? in Pontificatus sui Sedem, quam Romanæ restituit? in religionem, quam collapsam erexit? in populum fidei suæ creditum, quem servavit? in urbem iterùm suam, quam ornavit & communivit? Cui cùm præsidium aliquod adferri posse existimaret à Societate nostrâ, Collegium nostrum velut alteràm religionis tuendæ arcem ibidem constituit, è quâ militares educerentur copiæ, quæ, quocumque ille velut imperator evocaret, irent in solem ac pulverem: utque paratiores

animis atque corporibus aut rem agerent, aut in procinctu starent, suis illas stipendiis liberalibus atque perpetuis ali voluit. Quæ immortalia Patrui tui beneficia uti in oculis gerimus, & quasi comprehensa manibus tenemus, ita recordatione tantæ virtutis, quam heres adiisti, illum adhuc in te superstitem ac vivum intueri nos credimus. Ego igitur publico privatóque nomine hac qualicumque inscriptione, quam & alibi & post me legendam auguror, testari cupio magno quidem nos debito appellari, sed tamen, si interdum alii debitores non respondeant semper ad tempus, nos saltem primam, quæ à beneficiis præstitis exigitur, pensionem nullo non tempore solvere voluisse agnoscendo.

ODE

ODE I.

S. IGNATIUS LOIOLA SUB JESU SIGNIS NOVI ORDINIS DUCTOR: S. FRANCISCUS XAVERIUS IN INDIAM MILITIÆ SUÆ SIGNA INVEHENS.

CUm bellicosus Cantaber è tholo
Suspendit ensem: Non ego lugubri
Defuncta bello, dixit, arma
Degener, aut timidus perire
Miles resigno. Me nova buccina,
Me non profanus militiæ labor
Deposcit: & magnos secutus
Auspicio meliore Divos,
Non indecorus transfuga, Cæsarum
Signis relictis, nil cupientium
Accedo castris, iam futurus
Splendidior sine clade victor.
Quàm si propinquis Gadibus ultimos
Jungam Gelonos, aut Ligeri Tagùs
Graves triumphato catenas
Injiciat, Rhodanóque Bætis.
Hæc elocutus Virgineis caput
Devovit aris, nec violabile
Dixit sacramentum: ter aræ,
Ter subitæ tremuere flammæ.
Exinde quò te non rapuit tuus,
Loiola, Mavors? Exiguus fuit
Europa limes: navigarunt
Ad Brasilos, Japonásque bella.
Beata classis! non sibi nauticum

Cupido funem ſordidus abſcidit :
Non arma bellatrix , & Indis
Signa vehis metuenda regnis.
I , rumpe fluctus, labere naufragi
Secura ponti. Xaverium vehis ,
Regum Navarrorum beatam
Progeniem , generi daturam
Nomen, quod olim primus & ultimus
Miretur orbis , nec minuat dies.
Illum inter undoſos tumultus
Hippotades, Helicéque, & omnis
Obſervat æther. Ille, ubi turbido
Malus fatiſcet ſaucius Africo ,
Intérque clamores paventûm
Deficiet tumidos carina
Durare fluctus, jura dabit mari ,]
Ventis & undis imperioſior:
Nautæque ſi deſint ratéſque ,
Ipſe ſibi ratis, ipſe nauta.
Ille & recepto vaticinans Deo
Spectabit abſens æquore fervido
Dephræliantes, & crematæ
Relliquiis opibúſque claſſis
Armis timendas & numero virûm
Frangi triremes. Illius ad precem
Succumbet indignans, ſuíſque
Funera Mors rediviva cernet
Exire buſtis. Sæpè & inanium
Aras Deorum proruet, & Deo
Æterna victori tropæa
In mediis ſtatuet ruinis.
Quin & favillas, ſaxáque montibus ,
Cæløque flammarum eliciet globos ,
Stantéſque nutu vertet arces.
Perfidiæ manifeſtus ultor.
Heu quantus illi ſub Jove torrido

Sudor! quot illum, dum metuit nihil,
Pericla circumſtant! minatur
Multa viro mare, multa tellus.
Quoſcumque adibit, conſcia ſentiet
Crux ſacra caſus, ſub patrio lare
Sudans, & abſentis labores
Sanguineis miſerata guttis;
Seu Maurus illi pocula luridis
Tinget venenis; ſeu tabulâ ſuper
Innabit alto; ſeu jacebit
Litoreâ moribundus algâ.
Orbem minorem dimidio ſui
Vicina Calpes ad juga quid tuis
Metatus, Alcide, columnis
Diceris, emeritíque ſignum
Fixiſſe curſus? Quid ſpatii ſuper,
Metire, quà ſe porrigit Africa,
Indúſque, Gangéſque, & jacentes
Axe ſub oppoſito Molucæ.
Huc, huc columnas, quos poſuit tuo
Virtus labori Famáque terminos,
Huc transfer. Inſcribam: NEC ILLAE
XAVERIO POSUERE METAM.
Sic vidit Eos, vidit & Heſperus,
Quid lecta poſſet Loiolidæ manus,
Sortita quas ſol cumque anhelis
Afflat equis retegítque terras.
Cælóque ſignum credidimus datum.
Quod Roma ut altis extulit arcibus,
Quas undique excitas coëgit
Illa acies! quibus arſit armis!
Non ipſe, quamquam per freta Theſſalæ
Florem juventæ traxit, & igneos
Sopire juratus dracones
Æolio grave vellus auro
Ferox Iaſon Æmoniâ procul

Avexit Argo; non Mareoticæ
Gemmis renidentes & ostro;
Non Agamemnoniæ phalanges
Tot clara bello nomina, tot patrum.
Censere possint ora perennibus
Expressa ceris, quas sequaces
Circum oleæ, fluitántque lauri.
Et ista Martis præmia pars quota
Dicenda laudum est? Nam neque cædibus,
O sanguis Heroum, nec iras
Vindicibus satiasse dextris
Hæc summa virtus. Quod proprium est decus,
Vos palma nulli flebilis hostium,
Et cædis expertes & iræ,
Regna super populósque vexit.
Utcumque sancti deficiunt genus
Illustre mores, credite Principes,
Parum eminere est. Vos premendo
Nobilitas, grave pondus, urget.
Non si Calænas vincula subligent
Aurata vites, nobilioribus
Livet per autumnos racemis
Cultus ager: nec equus superbo
Instratus ostro certiùs aureis
Metam quadrigis vitat Olympicam
Victor: nec impexum feroces
Destituunt animi leonem.
Magnum eminere est, cùm domus, & genus,
Et quæ nec ipsi fecimus, arduis
Æquantur ausis. Una virtus
Supra apices, titulósque regum est.

ODE II.

B. FRANCISCUS BORGIA,

Rerum humanarum despicientiâ humano fastigio altior.

AUt nos volentes fallimur: aut sibi
Habere Divos sidera jussimus,
Nostro beati. Nam quid umbris
Auferimur, tenuésque voti
Altis superbas porticibus domos,
Et secta tanti marmora ducimus,
Cultúsque, fortunásque regum
Attonito memoramus ore?
Ad vestra, Divi, tollimur atria,
Formosa stellis atria, Numinis
Regnantis arces: huc solutam,
Huc celerem levat aura mentem.
Hinc illa magnum sub pedibus videns
Titana verti, splendida divitum
Ridet pavimenta, & potentûm
Quidquid opum sibi finxit usus.
Hinc illa, mundi pars quota sit, videt,
Subjectus orbis, terrigenûm vicem,
Crebrósque in angusto recursus,
Et steriles miserata curas.
Hac arte nixum Gloria Borgiam
Supra 1 Quiritûm culmen, & asperos

Gem-

1 *Callistus III. & Alexander VI. Romani Pontifices è gente Borgiâ. Iulius III. Romanus Pontifex primùm per se, dein Carolo V. Cæsare Augusto, postea etiam Philippo Hispaniarum Principe adnitente, denique Pii duo Pontifices IV. & V. Franciscum Borgiam Cardinalium Collegio adscribere voluerunt.*

Gemmis Alexandri tiaras,
Et Carolos, Aquiláſque vexit.
Non ille avitis Aragonum a genus
Proferre faſtis. Ipſe ſibi genus,
Noménque, dignatus beatis
Ordinibus, patrióque cælo.
Hinc Gotthalanum, quod tenuit ſuo
Pro rege regnum, tectáque Gandiæ,
Et cuncta terrarum, puſillo
Vix apici ſimulanda, cernens:
O, inquit, ô quàm ridiculos ſibi,
Arctóque clauſos limite terminos
Immenſa regnantûm cupido
Montibus aut pelago diremit!
Hîc Taurus Indos, hîc medius liquor
Secernat Afros: Arſacidis modum
Imponat Euphrates: Canopo
Æthiopas dirimant arenæ.
Et illa quondam maxima gentium
Regina primùm regnet ad Albulam,
Cui deinde porrectas utrimque
Ponat Atlas Tanaíſque metas.
Mundúmque feris altera ſæculis
Exploret Argo, & grande aliquid putet
Trans æquor ignotóſque fluctus
Orbe alio religaſſe funem.
Heu vana rerum! Quid niſi ſtrenuâ
Exile punctum dividitur manu,
Paréſque formicis laborem
Quiſque ſibi rapiunt inanem?
Hic circus, hæc eſt area gloriæ?
Hîc bella fervent? hîc dolor, hîc metus,
Hîc ira tot gentes avaris
Implicitas

a *Natus eſt Franciſcus matre Ioannâ Aragoniâ, Alphonſi filiâ, ejus qui Ferdinandi Regis Catholici filius fuit.*

Implicitas ſtudiis fatigant?
Curíſque tantis eſt pretium lapis
Aut ſtipes uno ceſpite longiùs
Defixus agris, aut ſupellex
Mundior, aut titulus ſepulcri?
O qui potentem circumagis manum
Quacumque curſum ſol peragit ſuum,
Tuóque ſubjungis, Philippe,
Oceanum 3 Cybelénque curru:

3 *Cybelen à veteribus eamdem cum Terrâ cenſeri, notum eſt; non itidem hoc erit, deberi à me hujus locutionis elegantiam Erinnæ poëtriæ, quam, ſive una, ſive plures hujus nominis fuerint, in Heroïcis cum Homero, cum Sappho in Lyricis antiquitas contulit: quamquam Propertiana Cynthia illi ſe non veretur anteponere, Carmináque Erinnes non putat æqua ſuis. Prop. lib. 2. elegiâ tertiâ, aut, ut Poëtam hunc luxavit miſeréque diſtraxit Scaliger, ſecundâ. qui & hunc locum dum emendare voluit, corrupit. Sed ad Erinnam: illa in Odâ ſuâ, quod ejus ingenii inter ceteras Lyricorum Poëtarum reliquias exſtat monumentum, ſic Romam alloquitur.*

Σᾶ δ' ὑπὸ ζεύγλᾳ κρατερῶν λεπάδνων
Στέρνα γαίας καὶ πολιᾶς θαλάσσας
Σφίγγεται.

Quorum vim & proprietatem non expreſſit ſatis Henricus Stephanus hâc ſua interpretatione:

Vinculis ponti ſinuoſa terga
Atque telluris validis coërces.

Nos hoc modo reddidimus!

Quos agis currus ſubeunt valente
Ad jugum loro religata Tellus,
Canáque Tethys.

Sed Erinnæ Odam integram, & ſelecta quædam Græcorum Poëtarum à nobis verſa, ſi Deus dederit, daturi aliàs ſumus libello ſingulari.

Paullùm severas divitis imperî
Omitte curas, & liquidum æthera
Prævectus, immetata regna,
Regna tuis potiora, toto
Diffusa cælo suspice: finium
Tum te pigebit, quos tibi litora
Terræque describunt; & orbe,
Quem regis, imperióque major,
Mortalitatem transilies tuam,
Cælíque plenus, non aliter diem,
Utcumque venturus, supremum
Excipies, solióque cædes:
Quàm si, bilustris quem procùl à domo
Carísque natis detinuit labor,
Dulces revisurus penates
Deserat hospitium viator.
Huc vota tendant. Intereà tibi
Terras regendas, qui dedit Arbiter,
Legésque sacrorum, meíque
Corporis 4 exuviis dicatas
Commendat aras. Atque adeò tuas
Converte curas, & studia, & manus,
Fatale quò terris regendis
Nomen, & Austriadûm triumphi,
Et pacis artes, & gemini vocat
Tutela mundi. Se tibi debeat,
Quam nulla te non poscit ora,
Tuta mari via, tuta terris.
Sin bella poscúnt, regnáque vindicem
Tuenda dextram, non revocabili
Astræa victorem Gradivum
Anteeat, Pietásque gressu.

Hoc

4 *Sacrum B.Fransisci Borgia corgia ecrpus, Ducis de Lerme consanguinei ipsius postulatu, Româ Madridium translatum est.*

Hoc expetendum regibus: hoc habent
Commune Divis. Prima potentiæ,
Prodesse, laus est. Illa numquam
Conspicitur meliore causâ.

ODE III.

D. ALOYSIUS GONZAGA,

Post arduum cum parente certamen Societatem JESU *ingressus.*

EXcessit, & se major, & omnium
Gonzaga victor. Quâ genitus domo!
Quot illa Torquatos, quot armis
Scipiadas, patriæque natos
Dedit Camillos, Castilionii
Stantes columnas! Barbaricas opes,
Curvásque 1 Tunetûm secures,
Et trabeas, Ducibúsque signa
Detracta testor: testor ad arduos
Affixa vectes rostra triremibus
Erepta, captivósque currus,
Et galeas, clypeósque centum
Perfossa telis. Sæpè dolens pater,
Durámque mentem flectere pertinax,
Tot sculpta majorum tropæa,
Marmaricæ monumenta pugnæ,
Tot magna priscæ nomina Mantuæ,
Fastósque, vultúsque, & seriem Ducum
Narratur ostentasse nato.

Sæpè

1 *Ferdinandus Gonzaga Aloisii parens tria peditum Italorum millia sub signis ad Tunetanam expeditionem duxit.*

Sæpè preces, gemitúſque miſcens :
Per iſta, dixit, per generis decus,
Et ſpem tuorum, per lacrymas meas,
Matríſque, per ſiquid paternum
Grande tibi eſt, miſerere gentis,
Iſtámque, quæ te degenerem arguat,
Depone mentem. Non aliter tamen
Gonzaga ſe ſenſit paternis
Imperiis, precibuſque flecti,
Quàm ſi protervis obvia fluctibus
Immota ſtarent Acroceraunia.
Urſit per obſtantes propinquos
Pulcrum abitum generoſus heres,
Lætóque vultu limina flentibus
Obſeſſa liquit, ſic etiam pius,
Mitíſque. Nec ſegnis tenaces
Rumpere ſervitii catenas,
Gemmas, & aurum, ſplendida vincula
Exutus ibat, quà Pietas comes,
Rectúmque, cognatúſque cæli
Traxit Amor, melíórque flamma.
Qualis juventâ fervidus igneâ
Pompeius armis prima crepundia
Mutavit, & pulcro ſubegit
Pænè puer Numidas triumpho :
Deliberatâ non aliter fugâ
Domeſticarum fertur imaginum
Pertæſus, intentúſque cælo
Diripuiſſe humeris amictus
Auro rigentes, paupere lætior
Tegi lacernâ. Vade potens tui
Victor, triumphalíque lauro
Adjice, quod Latium, quod orbis,
Quòd laudet æther. Tu genus evehes
In majus : aras Romulidæ tibi
Ac templa ponent : te vocabit

Carc

Carolus 2 indigetem, tuóque
Signabit aurum nomine, ſe tibi
Suóſque credens. Tu nova Mantuæ
Tutela damnabis vocatus
Sæpè Ducem populúmque votis.

2 *Carolus I. Dux Mantuæ pecuniam Aloyſii ſignavit imagine, hac epigraphe* : B. ALOYSIUS CONZAGA PROTECTOR MANTUAE , *ejuſque urbis patrocinium illi publicâ auctoritate detulit.*

ODE IV.

B. STANISLAUS KOSTKA AMORE DIVINO ÆSTUANS.

Ridente vultu te quoque regiis
Ceſſiſſe dicunt, Koſtka, penatibus,
Faſcéſque, & Arctoi peroſum
Divitias, ſtrepitúmque regni.
Dilecte terris & Superis puer,
Quæ flamma venis hauſta, quis oſſibus
Inſedit ardor, cùm ſonantem
In te Amor expediit pharetram,
Hæſitque multo vulnere ſauciis
Victor medullis ! Pectus amoribus,
Tegíque dedignante flammâ
Virginei caluere vultus.
Urebat alti te domus ætheris,
Puríſque cæli purior ignibus
Regina, te præſens amico
Numine, ſidereóque prolis
Dignata vultu. Qui nitor aureo
Infantis ori, qui decor eſt genis !
Ut pectus, & cervix eburnis
Artificum potiora ſignis !
Ut ille ſtringi ſe cupit ! ut tua

Se pronus ultrò curvat ad oscula,
Parvísque complexum lacertis
Te tenet, & placidos amanti
Inspirat ignes! Non color est tibi,
Non vultus unus. Deficis, & pio
Erepta tormento repentè
Vita fugit, fugiúntque venæ.
Percussa vernis sic rosa solibus
Hesterna languet: sic radiis gravem
Narcissus expertus Leonem
Floriferis jacet ustus hortis.
At sævienti cur puer innocens
Tabescat igni? ferte citi, precor,
Lenimen ardori, sodales,
Et gelidi date fontis undas.

ODE V.

CAROLO VANDEN BOSCH,

EPISCOPO BRUGENSI,

ET

ANDREÆ CRUESEN,

EPISCOPO RURÆMUNDENSI.

Cùm Brugis anno M. DC. LI. 10.*Kal. Augusti festo die S. Apollinaris Episcopi & Martyris, sub cujus patrocinio Romæ olim in Collegio Germanico unà per quinquennium vixerant, ambo consecrarentur.*

HUc hospitales, huc adeste Gratiæ,
Violis decenter, & rosis,
Nodóque flavas aureo vinctæ comas,
Et mutuas nexæ manus;

Nihílque

Nihílque veſtro diſſidentes nomini,
Nil diſſidentes tempori
Afferte vultus. Ille cui tenerum, Deæ,
Finxiſtis os, & nectaris
Puro imbuiſtis rore, quo nil gratius,
Humaniúſque nil tulit
Amœna Bruga, veſter ille Carolus
Ad ſacra vos vocat ſua.
Quem geſtientis inter urbis gaudia
Deducit in templa hoſpitem!
Vultúque quo reducit, & mensâ, & lare,
Animóque lætus excipit!
Æqualis hoſpes hoſpiti incedit ſuo:
Uterque ſacrorum arbitri,
Uterque ſacris infulis cincti caput,
Sacróque donati pedo
Stetere ad aras. Quis tibi fulſit dies
Præſente, Bruga, lætior?
Non ille, quamquam fervèrent ludis fora,
Fluerèntque vino compita,
Et hic & illic tollerent cælo arduum
Arcus triumphales caput,
Gemmíſque, & auro, ſumtibuſque regiis
Fulgeret interior domus,
Non ille, quo ſollemnis Hymenæus, tuis
Spectatus olim civibus,
Pactâ Britannam 1 Carolo junxit fide,
Totíſque prælucens viis
Feſtâ jugalem diſpulit noctem face.
Plus nominis lux hæc tibi,
Famæque plus hæc attulit. Pulcrum diem,
Creſsâque ſignandum notâ
Inſcribe faſtis Bruga, qui vidit duos
Sacríſque & aris præfici,

Duos

1 *Carolus Burgundio Margaritã Eboracenſem Brugis duxit ingenti nuptiarum apparatu, an.* 1468.

Duos honore, & munere, & meritis pares
  Paribus coronari infulis.
Inscribe fastis, quidquid ipsa Comitas,
  Et Amoris ingenium suo
Dives paratu potuit, hoc visum tibi.
  Hoc in suæ spem 2 patriæ,
Quæ prima dulci fovit exceptum sinu,
  Magnúmque claris extulit
Belgis alumnum, Carolus sese suo
  Debere credit hospiti,
Qui destitutæ, post tot annorum moras,
  Et orbitatis tædia,
Mœstas verendâ lacrymas tergit manu,
  Et dulce solamen venit.
Crusene salve, Rura quo felix patre,
  Quo Bruga felix hospite.
Ut te libens voléns que consortem suî
  Gaudet videre muneris,
Domóque sociat, dexterámque Carolus
  Tibi hospitalem porrigit!
Non hæc amoris signa sunt novi: vetus
  Utrique contubernium:
Utrique longi temporis tenax stetit
  Causis valentibus fides.
Æterna Roma testis, & Tybris pater,
  Qui vos perenni vinculo
Fratrúmque junctos more conspexit suas
  Errare per ripas simul,
Simul erudito im pulvere ad famam evehi,
  Atque adyta naturæ super
Invadere altâ mente semotum æthera.
  Quinquennis hîc Olympias,
Vos acta vidit infulis proludere,
  Et apta culti pectoris

Arma

2 *Episcopus Brugensis Ruremundæ natus.*

Arma expolire, quæ nigras Erebi domos,
  Totámque terrerent Styga.
Quæ te voluptas tenuit, ô cæli decus,
  Pubíſque Germanæ pater,
Apollinaris, tanta cùm juvenum indoles,
  Nutrita ſub penetralibus
Tuo dicatis nomini, ſpecimen ſui
  Laudíſque venturæ daret!
Jam tum fovebas illa, quæ Brugam efferunt,
  Præcepta mente gaudia.
Jam tum futuri conſcio ante oculos erat
  Sacer tiaras, vertici
Utriuſque dandus, & tuo dandus die,
  Tuis triumphis nobili.
Sic antè junctos, urbe nunc rurſum, & domo,
  Et ritibus jungis ſacris,
Populis regendis, arduóque culmini,
  Oneríque, quod ſubeunt, pares.
O grande par Antiſtitum, ô lux Belgii,
  Quos Cælitum pronus favor,
Sumtæque pariter infulæ, & locus, & dies,
  Et ipſa conjungunt ſacra,
Florete longùm pariter, & vota omnium
  Et ſpes merendo vincite.
Si ſpreta Virtus vindicem poſcit manum,
  Si ſede pellendus ſuâ eſt
Veſanus Error, Noctis infauſtum genus,
  Noſtríque raptor arbitrî,
Inſtate: vobis ore fatidico loqui
  Apollinarem credite:
Inſtate: nil non veſter efficiet labor
  Illo laboris auſpice.

ODE

ODE VI.

CLAUDIO AQUAVIVÆ,

SOCIETATIS JESU PRÆPOSITO GENERALI: ET RUDOLPHO AQUAVIVÆ, EJUSDEM SOCIETATIS, IN SALSETIDE PRO FIDE INTEREMPTO.

O Magna frugum, magna virûm parens,
Romana tellus, cui neque media
Silvis odoratísque dives
Arboribus, neque pulcer Indus,
Nec Bactra certent: consiliis potens,
Armisque felix, sive aquilas procul
Inferre victrices laboras,
Seu populos regis æqua victos.
Non Hippocrene, non Helicon tibi
Umbræque desunt, seu juga Tusculi,
Seu Tibur, umbratíque lauro
Albuneæ placuere fontes.
Ut hîc perennes, dum canimus, juvat
Libare rivos! Ut liquido pede
Decurrit, humectátque latè
Romuleos Aqua Viva campos!
Ut illa vitro 1 purior, algidis
Manat scatebris! ut fluit utilis
Ægris, inexpletam tenacis
Sævitiem medicata morbi!

Certum

1 *Notatur Claudii candor, & in curandis animi morbis prudentia.*

Certum ſalubres numen habent aquæ,
Melliſque 2 vincunt flumina, Thyadum
Educta thyrſo, quæque pingues,
Ut perhibent, ſecuere campos,
Cùm pulſa nondum ceſſerat impiis
Aſtræa terris, & faceret ſibi
Ver ipſa tellus, & beatas
Rura darent inarata meſſes,
Simpléxque paſſim turba feracibus
Spectaret agris nectaris uberes
Errare rivos, atque truncis
Lapſa cavis trepidare mella.
O fons beatus! ſeu rapidus ſalit,
Ferítque venis 3 ſidera, ſeu fluit
Per plana terrarum quietus,
Et placido rigat arva curſu.
Non ſævus 4 Auſter, non pecus inſolens,
Non ramus altâ lapſus ab arbore
Turbare pellucentem ad imum
Uſque ſolum potuere lympham.
Siticuloſos hinc quoque Maurica
Rigavit agros: has ſterilis bibit
Salſetis undas, heu! Rudolphi
Innocuo tepidas cruore.
Rudolphe, fratrem 5 murice; te tuo
Rubere dicam ſanguine pulcriùs.
Non ille fraternum nigrantes
Detulit ad tumulum cupreſſos.

Palmis

2 *Morum ſuavitas:*
3 *Familiaritas cum Deo in maximis negotiis:*
4 *Imperturbatus animus.*
5 *Rudolphus duorum Cardinalium Iulii & Octavii frater germanus: quorum hic intellecta Rudolphi pro Fide interemti morte, aulæ ſuæ parietes non atro, ſed purpureo periſtromate ornari juſſit.*

Palmis & ostro, quà patuit, domum
Ridere jussit. Quando erit, ut sacro
Te ture dignentur Quirites,
Et positis venerentur aris?

ODE VII.

GONZALO SYLVERIÆ E SOCIETATE JESU,

In Æthiopiâ pro Fide interfecto.

VIdere Cafres litora 1 legibus
Subjecta nostris, signáque Tartaro
Direpta: quis victrice palmâ
Nectere Silveriæ coronas,
Curátve lauro? Magnum Erebo intulit,
Magnum frementi barbariæ metum
Heroa virtus: vidit illam,
Et pariter trepidavit omni
Cocytus undâ. Non Agamemnona
Tardo Scamander flumine palluit;
Non Indus æquè, dum minores
Voluit aquas, Macetæque Regis
Tulit catenas. Ille Phrygum timor,
Et iste Pori: livida Tænari
Palus, & importuna Ditis
Silveriam timuere monstra.
Heu ægra lætis perfidia! heu nefas
Immane gentis! præcipiti omnia
Traxit ruinâ, cúmque versis
Spes reliquas abolevit aris.

Sic

1 *Cafres sine legibus vivunt: &, si vocem Cafres interpreteris, ipsorum linguâ Exleges significat. Hos Christianis legibus subjecit Silveria.*

Sic messem in herbâ perdit, & arbutis
Vitíque gemmas decutit Africus:
Sic sævit, infestúsque velis
Invidet Hippotades secundis.
Vitæ parentem gens fera barbaro
Absumsit auso: Tisiphone ad scelus
Præluxit armatæ: jacentis
Guttura corripuit probroso
Elisa nodo. Nec furor hîc stetit:
Ripas & amnem crimine polluit:
Fluctúsque raptarunt cruenti
Exanimum sine honore corpus.
At subter imo gurgite pectora
Planxere palmis Naïadum chori,
Fletúque sparsit non coacto
Sanguineas crocodilus undas.
Sic ille membris visus inanibus
Referre honorem, sævitiæ immemor,
Nec ausus adnantes iniquo
Exuvias violare morsu.
Narratur illo non timidè, ut priùs,
Explesse rivo sicca canis sitim:
Narratur & tutus 2 viator
Innocuâ jacuisse ripâ.

M

2 *Ex quo Gonzali Silveriæ corpus in hunc amnem projectum est, crocodili, qui anteâ soliti erant homines incautè ad ripam accedentes devorare, nemini posteà nocuere, cùm id facere non difficilè possent.* Godignus in ejus Vitâ lib.2. c.12. *Quem Auctorem propterea hîc proferre visum fuit, ut hujus miraculi fides non penes poëtam esset, sed historicum.*

ODE VIII.

AD
FLORENTIUM
DE MONTMORENCY,
SOCIETATIS JESU
PER FLANDRO-BELGICAM
PRÆPOSITUM PROVINCIALEM.

Cùm in navi, quâ Trajecto Ruramundam vehebatur, à Batavis Mosa insidentibus captus, suæ Provinciæ redderetur.

O Navis, altum cui Mosa turbidus
Insternit æquor, depositum tibi
Quàm grande committunt secuti
Sollicitis tua vela votis
Jesu Sodales! se tibi Pelias
Non æquet arbor, semideos licet
Mirante Neptuno per undas
Vexerit, Argolicósque reges.
Heroa prono devehis alveo,
Cui quidquid auri Thessaliæ rates
Tulere, sordet, præque gazis
Nuda placet sine dote virtus.
Cursu peracto tu fueras novis
Addenda stellis. hoc pretium viæ.
At ô quid ad ripam dolosis
Viminibus, calamísque septam

Incauta

Incauta ferris, nec Batavûm times
Secura fraudes! Eripe te fugâ:
Converte remos: flecte vela:
Arma latent: habet hostis amnem.
Eheu! per auras intonuit fragor:
Pronus magister volvitur in caput,
Clavóque dejectum cruentus
Amne vorat miserante vortex.
Hoc, dum rudentes aggere solveres,
Lupæ cadaver fluctibus innatans,
Lævumque cornicis ferebat
Ad salices recinentis omen?
Tu tauriformi debueras, Mosa,
Timende vultu, cornibus impiam
Terrere prædonum catervam,
Et tumidâ exspatiatus undâ,
Ripam hospitalem, marginis immemor,
Latè evagari, non sine fluctuum
Fragore, figendo tropæo,
Scuta virûm, galeasque volvens.
At vos puellæ dicite Naiades,
Qui saltus, aut quod vos habuit nemus,
Quæ stagna, muscosique fontes,
Dum trepido ratis hæsit amne?
Quid horruistis, cùm Mosa bellico
Arsit tumultu, cæruleis caput
Efferre regnis, & carinam
Dum licuit, prohibere ripâ?
Sic illa velis acta fugacibus
Sibi imminentes effugeret manus,
Puppique, & antennis virentem
Adderet incolumis coronam.
Quò cassa tendunt vota, procacibus
Jactata ventis? Fluctuat heu vaga,
Suoque (prô tristem rapinam!)
Deposito natat orba navis.

O navis, atro concita turbine,
Formidoloso ludibrium Africo
Non sola debes! fluctuabit,
Nec leviùs ferietur undis
Rectoris exsors altera, aplustribus
Signata Jesu nomine, terminos
Emensa terrarum, nec antè
Christiadûm freta versa tonsis.
Nunc orba casum luget, & horrido
Suspensa fluctu, frigida remigum
Tot corda percellit pavore
Digna ratis meliore cursu.
Dilecta cælo pectora, remiges,
Quorum obsequentes antevolant manus
Vocem magistri, sic procella
Excutiat decumana clavum?
Macti, sodales. Est Deus, & fides
Huic nostra cordi. Tristitiam, & metus
In æquor Arctoum protervis,
Fronte hilares, date ferre ventis.
En, nube pulsâ, vicimus horridum
Injuriosi turbinis impetum.
Amica Libertatis ara
Flore nitens adolescat igni.
Clavo magister providus assidet:
Florente clavum cingite laureâ.
Subducta prædonum furori
Rursus avi volitat secundâ
Navis per undas: rursus amabili
Directa dextrâ, tendere carbasa
Novit secundis, novit atris
Hæc eadem removere ventis.
Cursum natantis, seu modò palmulis
Opus feratur, seu modò linteis,
Rectore tanto non præibit
Velivolo ratis ulla campo.

At nunc recentis conſcia gaudii
Sonent canoris litora plauſibus,
Et ſaxa reſponſent Camœnis
Pulſa meis, iteréntque carmen.
Si puppe fractâ conſecrat ad tholos
Pictam tabellam navita, liberas
Nos puppe ſervatâ catenas
Ad memorem ſtatuemus aram.

ODE IX.

JOANNIS MASCAREGNÆ,

LUSITANI,

ARCIS DIENSIS PRÆFECTI,

BELLICA FORTITUDO.

ORbem irrepertum, & remige non priùs
Pulſata noſtro cærula viſcere,
Longéque porrectis ad ortum
Figere litoribus tropæa
Hoc Luſitanum eſt. Hîc ſtetit, hîc manu
Gens illa parvâ viribus & fide
Majora geſſit: vicit armis
Cauſa prior, numeróque virtus.
Quæ Maſcaregnis par fuerit chelys?
Heu clara belli fulmina! quos metus
Fecere Gangi! quâ ſuperbas
Cambaïæ Mogoriſque vires
Fregere dextrâ! Quis mihi barbito
Majore dicat bella Dienſibus
Pugnata ſub muris, & unâ
Fractam Aſiam domitámque in arce?
Quis inde Eoi litora Nerei
Complevit horror? Terret adhuc Scythas

Fatale nomen : terret ipsos
Mamudii 1 Sofarísque manes.

1 *Arcem Diensem obsedit Mamudius Cambaiæ Rex Mahometanus, Sofare consiliorum suorum armorúmque moderatore : obsidionem à 14. Kal. Maij ad 3. Idus Novembris parvâ manu sustinuit Ioannes Mascaregna, & auxiliaribus adjutus copiis solvit.*

ODE X.

AD SIDRONIUM HOSSCHIUM, E SOCIETATE JESU.

Cùm ab eo cultissimam accepisset Elegiam.

O Gratos mihi, gratiísque plenos,
O cultos elegos, & expolitos,
Quos ad Pegaseæ caput scatebræ
Dictarunt faciles tibi Camœnæ!
Nusquam simplicitas, decénsque cultus,
Et nusquam nitor, eruditióque
Et nusquam veneres, saléfque desunt.
O cultos elegos, & expolitos,
O gratos mihi, gratiísque plenos!
An spectem numeros? tenentur aures.
An cultum? capior, modósne? ducor.
Sensus? robur habent. tuámne limam?
Nil exactius est, politiúsque.
Artem? summa latet. meásne laudes?
Hoc tantùm (sed amoris ista culpa est,
Et gratæ venia est parata culpæ)
Peccarunt elegi, tuæque Musæ.

ODE

ODE XI.

AD LYRAM MATHIÆ CASIMIRI SARBIEVII, E SOCIETATE JESU, EUROPÆOS PRINCIPES AD SACRUM BELLUM EXCITANTEM.

QUæ Martiales barbitos incitat
In arma turmas ? quos ſtrepitus canit,
Bellíque cauſas ? quas coire
Principum amicitias, & enſes
Pingues amico ſanguine barbara
In terga verti juſtiùs imperat ?
An rurſus Alcæi minaces
Claſſica perſonuere Muſæ ?
Altérque rurſus ſævit, & impotens
Lesbon tyrannus ſervitio premit ?
Sævúmque detrectat ſuperbi
Ferre jugum Mitylena regni ?
Lesbous olim fregerit illius
Vates furorem : nunc Tanaim lyra,
Latéque regnatum tyranno
Boſporon, Ioniúmque terret.
Fallórne ? triſti Luna Othomanidûm
Palleſcit umbrâ : cornua contrahit :
Plenúmque deſperavit orbem
Sarmatico tremefacta cantu.
Sic noctilucis pallida cornibus

Phœbe laborat, ter magico sacra
Lustrante ritu, ter Cyræum
Canidiâ præeunte carmen.
Natis in usum lætitiæ modis
Has esse quisquam crediderit minas!
Jam sceptra, jam Thracum caducæ
Verticibus trepidant coronæ.
Ite, ite, Reges, quò citharæ potens
Alter Latinæ vos fidicen vocat:
Musam antecedentem secuti
Threiciis volitate campis.
Non molle quiddam, non quod Ionicis
Aptum choreis leniter accinit:
Urget per obstantes Gelonos
Ferre pedem benè temperatum.
Ordo, Gradivi robur, aheneas
Firmat catervas. Ite canentibus
Plectris, Quirites: ordinatas
Musa reget numerosa turmas.
Lycurgus olim sic Lacedæmone
Pugnæ imminentis signa dedit lyrâ:
Sic ibat observans modorum,
Ante aciem moritura primam
Spartana pubes, nescia cedere,
Vitísque centum degenerem fugam,
Aut segnis aversura pugnæ
Crimen, & opprobrium catenæ.
Sic ite: belli pulvere sordidis
Mavors coronas destinat aureas.
Nilúsque, Jordanesque pridem
Palmiferis viruere ripis;
Vestrósque tandem cædua vertices
Palmeta poscunt. Nec fera prælia,
Bellique, quos suasit labores
Musa premet. Canet illa torvo
Decussa per vos cornua Bosporo,

Gravémque nexis Strymona vinculis:
Canet, quod Auroræ, quod Auſtri
Regna legant, roſeúſque Veſper.
Accendit omnes Martia buccina
Cantu: ſed, eheu! non niſi funera,
Vocéſque ſupremas cadentûm
Docta ſono tenuare rauco.
At illa quæ vos increpuit lyra
Pugnas cruentas dicet, & obvium
Pectus fariſſis, & decorè
Vulnus hians, obitáſque mortes.
Quæ quiſque geſſit, poſteritas ſciet:
Quis ſigna Budæ fixerit arcibus
Primus: quis Eurotam natatu;
Quis pedibus ſuperarit Hæmum.
Dircæa quamquam Muſa Deos canit,
Regéſque, per quos impia brachiis
Fidens juventus, & tremendæ
Ignea vis cecidit Chimeræ,
Seſéque terris altior arduum
Plaudente pennâ tollit in æthera:
Thracas triumphatos Latinis
Materiem invideat Camœnis.
O magne Vates, ô Aganippidum
Myſtes ſororum, quem Deus incola
Muſæque, ſecurum pericli,
Pindaricos docuere niſus:
Quem nunc repreſſis Viſtula fluctibus,
Olim & canentem corniger audiet
Sperchius, arrectuſque captâ
Thermodoon, Hypaniſque ripâ,
Intende chordas: Martem Heliconio
Accende cantu. Quis cuneos furor
Committet armatos! quis ardor
Creſcet equis, equitúmque ſignis!
Quot inde raſo pilea vertici,

Cultúſque noſtris reſtitues ſacris:
Quot victor innectes Latinas
Argolico populo catenas!
Jo, ter io! Siquid Apollinis
Divina laurus fatidicum canit,
Veróſque præſagit triumphos
Vaticinis lyra tacta Muſis,
Dicentur olim Sarmaticæ fides
Viciſſe miſtas cum lituis tubas:
Dicetur excantata Thracum
Luna tuo trepidaſſe plectro.

LYRICORUM
LIBER SECUNDUS.
ODE I.
AD
HERMANNUM SPRUYT,
SOCIETATIS JESU,
RECTOREM BRUGENSEM.

Poëtas etiam vitæ magiſtros eſſe.

QUòd me Camœnas inter, & vatum choros,
Laurı́que odoratum nemus,
Et Theſpiorum lene murmur fontium
Amica paſcant otia,
Mihı́ne quiſquam deſides vitæ dies,
Hermanne, labi dixerit?
Hoc ſi quis auſit, noſque non ſanos putet
Curas inutiles ſequi,
Illi nec Helicon, nec ſacri pateant ſpecus,
Nec unda Permeſſi fluat;
Quam ni bibiſſet, ipſa famæ ac nominis
Jaceret expers Græcia:
Nec ſciret ætas ſera, quæ vatum pater,
Quæ cecinit Aſcræus ſenex
Documenta cedro digna, quæ primùm auribus,
Animóque dein blandè incidunt.
Tu magna nutrix artium, tuo volens
Me, Bruga, ſeceſſu excipe.
In hoc laboro, méque in hæc ſacra abdidi,
Plus uni ut ævo conſulam,
Nondúmque natis audiar nepotibus,

Fructû

Fructúque non vano legar.
Mihi ipſe medeor : ipſe Apollineis lego
Succos & herbas collibus ;
Quodque uſus ipſe docuit ægroto mihi
Prodeſſe , vates eloquor.
Audete , moneo , quæ dat & caſus rapit,
Audete , quæ celant dolum ,
Diſſentientes vulgi opinionibus ,
Cæloque nati ſpernere :
Boníque ſpecie ſiquid oblatâ allicit ,
Inhibete pavitantes manum.
Quæ vos putatis dona , fraudes Colchicas,
Arteſque Circæas tegunt.
Sic eſca volucres fallit , & laqueo impedit :
Sic invenit mortem fera ,
Calamúmque piſcis ſequitur,atque hamum vorat,
Avidiſque credulitas nocet.
Quicumque fraudum vivere immunis volet ,
Doloſa fortunæ bona
Prudens futuri caveat. Heu ! fruſtrà miſer
Habere ſeſe aliquid putat :
Habetur ipſe , retibúſque clauditur ,
. Aut pendet hamo credulus.
Quid multa ſequimur ? Corpori exiguum ſat eſt,
Animo imperanti ut pareat.
Famem cibus depellat , & potus ſitim,
Frigúſque non ſordens toga.
Quid intereſt , an Appulo ſit vellere ,
Tyriúmque ahenum ſenſerit ?
Quid intereſt , ut frigus , & ſparſas nives ,
Solemque , & imbres arceas ,
Domúmne ceſpes fortuitus exſtruat ,
An gentis alienæ lapis ?
Non culmus aliter arcet hibernum Jovem,
Aliter lacunar aureum.
Nec , ſi diurnis feſſa curis corpora

Noctur

Nocturna jam vocet quies,
Aliter saligno lectus impositus pedi,
Aut mollis herbarum torus,
Aliter jacentem sponda mulcet aurea,
Et tincta cocco stragula.
Nec structa fago mensa, cui simplex anus
Testâ imparem fulcit pedem,
Olúsque cœnæ pauperis, curas minùs
Frontémque sollicitam explicant,
Quàm citrius orbis dente fultus Indico,
Et lance cælatâ gravis.
Sed multa luxus, multa ridendus labor
Stultos in usus congerit.
Ad ista vulgus interim arrectum stupet,
Creditque per fas, & nefas,
Per & venena, perque fratrum funera,
Quæri atque servari benè.
Et illa rerum scena Fabricios propè,
Curiósque transversos agit.
Nil præter animum grande: nil mirabile,
Quàm quidquid hunc cælo invehit.
Cui magnus ille est, purpuram atque aurum Indicum
Tractabit, ut cassas nuces.
Quod si ista mecum, cumque posteris loquor,
Musâque convicti meâ
Parvo suoque se beatos autumant,
Ridentque quidquid ambitus
Aut incitatus sperat, aut præceps timet,
Aut anxiâ tenet manu,
Mihíne quisquam desides vitæ dies,
Hermanne, labi dixerit?

ODE II.

ANTONIUS CORDUBA
REPUDIATO CARDINALATU
SOCIETATEM JESU SIBI DELIGIT.

Ad S.Ignatium deliberabundus ita scripsit : *In eorum numero, Pater, quos Cæsar à Pontifice impetravit, ut faceret Cardinales, me quoque retulit : proximisque Pentecostes sollemnibus, quantùm certis comperitur nuntiis, creatio fiet. Ego cùm ad certamen id sustinendum omni caream propugnaculo, Societatem* JESU *(turris enim fortissima nomen Domini) mihi delegi.* Orland. Hist. Societ. Jesu lib.12.

NOn semper anceps alea militi
Tentanda : pugnæ se quoque subtrahit
Experta virtus. Sæpè & hostem
Fallere pars aliqua est triumphi.
Latere certus Corduba, nec fugam
Parans inertem, se popularibus
Subduxit auris, & verendum
Purpurei timidus subire
Culmen senatus : Quæ latebræ meos,
Dixit, timores munierint satis ?
O, si quid indulges precanti,
Abde tuis, profugúmque serva,
Loiola, castris. Assyriis tibi
Fundata turris tutior arcibus,
Quam non Typhœus, non tremendo
Subruat Enceladus tumultu.
Invicta turris ! nubibus arduis
Propinqua moles, centum adamantinis
Obstructa claustris, cui trecentæ

Postibus

Postibus advigilant phalanges.
Mille hinc & illinc te clypei tegunt,
Mille & secures, telaque fortium
Pondus lacertorum: minaces
Mille vomunt procul æra flammas.
Invicta turris! quod mare, quæ mari
Abscissa tellus non videt agminum
Pugnas tuorum? quæ tropæis,
Quæve tuis vacat ora signis?
Inscripta signis tessera dissipat
Quidquid timetur: tu quoque, tu meo
Murum timori, tu receptum
Militiæ dabis una nostræ.

ODE III.

INIGUS GUEVARA,

DUX BOVINI.

Societatem IESU *ingressurus, insigni pompâ rebus humanis nuntium remittit.*

QUis ille nostras alipedum sonus
Complevit aures? quis rutilantium
Festo quadrigarum tumultu
Attonitam stupefecit urbem?
Spectatis? an Mars Threïcios agit
Victor jugales? an patrium genus
Alter probaturus feroces
Iunxit equos, rutilisque Solem
Refert quadrigis? Aureus undique
Collucet axis: flectitur aureo
Temone currus: fulva pictis
Signa rotis radiisque fulgent.
Quacumque velox fertur equus, solo
Insultat auro, paret & aureis
Spumans lupatis, & rubentes

Fuscat

Fuſcat anhelitibus pyropos.
Scena hæc, Quirites, ultima fabulæ eſt:
Vos ritè plauſum, ſi placuit, date.
Sic luſit, illuſitque luxum,
Roma, tuæ ſtrepitúmque pompæ
Guevara, rerum feſſus inanium
Servire ſcenæ: nunc alias aget
Cum laude partes. O Bovini
Magna domus, memoranda faſtis,
Faſtis Jeſu, ſed neque barbito
Silenda noſtro! Tecum ebur, atque opes,
Plauſúſque, regaléſque ridet
Muſa rotas, populúmque falſa
Jactare rerum nomina dedocet,
Unique currus deſtinat aureos,
Æterna quem virtus inerti
Tollit humo, ſuperiſque miſcet.

ODE IV.

AD

ANTONIUM A BURGUNDIA,

E COMITIBUS DE VVACKEN,

PRIMARIÆ ECCLESIÆ BRUGENSIS DECANUM.

Cùm Emblemata de Linguâ in lucem daret, velut publico epulo totidem è linguis fercula lectori ſuo appoſiturus.

CONVIVATORI EUCHARISTICON.

Dum rectas in Apollinis diætâ
Cœnas inſtituis, datíſque linguis
Luculli quoque vincis apparatus,
Quas vates tibi, quas amicus hoſpes
Sat dignas poterit referre grates?
Tales nec Phrygius ſuo coëmit
Æſopus domino, nec aut Tarentum,

Aut

Aut mollis Sybaris, nec ipſa vidit
Perſis delicias. Poëta linguas
Hîc centum ſibi poſcat, ora centum,
Vt tot fercula, tamque delicata
Extollat totidem canátque linguis.
Sed quídni liceat Peruviano
Perjuri licet oris, atque obeſæ
Naris mancipio, malo, & voraci
Jam nunc credere, & autumare chartis
Linguas eſſe ſuas? Ita eſt: loquuntur.
Eſt chartis ſua literíſque lingua;
Et multùm ingenii, bonæque mentis,
Nec nil vocis habent. Ita eſt: loquuntur,
Et peccare vetant, reóſque damnant,
Uirtutemque docent. Licet, lubétque
Indo credere, perfidóque Davo.
Vidit ſcilicet ille gurges, illa
Famoſiſſima ficuum vorago,
Vidit, quod populus, quod omnis ætas
His mirabitur evenire chartis,
Doctis, Phœbe! loquentibúſque chartis.
Nec linguâ tibi blandiente verba,
Aut fumos damus. Odimus doloſas
Linguæ blanditias: & ipſa nobis
Dictat ſimplicitas, amórque veri,
Quod de te loquimur, tuas ſecuti,
Queis linguam regis, inſtruiſque, leges.
Quin cùm lubrica, cùm ſoluta lingua
Per te docta loqui, tacere docta,
Leges ipſa ſibi, modúmque ponet:
Cùm tu materies eris loquendi,
Legem nulla ſibi, modúmque ponet.
Sed, dum ſpiritus incitare linguas,
Dum vocem poterunt referre linguæ,
Te, quanto decet ore, prædicabit
Omnis lingua tuas locuta linguas.

ODE

ODE V.

AD
MAXIMILIANUM VVARTENBERGICUM, E SOCIETATE JESU.

FAvete Boii. Non mihi perfidis
Extorta dextris ſceptra, nec imperî.
Defenſa majeſtas ad Albim
Carmen erit, domitúſque juſto
Mœnus triumpho. Nam quid inertibus
Conflata cervis agmina 1 Boicos
Contra Leones, Auſtriáſque
Contra Aquilas poterant colombæ?
Me, Boia proles, me rapis, & ſacro
Te dicar olim carmine ad Iſaram
Stellis, & æterno merentem
Concilio inſeruiſſe Divûm.
Exempla vitæ non tibi diſſitis
Petenda regnis. Tu Superûm 2 trahis
De ſtirpe mores: tu beatos
Indigetum cineres avorum,
Et oſſa tractas. Quáque oculos jacis,
Boiæ recurrunt munera dexteræ,
Et iſta 3 Guilelmus nepoti
Tecta ſuo poſuiſſe gaudet.

1 *Habet Bavaria in inſignibus Leones.*

2 *Sanctos Bavariæ Duces multos vide apud Raderum in Bavariâ ſanctâ.*

3 *Sereniſſimus Dux Guillelmus Collegii Monachienſis fundator.*

ODE VI.

AD
JOANNEM BAPTISTAM
UVVENUM,
E SOCIETATE JESU.

Cùm ſuos in Ionam Commentarios edere differret.

QUid clauſum pluteo premis, novóque
Rurſum carcere detines Jônam?
An pœnam ſemel, exigente cælo,
Perſolviſſe, parum eſt? parúmne, culpam
Conjurantibus expiaſſe nautis,
Cùm præceps datus, obrutúſque ponto
Tres ſoles olidâ ſepultus alvo
Piſtricis jacuit? Quid, ô, quid ultrà
Incluſum pluteo premis, novóque
Rurſum carcere detines Ionam?
  Quas tum naufragus edidit querelas,
Et ſupra tumidos iere fluctus,
Et ſupra volucres iere nubes,
Et flexere Deum: Ninique fatum
Quæ vexit pelago vagata piſtrix,
Magno protinus obſecuta vati,
Legit litora, reddiditque terris
Ingens depoſitum. Suâque nondum
Te flectit prece, publicámque lucem
Exorare tuus poteſt Ionas?
  Dum cæcâ jacuit miſer cavernâ,
Ipſæ, ſiqua meis fides Camœnis,
Deſertæ halcyones, vagique mergi
Plangorem trepidis dedere pennis,
Et quid neſcio præter aut amores,

Aut

Aut luctus veteres & hîc, & illic
Auditi querulo referre cantu,
Quo Ceyx velit, Æſacuſque fleri.
Neptunus pater, ut liquente regno
Erexit caput, hoſpitémque vidit,
Captivo gemitum dedit, ſuóque
Fluctus imperio premens & Euros,
Ad monſtri latus abditíque vatis
Fractas molliùs ire juſſit undas.
At ne belua ludibunda cæco
Hæreret ſcopulo, ſonante conchâ
Triton anteiit, brevéſque primus
Prætentavit aquas, iterque rexit.
Ut demum ſuperos diemque vidit,
Formoſa Ægiale repentè vatem
Excepit gremio. Adfuere Nymphæ,
Crenéque, atque Hyale, putrémque limum
Deterſere manu, capûtque, & omne
Tabeſcens ſale perluere corpus.
Ah! ne te volucres, ſuóque Triton,
Neptunúſque pater, mariſque Nymphæ
Vincant obſequio. Quid, ô, quid ultrà
Incluſum pluteo premis, novóque
Rurſum carcere detines Ionam?
Ohe, jam ſatis eſt, ohe, morarum.
Jam vates iterùm ſibi ſuperſtes,
Et ſtridentibus erutus procellis,
Et nigrantibus erutus latebris
Per te prodeat, hauriâtque lucem.
Non rurſum Cilicas propinqua Tauro
Invadet freta, deviúſque Tarſon
Injuſſam repetet. Fugæ prioris
Vatem pœnitet. Ardet, ardet ire,
Ut quæ fulmina, flebiléſque caſus
Rurſum proſpicit imminere terris,
Rurſum nuntiet, arceâtque terris.

Nec jam una eſt Ninive nocens, nec uni
Incumbunt populo Tonantis iræ.
Qua ſol cumque aperit, diémque condit,
Regnant crimina, criminúmque pœnas
Ruptis nubibus, igneíſque nimbis
Depoſcunt Superi. Quid, ô, quid ultrà
Invitum premis? Ardet, ardet ire,
Vt quæ fulmina, flebiléſque caſus
Rurſum proſpicit imminere terris,
Rurſum nuntiet, arceátque terris.
Eheu! quis gemitus, quis ille flentis
Confuſus populi ſonus repentè
Arrectas mihi verberavit aures?
Nil fletur ſolitis modis. Nec ora
Queſtu ſufficiunt, manúſque planctu.
Heu! heu! quò gemitus, dolórque vergit?
Poſtratum gelido pavore regem
Hirſuto video rigere texto.
Non aurata premit corona frontem:
Squalet cæſaries, capútque ſparſi
Deturpant cineres, & ora fletus.
Non auro bibitur: Falerna nemo,
Nemo tempora floribus coronat.
Pallent ora fame: ſitis peruſtis
Ardet viſceribus: nec ullus uſquam
Fit tectis ſtrepitus, niſi ejulantis
Quem ſuſpiria reddidere turbæ.
Heu! heu! quò gemitus, dolorque vergit?
Nec Regem modo, ſupplicémque luctus
Exercet populum. Greges & ipſi
In partem veniunt: nec ulla gramen
Attingit quadrupes, nec ulla fontem.
Impaſtæ ſtabulis gemunt capellæ:
Impaſtæ ſtabulis gemunt & agnæ.
Arent ubera; nec ſuas, ut antè,
Ad mulctram Pholoë vocat juvencas.

Muta

Muta eſt fiſtula, nec ſuos, ut antè,
Aut Daphnis canit, aut Alexis ignes.
Heu! heu! quò gemitus, dolórque vergit?
An reges iterùm, ſimul ſeveris
Aures impulerit minis Ionas,
Deſcendent ſolio? hiſpidíſque cingent
Setis corpora? lividúmque pectus
Et palmis ferient, & aſtra votis?
An mœrens populus, cibíque, & undæ
Expers, flebiliter Deum per aras
Expoſcet veniam, preceſque noſtras
Et noſtros aliquid valere fletus
Placari facilis probabit æther?
Quid, cúm pœnituit, piæ reorum
Non poſſunt lacrymæ? Rubentis æthræ
Siſtunt fulmina. Sæpè deſtinato
Vrbes perdere jam parabat ictu,
Cùm luctus ſubitò pavórque flentem
Inceſſit populum, ſimúlque noxæ
Terras pœnituit, Deúmque pœnæ.
Hoc ſi ſalva Ninos, tuúſque vates
Nos ſperare jubent, per hunc, & omnes
Te teſtor Superos, per aſtra juſtis
Pridem feta minis, metúſque noſtros,
Per ſuſpiria, flebiléſque planctus,
Quos antiqua Ninos dedit, dabítque
Jam nunc altera, ne morare vatem,
Utquæ fulmina flebiléſque caſus
Rurſum proſpicit imminere terris,
Rurſum nunciet arceátque terris.

ODE VII.

AD PARENTES.

Vitæ exempla ad rectam educationem momentum adferre maximum.

FRustrà juventam fingimus ; & bonas
Laudamus artes, si neque debitis
Præimus exemplis sequacem,
Nec dociles reveremur annos.
Damnosa patrem si juvat alea,
Sperare de se nil melius jubet
Futurus heres, ad fritillum
Nunc loculis, positâque tandem
Iturus arcâ. Nec patrimonia
Matura virgo non etiam geret
Dimissa collo, nec fluentem
Non & Achæmeniâ perunget
Nardo capillum, si genitrix pares
Induta census ambulet, & comas
Gemmâque nodatas & auro
Vibret acu, balanóque tingat.
Sic est : paternis cerea moribus
Assuescit ætas : hac sequitur viâ,
Sive antecedentes Cethegos,
Seu Curios videt, aut Catones.
Obscena vultur diripit ilia,
Dispersa campis : at neque mitiùs
Exercet ungues in cadaver
Æmula progenies parenti.
Proléſque Nisi non aliam rapit
Adulta prædam, quam rapuit pater :
Ignésque Phœbeos in ipso
Ferre aquilæ didicere nido.

ODE

ODE VIII.

AD
ALOYSIUM LAVENBACH, E SOCIETATE JESU.

Cùm à gravi morbo nondum confirmatus ad se literas dedisset.

AGnovi calami notas labantis,
Agnovi veteris notas amoris,
Quæ post longa tui pericla morbi
Salvum te referunt, mihíque mittunt,
Quâ, qui mittit, adhuc eget, salutem.
Vt vidi, exsilui, preménsque blando
Chartam suaviolo: Meúsne, dixi,
Lavenbachius, ille nuper, ille
Conclamatus, anhelitúque crebro
Singultantem animam trahens, ab ipso
Leti vestibulo pedem reduxit?
Atque illas potuit tremente dextrâ,
Quas læti legimus, notare chartas?
Atque illis benè me valere jussit,
Qui nondum bené se valere sensit?
O dulces calami notas labantis?
O dulces veteris notas amoris!
At tu (namque sedens in ore pallor,
Et vultus macies adhuc timoris
Non una est mihi causa) dic, amabo,
Dic, pars magna mei, satísne certò
Evâsti incolumis? novísque Parcæ
Ducent stamina restituta fusis?
Ite hinc solliciti procul timores:
Ite, & Carpathias Atlanticásve
Vos ater rapiat Notus per undas.

Dica

Dicamus bona verba, digna læto
Natalique die. Jubente Divâ
Rursus nasceris, aspicísque lucem.
Hoc Sidronius, hoc tuus Becanus,
Supplex, Virgineas jacens ad aras
Votis crediderim suis, suísque
Evicere elegis. Fuit Fremauti
Prima hæc cura tui, tuíque Frisî.
Illi Virgineum movere pectus,
Illi præcipites tenere fusos,
Illi ferrea mitigare jura,
Et fatalia prorogare pensa,
Et plenas iterùm valent precando
Instaurare colos. Quid ô moramur.
Dum nil supplicibus negavit æther,
Centum millia gratulationum
Læto protinus expedire versu?
Dicamus bona verba: quid silemus?
Qui te námque dies valere vidit,
Natalis tuus est, tuosque nobis
Hinc subducere jam licebit annos.
Dúmque illum colimus, tuus fac adsit
Visurus Genius suos honores;
Formosus Genius, tuâque dignus
Ornari citharâ, tuâque lauro.
Illi cæsaries, & ora nardo
Distillent Syrio, rosâque vernent.
Illi cymbia lactis, atque mellis,
Et natalitium dicare libum,
Et natalitium dicare carmen,
Et natalitios decet trientes,
Et natalitias decet coronas.
Qui te námque dies valere vidit,
Natalis tuus est, tuósque nobis
Hinc subducere jam licebit annos.
Sic penso tibi longiore ductos,

Sic & ſtamine firmiore textos
Virgo carminibus vocata noſtris
(Noſtris dicere ſi tamen Camœnis
Fas ſit Numina poſſe magna flecti)
Addat, quos reliquos vovemus, annos.

ODE IX.

AD
CAROLUM
A LOTHARINGIA,
EPISCOPUM VIRDUNENSEM,

Cùm depoſitis infulis Societatem JESU *ingrederetur.*

QUis ille, Divi! quis Viroduniis
Avulſus aris grandem animum novis
Accingit auſis? quo citatus
Numine, quo rapitur calore?
Jamque & ſacrati verticis infulas
Remittit ultrò: non lituo manus
Gemmáque fulget: jam repoſti
Carbaſei, Tyriíque cultus.
Prô quantus ori depoſitâ quoque
Decor tiarâ! quantùm animos rapit
Privata jam virtus! ut intus
Ipſe ſibi ſine teſte plaudit,
Quis regna & urbes miſceat, unicè
Securus! O lux, ô Lotharingicæ
Sidus coronæ, Godefridi
Progenies generoſa ſalve.
Ne limen, hoſpes, deſpice, quod tibi
Loiola pandit. Scilicet illius
Sinu reclinatus beatos

Epa

E pateris Superorum & auro
Libabis haustus. Inde ubi Mutii,
Dulcíque Romæ principis urbium
Divulsus amplexu, Padúmque,
Et gelidas superaris Alpes,
Regnata Magno Gallia Carolo
Tibi, relictis excita sedibus,
Occurret: occurrent & amnes
Indigenæ, viridésque Nymphæ.
Tibi hospitales obvius offeret
Garumna 1 ripas: quas ubi presseris,
Securus innitetur urnæ,
Et placido fluet unda lapsu.
At te nec Afros vellera murices
Incocta prodent: nec volitantium
Inter quadrigarum tumultus
Per medias rapieris urbes.
Arrecta stabit Gallia, pauperem
Mirata cultum, & conscia sanguinis,
Nil ipsa te magnis minorem
Ducet avis, minimámque laudum
Partem tuarum credet ab ultimis
Traxisse avitum Cæsaribus genus.
Non sceptra, regalésque cultus,
Non domitis data jura terris
Heroas æquè regibus inserunt,
Vt clara virtus. Hæc satis est sibi:
Nec facta, nec quidquid suorum est,
Laude suâ meritísque miscet.

1 *Burdigalæ Domui Professæ præfuit.*

ODE X.

AD BELGAS SODALES, GENERE CLAROS.

Frustrà illos velle pro suâ modestiâ tacitos prætermitti.

ÆTerna, Belgæ, nomina patriis
Laudata fastis, cur subiit genas
Pudor, verecundíque nostram
Barbiton erubuere vultus?
An & severâ surripitis manu
Plectrum canenti? Mittite, mittite
Musæ laborantis, Sodales,
(Quamquam humiles terit illa nervos)
Tardare cantum. Scilicet ardua
Quæ vos Olympo gloria sustulit,
Vulgata non est, & canentis
Poscit opem citharámque vatis.
Si nocte purâ Lucifer aureos
Occultat ignes, se tacitis quoque
Celabit umbris, quæ, videri
Dum metuit, meliore prodit
Se luce virtus. Scimus, ut inclytas
Ceras, & ingens à proavis genus
Divinus & sæcli labantis
Moribus ac vitiis iniquus
Despexit ardor. Splendida vidimus
Anciliorum, & cassidum, & ensium
Cælamina: auratas avorum
Effigies, titulósque circùm,
Circùm coronas, & lituos Ducum
Fulgere longo vidimus ordine.
Elucet, & virtus in ipsis

Spira

Spirat adhuc animosa signis.
At non aviti gloria sanguinis
Claræque splendor vos tenuit domus
Fulgore perstrictos inani.
Plus species habet ipsa vero.
Sic clara fulvo picta sinus croco
Illudit Iris, dum pluviâ gravis
Phœbo sub adverso colores
Mille trahit, radiísque fulget.
Hæc illa magnis cognita vatibus,
Regúmque castris: nunc residem movet
In arma Turnum: nunc remissum
Suscitat Æacidæ furorem.
At illa nusquam est: scilicet aureus
Incauta fallit lumina Cynthius,
Lucis repercussæ nitorem
Imbriferâ variante nube.

ODE XI.

AD BELGAS SODALES POETAS.

Belgium etiam Musarum sedem esse.

QUis fata versæ tristia Græciæ,
Pulsásque Musas, templaque Phocidos
Disjecta, & infandum, Sodales,
Excidium memorare dignis
Speret querelis? O Heliconidum
Antiqua sedes, ô nemora, ô sacræ
Laurus, Medusæíque fontes,
Ingeniis celebrata Tempe,
Fortuna quæ vos illacrymabili
Mersit ruinâ! Quid nisi nomina
Nunc nuda, desertæque cautes

Pieriis catulos ferarum
Celatis antris? Heu miseras vices,
Casúsque flendos! Omnia Thracius
Habet tyrannus, nec fugatis
Barbarus hospitium Camœnis
Ullum reliquit. Tantùm Aquilonibus,
Sævisque rauci turbinibus Noti
Parnassus impulsus remugit,
Et madidis quatit Auster alis
Impunè lucos, quos Aganippides,
Et ipse quondam verticis arbiter
Nunc voce mulcebant acutâ,
Nunc fidibus, citharæque cantu.
At non Dearum Mars quoque barbarus
Subvertit artes. Qualibet exules
In parte terrarum residant,
Inveniunt Helicona Divæ.
Sunt, Atticarum quos amor artium,
Dulcésque cantus, & citharæ juvant,
Quos docta fecernit profano
Frons ederis redimita vulgo.
Et Liza Musas, & pater amnium
Scaldis virenti margine devias
Excepit, & festas dicavit
Carminibus, choreísque ripas.
Florete ripæ, Pieridum domus,
Sacríque colles, antráque Cynthio
Dilecta, quantùm non Cithæron,
Non viridi nemorosa lauro
Secreta Pindi. Vos mihi Thespio
Ripas sonantes carmine, vos specus,
Umbrásque Cirrhæ, vos amœnos
Castaliæ simulatis amnes.
Hîc Tollenarî Musa potens lyræ, JOANNES
Rerúmque prudens, sese homines supra TOLLE-
Curásque mortales inerti NARIUS

Tollit humo, populúmque vanis
Regésque falli nominibus veta t.
Consulta magnæ quid sapienti æ
Moramur evicti? quid umbras
Persequimur, tenuésque tantùm
Captamus auras, ut canis irritos
Spartana morsus in vacuo aëre
Exercet, elapsámque prædam
Non tenet assimilis tenenti?
Hîc te magistro sparsit Amor suas, HERMANNUS HUGO.
Hermanne, tædas: hic gemitus dedit,
Cælóque transmisit querelas,
Quas Libanus, Solymæque valles,
Et parva Bethle rettulit aureo
Percussa plectro, seu quibus exulem
Solata quondam Musa regem
Hermonias pepulit cupressos.
Non sola nuper Musa tuis, Hesi, GUILIELMUS HESIUS.
Vocata votis; ipsa eiam Fides
Immota veri, dum canebas,
Adfuit, ingenióque lætos
Afflavit ignes. Hæc fidibus dedit
Aptare nostris, quæ Superûm Pater
Celavit æternis minores
Consiliis, voluítque credi.
Te vate non me cassa fugacibus
Spes fallat umbris. Tu vacuum jubes,
Rerúmque contemtu beatum,
Astra super rapidósque mundi
Fulgentis orbes, primâ in origine
Hærere pulcri. Tum nebulis procùl
Et luce digressum malignâ,
Principium juvat usque & usque
Finémque rerum, quantùm acies finit,
Spectare tecum. Non mihi tunc nitor
Illudat auri, non voluptas

Attalico ſpecioſa cultu.
Non, non amoris tunc ego ſim potens
Evolvere æſtus. Ah! penitus mihi
Puris inardeſcunt medullæ
Ignibus, abſiliúntque flammæ.
Nec pulſa non eſt ardua vatibus
Orcheſtra noſtris. Tu quoque grandium
Fies tragœdorum, Libene:
Tu nova Cecropio theatra
Tundis cothurno. Non tibi flebilis
Orbúſque Theſeus relliquias legit
Et oſſa nati: non feroces
OEdipodionio furore
Ad arma fratres, & ſolium vocas,
Thebáſque terres. Vidi ego fabulis
Majora fictis, cùm parenti
Creditus ingluviem ferarum
Expleſſe natus pulpita miſcuit
Turbata luctu. Scena ſtetit nefas
Mirata, fraternæque tantum
Invidiæ licuiſſe flevit.
Non hujus eſt vis dicere pectoris;
Tui, Libene, eſt, quid patrius dolor,
Amórque, mentitæque mortis
Indicium potuere veſtes.
Tui, Libene, eſt dicere pectoris,
Quo clauſa motu fabula: quo minas
Vultu remiſit, quæ rependit
Oſcula, quos odiis amores
Ille, ille quondam venditus, & ſuis
Togâ invidendus, Niliaco puer
Regi ſecundus, cui ſalutem
Debuit & Cererem Canopus;
Cui Luna, cui Sol præſcius imperî
Augur futuri ſubdiderant jubar,
Viſæque per noctem ſerenas

JACOBUS LIBENUS

Pleïades,

Pleïades, Hyadésque flammas.
At vos meorum prima sodalium
Pars, flósque vatum, cum quibus Aonas
Errare per lucos, diémque
Sæpè mihi licuit morantem
Explere cantu, dicite, quo pede
Collem subistis: dicite, quâ sitim
Levastis undâ, quo scatebræ
Lene caput reperistis antro.
Vos verba puris æmula fontibus,
Cultúsque simplex munditiis, capit
Qualésve Apelleis decebant
In tabulis venerem colores.
Assurgit omnis Sidronio chorus, SIDRONIUS
Volensque laurũ sertáque porrigit HOSSCHIUS.
Seu plectra sumsit, sive totum
Ipse aliis Helicona pandit.
Et te per illos hoc duce vidimus ALOYSIUS
Colles vagantem, qui modò cælites LAVENBA-
Inter Poëtas, Aloysi, CHIUS.
Elysiâ spatiaris umbrâ.
Becane, dulces te gremio Deæ GUILIELMUS
Fovere vatem: te puerum sacrâ BECANUS.
Texere lauro, mox daturæ
Promeritam capiti coronam.
Tibi ora Pitho finxit, & aurea
Liquente succo nectaris imbuit.
Narratur & cunis in ipsis
Te Pietas præiisse cantu.
Rerúmque inanes Simplicitas tibi
Odisse fucos & strepitus dedit,
Illimis, & nusquam fragosus
Vt Superûm caneres amores.
Errantem & illo vertice Cleinium FRANCISCUS
Per omne duxit Calliope nemus: CLEINIUS.
Totâque Goivardi receptus IGNATIUS

Mente Deus rapuit calentem GOIVARDUS.
In antra vatem, Loiolidas ubi,
Et arma gentis, factáque fortia,
Ævóque venturo legendos
Fatidicus cecinit triumphos.
Et te, Caloni, sæpè agitat Deus, JACOBUS
Divisque miscet. Nec Frisius sonat CALONIUS.
Mortale quidquam, dum faventem JUSTUS
Sollicitat, patitúrque Phœbum. FRISIUS.
His, ô Camœnæ, vatibus, & mihi
Virente lauro, si mereor, caput
Velate. Sic vobis ademtum
Restituant Helicona Belgæ.

ODE XII.

AD

PETRUM CLASENIUM

IN ACADEMIA LOVANIENSI JURIS UTRIUSQUE DOCTOREM.

Cùm ad L. Vinum, ff. de rebus creditis, lucubratiunculam suam evulgaret.

Ex vetere forì consuetudine Oratores causas acturi assignatum sibi tempus aquâ metiebantur ad clepsydram. Spectavit huc Ciceronis jocus in dicaces nescio quos & voluptarios ganeones, cùm & ipse ad aquam pro M. Cælio peroraret. In lustris quippe & conviviis, facundos inter immanesque calices, cùm garrire semper, numquam tacere consuessent, atque è popinis posteà in lucem forensem extracti causarum magnitudini imparem eloquentiam adferrent, eos festivè dixit ad vinum disertos.

disertos. Nimirum ut ipse loquitur, alia fori vis eſt, alia triclinii : alia ſubſelliorum ratio, alia lectorum : non idem judicum, comeſſato:úmque conſpectus : lux denique longè alia eſt ſolis, & lychnorum. *Atque adeò fit plerúmque, ut ad vinum diserti, ad aquam infantes frigentéſque titubent, ac ſiniſtris auſpiciis cauſas ſuas clientéſque deſtituant. Sed mittamus Romani Oratoris jocum.*

CLaſeni, Themidos togate Myſta,
Næ tu, dum faciles paras libellos,
Qui lites dirimunt, ſupérque vino
Partes conciliant, ſupérque vino
Legum diſcutiunt, ſecántque nodos,
Ad vinum meritò diſertus audis.
Attentas alius fatiget aures,
Et cauſas ubi feſſus ad ſtatutam
Exſudavit aquam, tulítque palmam,
Monſtretur digito, audiátque paſſim,
Hic eſt, quem colit, ille, quem clientûm
Stipat turba frequens ; hic acer ille,
Et ſubtilis, & ad brevem diſertus
Declamator aquam, foríque princeps :
Hæc laudum quota pars erit tuarum,
Claſeni, Themidos togate Myſta?
Patroni tibi námque, quotquot îſdem
Hærent in tabulis, ſuperque vino
Partes conciliant, ſuperque vino
Legum diſcutiunt, ſecántque nodos,
Tantúm cedere ſe fatentur omnes,
Quantùm frigida cedit ipſa vino.
At non te faciunt in his diſertum
Facundi calices. Olet lucernas
Hoc quodcumque tui ferunt libelli,
Præclari, faciles, boni libelli.

Qui pro pignore creditiſque rebus
Vocem ſollicito locat clienti,
Quandocumque tuos leget libellos,
Præclaros, faciles, bonos libellos
Dicet lampada, non olere vinum.
At, ſi laus tamen eſt locúſque vero,
Ad vinum meritò diſertus audis,
Claſcni, Themidos togare Myſta.

LYRICORUM
LIBER TERTIUS.

ODE I.

AD

BEATAM VIRGINEM,

Quæ non procùl à Bruxellâ colitur in celeberrimo monte, qui ab absinthio nomen ducit, Belgis Alsembergh dictus.

Cùm Leopoldus Guilielmus, Archidux Austriæ, Belgii Gubernator, templum illius subiisset.

STROPHE

CONTRA ABSINTHIUM.

E colle dulcissimæ Virgini dicato absinthium exstirpandum esse.

QUæ te beato colle consevit manus,
Saporis austeri frutex?
Te flore pallidáque liventem comâ,
Et tristibus succis gravem
Horrent propinquis excitæ silvis feræ,
Horrent capellæ tangere.
Non terra, non hoc convenit cælum tibi.
Te Pontus Arctoâ rigens
Alat pruinâ: te Tomitanus Geta,
Te Tauricus messor legat,
Immitis, asper, stirpis ingenio tuæ,

Suóque

Suóque non dispar solo.
Hîc Diva sedem fixit, hîc implet suo
Benigna collem numine.
Hîc mella fundit, ipsa melle dulcior.
Nullíque non mitis favet.
Tu me colonum, Diva, tu me frondibus
Vestire te dignis sine
Tibi dicatum verticem. Mitis tibi
Nostrísque lenimen malis
Assurget olea, balsamúmque cortice
Sudans odorato fluet.
Nihil hîc Idumæ palma decedet, nihil
Hîc uva decedet Cypro.
Sionis alto pulcra cyparissus jugo
Libanóque certabit cedrus.
Non hîc Sabæa virga, non Arabum crocus
Eoa tantùm sidera
Primóque tactos sole montes expetet,
Quantùm illa quæ colis juga,
Illúmque solem, luce qui tepens tuâ
Clementiùs terram fovet.
Quodcumque demum noster hîc feret labor,
Tibi crescet, atque aliquid tui
Stirps quæque referet:nulla non dulcem exprimet
Promtámque misereri indolem.
Fons purus, intactúsque, nec frustrà advenis
Habere numen creditus
Opima leni culta percurret pede,
Seriemque dispositam arborum
Humore dulci nutriet. Quin & cavâ
Subinde libatus manu
Maculosa morbis corpora & pestem eluet,
Salubrium undarum pater,
Hîc, sive magnæ Virginis gremio tuas,
Leopolde, lauros inferes,
Sive in propinquo nemore frendentes apros
Cer

Cervósque lassus figere
Captabis umbras, collis intonsi jugum
Te Martis & rerum procùl
Strepitu remotum, téque redditum tibi
Umbrâ hospitali proteget.
Nunc alta cedrus, nunc triumphalis tibi
Placebit arbor, seu magis
Amica pacis olea. Te capiet, scio,
Augusta majestas loci,
Locíque præses Diva, Diva balsamo,
Et flore pubentis croci,
Palmæque baccis, & Sabæis frugibus,
Dulcíque olivâ dulcior.

ANTISTROPHE

PRO ABSINTHIO.

Absinthium, malorum hîc depulsorum indicium, retinendum esse.

AMara messis, non ego, quamquam tibi
Flos livet, & pallet coma,
Graviterque spirat, non ego, non te velim
Cui nomen imponis jugo
Ferro recisam eruere. Quo crescis solo
Secura perge crescere.
Sacrúmque latè verticem & collem tene,
Futura tot discriminum,
Totiésque pulsæ testis ægrimoniæ
Quoties laborantûm annuit
Votis clientum Diva, nutu pellere
Amara morborum efficax.
Non occupabis, perge, perge crescere,
Inutilis solùm frutex.
Benè ominatum stabis hoc signum jugo,

Quos

Quos Diva, quótquot juverit.
Sic & leænæ pellis, aut acris lupi,
Aut dentibus minax caput
Quondam coloni vota, & infirmum pecus,
Et obvium incursu nemus
Sternentis apri, splendidis potentium
Affixa pendent postibus,
Revocántque causas gaudii spectantibus
Monumenta sublati mali.
O blanda Mater, Attico nomen favo
Uvâque Cypri dulcius,
Quis has ad aras tura, quis preces tulit,
Tristísque, nec voti potens
Abscessit aris? Tu jubes mollescere
Soluta ferri vincula:
Tu carcerum refringis æratas fores:
Tu sæpè defletis diem
Vocata reddis. Sæpè & informis lues,
Et lenta morborum cohors,
Comesque lentis additus morbis dolor,
Maciésque vix ægrum trahens
Defecta gressum, nomen ad tuum fugit.
Te dirus umbrarum arbiter
Impunè regna sæpè populantem sua
Horrescit, atque imis pavens
Se condit antris. Auguror, veniet dies,
Brevíque veniet, quâ tuo
Leopoldus arma victor affigens tholo
Extrema belli deleat.
At tu beato qui facis nomen jugo,
Saporis austeri frutex,
Stabis reductâ pace felix tristium
Index malorum, quæ trahit
Bellona secum, quæque Leopoldi prece
Evicta Mater Thracios
Ad usque fines egerit. Non hostibus
Erepta

Erepta ſigna, non locis
Perfoſſa centum ſcuta, & exuviæ ducum,
Nec æde pendentes ſacrâ
Solùm tabellæ, donáque aris addita
Opem loquentur Virginis.
Docebis & tu, liber armorum metu
Quid Belga Divæ debeat.
Non occupabis, perge, perge creſcere,
Inutilis ſolum frutex.

ODE II.

AD
FREDERICUM
DE MARSELAER,
EQUITEM,
TOPARCHAM DE PARCK, &c.
LEGATO A SE SCRIPTO CLARUM.

Ignatium Mendozam, Marchionis Mondexar Ducis Infantado fratrem, Philippi II. & III. Hiſpaniæ Regum ad Venetos Legatum celebrat, qui peractâ legatione hoc à Rege pro munere petiit, ut bonâ ejus veniâ ſibi liceret Societatem JESU *ingredi.*

NUllúſne tandem, quem ſibi triſtibus
Everſa bellis ſæcula poſtulant,
Qualémve deſcribunt, tuæque
Inſtituunt, Frederice, curæ,
Nullúſne tandem conſilio & prece
Irata Regum pectora molliat
Legatus, & lætum celebret

Paci

Pacifico reditum triumpho?
An, quod fateri sit pudor, æmula,
Semperque, dum se latiùs efferat,
Infesta bellantûm cupido,
Quæ rapuit, vetat arma condi?
O si inquietis consilium modò
Mendoza regnis & daret, & dato
Pareret orbis! jam coïrent
Fœdera, jam litui silerent.
Dum certa nuper mens geminis fuit
Et vox Philippis, ac medio Patrum
Sedit Senatu, nil Atridæ,
Nil Itacho, Cyneæque cessit.
Sive arma paci, seu magis otia
Præferret armis, audiit Adria
Excitus orantem, & sonoras
Mulsit aquas, celeréſque ventos.
Sed re peractâ maluit abditus
Latere castâ Loiolidûm domo,
Egenus, ignotus, reique
Splendidior dominus relictæ.
Atqui sciebat, quid sibi regius
Favor pararet: quidquid erat tamen,
Quiete, nec quidquam petenti
Pauperie minus esse duxit.
Quis sit tot inter, quorum humeris salus
Innixa Regum est, certior arbiter
Rerum gerendarum? Patrono
Sæpè malo bona causa nutat.
Hic cōnsulendus Regibus: hic docet,
Quæ prima belli semina, quæ viæ,
Quæ pacis artes, ipse pacis,
Ipse sui sibi causa regni.
Audite Reges: ipse sibi dedit
Mendoza regnum, dum nihil aut timet,
Aut sperat, & rerum quod usquam

Cer

Cernitur, attonitósque fallit
Prævectus, infra se videt omnia,
Uno beatus, quo fruitur, bono.
Audite Legati : quod unum
Tot studiis opibusque regna
Utrimque poscunt, quod nimiùm diu
Pacis ministri gentibus invident,
Tantisque nequidquam Gradivus
Nititur excidiis pacisci,
Mendoza secum sanciit, & sibi
Janum ipse clausit, ferrea sæcula,
Bellíque dementes ruinas,
Et viduas miseratus urbes.
Ah! finiendis luctibus utiles
Nescitis artes. Magna tenentibus
Maiora desunt, & quid absit
Respicitur, petitúrque ferro.
Quò bella, quò vos deferet impotens
Tandem cupido? Sistite barbaras
Cædes, fatigatúmque Martem
Immodicis prohibete votis.
Quæcumque diri meta cupidinis,
Hæc ipsa belli est. Ille odiis faces
Ministrat : ille iras & enses
Exacuit : scelus omne in illo est.

ODE

ODE III.

GARCIÆ PIMENTELLI LAUDATA MORS AD FRANCISCUM ET PETRUM PIMENTEL, E SOCIETATE JESU, EJUSDEM GARCIÆ FRATRES.

In Belgio militans occubuit Vir Illustrissimus aspero accinctus cilicio, cùm in obsidione Bergarum ad Zomam, dissiliente hostili cuniculo, castrensi crate in eum impactâ oppressus esset.

Non bellicam solùm Fortitudinem, sed etiam Christianam Pœnitentiam, quæ pugnanti ferebat audaciam, ad ejus tumulum sedere.

QUæ Musa, Patres, quem modò plangimus,
Heroa dignè scribat, & illius
Æternet extentas in ævum
Carminibus citharáque laudes?
Dum bella nuper Belgica fortibus
Urgebat armis,& Pavor, & Fuga,
Pallórque, qua se cumque campo
Arduus intulerat, præibant:
Nunc terra cæsum dum gremio tegit,
Non sola vultum pulvere Martio
Conspersa Virtus, & leonum

Exuvias,

Exuvias, variaſque lyncum
Incincta pelles ad tumulum ſedet,
Manéſque ſervat. Servat & hiſpidis
Velata ſetis, ſparſa crines,
Uda oculos Metanœa manes;
Teſtata, cujus militiæ inſuper
Ferret laborem: quos premeret jugo
Victor: quod ambiret ferendo
Imperium: quibus & triumphos
Deberet armis. Acrior, acrior,
Quàm qui videtur, rémque gerit manu,
Nos poſcit hoſtis: nec pericla
Non etiam graviora terrent.
Incluſa peſtis viſceribus latet?
Et magna virtus ſæpè ſuis perit
Confecta telis: corpus ipſum
Nequitiæ ſua præbet arma.
Nunc felle pectus, nunc Paphio jecur
Torretur igni: lingua nocens ſuo
Dentéſque liveſcunt veneno:
Sunt oculis ſua tela flammæ.
Et ſæpè diſcors in varias abit
Mens ſciſſa partes: utque parùm potens
Auriga per præceps equorum
Arbitrio rapitur ſuorum;
Sic, quâ refringat lege cupidines,
Neſcit; nec illis, ſi ſciat, imperet.
Has inter ipſas fervet anceps
Conſiliis odiíſque pugna.
Non ſic coorto plebs ſibi diffidet
Amens tumultu, cùm medias ruit
Pugnax per urbes, & cruenta
Cuique ſuum dedit ira telum.
Ut illa victor bella retunderet,
Thoraca Diri non penetrabilem
Indutus ibat, quo ſubactos

Supplicio tenuaret artus.
Quem tutus illo pectora tegmine
Paveret hostem ? Justa moventibus
Dat causa vires, & quod obstat
Dedidicit bona mens timere.
At quos libido per vetitum rapit,
Ad signa pallent, & genibus tremunt,
Cedúntque, ut imbelles ferocem
Dum fugiunt capreæ leonem.
Nec causa, cùm res & litui vocant,
Palloris una est : congeminat metum,
Quod quisque fecit : quemque fraudis
Umbra suæ manifesta terret.
Sic antè manes mens patitur suos
Impura manes : impatiens sui
Sibi est Erinnys : quæ recursat,
Pro facibus colubrísque noxa est.
Non ille castos exanimat pavor.
Primi lacessunt prælia, provocant
Pericla primi, séque vitâ,
Quàm clypeo meliùs tuentur,
Sit ille triplex, sit Chalybum manu
Incoctus igni. Ferrea mugiat
Procella telorum, & cadentûm
Hæreat ante oculos imago,
Dum stare fas sit, stant, ope Numinis
Causáque nixi. Talis erat manu,
Quem nostra nunc mœstis ademtum
Prosequitur lacrymis Thalia.
Miléſne credet ? Pectora vidimus
Devota morti, vidimus aspero
Horrere texto, cùm Gradivus
Sulphureum jaculatus imâ
Tellure fulmen, ruperat horrido
Vallum tumultu, qua patuit via,
Cælúmque fumantésque nubes

Increpitans. Dedit ille caſtris
Muróque labem, Zomáque turbidas
Concuſſit undas, & ſimul igneo
Stantem Pimentellum fragoſa
Turbine corripuit procella.
At non eodem, qui miſerabiles
Afflixit artus, concidit impetu
Sublata virtus: ipſa cælo
Extulit impavidam ruina.

ODE IV.

IN FUNERE MAXIMILIANI GANDAVILLANI TORNACENSIUM EPISCOPI LXXXV.

Ex perſonâ Petri le Loup Prætoris Iſegemienſis, qui ejuſdem decimas exigebat.

EXſtinctum miſero dolore Thyrſin
Deflebat Lycus, aviúſque ſilvis,
Solaménque ſuo negans amori,
Solaménque ſuo negans dolori,
Fata, heu! ferrea, neſciamque flecti
Teſtatus Lacheſin, diu vocatum
Poſcebat prece, lacrymíſque Thyrſin.
Sed nec ferrea reddidere fata,
Nec Thyrſin Lacheſis: Lycúmque fruſtrà
Vidit Lucifer, Heſperúſque flentem.
Vos ô Helcinii referte colles,
Vos ô Helciniæ referte valles,
Quæ ſuſpiria ruperint querelas.
Námque è collibus illa, vallibúſque

Mœſto

Mœsto cum gemitu remisit Echo.
Et Scaldis pater audiit querentem,
Et flevit pariter, suísque ab antris
Excitæ gemitum dedere Nymphæ.
His Nymphas præiit Lycus querelis,
Dum per devia, per fragosa solæ,
Herbarum immemores, vagantur agnæ.
Hos, ô, qui gemitus tuas ad aures
Ventus, Thyrsi, ferat! Lyci dolorem
Absens nosce tui, beate Thyrsi.
Nec te non memorem mei recepit
Felix Elysium, nec illa sic te
Delectant loca, quin subinde colles
Respectes patrios, Meósque, dicas,
Hi servant cineres, Lycúmque servant.
Hos, ô qui gemitus tuas ad aures
Ventus, Thyrsi, ferat! Lyci dolorem
Absens nosce tui, beate Thyrsi.
Thyrsin delicias meas, meósque,
Postquam funere raptus est, dolores
Et mecum Dryades amare discent,
Et mecum Dryades dolere discent;
Et quodcumque canam, canent & illæ,
Et quodcumque gemam, gement & illæ;
Conjungéntque suos meis amores,
Conjungéntque suos meis dolores.
Si desit Dryadum chorus querenti,
Dicam collibus, aviisque dicam
Questus arboribus, priúsque cedent
Pisces fluminibus, feræque silvis,
Quàm nostris amor, & dolor medullis.
Hos, ô qui gemitus tuas ad aures
Ventus, Thyrsi, ferat! Lyci dolorem
Absens nosce tui, beate Thyrsi.
Hæc nuper volucres tegebat umbra,
Argutas volucres: & illa nostra,

Dum

Dum Thyrſin canit, Æpolúmque vicit
Cantando, meruit cicuta caprum.
At nunc omnis ager ſilet, ſiléntque
Argutæ volucres, & illa noſtra,
Quæ nuper meruit cicuta caprum,
Pendens funereâ ſilet cupreſſo:
Et, ſi quid mediter levare luctum,
Nil præter miſeras ſtrepit querelas.
Tecum ſcilicet, ô beate Thyrſi,
Agris gratia ceſſit, & voluptas.
Dum præſens aderas, agros benigni
Mulcebant Zephyri: nemúſque frondes,
Et campi frutices, & aſtra rorem,
Et rores apibus dedere mella.
Nunc dum raptus abes, ſimul benigni
Ceſſerunt Zephyri, comæque ſilvis,
Et campis frutices: nec aſtra rorem,
Nec rores apibus dedere mella.
Tecum ſcilicet, ô beate Thyrſi,
Agris gratia ceſſit, & voluptas.
Dum præſens aderas, tibi coloni
Sudabat labor, & Ceres virente
Turgebat ſtipulâ: tibi quotannis
Non ingratus ager dabat maniplos,
Noſtrâ repoſitos manu maniplos,
Plenos frugibus optimis maniplos,
Quales nec Libye metit, nec udum
Centeno domitum ligone Tibur.
At nunc cui gravidos ego maniplos
Secernam domino? Probare noſtrum
Non ultrà potero tibi laborem,
Laudatámque fidem. Tamen ſupremum
Dixiſti moriens: Probabis illi
Qui poſt me veniet, pedúmque ſumet.
Non illud queat impedire livor,
Non mens improba, jurgiúmque Codri.

Hæc tu deficiens, levíque flexu
Fractos in me oculos, & ora vertens,
Dicebas, nemini; meámque flentis
Sensi pænè animam migrasse tecum.
At nunc, dum mihi, Thyrsi, te carendum est,
Dum te, Thyrsi, lapis regit, nec usquam
Terrarum mihi Thyrsis est, & umbra
Frustratur miseros amata somnos,
Nec possunt sine te placere colles,
Nec possunt sine te placere valles.
Tecum scilicet, ô beate Thyrsi,
Agris gratia cessit, & voluptas.
Vos ô Helcinii valete colles,
Vos ô Helciniæ valete valles,
Arx antiqua vale, simúlque, Thyrsi,
Extremum vale. Ipse te quotannis
Largis fletibus, humidísque sertis,
Quando nunc aliud nihil relictum est,
Mœrens prosequar, annuúmque carmen,
Si vox, & gemitus sinant, rependam.
Hæc, & talia dum calente luctu
Cantabat Lycus, Hesperus gementem
Deprendit miserans: suúmque Thyrsin,
Thyrsin per juga, per vireta Thyrsin
Ne quidquam ingeminans, reduxit agnas.

ODE

ODE V.

NICOLAUS ALMAZAN DE LA CERDA,

SOCIETATIS JESU ASSISTENS,

Lecto plerumque non usus, & cilicio semper indutus.

CErdam quis hostis falleret ? impiger,
Rerúmque prudens excubitor stetit,
Durâ fatigatum reclinans
Corpus humo. Vigil ille Martem,
Martem silenti nocte sub igneis
Spirabat astris. Nexa trilicibus
Lorica nodis, non sagittis,
Non Scythico violanda ferro,
Armabat ingens pectus, & hostium
Frangebat iras. Salve Erebi potens
Tuíque victor. Non ahenum
Æolio tibi cudit antro
Thoraca Lemnos : non Telamonius
Te texit umbo. Jam senio gravis
Setas, & hirsutos amictus
Indueris, Cilicúmque texta.
Ævo trementes lugubre si sagum
Attrivit artus : at Stygii nihil
In te furores, nil acerbis
Actæ odiis potuere pestes.
At jam refinxit Gloria lividos
Victoris artus : at laterum exuit
Tormentum, & injecit merentis
Purpureos humeris amictus.

ODE VI.

AD

LUDOVICUM DE VELASCO, E SOCIETATE JESU.

Illum sui victoriâ bellicas suorum laudes excedere.

IBera proles, non ego barbaro
Injecta per vos vincula Nereo,
Non Marte debellata dicam
Americes Asiæque regna.
Sunt hæc avorum, sunt, fateor, tuæ
Tropæa gentis. Vos ego regios
Mirabor (hic vestri triumphus
Martis erat) posuisse cultus.
Tuæ, Velasco, quis titulos domus
Fastósque nescit, sive equitum ciet
In arma turmas, sive claro
Æthiopas subigit triumpho:
Sive & Philippo præsidium & suos
Præbente Divos sceptra tenet manu,
Nostrúmque trans orbem repostos
Imperio moderatur Indos.
Vos sæpè Mauro sanguine decolor
Mirata Calpe est: vos Nasamonii
Sensere reges: vos subactæ
Marmaridûm tremuere terræ.
Quid arma tantùm, regnáque persequor
Collisa bello? Quid nisi mœnia,
Turrésque, prærupt ásque moles,
Imperii ruitura claustra,
Et nata leto corpora Martiæ
Stravere vires? Huc ades, ô novâ

Donan

Donande Ludovice lauro,
Bella novis meditatus armis.
Non, more patrum, fulmineo quatis
Haſtam lacerto: non aciem regis:
Non Terror & Cædes euntem
Antevolant, lituíſque circùm
Horreſcit æther. Nil tuus alteri
Mars debet: unus caſtra tibi facis.
Tu ductor, & miles moveri
Signa jubes, ſequeriſque, téque
Laceſſis idem, nil animo ſinens
Licere caſto. Triſtitiam, & Metus,
Et Spes, & impermiſſa mentis
Gaudia, corporeáſque Peſtes
Vincis premendo. Sic tibi Pax venit,
Sertóque velat Palladio caput,
Afflátque ſomnos, quos nec arma,
Nec litui, ſtrepitúſque rumpant.
Bellator, io! quis patrios tuís
Æquet triumphis? Non tibi ſanguine
Mercede pacto, ſed labore
Palma tuo meritíſque conſtat.

ODE VII.

AD

CAROLUM ET ALBERTUM A MALASPINA, BELGAS, E SOCIETATE JESU.

PAr dulce fratrum, quorum atavis dedit
Mars grande nomen, ſive Atheſis pater
Cruentus iret, ſeu flagraret
Parthenope generoſa bello,

Fortuna quæ vos tam bona Belgicis
Donavit oris, ut thalami fide
Cum gente se nostrâ jugaret
Magnum Italis Malaspina nomen?
Non ut Falernus palmes in exteras
Translatus oras dissimilis sui est,
Succósque non servans priores
Degenerat peregrina pomus:
Sic vera virtus. Patria vitibus
Sua est alendis: pampinus Africos
Imbrésque culpat: nec sub Arcto,
Quas tepidis metit Indus arvis,
Fert terra messes. At patriam sibi
Metitur alti finibus ætheris
Virtus, nec an solis propinqui
Sub face, Parrhasióve fudet
Sub axe, curat. Stet glacialibus
Concreta nimbis, pulchior evenit:
Nec servat, aut perdit vigorem
Arbitrio variantis auræ.
Testes mearum Belgica vos habet
Sententiarum. Sidere sub suo
Vos illa fert, quales paterna
Vidit avos atavósque Parma.

ODE VIII.
ARNOLDO DE REYNEGOM
In ordine S. Augustini vota sollemnibus verbis nuncupanti.

Dialogus Guilielmi & Arnoldi fratrum.

Guil. DOnec nos amor, & fides
Conjunctos patriâ detinuit domo,
Quod fratri fuerat suo
Alter Tyndarides, hoc fueras mihi.

Arn,

Arn. Poſtquam me pietas domo
Abduxit patriâ, quod fueras mihi,
Quod fratres Helenæ ſibi,
Hoc præſtat melior turba ſodalium.
Guil. At nunc abriperis meæ
Pars vitæ potior: nunc mea gaudia,
Nunc & delicias tuæ
Solaménque domus tecum abiens rapis.
Arn. At, qui me ſtimulat, Deus
Noſtri dimidio plus ſibi vindicat.
Vires, atque animum, atque opes,
Et quodcumque meum eſt, ille habeat ſibi.
Guil. Ergo transfuga, pauperum
Nudus caſtra petes? nec tibi fenora
Aut feti parient greges,
Aut dives gravidis area meſſibus?
Arn. Virtus nullius indiga
Fenus grande ſibi eſt. Divitis Indiæ
Theſauris opulentior
Parcâ ſuppeditat, quod ſatis eſt, manu.
Guil. Non pectus Scythico tibi
Exciſum eſt ſcopulo. Quid licitas faces,
Quid dulcem tibi Liberum,
Quid molles epulas durior invides?
Arn. Verſos in pecudum genus
Circæo perhibent carmine remiges.
Me præter vada fervida,
Pellacéſque dolos aura ferens vehat.
Guil. An te ſervitii jugum
Voto ferre juvat non revocabili?
Atqui non benè quolibet
Libertas pretio venditur aurea.
Arn. O quiſquis volet aſperum
Excuſſiſſe jugum, ſancta jubentibus
Ultrò gaudeat obſequi,
Haud umquam dominus liberior ſui.

Guil. Quæ, frater, tibi par chelys,
Illum quando animum non domus, & genus,
Non natura potentibus
Armata illecebris eripiat tibi?
Arn. Non, non hoc opis eſt meæ:
At cæli auſpiciis ibimus, ibimus,
Quò jurata Deo fides,
Humanóque vocat ſpiritus altior.

ODE IX.

Florentiſſimam variorum regnorum juventutem Societati JESU *ſeſe adjungentem celebrat.*

QUis me per Euri, per Boreæ domos,
Auſtríque tractus Pegaſus arduo
Ferat volatu? Me Garumnæ,
Me Rhodani, Tameſiſque potor,
Me Rhenus ingens, me ſibi Viſtula,
Iſtérque poſcunt. Convolat undique
Invicta pubes: ardet omni
Pugna loco, triplicémque ſupplex
Virtute murum vividus inclytæ
Ardor juventæ. Quo ſibi robore
Ad ſigna Loiolæ negatum
Rumpit iter, cuneóſque denſat.
Fruſtrà invidendis explicat atriis
Longam ſuorum progeniem pater.
Hæc prima laus eſt, ampla torvo.
Atria præteriiſſe vultu.
Abſciſſa crines, & viduos parens
Amplexa poſtes diripuit ſinus,
Cælúmque complevit querelis,
Nec tenuit moritura natum.
Vis major urſit. Non ſi iterùm graves
Crateras auro, & plauſtra Corinthiis

Onuſta

Onusta signis, & quod usquam
Terrifico malè blandus hosti
Objecit hostis, fraus mala sparserit,
Objecta quemquam præda morabitur.
Si totus obluctetur orbis,
Vincet amor studiúmque recti.
Qualis recluso libera carcere
Ruptísque vinclis emicat alitum
Regina, & immensam per æthram
Tendit iter fugiente pennâ:
Dat illa cælo plausum Hyperionis
Obversa flammis, & vaga fulmina
Diémque portantes quadrigas
Luminibus videt irretortis:
Talis juventus, jam sua, jam novis
Addicta signis, quò Deus impulit
Et causa victrix, ad beatas
Ipsa viam sibi fecit arces.
O feta magno pectora Numine,
Exemta terris, quæ neque purpuræ
Fulgentis usus, nec dolosis
Molliit illecebris voluptas!
Non ordo patrum splendidus aspici,
Non quæ superbis porticibus stetit
Frequens salutantûm caterva,
Vota animi generosa flexit.
Dum Roma terras imperio reget,
Novásque Romæ subdere strenuus
Loiola florentes ad Eurum
Expediet Zephyrúmque turmas,
Vos promta virtus, & niveus pudor,
Et munda castæ pauperies domus
Ævúmque fortunámque supra
Tollet humo, Superisque junget.
Quò vos avorum gloria Martiis
Spectata rebus provehat altiùs?

Aut quid tot heroum nepotes
Suſpiciant ſimile aut ſecundum?
Quidquid repugnat ſumma petentibus,
Hoc Marte frangunt: & generoſiùs
Perire dum quærunt, eodem
Fama jacet cineréſque buſto.

ODE X.

AD

AUGUSTINUM VRANCX, E SOCIETATE JESU.

Cùm Olivam Pacis, hortatu P. Antonii Kintſii, ſuis verſibus celebraſſet, & in hanc rem de Amphione & Orpheo quædam accommodaſſet.

OHe quò raperis, canore vates?
Fugit te tua mens; ſuíque plenum,
Et quid neſcio turbidum canentem
Verſat non ſolito Deus furore.
Auritos lapides, ſuíſque cautes
Avulſas ſcopulis ego ut coire
In turres jubeam, nováſque Thebas?
Imbelles Elegi, levéſque Muſæ
Æratis foribus revulſa clauſtra
Centum poſtibus additíſque centum
Firment roboribus? ſuóque cantu
Fundari jubeant domos & arces,
Quas nunc & cineres tegunt & herbæ?
Ohe quò raperis, canore vates?
Non hoc carminis eſt mei, nec artis.
Ceſſa non ſolito furore ceſſa
Tantum luſibus arrogare noſtris.
Hoc Orpheus citharæ ſciens lyræque,

Hoc

Hoc blandâ prece barbitóque fretus
Amphion potuit, sed huic, & illi
Vocem cum citharâ dedere Divi,
Illi Mercurius parens, & illi
Mater Calliope. Quid huc Camœnæ
Aspirent tenues? sequentur illas
Quercus scilicet, arduæque cautes.
Vos bellæ juga, consitíque colles,
Vos hospes potiùs sequor: sequenti
Secessum mihi consciósque vatum
Saltus pandite, deviásque valles.
O Phœbi domus, ô amœna Bella,
Belgi deliciæ, beáta tempe,
Vos dum me trahitis, nec expedito
Confestim sinor advolare cursu,
Iuro (Calliopeia pejeranti
Nec carmen mihi, nec ministret undas)
Per lauros, Aganippidósque fontes,
Per Pindi sacra, Phocidósque templa,
Id per vim fieri, morásque necti
(Heu lentas nimiùm moras!) amori.
Nam cur Pieridas morer vocantes,
Cùm sint & faciles mihi vocanti?
Hîc me Kintsius ipse, Vrancxiúsque
Defessum accipient, mihíque totis
Iuncti pectoribus, petent dabúntque
Amplexus mihi mille, mutuísque
Nexi hærebimus arctiùs lacertis,
Quàm molles ederæ, vel ulmus hæret,
Ille vel salici, vel illa viti.
Nec tantùm patriis amata Nymphis
Me tempe capient, & ipsa Bella:
Quamvis & patriis amata Nymphis
Me tempe capient, & ipsa Bella:
Quantùm Kintsius ipse, Vrancxiúsque.
Hic densum arboribus nemus canentes

Secer

Secernet populo, canentibúsque
Lactis flumina nectarísque fontes
Grato molliter obstrepent susurro.
Hîc è cespite, sub virente lauro,
Paci gramineam struemus arám.
Dicemus pariter: Revise nostrum,
Quid Pax aurea, quid moraris? orbem.
Te fruguin Dea, te Pales abactos
Lugens cum gregibus gregum magistros
Absentem nimiùm diu requirunt.
En ut sarcula, rusticásque falces,
Queis herbas meliùs, gravésque messor
Tonderet segetes, in arma passim,
Non hos agricolis datas in usus,
Diffingit furor! En ut ipsa belli
Feralis species ubique mœstos
Exterret populos! Cruore nostro
Quis non decolor intepescit amnis,
Quis non squalet ager? Revise nostrum,
Quid Pax aurea, quid moraris? orbem.
Te Fas, te Pietas, Amorque recti,
Te Candor sequitur: reditque tecum
Regnorum vigor, aureúmque sæclum.
Fraterno madidas cruore tecum
Terras Erigone perosa liquit;
Pacatas repetet coletque tecum.
At Vis, & Rabies, Metúsque, & Iræ,
Et cæcus Furor, impiæque Fraudes
Cocytum repetent. Revise nostrum,
Quid Pax aurea, quid moraris? orbem.
Te Ver flore novo, Cerésque spicis
Cinget flava suis: tibi Lyæus
Fundet vina pater: chorisque nostris
Permistæ Charites tibi virentem
Innectent Oleam. Revise nostrum,
Quid pax aurea, quid moraris? orbem.

Hæc ad pacificas canemus aras
Concordes animis lyrísque vates.
Hic noſter labor: hinc paranda nobis
Surget laurea. Sic Oliva Pacis
Lauris addita gratiùs virebit.

ODE XI.

AD

CAROLUM LAURIN,

PISCIUM FASTIDIO LABORANTEM.

Ex perſona avunculi Georgii Vvvens, in Supremo Brabantiæ Senatu Conſiliarii.

Faſtidii cauſam horoſcopo ejus aſſignat: eumque jejunii verni tempore ad piſces invitat, eorum faſtidium carmine diſcuſſurus.

QUod ſidus tibi, Carole,
 Naſcenti placidis fulſerit ignibus,
Nec fas ſcire, nec abditam
 Fati dicere vim, carminis eſt mei.
At, quantùm æthereas mihi
 Perluſtrare domos Uranie dedit,
Piſces, ultima ſidera,
 Subſediſſe reor Tethyos in ſinu,
Aut magni imperio Jovis
 Euphratæa iterùm trans vada naufragum
Subvexiſſe Cupidinem,
 Cùm primùm tepidis humida fletibus
Vitæ limina tangeres.
 Nam cur hæc adeò ſtella tibi eſt gravis?
Aut cur ſic ſtomachum movet
 Faſtidita tibi copia piſcium?
Cur illos quaſi Theſſalo

Sparsos Canidiæ gramine despuis?
Musæ siqua fides meæ,
Cùm te tergeminæ, Carole, Gratiæ
Nascentem exciperent sinu,
Felicésque faces Hesperus undique
Pleno cogeret agmine,
Ut cunas radiis spargeret aureis,
Pisces illo aberant choro:
Et mersi pelago nec rutilum jubar,
Nec desiderium sui
Infudere animo. Nausea piscium
Illâ fluxit origine.
Ergo perpetuùm, quæ salis æquora,
Et dulces pariunt lacus,
Sint intacta tibi? Non Syrus, & Pharos,
Non & Panthoïdes senex,
Rupto si tumulo prodeat, hoc velit.
Hîc mollem, pueri, scarum,
Hîc trutam, teneros hîc mihi lucios,
Laudatúmque acipenserem,
Mullúmque, & soleás ponite, & ostrea
Dulcis cum paterâ meri.
Mecum, Pieriis non sine cantibus,
Convivabere, Carole.
Nil adversa time sidera: siderum
Fatales stomacho minas
Dulci Pierides carmine lenient.

ODE

ODE XII.

AD

ALOYSIUM LAVENBACH,

E SOCIETATE JESU,

Cùm sub asperrimum gelu nescio quid rerum suarum à se describi postulasset.

QUis te, quis rapuit calor, quis æstus?
Dum vinctas glacie coërcet undas
Durus Jupiter algidúsque Caurus,
Cui non & digiti rigent & artus?
Et duri Jovis immemórque Cauri
Tu me scribere, tu movere mandas
Arctoo digitos gelu rigentes?
Quis te, quis rapuit calor, quis æstus?
Si præcordia sanguinémque nostrum,
Quæ Scaldim modò Diliámque vinxit,
Vinciret glacies, ad hos calores
Ardorésque tuos repentè nostris
Cessisset glacies soluta venis.
Plus illi tepido valent sereno,
Plus molli Zephyro, novóque vere.
Quid Cauros igitur, gelúque tardos
Excusem digitos, nec expetitas
Curem protinus expedire chartas,
Quamvis illepidas, & eruditos
Indignas oculos subire chartas?
Vos ite intereà, brevémque saltem
Exorate moram mei Phalenci.
Si vos dicat, ut estis, obsoletos
Seu fuligine, seu nigrante fumo,
Quæso, dicite (nec diem locúmque
Natalem fuerit pudor fateri)
Quod me frigora compulere furvum
Vos excudere proximè caminum.

ODE XIII.

AD
LEONEM BELGICUM
DOMI MILITIÆQUE
VULNERIBUS ET MORBIS AFFECTUM.

Cùm Petrus Braye, cui Leo gentilitia erat tessera, sollemni Medici titulo in Academiâ Lovaniensi ornaretur, & subinde rei bellicæ benè gerendæ præclaræ negligerentur opportunitates.

QUid lenta pendet, nec rutilam, ut priùs,
Torosa cervix excutiens jubam
Incumbit armo? quid remissos
Præda fugit, quibus hæsit, ungues?
Assurge, & iras concipe Belgicâ
Virtute dignas, quâque tuis patet
Arena bellis, i, negatas
Quære vias, aditúsque rumpe.
Si concitatum spina tibi pedem
Impacta cæco vulnere sauciet,
Est qui cruentatam revellat,
Et medicâ levet arte vulnus.
Si te morentur quæ mediis vides
Stipata campis agmina, si cruor
Per ora sudantésque villos
Multus eat, pretióque palma
Emenda tanto est, est ab hiantibus
Qui fixa costis spicula detrahat,
Tabúmque sudorémque tergat,
Et laceros medicetur artus.
At non acerbo sola viam facit
Bellona leto. Parte alia nocet,
Ævique labentis vigorem

Præ

Præcipitat, volucrísque fati
Impellit alas quidquid ab infero
Emersit Orci gurgite, pyxidem
Pandora dum clausam relevit
Ingenio malè curioso.
Hinc annus orbi letifer incubat,
Austrósque cælum corporibus graves
Aspirat. Interdum venenis,
Quas trahimus, vitiantur auræ.
Funesta nusquam non domus est: carent
Illota justis funera honoribus:
Nec terra projectis nec arbor
Sufficit in tumulos & urnas.
At ire contrà nil metuet potens
Mystes Hygiæ, cui penetralia
Reclusit, herbarúmque tutas
Nosse dedit Medicina vires.
Novit quid ægris utile, quid nocens:
Vis unde morbi: vena quid indicet:
Quæ culpa ferro, quæ sit igni,
Quæ medicis abolenda succis.
Hac arte fatis injiciet moram,
Magnísque pestes exiget urbibus,
Crebrásque subducet frementi
Exuvias animásque Morti.
Sic, Petre, sic te Diva superstitem
Hygia servet: sic medicâ valens
Manu laborantem Leonem,
Et patrias tuearis urbes,
Sic fas sit olim dicere, postera
Quod laudet ætas, te quoque Belgici
Vixisse tutorem 1 Leonis,
Belgicus ut Leo te tuetur.

1 *Respeximus ad id quod Androdo leonem per urbem deducenti acclamatum fuit: Hic est leo hospes hominis, Hic est homo medicus leonis.*

JACOBUS VVALLIUS PETRO JACOBO VVALLIO FRATRIS SUI FILIOLO.

Isi, Petre Iacobe, Arnoldo fratri tuo carmen, cùm loqui nondum posset: tibi, ne à me præteritus fuisse videaris, epistolam mitto cum libelli mei, qui nunc prodit, exemplo. Non ut illius te lectione magnoperè detineas, qui literas nondum attigisti; sed ut ea quæ nondum capis, admirari jam nunc assuescas. Fit enim nescio quo modo, ut eorum etiam studiorum, quæ nondum per ætatem attigimus, cupiditate incendamur, si animum præoccupet eorum dignitas & existimatio. Itaque tempestivus ad te hortator accedo, ut, cùm Latini sermonis à te parandæ fuerint opes, id eâ facias contentione animi, quæ sperare me jubeat, cùm in Musarum adyta penetraveris,

earum

earum te consuetudine atque usu captum iri. Nimirum ex absolutissimâ oportet literarum cognitione efflorescat ac redundet poësis: adeòque nisi divitiæ illæ & ornamenta ingenii atque linguæ, quæ hanc artem ceteris extollunt altiùs, ubertim affluant, nihil poëtæ, in quo magnus esse possit, relinquitur. Sive enim fingendi amplificandíque licentiam, quæ hîc una dominatur, sequi velit, sive ætatis cujusque mores effingere, sive aliud quidpiam perpolire, quænam ad id præstandum illi esse potest hisce præsidiis destituto facultas aut copia? Ac propterea cogitanti mihi quid sit, cur poëtas multi docti homines, non quidem rectè, sed tamen multi, in postremis habeant, non aliud occurrit certius, quàm quòd & ipsi necessariis ad poëticam præsidiis careant. Quod igitur in illâ neglecti sermonis jejunitate non vident, id, ut inscitia plerumque

que

que res fastidiosissima est, velut inutile, aut longè infra se positum despiciunt, judicii sui in tantâ corruptè, & inquinatè loquentium scribentiumque multitudine securi. At tu ætate tuâ nunc uti incipe, atque illud paullatim enitere & elabora, ut magno elegantiarum omnium instructu ornatúque ad hæc tractanda studia te effingas. Eo certè consilio domesticum tibi exemplum, qui stimulus acerrimus est monendi, ante oculos pono. Quo si te incitari videam, næ ego posthac non modò te, sed etiam Musas meas plùs amem. Nec laboro, siquis, qui ex eorum necesse sit numero, quibus poësis in contemtum venit, in me conjiciat, quod Q. Cicero Marco fratri, exemplo illum suo in publicum lucémque forensem extrahere cupienti, respondisse fertur. Abhorrebat is, sive judicio, ut dicebat ipse de se, sive, ut eloquentiæ pater Isocrates, pudore & ingenuâ

genuâ quadam timiditate à tribunalibus, tractandisque causis: ac proinde familiariter & jocandi gratiâ solitus erat dicere, unum satis esse non modò in unâ familiâ rhetorem, sed penè in totâ civitate. Dixerit hoc vir prudentissimus joco planè sapienti ac serio, quòd non ignoraret in tantâ litium æquè ac patronorum frequentiâ forum, velut ægrotæ ac propè desperatæ Reipub. partem, remediis laborare. At si Poëtæ elegantiarum omnium florem, si sublimiorum scientiarum ornamenta, si rerum benè prudenterque gerendarum præsidia penes se habeant, si ut verba, sic mores componant, cur aliquis tam parcè tamque restrictè illorum numerum præfiniendum putet, ut nolit quemquam sicuti sanguinis, sic horum studiorum cognatione alteri devinctum teneri? Ego verò te, Petre Iacobe, ad quem justis veluti tabulis aliqua poëticæ laudis

per

perventura est hereditas, cavere te jubeo, ne hanc nihilo locupletiorem fecisse videaris. Quocircà ut animum tuum ad hæc studia impellam magis, te ad Ciceronem, qui tibi brevi in manibus habebitur, voco: eámque à te iterùm atque iterùm legi epistolam volo, in quâ Leptam viri clarissimi filium, suavissimum puerum, pari fortassis tecum ætate atque indole, hortatur, non ut evolvat tantùm, sed ut ediscat Poëtas, & habeat in ore præclarissimas eorum utilissimásque sententias. Ciceronem itaque cùm tractare primùm cœperis, sic manibus teres, ut quoties in hunc epistolæ locum incideris (incides autem meâ causâ sæpiùs) simul memineris ita tibi in literas incumbendum, ut cùm ad Poëtas veneris, Leptæ Romani illius pueri quadam æmulatione eos possis & cum fructu legere, & ediscere cum voluptate. Tu interim, ut, iisdem ferè te ver-

bis

bis alloquar, quibus apud Virgilium regia mulier Ascanium, spem surgentis Romæ,

Acccipe, Musarum tibi quæ monumenta mearum
Sint, puer, & longum patrui testentur amorem.

APPRO

APPROBATIO CENSORIS.

a *SUm ex iis qui mirer antiquos: non tamen, ut quidam, temporum nostrorum ingenia despicio. Neque enim quasi lassa & effeta natura, ut nihil jam laudabile pariat. Atque adeò legi* Jacobi VVallii Poëmata *ad exemplar veterum scripta, tam benè, ut esse quandoque possint exemplar.* Ita quibus olim verbis Virginii Romani Plinius, ego hujus poësin prosequi mihi posse videor.

a Plin. lib. 6. Epist. 21.

Christianus Voochts Canonicus, & Archid. Ant. Lib. Censor.

FACULTAS
R. P. PRÆPOSITI PROVINCIALIS
SOCIETATIS JESU.

EGo Thomas Dekens Præpositus Provincialis Societatis JESU in Provinciâ Flandro-Belgicâ, potestate ad id mihi factâ ab admodum R. P. N. Præposito Generali Gosvvino Nickel, facultatem concedo, ut P. Jacobi vande VValle Societatis nostræ Sacerdotis Poëmatum libri novem, eruditorum ex eadem Societate nostrâ virorum judicio probati, typis excudantur. In cujus rei fidem literas manu meâ subscriptas, & sigillo officii mei munitas dedi Mechliniæ xxv. Augusti, anno M. DC. LX.

Thomas Dekens.

FINIS.